

รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์

ขับเคลื่อน

โครงการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็น
กลไกลดความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษา

ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อน
การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พศ.ดร.ทรงชัย ทองปาน

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา
แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ภายใต้

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อน
การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดย

ผศ.ดร.ทรงชัย ทองปาน

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

2565

รายงานการวิจัยเรื่อง “การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา”

ดำเนินการโดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงชัย ทองปาน

สำนักงานศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สนับสนุนโดย

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี

ชั้น 5 โซนทิศใต้ เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 02-1419600 www.kpi.ac.th

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาววิลาวัลย์ หงษ์นคร

วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น

โทรศัพท์ 02-1419571

ออกแบบปก

นางสาวเกษณี ธนการศักดิ์

เผยแพร่

มกราคม 2566

สรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้อยู่ในอันดับต้น ๆ ของโลก ความเหลื่อมล้ำดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้าง ในสังคมหนึ่งนั้นก็คือ ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา อาทิ ไทยมีเด็กเยาวชนวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อายุ ๓-๑๗ ปี) นอกเหนือจากระบบการศึกษาปกติมากกว่า ๖๗๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ระบบการศึกษาไทยจัดสรรเงินอุดหนุนแก่นักเรียนยากจนเพียงร้อยละ ๐.๕ ของงบประมาณด้านการศึกษา กลุ่มเด็กยากจนยังมีความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ซึ่งความเหลื่อมล้ำดังกล่าวได้สร้างความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจไทย

ดังนั้นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจึงเป็นปัญหาที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา หนึ่งในนั้นก็คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีต้นทุนทางสังคมที่ดีในการจัดการศึกษา เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรทางการเมืองที่ประชาชนเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น (Social Accountability) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจ และความรับผิดชอบต่อตามกฎหมาย (Legal Accountability) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อำนาจ และหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรทางการเมืองที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา และความต้องการ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเฉพาะในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะสร้างความเชื่อมโยงกิจกรรมทางการศึกษากับปัญหาอื่น ๆ ในสังคมท้องถิ่นได้ เพราะสามารถนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน มาสร้างเป็น “ห้องปฏิบัติการทางสังคม” (Social lab) แล้วนำไปจัดการศึกษาให้เด็กได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจชีวิตผ่านปัญหาของชุมชน และวิถีชีวิตจริงของคนในพื้นที่

ด้วยเหตุนี้วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า จึงได้จัดให้มีโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ เพื่อเป็นกลไกในการช่วยแก้ไขปัญหา หรือลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนสำคัญของรัฐในการสร้างความเสมอภาคทางสังคมในพื้นที่ของตน รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และเยาวชนในท้องถิ่นที่จะได้มีโอกาสได้เข้าถึงการศึกษา หรือได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้นต่อไป

โดยงานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ และ (๒) เพื่อเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ โดยมีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ ผลการติดตาม และการถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัย
 ชั้นเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑
 ๑.๑ ผลการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้
 เป็นต้นแบบ

จากการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็น
 ต้นแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยชั้นเคลื่อนองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ จำนวน ๑๒
 โครงการ ได้ผลการติดตามดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ผลการติดตามโครงการการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือก
 ให้เป็นต้นแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยชั้นเคลื่อนองค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑

โครงการ/อปท.	ผลการติดตามโครงการ
๑. โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และ ช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนใน เขตตำบลนาขอม ขององค์การบริหารส่วน ตำบลนาขอม	อบต. นาขอม ได้จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้นำชุมชน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ภาศิเครือข่ายการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางจัดตั้งกองทุน และ ได้ร่วมกันจัดประชุมคัดเลือกคณะทำงานกองทุน หลังจากนั้นได้ จัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุน ฯ และแนวทางการ ดำเนินงานของกองทุนขึ้นมา โดยได้ร่วมกับ อบต. นาขอม ผู้นำ ชุมชน และภาคีเครือข่าย ฯลฯ จัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานกองทุน ฯ อย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้นได้ ทำการสำรวจข้อมูลปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้าน ภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม และจัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะ โภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๕ โครงการ โดยได้จัดกิจกรรมการ ช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอมตามแผนที่กำหนดไว้ รวมถึง ได้ทำการประเมินผลโครงการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
๒. โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทาง การศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี ของเทศบาลเมืองบางกะดี	ในช่วงระยะแรก เทศบาลได้ดำเนินการประสานงานติดต่อกับ พันธมิตรร่วมโครงการ ได้แก่ สวณอุตสาหกรรมบางกะดี และได้ ร่วมประชุมโดยใช้พื้นที่ของสวณอุตสาหกรรมบางกะดีเป็นแม่ข่าย ในการประชุมทางออนไลน์ และได้กำหนดแผนการดำเนินงาน ร่วมกัน ทำให้เกิดการร่วมมือกันแบบไตรภาคีระหว่างเทศบาล เมืองบางกะดี ตัวแทนสถานประกอบการในเมืองบางกะดี และ วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานีในด้านต่าง ๆ หลังจากนั้นได้มีการ ดำเนินการลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ตามโครงการ อาชีวศึกษา กองทุน CSR สถานประกอบการในเมืองบางกะดี

โครงการ/อปท.	ผลการติดตามโครงการ
	<p>โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาทุน และได้ทำการสัมภาษณ์ผู้สมัครขอรับทุนการศึกษา รวมถึงได้มอบทุนการศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว</p>
<p>๓. โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กและเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาต้อม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี</p>	<p>อบจ.ปัตตานีได้มีการประชุมตัวแทนชุมชนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับโครงการ และมติที่ประชุมจัดตั้งโครงการ “กองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาต้อม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” หลังจากนั้นมีการประชุมเครือข่ายหมู่บ้านตำบลเขาต้อม เพื่อร่างระเบียบกองทุนฯ และแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนฯ กำหนดที่มาของรายได้กองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาต้อม และกำหนดแนวทางการช่วยเหลือโดยกองทุน พร้อมทั้งยังได้จัดกิจกรรมระดมทุน และการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในระหว่างการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน</p>
<p>๔. โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี</p>	<p>อบจ.ปัตตานีได้ประชุมเครือข่ายเพื่อกำหนดแนวทางการช่วยเหลือ หลังจากนั้นภาคีเครือข่ายได้ลงสำรวจสภาพปัญหาเด็กยากจนพิเศษ และได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการ โดยมีหลักเกณฑ์ผู้ได้รับทุนการศึกษา กำหนดแนวทางในการสนับสนุนทุนการศึกษา ในปัจจุบันโรงเรียน และครูผู้สอนซึ่งเป็นครูพ่อ ครูแม่ได้ดูแลเด็กยากจนพิเศษในเบื้องต้น</p>
<p>๕. โครงการดนตรีไทยบำบัด เด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้น ของเทศบาลเมืองเขาสงาย้อย</p>	<p>แม้โครงการจะไม่ได้เป็นไปตามแผนที่กำหนด เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ทำให้การเรียนการสอนเป็นระบบออนไลน์ การจัดกิจกรรมไม่สามารถทำได้ อย่างไรก็ตามเทศบาลเขาสงาย้อยได้เลื่อนการดำเนินโครงการมาจัดในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ โดยมีนักเรียนโรงเรียนเขาสงาย้อย ๑ เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๔ คน ในปัจจุบันได้มีการประเมินผลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว</p>
<p>๖. โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบการศึกษา ของเทศบาลนครสกลนคร</p>	<p>เทศบาลนครสกลนครได้ประชุมภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ผลสรุปจากการประชุมภาคีเครือข่าย คือ (๑) หน่วยงานต่าง ๆ พร้อมร่วมวางแผน และดำเนินงานไปพร้อมกัน (๒) เกิดแนวทางการสนับสนุน/แบ่งปันทรัพยากรระหว่างกัน และกัน (๓) เกิดความตระหนักร่วมกันในการจัดการศึกษา และแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ทำให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ และได้แนวทางความร่วมมือ คือ (๑) ภาคีเครือข่ายพร้อมที่จะวางแผน และดำเนินงานไปพร้อมกัน (๒) เกิดแนวทางการสนับสนุน/แบ่งปันทรัพยากรระหว่างกัน และ (๓) เกิดความตระหนักร่วมกันในการจัดการศึกษา และแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน</p>
<p>๗. โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส ของเทศบาลเมืองนราธิวาส</p>	<p>เทศบาลเมืองนราธิวาสได้ทำการสำรวจความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการฝึกอาชีพของเด็กด้อยโอกาสนอกระบบในชุมชนสังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส ได้ประสาน</p>

โครงการ/อปท.	ผลการติดตามโครงการ
	หน่วยงานเครือข่าย และได้จัดฝึกอบรมอาชีพเด็กด้อยโอกาสนอก ระบบใน ๔ หลักสูตร ในปัจจุบันได้ทำการอบรมเสร็จสิ้นแล้ว
๘. โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์ และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลนคร ยะลา) ของเทศบาลนครยะลา	เทศบาลนครยะลาได้ดำเนินการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บ เล็ต จำนวน ๕๒๑ เครื่อง เพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือผู้เรียนใน ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๕๒๑ คน และได้จัดทำห้องออนไลน์ หลังจากนั้นได้ให้บริการแท็บเล็ตยืม เรียนให้แก่ักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครยะลา เพื่อ แก้ปัญหาการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดในช่วง โควิด-๑๙
๙. โครงการการพัฒนาารูปแบบการจัด ประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิ โอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมือง ลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และ การศึกษา ของเทศบาลเมืองลำพูน	เทศบาลได้จัดประชุมชี้แจงสภาพปัญหา รูปแบบการจัด ประสบการณ์ของครูปฐมวัยในสถานศึกษาของสังกัดเทศบาล เมืองลำพูน ได้ดำเนินกิจกรรมการศึกษาดูงานโรงเรียนมงคล วิทยา เรื่องแนวการจัดการเรียนรู้แบบ Project Approach สำหรับเด็กปฐม ได้จัดอบรมเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบการจัด ประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลลำพูน ได้จัดสภาพห้องเรียนตาม แนวคิด เรกจิโอ เอมีเลีย และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังกล่าว โดยได้สรุป และประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ได้มี การถอดบทเรียน ร่วมกันสะท้อนคิด เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่จะ นำไปสู่การปรับประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับ ความต้องการของเด็กปฐมวัยได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน
๑๐. โครงการการศึกษาสภาพปัญหาการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อ นำไปสู่การกำหนดรูปแบบการพัฒนา สมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขต เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ของเทศบาลเมือง วิเชียรบุรี	เทศบาลได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถาม ปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่ การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของ สถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีให้กับครูปฐมวัยฯ โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี และได้จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย พร้อมทั้งได้นำโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี และตั้งงบประมาณในเทศบัญญัติ งบประมาณประจำปี นอกจากนี้ผู้บริหารท้องถิ่นยังได้ประกาศ นโยบายการศึกษา โดยในปัจจุบันเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้ ดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต่อในระยะที่ ๒ ทั้งในส่วนของการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างเทศบาล ฯ กับโรงเรียนในเขตเทศบาล ฯ การหาหรือแนวทางการพัฒนา คุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาล กับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จัดกิจกรรมส่งเสริม กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพครู ปฐมวัยในด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการพัฒนา ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ทำแบบทดสอบก่อน และหลัง เข้ารับการอบรม พัฒนาแบบประเมินการพัฒนาทักษะสมองเพื่อ

โครงการ/อปท.	ผลการติดตามโครงการ
	ชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย นำกระบวนการไปปรับใช้ในห้องเรียน
๑๑. โครงการพัฒนาศักยภาพครูในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่เด็กอายุ ๒ ขวบ ของศูนย์พัฒนาเด็กป่าก่อดำ ของเทศบาลตำบลป่าก่อดำ	เทศบาลได้มีการประชุมครู และผู้ดูแลเด็กเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครู และผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแบบประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบจนได้จัดแบบประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็ก อย่างไรก็ตามหลังจากจัดทำแบบประเมินแล้ว เทศบาลยังไม่ได้ดำเนินการต่อในส่วนของกิจกรรมการประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาของเด็กอายุ ๒ ขวบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่าก่อดำ
๑๒. โครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางครก	องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดให้มีการสัมมนากรรมการศูนย์เด็กเล็ก สัมภาษณ์ผู้ปกครอง และสนทนากลุ่มย่อยกับผู้สอน อย่างไรก็ตามจากการติดตามการดำเนินโครงการพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก ยังไม่ได้นำผลประเมินดังกล่าวไปจัดทำแผนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๑.๒ บทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบ

สำหรับการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๑๑ แห่ง ผู้วิจัยได้คัดเลือกต้นแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานที่ดีเพื่อถอดบทเรียนจำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม (๒) โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตีจี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และ (๕) โครงการการพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา จากการดำเนินการพบว่าแต่ละแห่งมีจุดเด่นที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ จุดเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบ

โครงการ/อปท.	จุดเด่น
<p>๑. โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่มาของโครงการเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การวิเคราะห์ทางออกของปัญหา และการดำเนินโครงการ ● ที่มาของโครงการเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ● ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา ● กองทุน คณะทำงานกองทุน ระเบียบกองทุน และกิจกรรมการระดมทุน นับเป็นกลไกสำคัญที่เป็นทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ● การจัดทำแผนปฏิบัติการทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ● การดำเนินโครงการมีโครงการย่อยต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงการคิดอย่างรอบด้าน ทำให้การขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ
<p>๒. โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี ของเทศบาลเมืองบางกะดี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การดำเนินโครงการเป็นการต่อยอดจากโครงการเดิมที่มีอยู่ ทำให้โครงการมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ ● การดำเนินโครงการแสดงให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคล ● ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้แก่เยาวชนในพื้นที่ ● การดำเนินโครงการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน ● การดำเนินโครงการสะท้อนให้เห็นการแก้ไขปัญหาระยะยาวอย่างเป็นระบบ ● โครงการเป็นตัวอย่างของการขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง ที่เน้นส่งเสริมด้านการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาอาชีพ
<p>๓. โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กและเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการเริ่มต้นจากการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ที่ได้รับการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน ● โครงการสามารถดึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม จนทำให้เกิดภาคีเครือข่ายช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ ● การดำเนินการในรูปแบบของกองทุน ทำให้โครงการสามารถดึงทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรเงิน และความ

โครงการ/อปท.	จุดเด่น
	ร่วมมือมาได้อย่างยั่งยืน ทำให้การบริหารโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
๔. โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	<ul style="list-style-type: none"> ● โครงการเริ่มต้นจากการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่โดยได้รับการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน ● โครงการสามารถดึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม จนทำให้เกิดภาคีเครือข่ายช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ ● โครงการมีการกำหนดการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนที่ชัดเจนซึ่งไม่ได้มีแต่เฉพาะในเรื่องการสนับสนุนทุนการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีครูพ่อครูแม่ที่ดูแลเด็ก และเยาวชนอย่างใกล้ชิด ● แหล่งที่มาของทุนมาจากครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ทำให้เกิดเงินทุนที่แน่นอน
๕. โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและการศึกษา ของเทศบาลเมืองลำพูน	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่มาของโครงการเกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาที่ชัดเจนตรงจุด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ● การสนับสนุนผู้บริหาร ความตั้งใจของบุคลากร ทำให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนทั้งระบบของโรงเรียนเทศบาลเป็นไปได้โดยง่าย ● การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวได้ ทำให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษา ● การดำเนินโครงการมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษา ● เทศบาลได้กลายมาเป็นแหล่งเรียนรู้การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียจากการเข้ามาศึกษาดูงานของหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๓ บทเรียนกลไกการทำงาน

จากการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจำนวน ๕ แห่ง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมาเป็นบทเรียนกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน (๒) โครงการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา สำหรับเยาวชนในพื้นที่ (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ และ

(๕) โครงการการพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

ส่วนที่ ๒ ผลจากการเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่

จากสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาโครงการต่าง ๆ ทำให้ได้โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๑๓ แห่ง จำนวน ๑๓ โครงการ จำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การนำเด็ก และเยาวชนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลอ่าวแก้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวแก้ว) (๒) โครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม) (๓) โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง (เทศบาลเมืองทุ่งสง) (๔) โครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาในเขตเทศบาลนครภูเก็ต (เทศบาลนครภูเก็ต) (๕) โครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสาง (เทศบาลตำบลเสิงสาง)

กลุ่มที่ ๒ การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร (เทศบาลนครสกลนคร) (๒) โครงการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ)

กลุ่มที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) (เทศบาลเมืองล้อมแรด) และ (๒) โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี)

กลุ่มที่ ๔ พัฒนาทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน จำนวน ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวี/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน) (๒) โครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก (เทศบาลนครพิษณุโลก) (๓) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์) และ (๔) โครงการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาพุ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ)

ตารางที่ ๓ รายละเอียดของโครงการทั้ง ๑๓ โครงการ

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
๑. โครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว	เด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา มีปัญหาครอบครัว และมีรายได้น้อย ส่งผลกระทบต่อการได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ได้รับน้อยกว่าเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีความพร้อม	เพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็ก และเยาวชนตำบลวอแก้ว	เด็ก และเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๕๖ คน และเยาวชนอายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๑๔ คน รวม ๗๐ คน	มีการประชุมเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชน ผู้แทนโรงเรียน ผู้แทนคณะสงฆ์สภาเด็ก และเยาวชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ ยกร่างระเบียบข้อบังคับการจัดตั้งกองทุน แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน จัดทำแผนปฏิบัติการ จัดกิจกรรมระดมทุน มอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กที่ประสบปัญหาทางสังคม และติดตามประเมินผล โดยในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ได้ดำเนินกิจกรรมทั้งหมดแล้ว และอยู่ในระหว่างการระดมทุน และการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชน
๒. โครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม	มีเด็ก และเยาวชนอายุ ๑๓-๑๘ ปี ที่หลุดจากระบบการศึกษาไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสียโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยมีปัญหาส่วนหนึ่งมาจากเด็ก และเยาวชนขาดภูมิคุ้มกันที่ดีพอในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น	เพื่อป้องกันปัญหาการหลุดจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุม	เด็ก อายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๑๔๔ คน และตัวแทนสภาเด็ก จำนวน ๖ คน	ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน ได้แก่ (๑) สถานศึกษาในเขตพื้นที่ตำบลตาตุม (๒) บ้านพักเด็ก และครอบครัวจังหวัดสุรินทร์ (๓) สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสุรินทร์ (๔) มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (๕) สภาเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุม และ (๖) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านตำบลตาตุม จัดกิจกรรมอบรม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน โดยในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุมได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
<p>๓. โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง</p>	<p>มีเด็ก และเยาวชน อายุ ๓ - ๑๘ ปี ภายในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง จำนวน ๒๒ ชุมชนที่หลุดจากระบบการศึกษา จำนวน ๑๒ คน เกิดจาก (๑) เด็ก และเยาวชน ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา และไม่สามารถศึกษาต่อได้ ต้องทำงานหารายได้ร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อเลี้ยงตนเอง และครอบครัว และ (๒) เด็ก และเยาวชน สามารถเข้าถึงการศึกษา แต่ขาดอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเรียนออนไลน์ ส่งผลด้านคุณภาพของผู้เรียน</p>	<p>(๑) เพื่อให้เด็ก และเยาวชน เด็ก ยากจน ด้อยโอกาส สามารถ เข้าถึงการศึกษาทั้งใน และนอกระบบการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ และ (๒) สร้างโอกาสในการศึกษา การพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ เลี้ยงตนเอง และครอบครัว</p>	<p>เด็กปฐมวัย อายุ ๒ - ๕ ปี จำนวน ๑๒ คน และภาคี เครือข่ายการสร้างโอกาสทางการศึกษา</p>	<p>แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงพื้นที่เพื่อสำรวจ และเก็บข้อมูลเชิงลึกเด็ก และเยาวชน นำข้อมูลเด็ก และเยาวชนวิเคราะห์แยก เป็นกลุ่มประเภท และสังเคราะห์กลุ่มปัญหาคล้ายกัน กำหนดวิธีการ แนวทางการช่วยเหลือ ระบบการติดตามเป็นรายบุคคล นำข้อมูลเด็ก และเยาวชนที่เป็นเชิงประจักษ์เสนอคณะทำงานฯ เพื่อพิจารณาแนวทางช่วยเหลือ และได้ลงไปช่วยเหลือเด็กแต่ละรายตามสภาพปัญหา ความต้องการ โดยในปัจจุบัน โครงการอยู่ในระหว่างการช่วยเหลือเด็กแต่ละราย</p>
<p>๔. โครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต</p>	<p>มีเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน ๒๒ คน เกิดจาก (๑) ผู้ปกครอง ตกงาน ขาดรายได้ (๒) มีบุตรหลานหลายคน ทำให้รายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัด (๓) ครอบครัวแตกแยก และ (๔) สถานการณ์การระบาด ชิงเชื้อไวรัสโคโรนา-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อ การเรียนของบุตรหลาน ทำให้เด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่แล้ว ขาดแคนทุนทรัพย์ในการเล่าเรียนยิ่งขึ้น จนหลุดออกจากระบบการศึกษา</p>	<p>เพื่อให้เด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>กลุ่มเด็กอายุ ๖ - ๑๕ ปี จำนวน ๑๒ และกลุ่มเยาวชน อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๑๐ คน</p>	<p>ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำแผนเสนอขอ อนุมัติโครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ จัดประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการ และผู้นำชุมชนใน การลงพื้นที่เพื่อสำรวจเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา นำเด็ก และเยาวชนที่สำรวจพบจากการลงพื้นที่ที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต พุดคุยกับผู้อำนวยการโรงเรียน และหาแนวทาง แก้ปัญหาให้กับเด็ก และเยาวชน ในการศึกษาต่อ ติดต่อกองสวัสดิการสังคม เพื่อหาทุนการศึกษาให้แก่ เด็ก และเยาวชน อบรมให้ความรู้แก่เด็ก และเยาวชน เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับสภาพ เศรษฐกิจ จนสามารถเรียนจบการศึกษา ถอดบทเรียน เพื่อพัฒนาระบบติดตามเด็กและเยาวชนที่ได้รับการช่วยเหลือ ติดตามเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการช่วยเหลือ และอบรมอาชีพให้กับผู้ปกครอง ซึ่งในปัจจุบันเทศบาลนครภูเก็ตได้ทำการช่วยเหลือเด็กบาง ราย และอยู่ในระหว่างการติดตามเด็กกลุ่มดังกล่าว</p>

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
๕. โครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเลิงสาง เทศบาลตำบลเลิงสาง	มีเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี ภายในเขตเทศบาลตำบลเลิงสาง ๙ ชุมชน ที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อจำนวน ๓๙ คน เกิดจากขาดทุนการศึกษา เพราะแต่งงานมีครอบครัว ออกไปทำงานนอกพื้นที่ และกลุ่มที่ไม่ต้องการศึกษาต่อ	(๑) เพื่อพัฒนาระบบช่วยเหลือเยาวชนให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ และ (๒) เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา ให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ	เยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๓๙ คน	สำรวจเยาวชนที่จบการศึกษา ลงพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหาของเยาวชน วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไข เชิญหน่วยงานประชุมเพื่อชี้แจง และกำหนดรายละเอียด กำหนดแนวทางการช่วยเหลือเยาวชนเพื่อให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการในแต่ละด้าน ทำบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน ได้แก่ เทศบาลตำบลเลิงสาง วิทยาลัยเทคนิคนครโคราช และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเลิงสาง วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน โดยในปัจจุบันเทศบาลตำบลเลิงสางอยู่ในระหว่างทำบันทึกข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖. โครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ เรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร เทศบาลนครสกลนคร	เด็กพิเศษจำนวน ๑๒ คน ที่เรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร ยังไม่ได้รับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรวม อีกทั้งโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัดยังขาดทรัพยากร ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียน ส่งผลทำให้ (๑) ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และ (๒) ผู้เรียนที่เป็นเด็กปกติไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนรวมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	(๑) เพื่อร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (๒) เพื่อร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการสร้างแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในสถานศึกษาในสังกัด และ (๓) เพื่อร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในสถานศึกษาในสังกัด	เด็กพิเศษจำนวน ๑๒ คน ครูผู้สอนจำนวน ๒๐ คน และหน่วยงานเครือข่ายจำนวน ๓ หน่วยงาน	ร่วมกำหนดข้อตกลงความร่วมมือ และบทบาทหน้าที่ คัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ศึกษาดูงาน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาพิเศษ ณ โรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบ ร่วมออกแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ จัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ นิเทศติดตาม การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในปัจจุบันเทศบาลนครสกลนคร ได้ดำเนินการคัดกรองเด็กพิเศษเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
๗. โครงการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	มีเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาที่เป็นเด็กพิเศษ ในช่วงอายุ ๒-๑๘ ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษที่อยู่นอกระบบการศึกษา	เพื่อสนับสนุนเด็กพิเศษในด้านการศึกษา และการดำรงชีวิตให้มีความคุณภาพที่ดีขึ้น	เด็กพิเศษจำนวน ๕๖ คน จำแนกเป็น เด็กที่มีฐานะดี เรียนรู้ได้จำนวน ๒๘ คน เด็กที่มีฐานะยากจน เรียนรู้ได้จำนวน ๑๐ คน เด็กที่มีฐานะยากจน เรียนรู้ไม่ได้จำนวน ๖ คน เด็กที่ย้ายไปนอกเขตเทศบาลแต่มีชื่อในเขตเทศบาลจำนวน ๑๒ คน	พบประธานชุมชน/อสม. สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ ในแต่ละชุมชน ซึ่งเทศบาลเมืองศรีสะเกษได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว อยู่ในระหว่างการติดตามเด็กกลุ่มดังกล่าว
๘. โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอลำปาง	เด็กจำนวน ๗๘ คน และครู ๔ คน โรงเรียนขนาดเล็กขาดทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ขาดข้าราชการครู บุคลากรลูกจ้างที่ทำงานด้านการศึกษา ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สำหรับครู และเด็ก ทำให้เด็กในโรงเรียนดังกล่าวเข้าถึงการศึกษาที่มีความคุณภาพต่ำกว่าโรงเรียนอื่น ๆ	(๑) เพื่อร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย เทศบาล โรงเรียน และชุมชนในการจัดการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม (๒) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างมีความเหมาะสม เป็นที่ยอมรับสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน และผู้ปกครอง (๓) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ความสามารถ และมีทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนให้มีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และ (๔) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีระบบ และมีความคุณภาพ	เด็กจำนวน ๗๘ คน บุคลากรครูจำนวน ๔ คน ชุมชน (ผู้สูงอายุ) จำนวน ๕๐ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๒ คน	ลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น และสำรวจข้อมูลความต้องการของโรงเรียนบ้านเหล่า ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างเทศบาลเมืองล้อมแรดกับโรงเรียนบ้านเหล่า จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ บรรลุโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) ในแผนพัฒนาเทศบาลเมืองล้อมแรด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ดำเนินการปรับปรุงห้องศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) พร้อมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และครุภัณฑ์ จัดทำรายละเอียดงบประมาณของโครงการบรรจุในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ขอความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเมืองล้อมแรด กำหนดให้นักเรียน ครู เยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปได้ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) เพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร ประเมินผลการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) (ครั้งที่ ๑) สรุปเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา ให้นักเรียน ครู เยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปได้ใช้บริการ

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
				ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) เพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ ประเมินผลการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) (ครั้งที่ ๒) เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน และพัฒนาในปีงบประมาณต่อไป ทั้งนี้เทศบาลเมืองล้อมแรดอยู่ในระหว่างการปรับปรุงห้องศูนย์การเรียนรู้ฯ
๙. โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์	จำนวนนักเรียนของโรงเรียนในเขตเทศบาลวิเชียรบุรี มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจาก (๑) มาตรฐานของการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีแต่ละแห่งแตกต่างกัน และ (๒) ความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน	(๑) เพื่อพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ให้มีความรู้ และทักษะในการเสริมสร้างทักษะการคิด เชิงบริหารของสมองในเด็กปฐมวัย และ (๒) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงการบริหารของสมองในเด็กปฐมวัย	ครูปฐมวัย บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จำนวน ๕๐ คน และเด็กปฐมวัยอายุ ๒ – ๕ ปี ที่จะได้รับประโยชน์ จำนวน ๓๗๓ คน	ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนในการดำเนินโครงการ เสนอโครงการฯ เพื่อขออนุมัติดำเนินการจากผู้บริหาร เข้าร่วมหารือกับคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ในแนวทาง MOU ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ดำเนินการจัดโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) สรุปผล PLC พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนาครูปฐมวัยเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจัดทำบันทึกข้อตกลงด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยร่วมกับสถานศึกษาในเขตเทศบาลวิเชียร มอบเงินอุดหนุนโครงการส่งเสริม และพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้กับโรงเรียน สพฐ. ติดตามผลการสอนโดยใช้ EF ถอดบทเรียน สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการสอน PLC ในภาพรวมของโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ สรุปผลการดำเนินโครงการฯ ทั้งนี้เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีอยู่ในระหว่างการติดตามและประเมินผลโครงการ
๑๐. โครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหาร	ตำบลท่าตอน เป็นตำบลที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม	เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนตามแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน	เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนจำนวน ๑๓ แห่ง (อายุ ๓-๕ ปี) จำนวน ๒๗๑ คน	ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินของคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาในสังกัด อบต.ท่าตอน ศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา)ฯ ในระดับปฐมวัย กิจกรรมส่งเสริมการเล่านิทานผู้ปกครองกับเด็กเล็กในครอบครัว การอบรม

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
ส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงราย	เด็กเล็ก และผู้ปกครองจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองในการสื่อสารเป็นหลัก ส่งผลให้เด็กเล็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ต้องเผชิญปัญหาในการเรียนหลายประการ เช่น การไม่เข้าใจภาษาที่ครูใช้สื่อสารกับเด็กเล็ก ฯลฯ และเด็กส่วนใหญ่ที่พบ มักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทำให้ดูแลเด็กเล็กไม่เท่าที่ควร และการสื่อสารใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับที่สูงในอนาคตต่อไป			เชิงปฏิบัติการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) นำเอาความรู้ที่ได้จากการอบรมไปสอน ประเมินสมรรถนะ และตัวชี้วัดของผู้เรียน ประจำภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕ ประเมินสมรรถนะ และตัวชี้วัดของผู้เรียน ประจำภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๕ โดยในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนอยู่ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๑๑. โครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก	ผลจากการปิดโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ที่มีการปิดโรงเรียน ๒ รอบ เป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑๒๐ วัน จากทั้งหมด ๒๐๐ วัน ทำให้นักเรียนต้องใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์เป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เด็กจำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบทั้งด้านสุขภาพ และพัฒนาการการเรียนรู้ที่ถดถอย โดยเฉพาะเด็กที่มีผู้ปกครองฐานะยากจนมีสื่อ และอุปกรณ์ไม่พร้อมในการเรียน	(๑) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานศึกษา (๒) เพื่อสร้างโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษา และ (๓) เพื่อให้ นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีการพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม	ครูปฐมวัยจำนวน ๑๘ คน ครูระดับชั้น ป.๑-ป.๓ จำนวน ๒๘ คน เด็กปฐมวัย จำนวน ๒๒๔ คน และนักเรียนระดับชั้น ป.๑-ป.๓ จำนวน ๓๘๐ คน	ออกตรวจเยี่ยมในสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕ เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ตลอดจนสุขอนามัย โภชนาการ และอาคารสถานที่ โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประชุมสรุปการตรวจเยี่ยม ออกแบบสำรวจสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนงานโครงการของสถานศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาฯ ทบทวนแผนงาน /โครงการ/กิจกรรมของแต่ละสถานศึกษา จัดทำแผนนิเทศ ติดตาม ประเมิน ติดตาม ผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการ กิจกรรมการถอดบทเรียน ทั้งนี้เทศบาลอยู่ในระหว่างการค้าเนินโครงการต่าง ๆ

โครงการ/อพท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
๑๒.โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพชรบูรณ์	ในช่วงสถานการณ์โรคติดต่อไวรัสโควิด-๑๙ ที่ผ่านมา นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทย ไม่เต็มที่เนื่องจากมีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลให้นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับประถมศึกษาเพิ่มจำนวนขึ้น นักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง	(๑) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนของนักเรียน (๒) เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และ (๓) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยของนักเรียน	กลุ่มเด็ก และเยาวชนซึ่งเป็นเด็กนักเรียนจำนวน ๙๐ คน ได้แก่ เด็ก อายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๖๓ และเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๒๗	ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนในการดำเนินโครงการ การดำเนินการพัฒนานักเรียนในโครงการ โดยคัดเลือกและพัฒนาครูอาสา การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ โดยการทดสอบนักเรียนเขียนตามคำบอก ประชุมสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง กิจกรรมอ่านเก่ง เขียนคล่อง กำหนดตารางเวลาในการพัฒนานักเรียน พัฒนานักเรียนรายบุคคลตามผลการวิเคราะห์ผู้เรียนจากการประเมิน ตามตารางเวลาที่กำหนด ผู้ปกครองร่วมพัฒนานักเรียนรายบุคคลระหว่างอยู่กับผู้ปกครอง ประชุมติดตามผลการพัฒนานักเรียนในทุกสัปดาห์ ประเมินทักษะการอ่าน และการเขียนของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการกิจกรรมจิตอาสาพำนองอ่าน ประสานงานกับโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาในพื้นที่ นำนักเรียนในโครงการทำกิจกรรมจิตอาสาพำนองอ่าน โดยนักเรียนในโครงการเป็นผู้นำทำกิจกรรม สรุปล/ประเมินโครงการ และถอดบทเรียน ทั้งนี้ในปัจจุบัน อบรมกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาผู้เรียน
๑๓. โครงการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ ตำบลนาพุ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ	แต่ละโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ มีปัญหาตรงกันในเรื่องของการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของเด็กในสถานศึกษา ซึ่งอายุเด็กอยู่ในช่วง ๖-๑๕ ปีหรือศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ (ป.๑-ป.๖) อันเนื่องมาจากการเรียนในห้วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อ ในขณะที่บางโรงเรียนมีจำนวนบุคลากรครูเพียง ๑-๓ คน ทำให้เกิดปัญหาเด็กเรียนรู้อันได้ไม่	เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนชั้นป.๑-ป.๖ ของโรงเรียนสังกัด สพฐ.ในพื้นที่ตำบลนาพุ จำนวน ๖ โรงเรียน จำนวน ๑๖๒ คน	ประชุมคณะทีมทำงาน และคณะครูผู้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย และจัดทำสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ ประชุมร่วม/ถอดบทเรียน/สรุปผลการจัดกิจกรรม และวิเคราะห์ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ จัดกิจกรรมเข้าค่าย “พัฒนาการอ่านออกเขียนได้” ให้กลุ่มเป้าหมาย ทดสอบ/เก็บข้อมูล ประเมินผลการดำเนินงาน สรุปลและรายงานผลการดำเนินงาน

โครงการ/อปท.	ปัญหา	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม
	เต็มที ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน เป็นไปอย่างยากลำบาก			

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

๓.๑ ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑) เพื่อให้การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขับเคลื่อนในเชิงมหภาค โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ควรมีการทดลองปรับเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเชิงรุก โดยเน้นไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของกลุ่มพื้นที่ (Area-based) เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำสูง หรือเลือกตามสภาพปัญหาซึ่งเป็นสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำที่ต้องแก้ไขปัญหาก่อนในหัวเวลานั้น ๆ เช่น ปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในกลุ่มเด็กพิเศษ เพื่อให้การขับเคลื่อนสามารถทำให้ในระดับมหภาค สามารถขับเคลื่อนได้ในเชิงพื้นที่ ในเชิงประเด็นปัญหา อีกทั้งยังทำให้การบริหารโครงการสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ด้วยในรายงานครั้งนี้ได้มีการถอดบทเรียนโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในระยะที่ ๑ ทำให้ได้โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน (๒) โครงการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา สำหรับเยาวชนในพื้นที่ (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ และ (๕) โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการขยายผลโครงการไปสู่พื้นที่อื่น ๆ สถาบันพระปกเกล้าอาจใช้โครงการดังกล่าวเป็นแนวทางในการรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ของตน ก็จะทำให้เกิดการขยายผลการดำเนินโครงการ ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกันได้

๓) ด้วยคณะทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการไม่ได้เข้าร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการตั้งแต่ช่วงแรก ส่งผลให้การลงพื้นที่ขับเคลื่อนต้องใช้เวลาในการชี้แจงรายละเอียดของโครงการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอีกครั้ง ทำให้ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ได้ซึ่งส่งต่อขั้นตอนการดำเนินงานต่อ ๆ มา มีความล่าช้า ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่า ในกระบวนการขับเคลื่อนโครงการ ภายหลังจากได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว สถาบันพระปกเกล้าอาจมีการกำหนดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการแก่คณะทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้ามารับผิดชอบโครงการอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่มีต่อโครงการ ได้รับทราบถึงแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ได้มีความรู้เกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ก่อนที่ผู้วิจัยจะได้ลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนโครงการ

๔) ด้วยเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการเปิดตัวโครงการซึ่งมีจำนวนมาก แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการมีจำนวนน้อย สถาบันพระปกเกล้าควรมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วน

ใหญ่ไม่เข้าร่วมโครงการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕) ด้วยผู้นำองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ กอปรกับผลจากการดำเนินงานพบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งที่ผู้นำองค์กรมีส่วนร่วมเฉพาะในส่วนของการรับรู้โครงการ แต่ไม่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ส่งผลให้โครงการบางโครงการมีแนวโน้มที่จะไม่ประสบความสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวังไว้ ขณะเดียวกันมักพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในการบริหารจัดการโครงการ การตัดสินใจบางอย่างไม่สามารถทำได้ ส่งผลให้การดำเนินโครงการขาดความคล่องตัว ดังนั้นในการคัดเลือกโครงการ สถาบันพระปกเกล้าอาจใช้เกณฑ์การมีส่วนร่วมของผู้นำองค์กรเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการ หรือกำหนดเป็นเงื่อนไขในใบสมัครให้ชัดเจน

๖) ด้วยการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งต้องใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ กอปรกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ แม้ภายหลังองค์กรจะมีการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่ายในงบประมาณถัดไป ในขณะที่การดำเนินโครงการอยู่ในช่วงปลายปีงบประมาณ นอกจากนี้เพื่อเป็นการดึงดูดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าร่วมโครงการ สถาบันพระปกเกล้าควรสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งในการดำเนินโครงการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อไม่ให้เป็นการภาระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นการดึงดูดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในการขับเคลื่อน

๗) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาของตนเอง ด้วยผลการประเมินพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโครงการที่มีการตั้งกองทุน มักเป็นโครงการที่มีความสามารถในการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ทั้งทรัพยากรบุคคล ทั้งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การระดมเงินทุน การมีระบบระเบียบในการดำเนินงาน มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการดำเนินงาน และมักเป็นโครงการที่มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน ทำให้โครงการที่มีกองทุน มีแนวโน้มที่จะสามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ระยะยาว และยั่งยืน

๘) ในขั้นตอนของการพัฒนาโครงการ ผู้วิจัยพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการ โดยเฉพาะการกำหนดตัวชี้วัด ดังนั้นก่อนที่จะมีการพัฒนาโครงการ สถาบันพระปกเกล้าอาจจัดให้มีการอบรมการเขียนโครงการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ได้โครงการที่ดี สามารถวัดผลการดำเนินงานได้จริง

๙) ด้วยจากการติดตามความก้าวหน้าของโครงการพบว่า บางโครงการมีปัญหาในการทำโครงการ ด้วยเพราะเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ ดังนั้นสถาบันพระปกเกล้าอาจมีการอบรมเฉพาะประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินโครงการ เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินโครงการ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในด้านนั้น ๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๐) ด้วยการดำเนินการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงการดำเนินงานด้วยการให้ความสำคัญกับการสำรวจข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลความเหลื่อมล้ำ การกำหนดปัญหา และการหา

แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย ทำให้ระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีน้อย แม้ว่าระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัย กับระยะเวลาในการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกัน แต่ด้วยโครงการวิจัยเสร็จสิ้นก่อนที่โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเสร็จ ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถติดตามความก้าวหน้าของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงไม่สามารถให้คำปรึกษาในส่วนของการประเมินผลโครงการได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการขยายระยะเวลาการดำเนินการวิจัยออกไป หรือแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรกเป็นระยะการพัฒนาโครงการ ระยะที่สองเป็นระยะของการติดตาม ประเมินผลโครงการ และถอดบทเรียน ก็จะทำให้การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างสมบูรณ์

๑๑) ควรส่งเสริม และผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการขยายผลการดำเนินโครงการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ หรือขยายไปยังพื้นที่อื่น ๆ กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการแตกออกของการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเพราะสถาบันพระปกเกล้าเพียงหน่วยงานเดียวไม่สามารถทำได้เองทั้งหมด

๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถาบันพระปกเกล้าควรเป็นตัวกลางในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในประเทศมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ของตน ทั้งการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การผลักดันในเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นนโยบายของหน่วยงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ

๓.๓ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการทำวิจัยติดตาม ประเมินผล และถอดบทเรียนโครงการทั้ง ๑๓ โครงการ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินโครงการ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวในการดำเนินโครงการ

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ด้วยกองทุนเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับ การแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย

๓) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาค่าใช้จ่ายในระดับพื้นที่ ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในพื้นที่ที่มีความเข้าใจพื้นที่ ด้วยแต่ละพื้นที่มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันไป อีกทั้งสภาพปัญหา มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายต้องการข้อมูลที่ทันสมัย ระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาค่าใช้จ่ายในระดับพื้นที่จะช่วยทำให้การตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ เพื่อใช้เป็นตัวแบบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

Executive Summary

Thailand remains one of the countries with a high level of income inequality affecting other social aspects including education. For example, there are more than 670,000 students in non-formal education at the age of 3-17 years old in the country. 0.5% of the subsidies are allocated for education to the underprivileged. Most students are still in inequality for basic and higher education devastating the country's economy.

Therefore, inequality in education concerns various agencies including the local government agencies. Besides the social capitals for education, many local government organizations are committed to social accountability and bound with legal accountability especially the powers and duties under the provision of public services. A close relationship between local government organizations and the locals can draw the insights in the area, so the local government organizations are able to link educational activities with other problems in the local society considered as a "social lab" to come up with a proper form of education for children corresponding to life in the community.

Therefore, the College of Local Government Development, King Prajadhipok's Institute, conducts a research project on driving local government organizations to become local mechanisms of reducing inequality as well as to strengthen their capacity in carrying out the projects for education equality in their areas. Mechanisms in reducing inequality must involve not only local government agencies themselves but also other important partners at the national level to provide local children opportunities to access proper education.

This research contains two objectives: (1) to monitor the performance of local administrative organizations and obtain lessons for the Phase 1 research project on driving local government organizations to become mechanisms of reducing inequality in education; and (2) to strengthen and drive new local government organizations to carry out projects on enhancing educational equality in the area. The results are as follows:

Part 1: Follow-ups and lessons from the research project on driving local government organizations to become mechanisms of reducing inequality in education (Phase 1)

1.1 Follow-ups on the implementation of the research projects for driving local government organizations to become mechanisms of reducing inequality in education (Phase 1)

The implementation of the research projects on driving local government organizations to become mechanisms of reducing inequality in education in Phase 1 out of 12 contain the results as follows:

Table 1: Follow-ups on the implementation of the research projects on driving local government organizations to become mechanisms of reducing inequality in education (Phase 1)

Projects/ Local Administrative Organizations	Follow-ups
1. Fund Project for Nutritious Food at School to Reduce Inequality among Students under Na Khom Subdistrict Administrative Organization, Na Khom Sub-District	Na Khom Subdistrict Administrative Organization held a meeting to discuss with community leaders, involved personnel in education, and related network partners from various agencies in the area to develop the management plan for the fund and establish a team to operate. The regulations and guidelines for the operations have been prepared by Na Khom Subdistrict Administrative Organization, community leaders, and other related network partners.

Projects/ Local Administrative Organizations	Follow-ups
	Fundraising activities have been continually organized to support the operations. After conducting a survey on inequality in education related to students' nutritions in Na Khom Subdistrict, an action plan is carried out through 5 projects to improve students' nutrition in Na Khom Sub-District in the fiscal year of 2022. The organized activities to reduce inequality in education through the improvement of nutrition for the students in Na Khom Sub-District are conducted according to the plan and then evaluated.
2. Collaborative Project to increase opportunities in education for children in Bangkadi Municipality, Bang Kadi Subdistrict	In the first phase, the municipality coordinated with the project partners including Bangkadi Industrial Park. The online meeting was hosted by Bangkadi Industrial Park to establish tripartite cooperation among Bangkadi Municipality, Representatives of Bangkadi Subdistrict, and Pathum Thani Technical College from various disciplines through Memorandum of Understanding (MOU) under the Vocational Education Fund: CSR Project. The Capital Consideration Committee has been appointed to interview the applicants for scholarship for vocational education and a bachelor's degree.
3. Fund Project for Children, Ban Khao Toom School Service Area: Educational Equality in Pattani Provincial Administrative Organization	Pattani Provincial Administrative Organization held a meeting for community representatives to clarify the project, and the resolution of the meeting was to establish the project "Subsistence Fund for Children in Ban Khao Tum School Service Area for educational equality". The regulations of the fund were drafted, and the fund committee was appointed. Moreover, the sources of incomes for the Child Support Fund in Ban Khao Tum School Service Area were determined. The guidelines for the Child Sustainability Fund were set for Ban Khao Tum School Service Area for equality in education. Fundraising activities were held to support scholarships for children. Currently, the summary report is in progress.
4. Network Project to Raise Funds for Education for Underprivileged Children at Ban Tabing Tingi School, Pattani Provincial Administrative Organization	PAO Pattani hosted a meeting to define the guidelines. The network partners took a survey in the area to learn the issues of underprivileged children. The criteria for the recipients of the scholarship were set. Currently, the underprivileged children are taken care of by school and caretakers who are the teachers at the school.

Projects/ Local Administrative Organizations	Follow-ups
5. Thai Music Therapy Project for Children with ADHD, Khao Sam Yot Municipality	The project was delayed due to the COVID-19 epidemic. All classes were conducted online, and most events were not organized. Khao Sam Yot Municipality postponed the project to October 2021 attended by 24 students from Khao Sam Yot School. At present, the evaluation is complete.
6. Network Partnerships in Educational Management for Special Needs Children in Both Formal and Non-formal Education, Sakon Nakhon Municipality	Sakon Nakhon Municipality hosted a meeting for the network partners and the results from the meeting were: (1) willingness and readiness of various agencies to join the operation; (2) guidelines for support and shared resources; and (3) mutual awareness of educational management to solve the issues in a sustainable manner.
7. Project for Better Quality of Life for the Underprivileged Children in Formal Education, Narathiwat Municipality	Narathiwat Municipality conducted a need assessment on vocational training for the underprivileged children in non-formal education under collaboration of Narathiwat Municipality and other network agencies resulting in 4 training courses for the underprivileged children in non-formal education. At present, the training is complete.
8. Project on Reducing Inequality in Education (online classes and tablets to borrow for educational opportunities in Yala City Municipality), Yala City Municipality	Yala City Municipality lent 521 tablets to 521 elementary school and secondary school students under Yala City Municipality to be used for online classes during the Covid-19 situation.
9. Project for Development of Early Childhood Experience according to the concept of Reggio Emilia at schools under Lamphun Municipality to reduce inequality in society and education, Lamphun Municipality	The municipality held a meeting to clarify the issues of early childhood experience by the teachers in educational institutions under Lamphun Municipality. Educational activities were held at Mongkol Wittaya School. The project aims to provide knowledge and approaches on early childhood learning through training courses on "Development of Early Childhood Experience according to the concept of Reggio Emilia" for Educational Institutions under Lamphun Municipality. The municipality organized the classroom environment based on the concept of Reggio Emilia, and such teaching and learning activities were organized, summarized, and evaluated. The lessons were applied to a guideline and appropriate application to thoroughly meet early childhood education.
10. Study Project on Issues of Early Childhood Learning for Development of Early Childhood Teachers' Competency in Educational Institutions under Wichian Buri municipality.	The municipality conducted a questionnaire on the issues of early childhood learning for development of early childhood teachers' competency in educational institutions under

Projects/ Local Administrative Organizations	Follow-ups
	<p>Wichian Buri Municipality. Learning activities and projects were organized to provide experience for personnel in early childhood learning. Wichian Buri Municipality set an annual budget under the ordinance. Local administrators also announced education policies.</p> <p>Wichian Buri Municipality is now implementing a project to reduce inequality in education (Phase 2) under Memorandum of Understanding (MOU) among the municipality, the local institutions for early childhood, and Phetchabun Rajabhat University. Learning activities are to be organized and promoted in the community to develop early childhood teachers' competency in instructional management and brain processes for successful life (EF). The brain assessment for successful life will be taken before the training and the provided knowledge is to enhance the implementation in the early childhood classroom.</p>
<p>11. Project on Development of Early Childhood Teachers' Competency in Evaluating Child Development and Creating Child Development Plan for Reducing Inequality in Education among Children under 2 years old at Pa Ko Dam Child Development Center, Pa Ko Dam Subdistrict Municipality</p>	<p>The municipality hosted a meeting for teachers and child caregivers to clarify the details of the project and provide training for them on the standard assessment of child development at the age of 2 years. Since the standard assessment of child development was established, the municipality has not continued the assessing activities of child development standards and the preparation of the suitable plan for child development at the age of 2 years at the child development center, Pa Ko Dam Subdistrict Municipality.</p>
<p>12. Development Project on Educational Quality and Development Plan for Child Development Center, Bang Khrok Subdistrict Administrative Organization for Reducing Inequality in Education, Bang Khrok Subdistrict Administrative Organization</p>	<p>The subdistrict administrative organization set up an interview with the committee of the childcare center and the parents as well as small group discussions with the teachers. However, it was found that Bang Khrok Subdistrict Administrative Organization has not applied the results of the assessment to the development of the childcare center.</p>

1.2 Lessons from the Selected Local Government Organizations

The lessons from 11 local administrative organizations lead to 5 project models: (1) fund project to support and improve children's nutrition to reduce inequality in education in Na Khom Sub-district; (2) collaboration project to increase educational opportunities for children in Bang Kadi Subdistrict; (3) fund project for subsistence for children in Ban Khao Tum School Service Area to promote equality in education, Pattani Provincial Administrative Organization; and (5) a development project for early childhood learning based on the concept of Reggio Emilia in the schools under Lamphun Municipality to reduce inequality in society and education. It is also found that each institution contains distinctive and useful

features to be applied to the guideline of driving local government organizations to be mechanisms of reducing inequality in education. The details are presented on the following tables.

Table 2: Highlights of Selected Local Government Organizations

Projects/ Local Government Administrative Organizations	Distinctive Features
1. Fund Project to Support and Improve Students' nutrition to Reduce Inequality in Education under Na Khom Subdistrict Administrative Organization, Na Khom Sub-District	<ul style="list-style-type: none"> • The project includes collaboration among all sectors in brainstorming for solutions, analysis, and implementation. • The implementation of the project is derived from the comprehensive analysis of the data. • Local government leaders are committed to solving the problems. • Funds, working groups, regulations and fundraising activities are key mechanisms and resources in reducing inequality continuously and sustainably. • The action plan ensures the continuation of the project in accordance with the objectives. • The implementation of the project includes several sub-projects to cover all aspects in reducing inequality in education.
2. Collaborative Project to Increase Educational Opportunities for Children under Bangkadi Municipality, Bang Kadi Subdistrict	<ul style="list-style-type: none"> • The project implementation is continuing and becomes more likely to be successful. • The implementation of the project demonstrates the efficient use of the resources available in the area, especially human resources. • Executives carry a vision and commitment to reduce inequality in education for children in the area. • The implementation of the project has resulted in the collaboration of local networks and local people. • The implementation of the project reflects a systematic long-term solution. • The project can be used as a prototype of reducing inequality in education for the local governments in urban areas to promote education and career development.
3. Fund Project for Subsistence for Children in Ban Khao Tum School Service Area for Educational Equality, Pattani Provincial Administrative Organization	<ul style="list-style-type: none"> • The project started with a survey to create a database of local inequality in collaboration with various sectors in the community. • The project includes collaboration with various sectors in society and creates a network to help children in the area.

Projects/ Local Government Administrative Organizations	Distinctive Features
	<ul style="list-style-type: none"> • Implementations of the fund project involve human resources, financial resources, and cooperation in a sustainable and efficient manner.
<p>4. Network Project to Raise Funds for Education for Underprivileged Children at Ban Tabing Tingi School, Pattani Provincial Administrative Organization</p>	<ul style="list-style-type: none"> • The project started with a survey to create a database of local inequality in collaboration with various sectors in the community. • The project includes collaboration with various sectors in society and creates a network to help children in the area. • The project is planned with a proper timeline to provide scholarships for children accompanied by their teachers, parents, and caretakers. • The funds come from their teachers and educational personnel at Ban Tabing Tingee School to create consistency of the support.
<p>5. Development Project for Early Childhood based on the concept of Reggio and Emilia at the schools under Lamphun Municipality to reduce inequality in education and society.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • The project comes from a clear and direct analysis to enable effective solutions for inequality in education. • Executives and personnel are committed to improving their teaching methods for the entire school system under the municipality. • Early childhood learning is developed based on the concept of Reggio and Emilia to create a thorough learning experience for equality in education. • The project implementation is adjusted according to the context leading several innovations in education. • The municipality has become a learning center for organizing early childhood learning based on the concept of Reggio and Emilia, visited by various organizations.

1.4 work lesson

From taking lessons from the local government organizations that have been selected as models of 5 places. The researcher has synthesized the lessons of the work of local government organizations in 5 projects, namely: (1) Fund Project to Support and Improve Students' nutrition to Reduce Inequality in Education. (2) Cooperation project between local government organizations educational institution and establishments in the area to increase educational opportunities at the vocational level for youth in the area. (3) Fund Project for Subsistence for Children for Educational Equality. (4) Network Project to Raise Funds for Education for Underprivileged Children. (5) Development Project for Early Childhood based on the concept of Reggio and Emilia to create equality in education.

Part 2: Results from Reinforcing and Driving Projects on Enhancing Equality in Local Education at New Local Government Organizations

The researchers visit the areas of the selected local government organizations to develop various projects on reducing inequality in education. 13 projects of 13 local government organizations are classified into 4 main groups:

In Group 1, there are five return-school projects: (1) Fund for Children's Education in Wakaew Subdistrict, Wakaew Subdistrict Administrative Organization; (2) Life Skill Training for Children, Ta Tum Subdistrict Administrative Organization, Ta Tum Sub-district; (3) Educational Opportunity for Children in Non-formal Education, Mueang Thung Song Municipality; (4) Project for Children's Educational Equality, Phuket Municipality; and (5) System Development Project for Children in Non-formal Education, Soeng Sang Subdistrict Municipality.

In Group 2, there are two projects for educational opportunities for special needs children: (1) Cooperative Projects on Providing Education for Special Needs Students at Secondary Schools under Sakon Nakhon Municipality; and (2) Project on Promoting Education and Improving Quality of Life for Special Needs Children under Sisaket City Municipality.

In Group 3, there are two projects for good-quality education to create equality in education for children: (1) Project on Supporting Educational Management for More Opportunities in Education, Reducing Inequality in Education for Small Elementary Schools in Lom Rad Municipality (Case of Ban Lao School under OBEC), and ICT Learning Centers in Educational Institutions for Better Access to Modern Media under Lom Rad Municipality; and (2) Project on Reducing Inequality in Education for Early Childhood by Enhancing Teachers' Capacity under Wichian Buri Municipality.

In Group 4, there are four projects on developing language skills and learning in order to create equality in education for children: (1) Project on Promoting Teaching and Learning Approaches through Bilingual or Multilingual Program based on Mother Tongue Language at Child Development Center, Thaton Subdistrict Administrative Organization; (2) Project on Students' Learning under Phitsanulok Municipality; (3) Project on Good-quality Education and Development of Thai Reading and Writing Skills, Phetchabun Provincial Administrative Organization; and (4) Project on Solving Illiteracy among Children, Na Phu Subdistrict Administrative Organization, Na Phu Sub-district.

Table 3: Details of 13 Projects

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
1. Fund Project for Good-Quality Education for Children at Wakaew Subdistrict	inequality among students from low-income families and those from good-income families in both formal and non-formal education	to establish funds for good-quality education for the underprivileged students in Wakaew Subdistrict	a total of 70 students: 56 students aged 6-15 years and 14 students aged 16-18 years	<p>Meetings with the community leaders, school representatives, local monks, Children's Council, young leaders, professional groups, and local people's organizations are held to determine the direction of the operation, appoint committee members, and draft the regulations for an action plan. Moreover, fundraising activities for scholarships for the underprivileged children are organized. The implementation of the project is also followed up and evaluated.</p> <p>Wakaew Subdistrict Administrative Organization has been carrying out all fundraising activities to help children.</p>
2. Life Skills Training for Children to Reduce the Number of Dropouts in Formal Education, Ta Tum Subdistrict Administrative Organization, Ta Tum Subdistrict	the increased number of dropouts aged 13-18 years before completing basic education resulting in a lack of opportunities in higher education, probably caused by the lack of guidance on resolving their life issues	to reduce the number of dropouts in formal education, Ta Tum Subdistrict	144 students aged 6-15 years and 6 representatives of Children's Council	There is collaboration to conduct training activities, evaluations, and summary of operations among all related agencies from both public and private sector: (1) educational institutions in Ta Tum Subdistrict; (2) Children and Family Shelter in Surin Province; (3) Youth Detention in Surin Province; (4) World Vision

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
				<p>Foundation of Thailand; (5) Children's Council in Ta Tum SubDistrict; and (6) Village Head and Head of Subdistrict in Ta Tum Subdistrict .</p> <p>Tatum Subdistrict Administrative Organization has finished the operation.</p>
3. Educational Opportunity Program for Children in Non-formal Education, Thung Song Municipality	12 dropouts aged 3-18 years from 22 communities under Thung Song Municipality caused by: (1) a need to earn a living for students themselves or their family members instead of going to school with no other financial supports for formal education; and (2) a lack of school supplies and equipment to access online classes, impacting their learning	(1) to provide the underprivileged children good-quality education; and (2) to provide the underprivileged children opportunities in career development for better incomes	12 preschoolers aged 2-5 years and members of Educational Opportunity Program	The working groups are appointed by local government organizations and assigned to visit the area to collect in-depth information related to children to be synthesized for proper solutions. A tracking system is also developed for empirical evidence of students' needs. Currently, the project is in the implementation process to help children.
4. Project on Reducing Inequality in Education for Uneducated Children, Phuket Municipality	22 uneducated children aged 3-18 years under Thung Song Municipality caused by: (1) unemployed parents; (2) limited income to support all children in the family; (3) separated or	to provide all children basic education	12 students aged of 6-15 years and 10 students aged 16-18 years	Meetings are held for the working committee to prepare a plan for approval. The appointed committee discusses with community leaders and visits the area to collect the information about the uneducated children in order to help them return

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
	divorced parents; and (4) the impacts of the COVID-19 situation			to schools under Phuket City Municipality. Meetings with the school director are held to seek solutions for children to further their education. The Social Welfare Division is contacted to find out if there is any available scholarship for children. Relevant training is provided to improve their life quality in accordance with the economic conditions. A monitoring system is developed to follow up the results after graduation. Vocational training is also provided for parents. Phuket Municipality has helped many children and is in the process of following up with them.
5. Development Project for Students in Non-formal Education, Soeng Sang Subdistrict Municipality	39 dropouts aged 16-18 years from 9 communities under Soeng Sang Subdistrict Municipality caused by: 1) no financial support; 2) getting married; 3) relocation for work; and 4) no desire to continue education	(1) to develop a support system for young people to receive education according to their needs; and (2) to support the dropouts to receive relevant training to their needs.	39 students aged 16-18 years	The survey was conducted to follow up the graduates, explore the problems related to the young, analyze the problems, and propose solutions. Many agencies are invited to a meeting to clarify and set details of guidelines for helping the young to obtain education according to their needs. A memorandum of agreement is to be signed by related agencies including Soeng Sang Subdistrict Municipality, Nakhon Korat Technical College, and the Center for Non-

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
				School Education in Soeng Sang District. The students' performances are to be analyzed after training. Soeng Sang Municipality is in the process of developing a memorandum of agreement with the relevant agencies.
6. Collaboration Project with Network Partners for Special Needs Students in Secondary Schools under Sakon Nakhon Municipality	special needs students in secondary schools under Sakon Nakhon Municipality with no access to relevant education, proper learning environment, and qualified staffs for special needs students caused by: (1) a lack of learning approach for special needs students to reach their full potential; and (2) no classroom adjustment to meet all students' needs	(1) to organize education for special needs students in collaboration with the network partners; (2) to create proper guidelines for developing special needs students in schools in collaboration with network partners; and (3) to provide knowledge and understanding for those involved in the provision of education for special needs students in collaboration with network partners in the affiliated institutions	12 special needs students, 20 teachers, and 3 network agencies	A cooperation agreement formulates the roles of the working groups including screening special needs students, visiting the secondary schools with a successful practice, co-designing educational management for special needs students, implementing the plan, and supervising the implementation of educational management. At present, the process of screening special needs children is completed.

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
7. Promotion Project of Life Quality for Special Needs Children under Sisaket Municipality	disadvantaged children with special needs aged 2–18 years in non-formal education under Sisaket Municipality	to provide proper education and better life quality for special needs students	56 special needs students: 1) 28 with a good cognitive ability from good income families, 2) 10 with a good cognitive ability from low income families, 3) 6 with a low cognitive ability from low income families, and 4) 12 of those who are relocated but remain in the list under the municipality	<p>A meeting with the chairman of the community volunteers is held. Parents are interviewed for basic information and given advice about special education. There is coordination with nurses, psychologists, social workers, and multi-disciplinary teams in each community.</p> <p>Sisaket Municipality has completed the project and is in the process of following up with the children.</p>
8. Promotion Project for Education Management to Provide Educational Opportunity and Reduce Inequality in Education in Small Elementary Schools under Lom Rad Municipality (Case of Ban Lao School under OBEC) (ICT Learning Center in Educational Institutions for Children to Access the Media), Lom Rad Municipality, Thoen District, Lampang Province	small schools with a limited budget resulting in insufficient resources for teaching and learning such as official teachers, staffs, equipments, and modern teaching aids	(1) to cooperate with network partners, municipalities, schools and communities in educational management to reduce inequality in a concrete manner; (2) to provide students an access to a good quality, appropriate, acceptable educational system to build confidence in the	a total of 132 consisting of 78 children, 4 teachers, and 50 community elders	Ban Lao School is visited to survey the needs and opinions. A Memorandum of Understanding (MOU) is signed between Lom Rad Municipality and Ban Lao School. The working groups are appointed to establish a learning center for information technology development and community communication (ICT) according to the Lom Rad Municipality Development Plan (2523-2027). The room is renovated to become the learning center along with the procuring process of equipment. The budget of the

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
		community and parents; (3) knowledge, abilities, and skills for innovations to improve teaching and learning and meet the standard quality; and (4) to promote and support the systematic process of institutional management for good-quality education		project is included in the Annual Budget Expenditure Ordinance, Budget (2023) and in the process of approval from the council. Students, teachers, children, the elderly and local people are allowed to use this learning center. The first assessment of the center is conducted to learn the information for improvement and followed by the second assessment for further development in the next fiscal year. The municipality is in the process of renovating the room to become the learning center.
9. Project on Reducing Inequality in Education through Development of Early Childhood Teachers' Capacity, Wichian Buri Municipality, Wichian Buri District, Phetchabun Province	different numbers of students in schools under Wichian Buri Municipality: caused by: (1) the standard of teaching and learning at the early childhood level in schools under Wichian Buri Municipality, and (2) people's confidence in school management	(1) to develop early childhood teachers' knowledge, skills, and thinking processes under Wichian Buri Municipality; and (2) to enhance children's executive thinking skills	50 participants including primary school teachers and educational staffs under Wichian Buri Municipality, who serves 373 preschoolers aged 2-5 years	Meetings were held for the working group to plan the project implementation, propose the project for approval from the management, and discuss with the management of Phetchabun Rajabhat University according to the MOU in early childhood education management with the aim to reduce inequality in education. The activities at the learning center (PLC) will be summarized as the PLC results to determine relevant activities to the development of early childhood teachers' capacity.

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
				<p>Wichian Buri Municipality developed a memorandum of understanding in management of early childhood education with other educational institutions in the area to provide financial support for OBEC schools with the promotion project on early childhood education management.</p> <p>Teaching results based on EF, lessons from seminars, and the results of PLC teaching are used to provide an overview of the schools in the municipality. The project implementation is now followed up by Wichian Buri Municipality for evaluation.</p>
<p>10. Project on Promoting (Bi/Multilingual) Teaching and Learning based on Mother Tongue Language, Child Development Center, Thaton Subdistrict Administrative Organization, Mae Ai District, Chiang Rai Province</p>	<p>In Thaton Subdistrict, a northernmost subdistrict of Chiang Mai Province, with differences of ethnic groups, lifestyles, languages, customs, and cultures, young children and parents use their own dialects primarily for communication. Since their mother tongue language is not Thai, they face many learning issues in the classroom and</p>	<p>to promote (Bi/Multilingual) teaching and learning in the classroom based on the use of a mother tongue language</p>	<p>271 children aged 3-5 years in 13 child development centers under the Tha Ton Subdistrict Administrative Organization</p>	<p>Meetings are held to clarify the working guidelines for the working groups and analyze the problems in educational institutions under Thaton Subdistrict Administrative Organization. The schools with the provided guidelines (Bi/Multilingual) are visited. Storytelling between parents and children in the family is promoted through training and workshops. The (Bi/Multilingual) Teaching and learning guidelines are assessed with the students' indicators in the 1/2022 semester</p>

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
	communication with teachers. Most children live with parents or grandparents who cannot communicate in Thai and children's learning is not well-developed. Limited language competency obstructs local children from continuing higher education.			and the students' competency and indicators in the 2/2022 semester. Thaton Subdistrict Administrative Organization is in the process of organizing the learning activities.
11. Project on Improvement of Students' Learning under Phitsanulok Municipality	In the 2021 school year, the school break lasted more than 120 out of 200 school days. Students studied online, so a number of children were affected in terms of health and learning development, especially those in poor families with no access to equipment for online classes.	(1) to promote learning and reduce inequality in education; (2) to create opportunities and equality in education; and (3) to support students affected by online teaching with appropriate development	18 preschool teachers, 28 teachers for Grade 1-3, 224 preschoolers, and 380 students in Grade 1-3	In the first week of the 1/2022 semester, there is a visit to assess the readiness of students, teachers, and administrators. The hygiene, nutrition, and facilities of the target groups are also assessed. Students, teachers, and administrators of child development centers have meetings to summarize the results of the visit and design a survey to learn about the problems of online teaching and learning management. Experts are consulted before organizing training, workshops, and project plans to reduce inequality in education at educational institutions. A review of plans/projects/activities at each school is developed to supervise, plan, monitor, and evaluate the implementation of the project.

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
				Lessons are drawn from activities. The municipality is now in the process of implementing various projects.
12. Project on Improvement of Educational Quality (Developing Thai Reading and Writing Skills), Phetchabun Provincial Administrative Organization	During the Covid-19 situation, reading and writing skills are not developed properly through online teaching. Since students can not read and write in primary school, the lack of Thai writing and reading skills continues in secondary school.	(1) to improve Thai reading and writing skills; (2) to promote reading habits, and (3) to encourage parents to participate in the development of students' Thai reading and writing skills.	A total of 90 students of 63 aged 6-15 years and 27 aged 16-18 years	Meetings for the working groups are held to plan the implementation of the project on development of a student's capacity. At first, volunteer teachers and students are selected to join the project. Students are tested through dictation. Meetings to build understanding with parents are also held. Activities to promote reading and writing skills are scheduled. Individual development is assessed according to the specific schedule with parents' support, and meetings are held to follow up the development results every week. Reading and writing skills are assessed through the Volunteer Reading Project coordinating with primary schools in the area. The students in the project did volunteer activities for the younger siblings to develop reading skills. The summary and evaluation of the project resulted in the lessons. Currently, PAO is in the process of developing students' capacity.

Project/ Local Administrative Organizations	Issue	Objective	Target Group	Activity
13. Project on Solving Illiteracy in Na Phu Subdistrict Administrative Organization, Na Phu Subdistrict	Schools under Na Phu Subdistrict Administrative Organization encounter illiteracy. Many children aged 6-15 years in Grade 1-6 can not write due to ineffective learning during the epidemic situation. The schools have only 1-3 teachers, so teaching and learning management is difficult.	to develop Thai reading and writing skills among the target students	162 students in Grade 1-6 at 6 affiliated schools under OBEC in the area of Na Phu Subdistrict	Meetings are held for the working teams and involved teachers. Training by specialists in Thai language was provided to help teachers to prepare their materials. All the activities aim to develop Thai reading and writing skills. A joint meeting is held to develop a summary of activities and analyze the information. Camp activities for “developing literacy and writing skills” are also held for the target group. The performance appraisal is conducted to obtain the summary and report of the project.

Part 3: Suggestions

3.1 Suggestions for Local Government Organizations

1) To drive all local government agencies in a proactive manner on a large scale especially in the areas with high inequality in education, there should be a trial of methods selected by local government organizations according to the area-based group such as inequality levels, conditions of issues, time of occurrence, school dropouts due to the COVID-19 epidemic, and special needs children. The implementation of the project should be managed on a macro and micro level to make it more efficient.

2) In this report, lessons learned from projects that have been implemented in Phase 1 have been extracted, resulting in 5 projects to reduce educational inequality as follows: (1) Fund Project to Support and Improve Students' nutrition to Reduce Inequality in Education. (2) Cooperation project between local government organizations educational institution and establishments in the area to increase educational opportunities at the vocational level for youth in the area.(3) Fund Project for Subsistence for Children for Educational Equality.(4) Network Project to Raise Funds for Education for Underprivileged Children.(5)Development Project for Early Childhood based on the concept of Reggio and Emilia to create equality in education. Therefore, in order to expand the project to other areas, King Prajadhipok's Institute may use the project as a guideline for recruiting local government organizations to be used to address the inequality of education in their area. It will cause the expansion of project results cause a network of cooperation between each other

3) The working groups of the projects at local government organizations did not receive any information about the project earlier, so it took longer to clarify the details of the project to them resulting in the delay of the subsequent steps. Therefore, the research team has proposed that in the process of driving the project after selecting the local government organizations for the project King Prajadhipok's Institute should provide training to the working groups of the selected local government organizations to ensure that they have enough knowledge on different practices to deal with inequality in education to drive the project.

4) When the numbers of involved local government organizations and the projects are compared, they are unbalanced. The number of involved local government organizations is lower than the number of the projects. King Prajadhipok's Institute should analyze the reasons why most local government organizations can not participate in the project to obtain the guidelines for better operations in accordance with the needs of local government organizations.

5) Although corporate leadership is a key factor for the success of the project, it is found that many leaders of local government organizations are not involved in the activities of the project. Some projects are less successful than expected. Moreover, local administrative organizations have problems in making decisions for project management due to the lack of flexibility. Therefore, in the selection of projects, King Prajadhipok's Institute may apply the participation criteria of corporate leadership to the selecting process or stipulates the requirement of leadership in the application process.

6) The implementation of the projects requires large budgets. Most local government agencies have not set a budget for the projects, or the budgets have been set in the next fiscal year despite the fact that the project implementation happens at the end of the fiscal year. In addition, to attract more local government organizations to join the project, King Prajadhipok's Institute should support part of the budget for the project implementation to reduce the burden of the local government organizations.

7) Local government organizations should be encouraged to establish their own equality fund for education. With the results of the evaluation, it is found that local government organizations or any fund project should continuously mobilize their resources– both human resources and other relevant sectors– for fundraising and orderly operations. Projects and activities

to help children continuously should be flexible and clear in operation to make them long-term and sustainable.

8) In the project development, the researchers also learn that the involved local government organizations lack knowledge and understanding on a writing proposal for projects, especially on how to identify indicators. Therefore, prior to the development of the project, King Prajadhipok's Institute may provide the relevant training for local government organizations to measure the performance more effectively.

9) Through follow-ups, it is found that some projects encounter issues resulting in the holding of the projects. One of the most common issues is the lack of knowledge and expertise especially in implementing the projects related to special needs children. Therefore, King Prajadhipok's Institute should provide relevant training to such issues for local government organizations.

10) Researchers have been focusing on the survey, analyzing the data of inequality, identifying the problems, and finding solutions, so they have less time for project implementations. The duration of the research is not necessarily consistent with the timeline of the projects run by the local government agencies, so the researchers are unable to continuously monitor the progress of the projects or give advice on the evaluation. Therefore, to drive the projects thoroughly, the research period should be extended or divided into 2 phases: 1) development and 2) follow-ups for evaluations and collection of lessons.

11) The involved local governments should be encouraged to expand the project results to other local government organizations, areas, and target groups. The achievement can occur through collaboration among all local government agencies, not only by King Prajadhipok's Institute itself.

3.2 Recommendations for Policies

King Prajadhipok's Institute should play a role in driving local government organizations in the country to resolve inequality in education in their areas through relevant laws and policies to support the local implementation.

3.3. Suggestions for Further Studies

1) Follow-ups, evaluations, and lessons from all 13 projects must be conducted to learn about the results, success factors, and limitations of the implementations.

2) Further studies on issues of fund development to reduce inequality in education for children should be conducted to learn effective mechanisms for sustainability.

3) There should be further studies to drive local government organizations to develop database systems on inequality at the local level since local government organizations are in the area and understand the local conditions. Troubleshooting requires up-to-date and relevant information because of differences of local conditions and a rapid change of situations. The database systems on inequality at the local level will support the local government organizations in making decisions for effective management.

4) Research studies should be conducted to shed light on the lessons of local government organizations that are successful in reducing educational disparities that are not included in the project to serve as a model for other local government.

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ที่มาและความสำคัญ	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๓
๑.๓ ทบทวนวรรณกรรม	๓
๑.๔ กรอบแนวคิดในการศึกษา	๒๐
๑.๕ ขอบเขตการวิจัย	๒๐
๑.๖ ระเบียบวิธีวิจัย	๒๒
๑.๗ นิยามศัพท์	๒๙
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒๙
บทที่ ๒ ผลการติดตาม และการถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑	๓๐
๒.๑ ผลการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑	๓๐
๒.๒ บทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบ	๕๖
๒.๓ บทเรียนกลไกการทำงานรายพื้นที่	๒๗
บทที่ ๓ บริบททั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๗๓
๓.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน	๗๓
๓.๒ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว	๗๙
๓.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม	๘๕
๓.๔ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่	๙๑
๓.๕ เทศบาลตำบลเสิงสาง	๙๖
๓.๖ เทศบาลเมืองทุ่งสง	๑๐๒
๓.๗ เทศบาลเมืองล้อมแรด	๑๐๘
๓.๘ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี	๑๑๔
๓.๙ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	๑๒๐
๓.๑๐ เทศบาลนครพิษณุโลก	๑๒๗
๓.๑๑ เทศบาลนครภูเก็ต	๑๓๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๑๒ เทศบาลนครสกลนคร	๑๔๑
๓.๑๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์	๑๔๗
บทที่ ๔ ผลการเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่	๑๕๔
๔.๑ การป้องกันเด็ก และเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา และการ สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา	๑๕๖
๔.๒ การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ	๑๗๙
๔.๓ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ เด็ก และเยาวชน	๑๘๙
๔.๔ การพัฒนาทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้าง ความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน	๒๐๑
บทที่ ๕ สรุปผล และข้อเสนอแนะ	๒๒๗
๕.๑ สรุปผล	๒๒๗
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๒๓๑

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑.๑	คุณลักษณะของเด็ก และเยาวชนในแต่ละกลุ่ม	๒๑
ตารางที่ ๑.๒	แสดงรายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการที่ติดตาม	๒๓
ตารางที่ ๑.๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัคร และได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ	๒๔
ตารางที่ ๒.๑	บทเรียนกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๘
ตารางที่ ๔.๑	โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๕๕
ตารางที่ ๔.๒	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว	๑๕๘
ตารางที่ ๔.๓	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว	๑๕๙
ตารางที่ ๔.๔	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม	๑๖๓
ตารางที่ ๔.๕	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม	๑๖๔
ตารางที่ ๔.๖	แผนการดำเนินโครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง	๑๖๗
ตารางที่ ๔.๗	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง	๑๖๙
ตารางที่ ๔.๘	แผนการดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต	๑๗๓
ตารางที่ ๔.๙	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต	๑๗๕

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๔.๑๐	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาระบบและช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษาเทศบาลตำบลเสิงสาง เทศบาลตำบลเสิงสาง	๑๗๖
ตารางที่ ๔.๑๑	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๑๗๘
ตารางที่ ๔.๑๒	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร เทศบาลนครสกลนคร	๑๘๐
ตารางที่ ๔.๑๓	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๑๘๑
ตารางที่ ๔.๑๔	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	๑๘๕
ตารางที่ ๔.๑๕	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๑๘๖
ตารางที่ ๔.๑๖	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอลำปาง	๑๙๒
ตารางที่ ๔.๑๗	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอลำปาง	๑๙๔
ตารางที่ ๔.๑๘	งบประมาณในการดำเนินโครงการปรับปรุงศูนย์ฯ และการจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับศูนย์ ICT ของเทศบาลเมืองล้อมแรด	๑๙๗
ตารางที่ ๔.๑๙	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี อำเภวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๙๘

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๔.๒๐	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: พัฒนาครูปฐมวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์	๑๙๙
ตารางที่ ๔.๒๑	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงราย	๒๐๓
ตารางที่ ๔.๒๒	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงราย	๒๐๕
ตารางที่ ๔.๒๓	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก	๒๑๑
ตารางที่ ๔.๒๔	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก	๒๑๔
ตารางที่ ๔.๒๕	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์	๒๑๘
ตารางที่ ๔.๒๖	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์	๒๒๐
ตารางที่ ๔.๒๗	ตารางรายชื่อครูอาสา	๒๒๑
ตารางที่ ๔.๒๘	วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์	๒๒๓
ตารางที่ ๔.๒๙	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	๒๒๕

สารบัญญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑.๑	กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	๒๐
ภาพที่ ๑.๒	กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา	๒๖
ภาพที่ ๒.๑	การดำเนินโครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอิมท้อง สมองแจ่มใส โดยเป็นกิจกรรมการจัดกิจกรรมเลี้ยงอาหารเช้าเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม	๓๓
ภาพที่ ๒.๒	การลงนาม MOU ระหว่าง เทศบาลเมืองบางกะดี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี และสถานประกอบการในเมืองบางกะดี (ภาพบน) และพิธีมอบทุนการศึกษา (ภาพล่าง)	๓๕
ภาพที่ ๒.๓	การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส ของเทศบาลเมืองนราธิวาส	๔๔
ภาพที่ ๒.๔	การดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลนครยะลา) ของเทศบาลนครยะลา	๔๖
ภาพที่ ๒.๕	กิจกรรมในโครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา ของเทศบาลเมืองลำพูน	๕๐
ภาพที่ ๓.๑	โครงสร้างส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน	๗๔
ภาพที่ ๓.๒	แผนที่แสดงที่ตั้งและขอบเขตพื้นที่ของตำบลท่าตอน	๗๕
ภาพที่ ๓.๓	ขอบเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว	๘๑
ภาพที่ ๓.๔	โครงสร้างการบริหารองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม	๘๖
ภาพที่ ๓.๕	ขอบเขตพื้นที่ของตำบลตาตุม	๘๗
ภาพที่ ๓.๖	โครงสร้างการบริหารองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่	๙๒
ภาพที่ ๓.๗	ขอบเขตพื้นที่ของตำบลนาพู่	๙๓
ภาพที่ ๓.๘	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลตำบลเสิงสาง	๙๗
ภาพที่ ๓.๙	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลเสิงสาง	๙๘
ภาพที่ ๓.๑๐	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองทุ่งสง	๑๐๓
ภาพที่ ๓.๑๑	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง	๑๐๔
ภาพที่ ๓.๑๒	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองล้อมแรด	๑๐๙
ภาพที่ ๓.๑๓	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองล้อมแรด	๑๑๐
ภาพที่ ๓.๑๔	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี	๑๑๕

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๓.๑๕	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ๑๑๖
ภาพที่ ๓.๑๖	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ๑๒๑
ภาพที่ ๓.๑๗	แผนที่ชุมชนเมืองศรีสะเกษ ๑๒๒
ภาพที่ ๓.๑๘	โครงสร้างส่วนราชการของเทศบาลนครพิษณุโลก ๑๒๘
ภาพที่ ๓.๑๙	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลนครพิษณุโลก ๑๒๙
ภาพที่ ๓.๒๐	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลนครภูเก็ต ๑๓๕
ภาพที่ ๓.๒๑	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลนครภูเก็ต ๑๓๖
ภาพที่ ๓.๒๒	โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลนครสกลนคร ๑๔๒
ภาพที่ ๓.๒๓	ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลนครสกลนคร ๑๔๓
ภาพที่ ๓.๒๔	ขอบเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ๑๔๘
ภาพที่ ๔.๑	กิจกรรมประชุมเพื่อจัดตั้งกองทุนขององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๑๖๑
ภาพที่ ๔.๒	กิจกรรมมอบทุนให้กับกองทุน องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๑๖๑
ภาพที่ ๔.๓	ภาพกิจกรรมภายใต้โครงการอบรมการปกป้อง คุ่มครองเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม ๑๖๖
ภาพที่ ๔.๔	องค์ประกอบของคณะกรรมการ/คณะทำงาน ๑๖๙
ภาพที่ ๔.๕	คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก และเยาวชนสังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง ๑๗๑
ภาพที่ ๔.๖	การประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแนวทางให้การช่วยเหลือและการให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์การเรียน และทุนการศึกษา ของเทศบาลเมืองทุ่งสง ๑๗๒
ภาพที่ ๔.๗	การจัดทำบันทึกความร่วมมือกับหน่วยงานจัดการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนครโคราช การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเสิงสาง และเทศบาลตำบลเสิงสาง ๑๗๙
ภาพที่ ๔.๘	เทศบาลนครสกลนครได้ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนครเพื่อทำการคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ๑๘๓
ภาพที่ ๔.๙	กิจกรรมการเก็บข้อมูล และการช่วยเหลือเด็กพิเศษของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ๑๘๙
ภาพที่ ๔.๑๐	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระหว่างเทศบาลเมืองล้อมแรดกับโรงเรียนบ้านเหล่าสังกัด สพฐ. ๑๙๕

สารบัญญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๔.๑๑	คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	๑๙๖
ภาพที่ ๔.๑๒	การลงความเห็นชอบของสภาเทศบาลเมืองล้อมแรด สำหรับการอนุมัติโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชุมชน (ICT) ในแผนพัฒนาเทศบาลเมืองล้อมแรด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)	๑๙๖
ภาพที่ ๔.๑๓	แสดงครุภัณฑ์ที่เทศบาลเมืองล้อมแรดได้จัดซื้อ	๑๙๗
ภาพที่ ๔.๑๔	กิจกรรมพัฒนาศักยภาพครู ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี	๒๐๐
ภาพที่ ๔.๑๕	สื่อการสอนที่ได้จากการฝึกอบรมในกิจกรรมสรุปบทเรียน ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี	๒๐๑
ภาพที่ ๔.๑๖	ผลประเมินการจัดการเรียนการสอนก่อน และหลังการใช้ EF เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี	๒๐๑
ภาพที่ ๔.๑๗	เกณฑ์การประเมินสมรรถนะและตัวชี้วัดของผู้เรียนทวิ/พหุภาษา	๒๐๗
ภาพที่ ๔.๑๘	สื่อที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานใช้ภาษาแม่เป็นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน	๒๐๘
ภาพที่ ๔.๑๙	การผลิตสื่อฉากวัฒนธรรมตำบลท่าตอน ๑๒ เดือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน	๒๐๘
ภาพที่ ๒.๒๐	ตัวอย่างการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการบ้านรักภาษาวัดน้อย โรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก	๒๑๕
ภาพที่ ๒.๒๑	สรุปผลการดำเนินโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก	๒๑๕
ภาพที่ ๒.๒๒	สรุปผลการดำเนินโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก	๒๑๖
ภาพที่ ๒.๒๓	การดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์	๒๒๑
ภาพที่ ๒.๒๔	การดำเนินกิจกรรมในโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ	๒๒๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางรายได้อยู่ในอันดับ ๓ ของโลก และในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาได้มีการรายงานว่า คนรวยที่สุดซึ่งมีเพียงร้อยละ ๑ ของประเทศ แต่ถือครองทรัพย์สินมากกว่าร้อยละ ๕๘ ของประเทศ ในขณะที่กลุ่มคนที่ยากจนที่สุดร้อยละ ๔๐ มีทรัพย์สินรวมกันเพียงร้อยละ ๑.๙ จากทั้งหมด ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านอื่น ๆ ในสังคม หนึ่งในนั้นก็คือ ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา

จากรายงานเรื่องความไม่เสมอภาคทางการศึกษาของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูป (ภาววรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์, ๒๕๖๔) พบว่า (๑) ประเทศไทยมีเด็กเยาวชนวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (อายุ ๓-๑๗ ปี) นอกกระบบการศึกษามากกว่า ๖๗๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ด้วยเพราะปัญหาที่มาจากความยากจน ความด้อยโอกาสทางสังคม ความพิการ และปัญหาครอบครัว (๒) ระบบการศึกษาไทยจัดสรรเงินอุดหนุนแก่นักเรียนยากจนเพียงร้อยละ ๐.๕ ของงบประมาณด้านการศึกษา โดยนักเรียนที่ยากจนได้รับเงินอุดหนุนเฉลี่ยเพียงคนละ ๕ บาทต่อคนต่อวัน โดยเฉพาะเมื่อระบบการศึกษาไทยขาดเครื่องมือในการคัดกรองความยากจนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เด็กเยาวชนยากจนในระบบการศึกษาซึ่งสมัครรับเงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานอีกกว่า ๔ ล้านคนไม่ได้รับเงินอุดหนุน (๓) กลุ่มเด็กยากจนยังมีความเหลื่อมล้ำด้านโอกาสในการสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาสูงถึง ๗ เท่า โดยเด็กจากครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ ๒๐ ของประเทศมีโอกาสศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๕ ของประชากรในกลุ่มรายได้เดียวกัน (๔) จากการประเมินของอดีตผู้บริหารระดับสูงขององค์การยูเนสโก ความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษาดังกล่าวได้สร้างความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจไทยคิดเป็นเงินมูลค่ามากถึง ๓๓๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี หรือเท่ากับร้อยละ ๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของไทยในแต่ละปี และ (๕) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยมีกำลังแรงงานที่มีทักษะขั้นสูง (High-skilled Labor) ต่ำกว่าร้อยละ ๒๐ ขณะที่การพัฒนาประเทศออกจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีของรัฐบาล จำเป็นต้องมีกำลังแรงงานที่มีทักษะ หรือมีทักษะขั้นสูง ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการศึกษาระดับอุดมศึกษามากกว่าร้อยละ ๕๐ ของกำลังแรงงานทั้งหมดในประเทศ

กอปรกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๑) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๑๗) ความเสมอภาค และหลักประกันทางสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุม และเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศสภาพ และทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มด้อยโอกาส และกลุ่มเปราะบาง เพื่อเป็นการปิดช่องว่างการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ รวมทั้งการป้องกันปัญหาความเหลื่อมล้ำ และความไม่เสมอภาคที่คาดว่าจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ และการ

เปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างต่าง ๆ ทั้งจากใน และต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการกำจัดวงจรความเหลื่อมล้ำ และความยากจนที่จะถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยมีเป้าหมาย คือ คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครอง และมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น ดังนั้นยุทธศาสตร์ชาติฯ จึงมีเป้าหมายที่จะให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยสนับสนุนการรวมตัวกันของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบต่อไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินไปสู่ระดับท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง เพื่อให้เกิดการเข้าถึงบริการ และสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๑, น.๗)

ทั้งนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหมาะสม และเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา จากเหตุผลสี่ประการคือ ประการที่ ๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีต้นทุนทางสังคมที่ดีในการจัดการศึกษา เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรทางการเมืองที่ประชาชนเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น (Social Accountability) เนื่องด้วยผู้บริหารท้องถิ่นมาจากคนในชุมชนท้องถิ่น และทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ประการที่ ๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ และความรับผิดชอบต่อตามกฎหมาย (Legal Accountability) โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจ และหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ถือเป็นการจัดบริการสาธารณะรูปแบบหนึ่ง ฉะนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถที่จะใช้ระบบงบประมาณ บุคลากร และการดำเนินงานเพื่อการจัดการศึกษาได้อย่างมีเอกภาพ มีความยืดหยุ่น มีอิสระ อันทำให้เกิดคุณภาพของการศึกษา ประการที่ ๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรทางการเมืองที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา และความต้องการ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเฉพาะในพื้นที่ ปัญหาซึ่งมีความต้องการเฉพาะแห่ง และสามารถตอบสนองได้อย่างตรงจุด รวดเร็ว และประการที่ ๔ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะสร้างเชื่อมโยงกิจกรรมทางการศึกษากับปัญหาอื่น ๆ ในสังคมท้องถิ่น เพราะสามารถนำปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน มาสร้างเป็น “ห้องปฏิบัติการทางสังคม” (Social lab) แล้วนำไปจัดการศึกษาให้เด็กได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจชีวิตผ่านปัญหาของชุมชน และวิถีชีวิตจริงของคนในพื้นที่

รวมถึงที่ผ่านมาวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้าได้จัดให้มีโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ซึ่งได้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๑ แห่ง มีโครงการที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ๑๒ โครงการ แม้ในขณะนี้โครงการดังกล่าวจะยังอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการก็ตาม แต่เพื่อเป็นการขยายผลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดโครงการวิจัยนี้ขึ้นอีกครั้ง โดยเป็นโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ระยะที่ ๒) ซึ่งอาศัยผลที่ได้จากการถอดบทเรียนจากการดำเนินโครงการระยะที่ ๑ มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ทั้งนี้วัตถุประสงค์ของโครงการดังกล่าวยังคงมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ของตนเอง ขณะเดียวกันก็ยังติดตามโครงการในระยะแรก และคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งขึ้นมาถอดบทเรียน

การขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ครั้งนี้ จึงเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหา หรือลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหุ้นส่วนสำคัญของรัฐในการสร้างความเสมอภาคทางสังคมในพื้นที่ของตน รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็ก และเยาวชนในท้องถิ่น ที่จะได้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา หรือได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้นต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑

๑.๒.๒ เพื่อเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่

๑.๓ ทบทวนวรรณกรรม

วรรณกรรมที่ทบทวนครั้งนี้ได้แก่ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ (๑) แนวคิดการติดตามโครงการ (๒) แนวคิดการถอดบทเรียน และ (๓) แนวคิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พบว่า

๑.๓.๑ แนวคิดการติดตามโครงการ

การติดตามโครงการ นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในสามองค์ประกอบของการดำเนินโครงการ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Implement) และการติดตาม และประเมินผล (Monitoring and Evaluation) โดย

๑) **ความหมาย** การติดตามโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (input) การดำเนินงาน (process) และผลการดำเนินงาน (output) เกี่ยวกับโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับการกำกับ ทบทวน และแก้ปัญหาขณะดำเนินโครงการ หรืออาจมีความหมายสั้น ๆ คือ ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลของการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ (ศูนย์ทดสอบ และประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ, ๒๕๕๘, น. ๓-๔)

การติดตามจึงเป็นกระบวนการบริหารงานเพื่อตรวจสอบการดำเนินงาน ที่จะช่วยให้ระบบการวางแผน และการบริหารงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยการรวบรวมข้อมูลตามระบบงาน เช่น เป้าหมาย วิธีการ ผลการปฏิบัติงาน แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และเพื่อให้ได้ผลงานเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ (กลุ่มงานติดตาม และประเมินผล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๐, น. ๓)

๒) จุดมุ่งหมายของการติดตามโครงการ จุดมุ่งหมายของการติดตามจึงเป็นการแก้ปัญหาขณะที่ดำเนินงานตามโครงการ เพื่อติดตามความครบถ้วนของปัจจัยการปฏิบัติงานตามแผน และเพื่อติดตามผลว่าตรงตามแผนหรือไม่ เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กลุ่มงานติดตาม และประเมินผล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๐, น. ๓; ศูนย์ทดสอบ และประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา และวิชาชีพ, ๒๕๕๘, น. ๔;)

การติดตามจึงก่อให้เกิดประโยชน์ คือ เป็นการแก้ปัญหาระหว่างการดำเนินงาน เป็นการสรุปทบทวน สำหรับการวางแผน และจัดโครงการให้ดีขึ้นในอนาคต (ศูนย์ทดสอบ และประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา และวิชาชีพ, ๒๕๕๘, น. ๔)

๓) หลักในการติดตามโครงการ การติดตามโครงการ ควรได้มาซึ่งคำตอบต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ (๑) ในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนใช้ทรัพยากรอย่างไร ทั้งทรัพยากรคน ข้อมูลและฐานข้อมูล รวมถึงชุดความรู้ และความรู้ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ มีการใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใด มีการใช้สถานที่ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์อย่างไร มีการใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่มาส่งเสริมการทำโครงการอย่างไร (๒) ในการดำเนินโครงการได้ปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไร และมีการปรับวิธีการทำงาน รวมถึงมีการปรับแผนอย่างไร ดังนั้น การติดตามโครงการใช้แผนเป็นกรอบอ้างอิงสำหรับการติดตาม และ (๓) การดำเนินโครงการได้ผลแต่ละขั้นตอนตรงตามที่วางแผนหรือไม่ และควรจะต้องปรับวิธีการทำงานอย่างไร รวมถึงต้องการการหนุนเสริมจากใคร หน่วยงานใด ในเรื่องใดบ้าง อย่างไร (ศูนย์ทดสอบ และประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา และวิชาชีพ, ๒๕๕๘, น. ๘; พงศ์เทพ สุธีรัฐมิ, ๒๕๕๙, น. ๒๔-๒๕)

๔) ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการติดตามโครงการ ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการติดตามโครงการ ได้แก่ (๑) ผลการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อใช้ตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ รวมถึงงบประมาณในการดำเนินงาน (๒) ผลการใช้ปัจจัย หรือทรัพยากร (Input) เพื่อตรวจสอบดูว่า โครงการได้ใช้ทรัพยากร ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพตามระยะเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่ และ (๓) ผลการดำเนินงาน (Output) เพื่อตรวจสอบดูว่าได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด มีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง ทั้งในด้านแผนงาน และขั้นปฏิบัติงาน (กลุ่มงานติดตามและประเมินผล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๐, น. ๓)

๕) ขั้นตอนในการติดตามโครงการ การติดตามมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ (๑) การกำหนดวัตถุประสงค์ และขอบเขตการติดตาม โดยการศึกษา และรวบรวมข้อมูลของโครงการที่จะติดตาม ทั้งในส่วนของวัตถุประสงค์หลัก ผู้รับผิดชอบ ผู้ใช้ผลจากการติดตาม การนำผลการติดตามไปใช้ ข้อมูลที่ต้องการ (๒) การวางแผนติดตาม ได้แก่ การนำวัตถุประสงค์ และขอบเขตการติดตามมา กำหนดวัตถุประสงค์ในการติดตาม แหล่งข้อมูล เวลาที่เก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม เป็นต้น โดยพงศ์เทพ สุธีรัฐมิ (๒๕๕๙, น. ๕๑) ระบุว่า การรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลมี ๒ วิธีวิธีการแรก คือ การเก็บข้อมูลแบบไม่มีโครงสร้าง เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การถอดบทเรียน การทำสุนทรียสนทนา กลุ่มสนทนา การเรียนรู้หลังทำงาน การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ที่เกี่ยวข้อง การใช้กลุ่มสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นต้น ส่วนวิธีการที่สอง คือ การเก็บข้อมูลแบบมีโครงสร้าง ส่วนใหญ่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบสัมภาษณ์ (๓)

ดำเนินการหรือปฏิบัติตามแผน โดยการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ (๔) การวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการติดตามที่กำหนดไว้โดยใช้สถิติพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การแจกแจง การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ฯลฯ หรือการพรรณนาเปรียบเทียบ และ (๕) การรายงานให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ (กลุ่มงานติดตาม และประเมินผล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๐, น. ๔)

๑.๓.๒ แนวคิดการถอดบทเรียน

การถอดบทเรียน (Lesson Learned) เป็นวิธีการหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตาม และประเมินผลโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) **ความหมาย** การถอดบทเรียน คือ วิธีการจัดการความรู้แบบหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยใช้วิธีการรวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์คุณค่าจากความรู้ และประสบการณ์ ทั้งที่มีอยู่เดิม และที่เกิดขึ้นใหม่ของกลุ่มเป้าหมายที่ได้เข้าร่วมดำเนินโครงการ รวมถึงขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานทั้งที่สำเร็จ หรือล้มเหลว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทบทวน ปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถนำไปเผยแพร่เพื่อการเรียนรู้ของผู้อื่นได้ (พงค์เทพ สุธีรวิทย์, ๒๕๕๙, น. ๕๒)

การถอดบทเรียนเป็นทั้งแนวคิด และเครื่องมือเพื่อสร้างการเรียนรู้ เป็นวิธีการจัดการความรู้โดยการดึงความรู้จากการทำงานออกมาเป็นทุนในการทำงาน เพื่อยกระดับให้ดียิ่งขึ้น การถอดบทเรียนเป็นการสกัดความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนออกมาเป็นบทเรียน หรือความรู้ที่ชัดเจน ผลที่ได้คือ ชุดความรู้ที่เป็นรูปธรรม เกิดการเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมกระบวนการ มีการแบ่งปันความรู้ โดยมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความไว้วางใจตนเอง และผู้อื่น และมีการเรียนรู้ (วรางคณา จันทรงค์, ๒๕๕๗, น. ๑)

การถอดบทเรียน คือ การทบทวน หรือสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุปัจจัยทั้งภายใน และภายนอกซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่สำเร็จ หรือล้มเหลว หรือการสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงานโดยใช้วิธีการสกัดความรู้ และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้ร่วมการปฏิบัติงานพร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน และความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานทั้งที่สำเร็จ หรือล้มเหลวเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้ได้ (อัปดุลเลาะ เจ๊ะหลงและจิรัชยา เจียวักก, ๒๕๖๓, น. ๒๔๓)

๒) **ช่วงเวลาในการถอดบทเรียน** วรางคณา จันทรงค์ (๒๕๕๗, น. ๑) ระบุว่า การถอดบทเรียนสามารถทำได้ ๓ ช่วงคือ ถอดบทเรียนก่อนดำเนินการ เป็นการเรียนรู้ก่อนที่จะดำเนินการผิดพลาด ถอดบทเรียนระหว่างดำเนินการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน ถอดบทเรียนหลังดำเนินการ เป็นการเรียนรู้เพื่อการดำเนินงานในครั้งต่อไป

๓) **ขั้นตอนในการถอดบทเรียน** พงค์เทพ สุธีรวิทย์ (๒๕๕๙, น. ๕๒-๕๓) ได้แบ่งขั้นตอนในการถอดบทเรียนออกเป็น ๔ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) ขั้นตอนเตรียมการก่อนการปฏิบัติ เป็นการเตรียมกรอบเนื้อหา ประเด็น ศึกษาเนื้อหา พื้นที่ โครงการที่เกี่ยวข้อง การเตรียมกรอบ แนวทาง ขั้นตอนการศึกษา และกรอบคำถาม เตรียมประเด็นในการพูดคุย เตรียมกลุ่มเป้าหมายที่จะพูดคุย (๒) ขั้นตอนปฏิบัติการถอดบทเรียน โดยให้เริ่มต้นจากการแนะนำตัว วัตถุประสงค์ ความเป็นมา เปิดประเด็น

คำถาม ตามเนื้อหา สาระ ตามลำดับขั้นตอน ตั้งแต่การเล่าประสบการณ์จากวิธีการดำเนินงาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวิธีดำเนินงานที่วางแผนไว้เดิมกับวิธีการดำเนินงานจริง วิเคราะห์ ผลการดำเนินงานที่ทำได้ดี ข้อเสนอแนะ และวิธีการดำเนินงานที่จะทำให้งานดีขึ้น วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการป้องกัน ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมการ ถอดบทเรียน (๓) ขั้นการประมวลผลข้อมูล โดยนำข้อมูลมารวบรวม ทบทวนความถูกต้องสมบูรณ์ ตรวจสอบ ปรับปรุง เทียบเคียงข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความ เพื่อตอบคำถามว่า อะไรที่ เกิดขึ้น เกิดขึ้นได้อย่างไร เบื้องหลังความเป็นมา การแก้ไขปัญหาอุปสรรค วิธีคิด สภาพแวดล้อม ต่าง ๆ และ (๔) เขียนรายงานถอดบทเรียน โดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ เช่น บริบทพื้นที่ การดำเนิน โครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน เบื้องหลังความคิด แรงบันดาลใจที่ทำให้ เทคนิค วิธีการ ลูกเล่น กลเม็ดในการดำเนินงาน ผลที่เกิดขึ้นในเชิงความสำเร็จ และปัญหาอุปสรรค รวมทั้งการแก้ไข สังเคราะห์ สรุปความสำคัญขององค์ความรู้ที่ถอดบทเรียน สิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมโดยรวม ทางเลือก ทางออกในการแก้ไขปัญหา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ

๑.๓.๓ แนวคิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๑) ความหมายและสาเหตุ จากการศึกษาพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ ได้นิยามคำว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาว่าหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาอันเนื่องมาจากคุณภาพ หรือมาตรฐานของสถานศึกษา คุณภาพ หรือประสิทธิภาพครู หรือฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๑, น.๒)

ส่วนวินิจฉัย ผาเจริญ, ภัทรชัย อุทาพันธ์, กรวิทย์ เกาะกลาง และสุรชัย พุดชู (๒๕๖๔, น. ๑) ระบุว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ ความไม่เท่าเทียมกันของคุณภาพ และ มาตรฐานของการจัดการศึกษาที่นักเรียนนักศึกษาได้รับ อันมีสาเหตุมาจากสภาพเศรษฐกิจ ปัจจัย ภูมิหลังทางสังคม และวัฒนธรรมของผู้เรียน รวมถึงคุณภาพ และมาตรฐานที่แตกต่างกันของ สถานศึกษาต่างๆ และระดับการศึกษาของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น

ความเหลื่อมล้ำดังกล่าวได้ทำให้เกิดปัญหาต่อเด็ก โดยเด็กที่ด้อยโอกาสทาง การศึกษา เป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ที่ตกอยู่ในสภาวะที่ยากลำบาก มีโอกาสน้อยกว่าเด็กทั่วไป และอยู่ในภาวะเสี่ยงจากการได้รับการเรียนรู้ เช่น เด็กพิการ เด็กที่มาจากครอบครัวยากจน เด็กที่ อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล หรืออยู่ในชุมชนแออัด เด็กที่ต้องย้ายถิ่นตามพ่อแม่ เด็กไร้บ้าน เด็กจาก ครอบครัวแรงงานข้ามชาติ เด็กที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อม ภาษา วัฒนธรรมที่ไม่เอื้ออำนวยขาด โอกาสในการเข้ารับการศึกษา (Unicef, ๒๐๐๗; สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ อ้างถึงในดำรง ตุ่มทอง และคณะ, ๒๕๕๗)

๒) ที่มาของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งนี้สามารถสรุปที่มาของความเหลื่อม ล้ำได้ดังนี้ (เป็รื่อง กิจรัตน์ภร, ๒๕๕๕; ดำรง ตุ่มทอง และคณะ; ๒๕๕๗; ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ และคณะ, ๒๕๕๙; วินิจ ผาเจริญและคณะ, ๒๕๖๔, น. ๗ - ๑๑)

(๒.๑) เกิดจากตัวเด็ก และเยาวชนเอง อาทิ เด็ก และเยาวชนมีข้อจำกัดทาง ร่างกาย และการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้พิการ ผู้บกพร่องทางกาย และการเรียนการรู้อย่างขาดโอกาสที่เท่า

เทียม โดยมีปัญหาความไม่เสมอภาค เช่น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีปัญหาด้านการอ่าน เขียน และการคำนวณ กลุ่มนักเรียนตาบอดยังขาดสื่อการเรียนร่วมกับเด็กปกติในวิชาคณิตศาสตร์

(๒.๒) เกิดจากครอบครัว อาทิ ครอบครัวเป็นต้นทุนทางสังคมที่มีผลต่อการศึกษาของเด็ก อาทิ เด็กในครอบครัวที่มีทั้งพ่อ และแม่ จะมีโอกาสได้เรียนตามเกณฑ์มากกว่าเด็กจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ หรือมีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว พ่อ และแม่ที่มีวัฒนธรรม และความเชื่อในการดำรงชีวิต จะมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็ก โดยครอบครัวที่พ่อแม่มีการศึกษา มักจะส่งเสริม และลงทุนทางการศึกษาให้กับบุตรมากกว่าครอบครัวของเด็ก และเยาวชนที่มีการศึกษาน้อย

(๒.๓) เกิดจากปัจจัยค่านิยมของชุมชนด้านเพศภาวะ ทำให้ขาดความเสมอภาคของชาย และหญิง อาทิ เยาวชนหญิงที่ตั้งครรภ์ต้องถูกออกจากโรงเรียนกลางคัน เยาวชนที่ติดสารเสพติด และมีปัญหาทะเลาะวิวาทต้องออกจากโรงเรียน ขาดระบบประสานงานที่ดี และไม่ถูกส่งไปบำบัดในหน่วยงานที่ประสิทธิภาพ

(๒.๔) เกิดจากสถานศึกษา อาทิ โรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการจัดการศึกษาพิเศษ ขาดครูเฉพาะทางวิชาเอกทางคณิตศาสตร์ และภาษาไทย ขาดเทคนิคการสอน และอุปกรณ์ โรงเรียนเฉพาะทางของเด็กพิเศษอยู่ไกลบ้าน สภาพแวดล้อมในโรงเรียนไม่เหมาะสม และจำนวนผู้เรียนมาก โรงเรียนที่มีเด็กพิเศษจะถูกลดเกณฑ์การสอบคะแนน O-Net จึงทำให้โรงเรียนละเลยการยืนยันการวินิจฉัยเด็กให้ถูกต้อง และละเลยต่อการประสานให้ครอบครัวดูแลนักเรียนให้ได้รับการศึกษาที่เท่าเทียม

(๒.๕) เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ และบริบททางสังคม ได้แก่ฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจของครอบครัวด้านเศรษฐกิจ ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมดี จะสามารถส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดีได้มากกว่า พ่อแม่ที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี จะขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษา สภาพปัญหาทางการเงินในครัวเรือน ทำให้เด็กต้องออกเรียนกลางคัน หรืออาจต้องเสียสละให้พี่น้องคนใดคนหนึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนแทน ทำให้บางครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนให้บุตรหลานเรียนจนจบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ด้วย

(๒.๖) เกิดจากปัจจัยอันเนื่องมาจากภูมิลำเนา หรือพื้นที่ โดยสภาพแวดล้อม และภูมิลำเนาของผู้เรียนได้ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของผู้เรียน อาทิ เด็ก และเยาวชนในเขตเมืองมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้ง่ายกว่าเขตชนบท ทั้งในด้านระยะทาง และคุณภาพของโรงเรียน เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อม และที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน จะส่งผลโดยตรงต่อความกระตือรือร้น และความสนใจในการศึกษา ซึ่งเด็กในเขตชุมชนแออัด หรืออยู่ในแหล่งที่มีปัจจัยช่วย หรืออยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ก็อาจหันเหจากการศึกษาได้โดยง่าย

(๒.๗) เกิดจากปัจจัยด้านนโยบาย ได้แก่ (๑) ขาดการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนในการจัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส เนื่องจากปริมาณ และความซ้ำซ้อนของพันธกิจที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างแยกกันรับผิดชอบดูแลปัญหาขาดการบูรณาการที่ดีตั้งแต่ระดับของการส่งต่อข้อมูลเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา การร่วมการดำเนินการทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน สวัสดิการสังคม และบริการสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง (๒) การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา การจัดสรรงบประมาณยังไม่เป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (๓) สังคมไทยยังขาดความตระหนัก

และการให้ความสำคัญกับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ทำให้มาตรฐานการดูแลกลุ่มเด็กเหล่านี้ไม่ได้รับ ความสนใจเท่าที่ควร ทั้งในระดับของผู้กำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติ ทำให้การกำหนดนโยบาย และมาตรการในการช่วยเหลือไม่ครอบคลุม และไม่มีประสิทธิภาพ และ (๔) ขาดการทำแผนกลยุทธ์ เชิงปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ และขาดการติดตามผลการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินกิจกรรม และโครงการเพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่เด็กกลุ่มนี้ขาด ความต่อเนื่อง

๓) แนวทางในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากการศึกษายุทธศาสตร์ ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑) กรอบแนวทางวาระการปฏิรูปการศึกษาของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๗) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙) คณะกรรมการอิสระเพื่อ การปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, ม.ป.ป) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐) พบว่า

(๓.๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๑) ได้ให้ความสำคัญกับผู้ที่มีรายได้น้อย และกลุ่มด้อย โอกาส ในส่วนด้านการศึกษาจะเน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเป็น มาตรฐานเสมอกัน โดยเน้นในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร และยากจน และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการ ดูแลเป็นพิเศษ อีกทั้งระบุให้มีการจัดมาตรการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยสนับสนุนผ่าน กลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด นอกจากนี้ยังสนับสนุน แนวทางในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และ นวัตกรรมของคนทุกกลุ่ม รวมถึงระบบติดตามสนับสนุน และประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิ การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

(๓.๒) กรอบแนวทางวาระการปฏิรูปการศึกษาของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๗) สภาปฏิรูปแห่งชาติให้ความสำคัญกับการมุ่งเร่ง แก้ปัญหาการเข้าไม่ถึงการศึกษาของเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการเพื่อให้ได้ความเสมอภาค และ ความเท่าเทียมตามกฎหมาย โดยมีแนวทางแก้ไขปัญหา ๘ ประการ ได้แก่ (๑) กำหนดแผนปฏิบัติงาน โดยใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child center) โดยใช้ช่วงอายุของเด็กแต่ละช่วงวัยเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ทรัพยากรที่ต้องได้รับตามสิทธิอย่างครบถ้วน รวมไปถึงทรัพยากรตามความจำเป็นเหมาะสมเพื่อ คุณภาพชีวิตของเด็ก ตลอดจนเสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อทำหน้าที่ดูแล และ ประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการ (๒) จัดเก็บฐานข้อมูลของเด็กด้อย โอกาส และพิการเพื่อให้หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติการ โดย ฐานข้อมูลต้องมีความบูรณาการกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานทะเบียนราษฎร และหน่วยงานภาคเอกชน โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน และ ประสานงาน (๓) อัตรากำลังใช้จ่ายรายหัวของเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการควรมีอัตราที่สอดคล้องกับ สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และควรจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทของ สถานศึกษา ประเภทของกลุ่มเด็ก พื้นที่ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม และความเป็นธรรม เป็นต้น (๔)

อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อผู้พิการควรอยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งาน และมีจำนวนที่เพียงพอ (๕) ควรเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้อง และเอื้อต่อการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการสามารถร่วมกันดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมได้จริง (๖) ควรผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญพิเศษสำหรับดูแลเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการเพิ่ม ทั้งครู บุคลากรทางการศึกษา แพทย์ นักจิตวิทยา เพื่อให้บุคลากรในระบบการศึกษาสามารถดูแล และเข้าถึงเด็กได้เป็นอย่างดี (๗) ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ควรมีการกำหนดให้มีการประเมินโรงเรียน และผู้เรียนให้ครอบคลุมด้านทักษะอาชีพ ทักษะวิชาการ และทักษะชีวิตในสัดส่วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยโรงเรียนควรจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการประเมิน และ (๘) การประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนที่เป็นเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการควรมีความยืดหยุ่นทั้งในเรื่องของเวลาเรียน วิธีการสอน การจัดหลักสูตร และการประเมินการเรียน อีกทั้งควรปรับปรุงระเบียบ และข้อบังคับให้โรงเรียนสามารถดำเนินการได้เองเพื่อให้สามารถจัดการกับเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการที่มีความแตกต่างกันออกไปได้อย่างเป็นอิสระ และสอดคล้องกับบริบท

(๓.๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๙) ได้กล่าวถึงการลดความเหลื่อมล้ำโดยให้ยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา และสาธารณสุข โดยประเด็นการพัฒนาที่สำคัญในด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา คือ (๑) การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ ๔๐ ที่มีรายได้ต่ำสุดโดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งทางด้านการศึกษา และสาธารณสุขให้กับผู้ด้อยโอกาส และผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล (๒) การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุม และทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม สร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งการปรับกฎหมายกฎระเบียบให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม

(๓.๔) คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, ม.ป.ป) ยังกำหนดการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยในประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ว่าด้วยการปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีประเด็นปลักย่อยออกเป็น ๓ ประเด็น ได้แก่

(๓.๔.๑) การดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยให้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาเป็นกลไกเพื่อช่วยลดปัญหาในการเข้าถึงการศึกษา ปัญหาการออกจากการศึกษากลางคัน และปัญหาความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของการศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็ก เยาวชน และประชาชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือด้อยโอกาส โดยมุ่งหวังว่าทุกคนจะมีความเสมอภาคในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ และเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงให้บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษามีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ

(๓.๔.๒) การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ มุ่งหวังเพื่อให้บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ

ผ่านแนวทางจัดการเรียนการสอนสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ คือ (๑) จัดรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษซึ่งจะต้องมีความยืดหยุ่น หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาทางเลือกในรูปแบบอื่น ๆ ครอบคลุมการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย การศึกษาภาคบังคับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา โดยการจัดการศึกษานั้นจัดขึ้นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาตาม ธรรมชาติ ความสามารถของบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษเป็นรายบุคคล (๒) สำรวจ ค้นหา คัดกรอง หรือคัดสรรบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโดยชุมชน สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อช่วยพัฒนาเป็นรายบุคคลให้ตรงกับ ความต้องการ และความสามารถของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน สถาบันทางสังคม และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ (๓) ผลิต สรรหา และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษในการเรียนได้ (๔) พัฒนาระบบ ข้อมูลสารสนเทศของบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ ด้านการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และทันสมัย มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของทุกหน่วยงานให้เป็นเอกภาพ (๕) รัฐจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา งบประมาณ อาคาร สถานที่ สื่อ เทคโนโลยีบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาแก่สถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่บุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษได้อย่างเหมาะสม

(๓.๔.๓) การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล หรือในสถานศึกษาที่ต้องมีการยกระดับคุณภาพอย่างเร่งด่วน โดยให้ดำเนินการตามมาตรการความ ช่วยเหลือที่จำเป็นตามความเหมาะสมของแต่ละสภาพ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณตามข้อเท็จจริง ของแต่ละโรงเรียนในแต่ละพื้นที่นอกเหนือไปจากเกณฑ์ที่ใช้สำหรับโรงเรียนโดยทั่วไป เพิ่มขีด ความสามารถของครูให้สามารถสอนแบบคละชั้นเรียนได้ และข้ามสาขาวิชาได้ โดยอาศัยสภาพที่มี นักเรียนน้อย และครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนได้มาก ซึ่งเอื้อต่อการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ ปรับปรุง เนื้อหาโดยเน้นเนื้อหาตามชั้นปี จัดสิ่งแวดล้อมโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ และจัดดิจิทัล แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้เพื่อให้ครู และนักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ตามความสนใจผ่าน ทางโทรทัศน์ทางไกล หรืออินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนาผ่านการสนับสนุนทั้งเงินทุน และเทคโนโลยี และให้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เข้ามาช่วยเหลือนักเรียนที่ขัดสนตามความจำเป็น

(๓.๕) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ (สำนักเลขาธิการ สภาการศึกษา, ๒๕๖๐) ได้ระบุประเด็นเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การ สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยมีเป้าหมาย และแนวทางการ พัฒนา ๓ ประการ ได้แก่ (๑) ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาส และความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจ และพื้นที่ลดลง ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชา คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษลดลง เป็นต้น (๒) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล

เพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และมีคุณภาพ เป็นต้น และ (๓) ระบบข้อมูลรายบุคคล และสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมินผล และรายงานผล มีตัวชี้วัดสำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก ที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมถึงการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา และมีระบบสารสนเทศด้านการศึกษา และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น

(๓.๖) อื่น ๆ อาทิ วินิจ ญาเจริญ และคณะ (๒๕๖๔, น. ๑๑ - ๑๒) ระบุว่า การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามี ๓ วิธี คือ (๑) ความมุ่งเน้นการเพิ่มความเท่าเทียมของโอกาส (Equality of Opportunity) ในการเลื่อนฐานะทางสังคม (Social Mobility) โดยการปฏิรูปเชิงโครงสร้างใน ๕ ประเด็นคือ การปฏิรูประบบภาษี การปฏิรูปที่ดิน การปฏิรูประบบสวัสดิการ การปฏิรูประบบการศึกษา และการปฏิรูประบบการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (๒) ยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม (Social Geography) หรือ Geosocial ซึ่งหมายถึง ความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ชีวภาพ วิถีชีวิต ประเพณี ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้สถาบันการศึกษาปรับหลักสูตรการศึกษาให้เข้ากับท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีโอกาสในการตัดสินใจเลือกที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และเพื่อสร้างความมั่นคงของชีวิตในอนาคต และ (๓) เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่นอย่างจริงจัง ให้ประชาชนมีโอกาสในการตัดสินใจ และร่วมบริหารทรัพยากรในท้องถิ่น ให้เกิดการบูรณาการ และพัฒนาหลักสูตร หรือสนับสนุนช่องทางแห่งการศึกษาให้กับประชาชนในท้องถิ่น ให้มีโอกาสเข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย

๑.๓.๔ บทเรียนการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จากการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระยะที่ ๑ (ทรงชัย ทองปาน, ๒๕๖๔) สามารถสรุปบทเรียนการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑) ระยะเริ่มต้นโครงการ

(๑.๑) การคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการสามารถทำได้หลายวิธีซึ่งแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน กล่าวคือ

(๑.๑.๑) การรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเดิมในลักษณะของการตั้งรับ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจสมัครด้วยตนเองซึ่งโดยส่วนใหญ่การตัดสินใจสมัครเข้าร่วมโครงการเกิดจากความสนใจของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นหลักซึ่งมีข้อดี คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครใจ และมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ ทำให้การดำเนินงานโครงการส่วนใหญ่

ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามข้อเสียคือ มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบสัดส่วนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนาออนไลน์เพื่อเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการอาจ มีสภาพปัญหาไม่รุนแรงทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงการที่จะตอบโจทก์ความเหลื่อมล้ำ

(๑.๑.๒) การรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเชิงรุก โดยอาจ กำหนดพื้นที่เป้าหมาย หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายที่จะดำเนินโครงการ แล้วรับสมัคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการ หรือเชิญให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ เป้าหมายเหล่านั้นเข้าร่วมโครงการโดยตรง ทั้งนี้การกำหนดพื้นที่เป้าหมายหรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป้าหมายอาจพิจารณาได้จาก (๑) ความรุนแรงของปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยอาจใช้ ฐานข้อมูลที่มีอยู่ในการวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหา เช่น ฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทาง การศึกษาของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) แล้วนำผลที่ได้มากำหนดพื้นที่ เป้าหมาย (๒) พิจารณาจากสภาพปัญหาโดยนำเอาสภาพปัญหาที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษาเป็นตัวกำหนดพื้นที่เป้าหมาย อาทิ เด็กยากจน เด็กกำพร้าเด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อย เด็กที่ทำงาน รับผิดชอบตนเอง และครอบครัว เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กเร่ร่อน เด็กถูกบังคับให้ ขยายแรงงาน เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด เด็กในสถานพินิจ และความคุ้มครองเด็กเยาวชน เด็กที่ ได้รับผลกระทบจากเอดส์ และเด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศ เป็นต้น (๓) พิจารณาจากลักษณะของพื้นที่ ซึ่งจากการดำเนินโครงการพบว่าพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพปัญหา โดยสามารถจำแนกได้เป็น ๓ พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เมือง พื้นที่ชนบท และพื้นที่ชายแดน ซึ่งการรับสมัครดังกล่าวมีข้อดีคือ ได้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำโดยตรง การแก้ไขปัญหาทำได้ตรง และ สอดคล้องกับเป้าหมาย แต่มีข้อเสียคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจไม่เต็มใจเข้าร่วมโครงการ และ อาจขาดความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ เช่น บุคลากรผู้รับผิดชอบ เวลา งบประมาณ เป็นต้น ซึ่ง จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ

(๑.๑.๓) นอกจากนี้การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ต้องอาศัยภาคี เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเมื่อต้องการให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการภายหลังจาก เสร็จสิ้นโครงการ จึงควรส่งเสริมให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการตั้งแต่เริ่มต้น โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา การจัดการความรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการถอดบทเรียนความสำเร็จเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวอาจเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาจจัดตั้งโดยสถาบันพระปกเกล้า แล้วแต่ความเหมาะสม

(๑.๒) ชั้นเตรียมความพร้อม

(๑.๒.๑) ก่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเริ่มดำเนินโครงการ ควรจัด ให้มีการอบรมให้ความรู้เชิงลึกแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ พัฒนาโครงการ เกี่ยวกับความเสมอภาคทางการศึกษา และความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพื่อให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เห็นองค์รวมของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในแต่ละระดับ ประเภทของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งมิติความเหลื่อมล้ำในแง่ของโอกาสในการเข้าถึง การศึกษา และความเหลื่อมล้ำอันเนื่องมาจากคุณภาพการศึกษา ทั้งในระบบ และนอกระบบเพื่อปู

พื้นที่ฐานความรู้อีกครั้ง ซึ่งนอกจากจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวในประเด็นดังกล่าวแล้ว ยังทำให้ผู้บริหาร และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนัก ถึงความสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหา

(๑.๒.๒) การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ อาจมีการ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้โดยส่วนใหญ่แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการดำเนินงาน ด้วยบางองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นการดำเนินโครงการไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณ บางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี งบประมาณสนับสนุนโครงการความเหลื่อมล้ำอยู่แล้ว แต่ในบางขั้นตอนการดำเนินโครงการหาก ต้องการให้เกิดขึ้นจริง อาจใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการดึงดูด โดยอาจสนับสนุนงบประมาณ ทั้งโครงการ หรือสนับสนุนงบประมาณเฉพาะในบางกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น เช่น สนับสนุน งบประมาณเฉพาะในขั้นตอนของการสำรวจสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญ ขั้นตอนของการประชุมเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้ปกครอง เป็นต้น ก็จะช่วยสนับสนุนให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินโครงการได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๑.๒.๓) ควรมีการจัดทำคู่มือโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่โดยตรง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็น แนวทางในการดำเนินโครงการ โดยควรส่งเสริมให้มีการถอดบทเรียนการดำเนินงานจากโครงการใน ระยะเวลาที่ ๑ ทั้งในส่วนของบทบาทของนักวิจัย บทบาทของสถาบันพระปกเกล้า และบทบาทขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการดำเนินโครงการทั้ง ๑๒ โครงการ ทั้งนี้อาจจัดให้มีการสรุปบทเรียนการ ดำเนินงานจาก ๑๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกครั้ง

๒) ระยะเวลาขับเคลื่อนโครงการ

(๒.๑) ขั้นตอนการเสาะหาข้อเท็จจริง

(๒.๑.๑) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลความ เหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่ก่อนเป็นโครงการหรือกิจกรรมแรก ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มี ข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงไม่กี่แห่งที่มี ฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำที่จัดทำโดยหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ไม่ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ อาทิ ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเด็กนักเรียนในสังกัด สพฐ. ยัง ขาดข้อมูลในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดข้อมูลเด็กในบางกลุ่ม เช่น เด็กก่อนวัยเรียน ข้อมูลยังขาดความทันสมัยด้วยมีสถานการณ์ที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำเปลี่ยนแปลงไป และปัญหาความ เหลื่อมล้ำมีลักษณะเป็นพลวัตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาทิ กรณีของการแพร่ระบาดของ โควิด-๑๙ และที่สำคัญด้วยแต่ละพื้นที่มีสภาพปัญหาแตกต่างกัน เช่น ปัญหาความยากจนแต่ละพื้นที่ ต่างมีสาเหตุที่ต่างกัน ในขณะที่ฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำมีความสำคัญอย่างมากต่อการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ดังนั้นอาจมีการดำเนินการดังนี้

๑) ส่งเสริมให้เกิดโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเฉพาะในประเด็นของการจัดทำฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำในระดับ พื้นที่ก่อนเป็นโครงการแรก หลังจากนั้นจึงขยายผลเป็นโครงการอื่น ๆ ต่อไป

๒) จัดอบรมการเตรียมความพร้อมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจัดอบรมเฉพาะในเรื่องการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำข้อมูล โดยเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ อย่างไรก็ตามเนื่องจากขั้นตอนดังกล่าวต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ จึงอาจขยายเวลาการดำเนินโครงการให้เพิ่มมากกว่าเดิม เพราะนอกจากจะได้ข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้เรียนรู้การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลความเหลื่อมล้ำ

๓) ด้วยข้อจำกัดทางด้านข้อมูลของหน่วยงานในระดับประเทศที่มองความเหลื่อมล้ำได้เฉพาะในภาพกว้าง ยังขาดรายละเอียดสภาพปัญหาในระดับลึก เช่น ความยากจนของเด็กอาจเกิดจากหลายสาเหตุแตกต่างกันไป ดังนั้นในการสำรวจข้อมูลควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำรวจข้อมูลเชิงลึก เช่น ปัญหาเด็กขาดเรียนที่ทำให้หลุดออกจากระบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสำรวจข้อมูลเชิงลึกว่าอะไรคือสาเหตุที่ทำให้เด็กไม่ไปเรียนหนังสือ เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลเชิงลึกสำหรับการแก้ไขปัญหาต่อไป

๔) ในระยะยาวควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ของตนเอง โดยเป็นระบบฐานข้อมูลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ของตน และสามารถปรับให้มีความทันสมัยได้ตลอดเวลา ทันกับสถานการณ์

(๒.๑.๒) ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเน้นย้ำในเรื่องของการนิยามกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการแก้ไขปัญหา อาทิ เด็กยากจนคืออะไร เป็นคนกลุ่มใด รวมถึงกลุ่มคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การสำรวจ และการแก้ไขปัญหา มีความชัดเจน โดยการระบุปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ควรเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มมีสภาพความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน วิธีการแก้ไขปัญหาที่ย่อมแตกต่างกัน อาทิ ในกลุ่มเด็กพิเศษมีใครเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง การแก้ปัญหาให้สำเร็จ อาจต้องแก้ไขผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และอาศัยภาคีเครือข่ายในการเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาเพราะต้องอาศัยความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญของเครือข่าย เช่น บางปัญหาควรเชื่อมโยงกับนักสังคมสงเคราะห์ ควรมีนักสังคมสงเคราะห์เข้าไปให้ความช่วยเหลือ หรือเข้าไปให้คำแนะนำ

(๒.๑.๓) ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคืนข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลกลับไปสู่ชุมชน เพื่อสะท้อนสภาพปัญหาให้ผู้ปกครอง และสังคมได้รับรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา โดยอาจทำให้รูปของเวทีประชาคม การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อท้องถิ่นต่าง ๆ รวมถึงควรรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน หรือความสำเร็จในการดำเนินงานให้ชุมชนได้รับทราบอยู่ตลอดเวลา

(๒.๑.๔) ปรับวิธีคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มองเด็ก และเยาวชนทุกคนในพื้นที่เป็นเด็ก และเยาวชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดูแล ด้วยผลการดำเนินโครงการพบว่า มุมมองการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ให้

ความสำคัญเฉพาะเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษาของตนเอง ในขณะที่มองเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษาอื่น เช่น สพร. เป็นเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกเหนือหน้าที่ของตน ดังนั้นควรหาแนวทางที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักว่า การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น นอกจากจะพิจารณาจากเด็ก และเยาวชนในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ควรพิจารณาเด็ก และเยาวชนในสถานศึกษาอื่น ๆ ด้วย โดยให้มองว่าเด็ก และเยาวชนทุกคนในพื้นที่ดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดูแล

(๒.๒) ชั้นปึกหมุด และชี้เป้า

(๒.๒.๑) ส่งเสริม และเน้นย้ำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการวิเคราะห์แนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ทั้งหมดที่จำเป็นต้องดำเนินการ ก่อนที่จะคัดเลือกบางโครงการขึ้นมาดำเนินการ เพราะหากมีการเก็บข้อมูลที่ดี ครอบคลุม มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อก็จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำมาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์แนวทาง/วิธีการในการแก้ไขปัญหาได้ อย่างไรก็ตามในขั้นตอนนี้ควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เพื่อให้ได้แนวทาง/วิธีการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา นอกจากนี้อาจเน้นย้ำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการตามสภาพปัญหา เนื่องด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ อาทิ ความสนใจของผู้บริหาร ความสนใจของผู้ปฏิบัติงาน ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา ทำให้การคัดเลือกโครงการขึ้นมาดำเนินการไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา อาทิ ในพื้นที่ปัญหาเด็กพิเศษเป็นปัญหาหลัก แต่ด้วยการแก้ไขปัญหาทำได้ยาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเลือกทำโครงการอื่น ๆ ทำให้ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข

(๒.๒.๒) สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ หรือแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว และครอบคลุม ด้วยปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เพียงโครงการใดโครงการหนึ่ง อีกทั้งบางปัญหาต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ และเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงปัญหา และหาแนวทาง/วิธีการในการแก้ปัญหาดังกล่าว ดังนั้นในขั้นตอนของการปึกหมุด และชี้เป้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ หรือแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ โดยในแผนดังกล่าวควรประกอบไปด้วยข้อมูลบริบทพื้นที่ บริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แนวทาง/วิธีการในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ หลังจากนั้นจึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกโครงการที่จะดำเนินการภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด ส่วนโครงการอื่น ๆ ในแผน อาจสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งแผนระยะสั้น และแผนระยะยาว

(๒.๒.๓) พัฒนา และออกแบบโครงการ

๑) นอกจากการเน้นย้ำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่เป็นฐานในการวิเคราะห์โครงการแล้ว ยังควรส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตระหนักถึงความยั่งยืนของโครงการ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อ

แก้ไข้ปัญหา การจัดตั้งกองทุน เช่น ให้พิจารณาว่ากองทุนเป็นเพียงก้าวแรกของการแก้ปัญหา แต่สาระสำคัญคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต่อยอดจากกองทุนอย่างไรให้สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ หรือการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้วยการสนับสนุนสิ่งของ อาจไม่เพียงพอ ไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นต้องสนับสนุน และแก้ปัญหาบนฐานข้อมูลที่ว่าเด็กและเยาวชนต้องการการสนับสนุนอะไร อย่างไร บริบทของครอบครัวเป็นอย่างไร เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างรอบด้าน หรือในกรณีของเด็กนอกระบบ การนำเด็กกลับเข้ามาอยู่ในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถแก้ไข้ปัญหาได้ แต่ควรเปิดทางเลือกให้เด็กสามารถเลือกนอกระบบได้ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน

๒) พัฒนากิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ สำหรับกิจกรรมการศึกษาจากกรณีตัวอย่าง ผ่านการสัมมนาออนไลน์ เพื่อเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในประเทศที่ดำเนินการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๓ กลุ่ม ได้แก่ “การศึกษาเพื่อสัมมาชีพ: ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่” “การศึกษาสู่ความเป็นเลิศ: เพิ่มคุณภาพการศึกษาให้เด็กทุกช่วงวัย” โดย เทศบาลนครเชียงราย และ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด “การศึกษาเพื่อเด็กทุกกลุ่ม: สร้างโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมและทั่วถึง” โดย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม อำเภอมะนัง จังหวัดเพชรบูรณ์นั้นถือเป็นกิจกรรมที่ดี อย่างไรก็ตามจากข้อจำกัดของการสัมมนาออนไลน์ ข้อจำกัดในเรื่องของเวลาทำให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่า (๑) การจัดการเรียนรู้อาจจัดขึ้นภายหลังจากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปึกหมุด และชี้เป้ากลุ่มเป้าหมาย และสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำแล้ว เพื่อที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการพัฒนาโครงการ (๒) จัดให้มีการเรียนรู้แยกตามกลุ่มในข้อ ๑ โดยเปิดโอกาสให้มีระยะเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากขึ้นกว่าเดิม (๓) หากสามารถจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่จริงได้ในลักษณะของการศึกษาดูงาน ก็จะทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนามีประสบการณ์การเรียนรู้มากขึ้น

๓) ขยายระยะเวลาในการดำเนินโครงการ จากการดำเนินโครงการพบว่า โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอมีความหลากหลายของโครงการ โดยเฉพาะระยะเวลาในการดำเนินงาน บางโครงการเป็นโครงการระยะยาวเสร็จสิ้นในปีการศึกษา ๒๕๖๔ หรือ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ อีกทั้งยังเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้หลายโครงการต้องชะลอโครงการ ดังนั้นในขณะนี้จึงยังไม่สามารถประเมินผลสำเร็จของโครงการได้ ทำได้เพียงรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโครงการเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอ ดังนี้ (๑) ขยายเวลาของโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก ๖ เดือน เป็น ๑๒ เดือนเพื่อให้ผลการดำเนินโครงการเกิดผล (๒) แบ่งการดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๓ ระยะ ระยะที่ ๑ จัดทำฐานข้อมูลและแผนงานเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๒ ดำเนินโครงการ และระยะที่ ๓ ประเมินผลสำเร็จของโครงการรวมถึงจัดให้มีการถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (๓) กำหนดเงื่อนไข

เรื่องเวลาในการพัฒนาโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาในการดำเนินโครงการของสถาบันพระปกเกล้า

๔) ขั้นตอนการขับเคลื่อน การติดตามความก้าวหน้า และการประเมินผล

(๔.๑) ส่งเสริม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขับเคลื่อนผ่านเครือข่ายต่าง ๆ เช่น สถาบันการศึกษาในพื้นที่โดยเฉพาะในประเด็นที่ต้องอาศัยความเป็นวิชาการ

(๔.๒) ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน การดำเนินการขับเคลื่อน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน หรืออาจเป็นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในกิจกรรมการขับเคลื่อน ในฐานะที่เป็นหุ้นส่วน (Partnership) ในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ เน้นการกำหนดการเรียนรู้ และหลักสูตรร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่ต้องช่วยเหลือกัน ต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกันและดำเนินการ ด้วยที่ผ่านมาชุมชน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ในขณะที่ทั้งสองกลุ่มมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็ก และเยาวชน การทำงานร่วมกัน การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน การคิดวิธีร่วมกันเป็นหัวใจสำคัญของการทำให้เกิดความเป็นเจ้าของในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชน

(๔.๓) เน้นการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ได้ส่งผลให้บางโครงการต้องชะงัก บางโครงการต้องชะลอการดำเนินการออกไป อย่างไรก็ตามปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ ซึ่งควรเป็นหัวข้อหนึ่งในการให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔.๔) กำหนดให้มีการประเมินผลโครงการระยะสั้น และระยะยาว ด้วยการแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำต้องอาศัยระยะเวลา อีกทั้งการดำเนินโครงการเพียงโครงการเดียวอาจไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำได้ทั้งหมด การประเมินผลการดำเนินโครงการโดยพิจารณาที่เป้าหมายหมายเรื่องการแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้นอาจแบ่งการประเมินผลโครงการออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ การประเมินผลการดำเนินโครงการระยะสั้น และการประเมินผลโครงการระยะยาว

๓) ระยะขยายผล ด้วยระยะเวลาในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระยะเวลาในการดำเนินโครงการยาวนาน อาทิ สิ้นปีการศึกษา ๒๕๖๔ สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ประกอบกับปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้บางโครงการต้องชะลอการดำเนินโครงการ จึงทำให้การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะขยายผล ทำได้เพียงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ ดังนั้นในระยะขยายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการถอดบทเรียน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การต่อยอดขยายผล และการขยายเครือข่ายดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๓.๑) การขยายผล หรือต่อยอดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลุ่มเดิม

(๓.๑.๑) ติดตามและประเมินผลสำเร็จของโครงการในระยะที่ ๑ ด้วยโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการยาวนานกว่าระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัย ประกอบกับบางโครงการต้องชะลอการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ดังนั้นสถาบันพระปกเกล้าจึงควรจัดให้มีการติดตามการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการ รวมถึงเพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการ เพื่อแสดงให้เห็นว่า กระบวนการขับเคลื่อนนั้นได้ปรากฏผลในเชิงประจักษ์หรือไม่อย่างไร

(๓.๑.๒) ถอดบทเรียนประสบการณ์การขับเคลื่อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากจะจัดให้การติดตาม และประเมินผลสำเร็จของโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๑๑ แห่ง แล้ว ยังควรมีการถอดบทเรียนประสบการณ์การขับเคลื่อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้โครงการสำเร็จหรือไม่สำเร็จ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในการดำเนินโครงการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความเสมอภาคให้แก่เด็ก และเยาวชนในพื้นที่ โดยอาจจัดเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(๓.๑.๓) สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ต่อยอดการดำเนินโครงการ ด้วยโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการในระยะแรกนั้น เป็นโครงการนำร่อง ดังนั้นสถาบันพระปกเกล้าอาจสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ต่อยอดการดำเนินโครงการ ทั้งต่อยอดในแง่ของกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรม และเครือข่าย โดยใช้แนวทางการขับเคลื่อนที่ได้มีการปรับปรุงแล้วเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน

(๓.๒) การขยายผล หรือต่อยอดจากกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

(๓.๒.๑) ควรมีการดำเนินโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ในระยะที่ ๒ ด้วยการดำเนินโครงการเชิงรุก โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำให้ดำเนินโครงการดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ หรืออาจกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนที่เฉพาะเจาะจงไปที่กลุ่มเด็ก และเยาวชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีปัญหามาก อาทิ กลุ่มเด็กยากจนซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กด้อยโอกาส หรือสถาบันพระปกเกล้าอาจจัดโครงการที่เน้นไปในเรื่องของการจัดทำฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ของตนเองโดยตรง อีกทั้งแต่ละพื้นที่มีสภาพความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันมาก ทั้งพื้นที่เมือง พื้นที่ชนบท พื้นที่ชายแดน ซึ่งฐานข้อมูลความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีอยู่ ไม่สามารถสนับสนุนข้อมูลได้ครบถ้วน และทันสมัย ทั้งนี้ฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะฐานข้อมูลกลุ่มเด็กที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ด้วยเพราะการมีฐานข้อมูลจะช่วยให้สามารถตอบโจทย์การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ได้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเริ่มจากพื้นที่หนึ่ง แล้วขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ อาทิ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอาจพิจารณาจัดทำฐานข้อมูลการศึกษาตามพื้นที่ระดับจังหวัด โดยเริ่มจาก

ฐานข้อมูลพื้นที่ในอำเภอเดียวกัน แล้วจึงขยายผลไปอำเภออื่น ๆ พัฒนาเป็นฐานข้อมูลเป็นกลุ่มอำเภอ แล้วค่อยขยายเป็นฐานข้อมูลระดับจังหวัด เป็นต้น

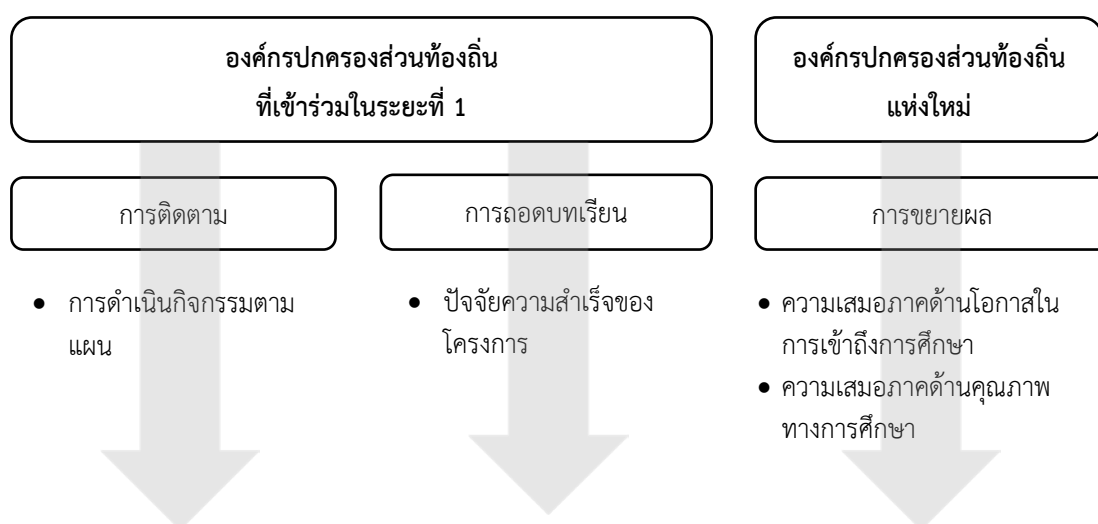
(๓.๒.๒) การขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนถิ่นสร้างการศึกษาเพื่อความเสมอภาค เนื่องจากเป้าหมายในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็เพื่อสร้างเสมอภาคทางการศึกษา (Education for Equalization) โดยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ทุกคนมีการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ในปัจจุบันการศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน และส่วนหนึ่งของความแตกต่างดังกล่าวเกิดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างการศึกษาเพื่อความเสมอภาคหรือการทำให้คุณภาพใกล้เคียงกัน

(๓.๒.๓) การขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาในลักษณะ “Education for All” และ “All for Education. Education for All” เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา โดยควรสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาแบบ Education for All ได้แก่ การจัดการศึกษาให้ครบทุกช่วงชั้น เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน การจัดการศึกษาให้ทุกกลุ่มคน ตั้งแต่คนที่ยังอยู่ในวัยเรียนในระบบ นอกวัยเรียน วัยแรงงาน การเสริมอรรถาศัยทั้งหมด ให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ และการจัดการศึกษาแบบ All for Education ได้แก่ การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการกำหนดเป้าหมายระยะยาวร่วมกัน เป็นการมุ่งเน้นการมอบการศึกษาไปสู่การคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น ทำให้ความหมายของการศึกษา หมายถึงรวมถึง “All” หรือ ทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

(๓.๒.๔) ปฏิรูปกระบวนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นปัญหาสำคัญของการจัดการศึกษาในพื้นที่กล่าวคือ การจัดการศึกษามีการแยกส่วนตามหน่วยงานต้นสังกัด อาทิ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนของเทศบาล โรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะให้ความสำคัญกับสถานศึกษาของตนเอง และสถานศึกษาในสังกัด สถานศึกษาของเอกชนโดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการที่แยกส่วนออกไป ดังนั้นการปฏิรูปการจัดการศึกษาควรพิจารณาปฏิรูปกระบวนการศึกษาโดยอิงกับพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเป็นผู้นำในการประสานเชื่อมโยงสถานศึกษาทั้งหมดเข้าด้วยกัน ดังจะปรากฏให้เห็นจากโครงการบางโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำร่องเสนอ ที่ไม่ได้พิจารณาแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเฉพาะในสถานศึกษาของตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสถานศึกษาของ สพฐ. และสถานศึกษาของเอกชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของตน โดยให้พิจารณาว่า เด็ก และเยาวชนทุกคนในพื้นที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้าไปดูแลเพื่อทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา

๑.๔ กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในส่วนของ แนวคิดการติดตามโครงการ แนวคิดการถอดบทเรียน และแนวคิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้ (๑) การติดตามครั้งนี้ เป็นการติดตามที่เน้นไปที่การติดตามการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ในโครงการ รวมถึงปัญหาอุปสรรค การปรับวิธีการทำงาน การปรับแผนการดำเนินงาน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะต่อไป (๒) การถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการถอดบทเรียนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจากการดำเนินโครงการในระยะที่ ๑ โดยเน้นไปที่ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ และการเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ เป็นการขับเคลื่อนใน ๒ มิติ ได้แก่ (๑) เพื่อให้เกิดความเสมอภาคด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา และ (๒) เพื่อให้เกิดความเสมอภาคด้านคุณภาพทางการศึกษา

ภาพที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

๑.๕.๑ ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี ๒ กลุ่มหลัก ได้แก่

๑) ในการติดตามผลการดำเนินงาน และถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในวัตถุประสงค์ที่ ๑ นั้น เป็นการศึกษาเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ ซึ่งมีจำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก (๒) องค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม (๓) เทศบาลตำบลปากอ่า (๔) เทศบาลเมืองเขาสามยอต (๕) เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

(๖) เทศบาลเมืองบางกะดี (๗) เทศบาลเมืองลำพูน (๘) เทศบาลเมืองนราธิวาส (๙) เทศบาลนครยะลา (๑๐) เทศบาลนครสกลนคร และ (๑๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

๒) ในวัตถุประสงค์ที่ ๒ เพื่อเสริมสร้างและขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่นั้น เป็นการรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่มีความพร้อม และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยกำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า ๑๐ แห่ง ซึ่งจากกระบวนการรับสมัครได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น ๑๓ แห่ง

นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้ จะแบ่งเด็ก และเยาวชนตามกรอบของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ที่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา ๑๒ ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงนโยบายของรัฐบาลได้ประกาศนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปีอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกล่าวได้ว่าเด็กทุกคนควรได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้จึงแบ่งเด็ก และเยาวชนออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เด็กปฐมวัย (อายุ ๒ - ๕ ปี) (๒) เด็ก อายุ ๖ - ๑๕ ปี (๓) เยาวชน อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี (๔) เด็กพิเศษ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑.๑ คุณลักษณะของเด็ก และเยาวชนในแต่ละกลุ่ม

กลุ่มเด็ก และเยาวชน	คุณลักษณะ
(๑) เด็กปฐมวัย อายุ ๒ - ๕ ปี	(๑.๑) เด็กปฐมวัย อายุ ๒ - ๕ ปี ที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษ (๑.๒) เด็กปฐมวัย อายุ ๒ - ๕ ปี ที่เข้ารับการศึกษในระดับเตรียมอนุบาล และอนุบาลศึกษา แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือครอบครัวมีรายได้น้อย
(๒) เด็ก อายุ ๖ - ๑๕ ปี	(๒.๑) เด็ก อายุ ๖ - ๑๕ ปี นอกระบบการศึกษา (๒.๒) เด็ก อายุ ๖ - ๑๕ ปี ในระบบการศึกษาที่เข้ารับการศึกษภาคบังคับในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย หรือมัธยมศึกษาต้นต้น แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือครอบครัวมีรายได้น้อย
(๓) เยาวชน อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี	(๓.๑) เยาวชน อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี นอกระบบการศึกษา (๓.๒) เยาวชน อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี ในระบบการศึกษาที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
(๔) เด็กพิเศษ	เด็กที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากวิธีการตามปกติ ทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ และการเข้าสังคม อาทิ เด็กที่บกพร่องทางการเห็น เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่บกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ

กลุ่มเด็ก และเยาวชน	คุณลักษณะ
	เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เด็กที่บกพร่องทางการพูด และภาษา เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์เด็กออทิสติก หรือเด็กพิการซ้อน นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึง เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูง เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านโดดเด่น และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์

๑.๕.๒ ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการเป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อพัฒนา และขับเคลื่อนการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง โดยมีทั้งการติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ การถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ และการเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่

โดยความเสมอภาคในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะความเสมอภาคใน ๒ มิติ ได้แก่ (๑) ความเสมอภาคด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของเด็ก และเยาวชนแต่ละกลุ่ม และ (๒) ความเสมอภาคด้านคุณภาพทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่

๑.๖ ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

๑.๖.๑ กลุ่มเป้าหมาย

ดังที่ได้กล่าวมาในขอบเขตการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เน้นไปที่กลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มเป้าหมายครั้งนี้มี ๒ กลุ่มหลัก ๓ กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ และกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ กล่าวคือ

๑) กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระยะที่ ๑ แบ่งเป็น ๒ กลุ่มย่อย ได้แก่

(๑.๑) กลุ่มที่จะดำเนินการติดตาม มี ๑๑ แห่ง ๑๒ โครงการ ดังรายละเอียดในตารางที่ ๑.๒

ตารางที่ ๑.๒ แสดงรายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการที่ติดตาม

ชื่อ อปท.	ชื่อโครงการ
๑.องค์การบริหารส่วนตำบลบางครก	โครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
๒.องค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม	โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม
๓.เทศบาลตำบลปาก่อดำ	โครงการพัฒนาศักยภาพครูในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่เด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กปาก่อดำ
๔.เทศบาลเมืองเขาสامยอด	โครงการดนตรีไทยบำบัด เด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้น
๕.เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี	โครงการการศึกษาสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี
๖.เทศบาลเมืองบางกะดี	โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี
๗.เทศบาลเมืองลำพูน	โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา
๘.เทศบาลเมืองนราธิวาส	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส
๙.เทศบาลนครยะลา	โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์ และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา)
๑๐.เทศบาลนครสกลนคร	โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบและนอกระบบการศึกษา
๑๑.องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี	โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตัง
	โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาต้อม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

(๑.๒) กลุ่มที่จะดำเนินการถอดบทเรียนเพื่อเป็นต้นแบบมีจำนวน ๔ แห่ง ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม ได้แก่ โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม (๒) เทศบาลเมืองบางกะดี ได้แก่ โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี (๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ได้แก่ โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อ

ระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี และโครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กและเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (๔) เทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา

๒) กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คัดเลือกขึ้นมาใหม่เพื่อเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการดังต่อไปนี้

(๒.๑) คัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกดังนี้

(๒.๑.๑) สถาบันพระปกเกล้าเชิญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในการสัมมนาเปิดตัวโครงการ (open house) โดยมีเป้าหมายเพื่อ (๑) สร้างแรงบันดาลใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (๒) ให้ความรู้เกี่ยวกับทิศทางและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา และ (๓) ชี้แจงรายละเอียดโครงการ และการรับสมัครเข้าร่วมโครงการ

(๒.๑.๒) สถาบันพระปกเกล้ารับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(๒.๑.๓) สถาบันพระปกเกล้าพิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการ

ผลการดำเนินงานได้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๓ แห่ง จำแนกเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ๔ แห่ง เทศบาล ๘ แห่ง และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง กระจายอยู่ใน ๑๐ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง (๒ แห่ง) พิชณุโลก เพชรบูรณ์ (๒ แห่ง) สุรินทร์ อุตรธานี นครราชสีมา ศรีสะเกษ สกลนคร นครศรีธรรมราช และภูเก็ต ดังรายชื่อในตารางที่ ๑.๓

ตารางที่ ๑.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัคร และได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ	ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ที่ตั้ง
๑	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน	อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่
๒	องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว	อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
๓	องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม	อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์
๔	องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่	อำเภอพิบูลย์ จังหวัดอุตรธานี
๕	เทศบาลตำบลเสิงสาง	อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา
๖	เทศบาลเมืองทุ่งสง	อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
๗	เทศบาลเมืองล้อมแรด	อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลำดับ	ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ที่ตั้ง
๘	เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี*	อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
๙	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
๑๐	เทศบาลนครพิษณุโลก	อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
๑๑	เทศบาลนครภูเก็ต	อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต
๑๒	เทศบาลนครสกลนคร*	อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
๑๓	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

*องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยเข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๒๕๖๔

๑.๖.๒ ขั้นตอนดำเนินงาน

การดำเนินงานครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอนหลัก ๆ คู่ขนาน และแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

๑) การติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ มีขั้นตอนดังนี้

(๑.๑) ทำจดหมายแจ้งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการติดตามโครงการในระยะที่ ๒

(๑.๒) พัฒนาแบบติดตามผลการดำเนินงาน

(๑.๓) จัดส่งแบบติดตามเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูล

(๑.๔) สรุปลผลการติดตาม

(๑.๕) จัดประชุมออนไลน์เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน

(๑.๖) จัดประชุมออนไลน์เพื่อสรุปลผลการดำเนินโครงการ

๒) ถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจากการดำเนินโครงการในระยะที่ ๑

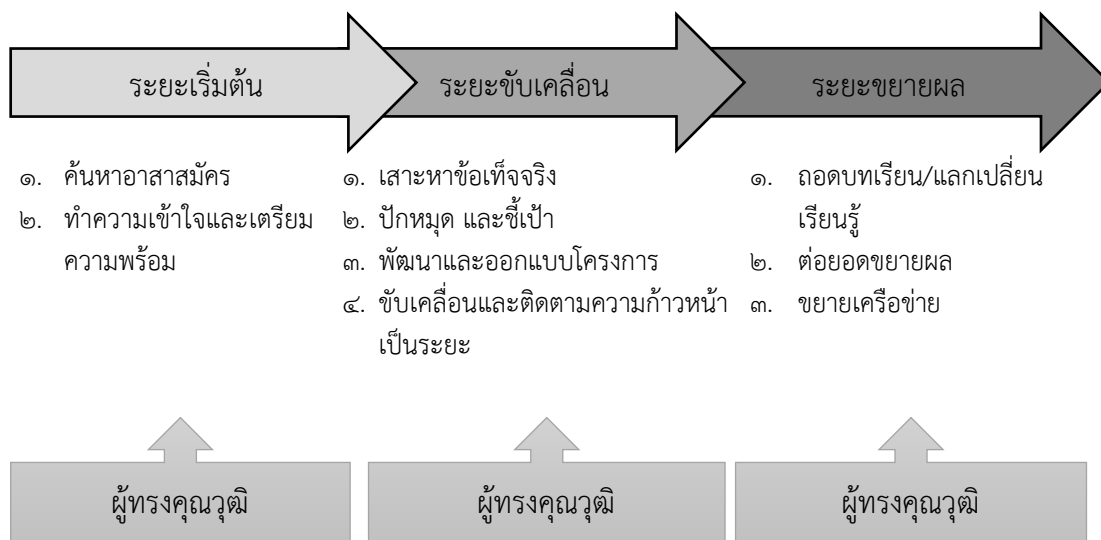
(๒.๑) ทำจดหมายแจ้งไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมายที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินโครงการฯ ในระยะที่ ๒

(๒.๒) จัดประชุมออนไลน์เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินงาน

(๒.๓) ลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และสรุปบทเรียนจากการดำเนิน

โครงการทั้ง ๔ แห่ง

๓) เสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ๓ กระบวนการหลัก ๆ ดังภาพที่ ๑.๒ ซึ่งได้จากการถอดบทเรียนในโครงการระยะที่ ๑ กล่าวคือ

ภาพที่ ๑.๒ กระบวนการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

(๓.๑) ระยะเริ่มต้น

(๓.๑.๑) ค้นหาอาสาสมัคร ตามกระบวนการในการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ โดยยังคงเน้นความสมัครใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่มุ่งไปยังพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นหลัก

(๓.๑.๒) ผู้วิจัยจัดประชุมออนไลน์เพื่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการ

(๓.๑.๓) สถาบันพระปกเกล้าจัดสัมมนาครั้งที่ ๑ เพื่อให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ

(๓.๒) ระยะขับเคลื่อน

(๓.๒.๑) **ขั้นเสาะหาข้อเท็จจริง** เป็นขั้นตอนที่มีหลักการดังนี้ (๑) เป็นการสำรวจในพื้นที่ว่าในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใดทั้งในด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา และคุณภาพทางการศึกษา (๒) ทำการสำรวจในพื้นที่ว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มใดจากกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๔ กลุ่มหลัก ๗ กลุ่มย่อย ประสบกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาหรือไม่ อย่างไร และ (๓) ทำความเข้าใจปัญหาให้ลึกซึ้งมากที่สุด โดยวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างรอบด้านในหลากหลายมิติ เพื่อนำไปสู่การค้นหาทางออกที่ตอบโจทย์มากที่สุด โดยอาศัยฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (ISEE) ฐานข้อมูลนักเรียน ห้องเรียน และครู จำแนกตามสังกัด ฐานข้อมูลนักเรียนในระบบ และนอกระบบ ฐานข้อมูลคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ฐานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานรายโรงเรียน (O-NET) ฐานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษารายโรงเรียน (V-NET) และฐานข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบรายโรงเรียน (N-NET) ระบบคลังข้อมูลกลางด้าน

การศึกษา (MOC-Edu WH) ได้แก่ ฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย แผนที่สถานที่ศึกษา และข้อมูลสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานในทางปฏิบัติดังนี้

๑) ผู้วิจัยศึกษาบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในเบื้องต้นจากฐานข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะจากระบบสารสนเทศเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

๒) ผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ ๑ เพื่อจัดกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการสำรวจสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากแหล่งข้อมูลข้างต้น และจากการระดมความคิดเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ

๓) กำหนดประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเก็บ

ข้อมูลเพิ่มเติม

๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดแผน และเก็บ

ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม

(๓.๒.๒) ปักหมุด ชี้นำ เป็นขั้นตอนที่มีหลักการดังนี้ (๑) คัดเลือก และกำหนดประเด็นปัญหาในการทำงานเพียงประเด็นเดียว โดยคำนึงถึงมิติความเสมอภาคทางการศึกษาตามกรอบการศึกษาวิจัย (๒) กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการทำงาน โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่มตามกรอบการศึกษาวิจัย (๓) ตกผลึกในประเด็นปัญหา โดยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลเสีย และผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาให้ได้อย่างชัดเจน เป็นระบบ รอบด้าน หลากหลายมิติ และมองเห็นสาเหตุที่มีความเชื่อมโยงกัน วิเคราะห์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (๔) ระดมความเห็นเพื่อค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหา นำเสนอทางเลือกให้ได้มากที่สุด ทั้งในกรอบ และนอกกรอบ โดยคิดให้รอบด้านที่สุด รวมถึงคำนึงถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธี และ (๕) เปรียบเทียบทางเลือก และตัดสินใจคัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหานั้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการ โดยอาจผสมผสานหลากหลายทางเลือกให้ออกมาเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ชัดเจน โดยอาศัยเครื่องมือที่สามารถใช้ในการตัดสินใจคัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหานั้น คือ ๕C คือ ถูกต้องตามต้องการ (Correct) กระจ่างแจ่มชัด (Clear) เป็นรูปธรรม (Concrete) สมบูรณ์ (Complete) และเป็นปัจจุบัน (Current) และแผนภาพต้นไม้เพื่อการตัดสินใจ (Decision tree) โดยมีขั้นตอนในทางปฏิบัติดังนี้

๑) ผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ ๒ เพื่อสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทั้งหมด ทั้ง (๑) วิเคราะห์สภาพปัญหา ผลเสีย และผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ (๒) วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาให้ได้อย่างชัดเจน เป็นระบบ รอบด้าน หลากหลายมิติ และมองเห็นสาเหตุที่มีความเชื่อมโยงกัน และ (๓) วิเคราะห์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกปัญหา และหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้น โดยจะเป็นการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่สอดคล้องกับสาเหตุของปัญหา นำเสนอทางเลือกอย่างรอบด้าน ทั้งในกรอบ และนอกกรอบ รวมถึงคำนึงถึงข้อดีข้อเสียของแต่ละวิธี เปรียบเทียบทางเลือก และตัดสินใจคัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหานั้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาโครงการ โดยอาจผสมผสานหลากหลายทางเลือกให้ออกมาเป็นทางเลือกสุดท้ายที่ชัดเจน

(๓.๒.๓) พัฒนาและออกแบบโครงการ เป็นขั้นตอนที่มีหลักการดังนี้ (๑) พัฒนา และออกแบบโครงการตามแนวทางที่ได้เลือกแล้ว โดยโครงการควรมีความชัดเจนใน

เรื่องของวัตถุประสงค์ ผลผลิตหรือเป้าหมายผลผลิต ตัวชี้วัด ผลที่คาดว่าจะได้รับ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ (๒) จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) โดยแผนควรมีความชัดเจนในเรื่องของเป้าหมายผลผลิต งบประมาณ พื้นที่ที่ดำเนินการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลาในการดำเนินงาน แต่ละขั้นตอน และ (๓) ออกแบบให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ หรือวางแผนเสริมสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

๑) สถาบันพระปกเกล้าจัดให้มีการประชุมสัมมนาครั้งที่ ๒ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียนรู้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ ๓ เพื่อประชุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อออกแบบโครงการ ทั้งในเรื่องของชื่อโครงการ ที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ กิจกรรม แผนการดำเนินงาน ผลผลิตหรือเป้าหมายผลผลิต ตัวชี้วัด ผลที่คาดว่าจะได้รับ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ

๒) สถาบันพระปกเกล้าจัดให้มีการประชุมสัมมนาครั้งที่ ๓ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอ

๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับแก้โครงการ

(๓.๒.๔) ขับเคลื่อนและติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ (ลงมือ

ทำจริง ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาต่อเนื่อง) เป็นขั้นตอนที่มีหลักการดังนี้ (๑) การให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ (๒) การกำหนดช่วงเวลาในการติดตาม และประเมินผลโครงการให้ชัดเจน (๓) ติดตาม และประเมินผลโครงการโดยทำการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (๔) ติดตาม และประเมินผลโครงการเพื่อทำให้ทราบว่า การดำเนินงานเป็นไปตามแผนหรือไม่ มีปัญหา และอุปสรรคอย่างไร และช่วยให้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ทันการณ์ นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญที่จะช่วยในการตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่ หากตัดสินใจดำเนินโครงการต่อ ก็จะมีข้อมูลที่จะนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินโครงการในอนาคต ตลอดจนมีข้อมูลในการวางแผนการขยายผล และพัฒนาความยั่งยืน และ (๕) การติดตาม และประเมินผลควรทำเป็นรายตัวชี้วัด และให้คะแนนอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนในทางปฏิบัติดังนี้

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานตามโครงการที่กำหนดไว้

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ ผ่านแบบติดตามการดำเนินโครงการที่ผู้วิจัยออกแบบ

๓) ผู้วิจัยกำหนดให้มีการประชุมทางออนไลน์เพื่อติดตามความก้าวหน้าของโครงการ

(๓.๓) ระยะขยายผล

(๓.๓.๑) ถอดบทเรียน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยสถาบันพระปกเกล้าจัดให้มีการประชุมสัมมนาครั้งที่ ๔ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเสนอผลการดำเนินโครงการ

(๓.๓.๒) ต่อยอดขยายผล/ขยายเครือข่าย ผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ ๔ เพื่อสรุปบทเรียนเพื่อสรุปข้อเสนอแนะในการต่อยอด ขยายผล และขยายเครือข่าย

๑.๗ นิยามศัพท์

การติดตาม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลป้อนข้อมูลเข้า การดำเนินงานกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ในโครงการ และผลการดำเนินงาน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

การถอดบทเรียน หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินปัจจัยความสำเร็จของโครงการที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจากการดำเนินโครงการในระยะที่ ๑ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ

ความเสมอภาคทางการศึกษา หมายถึง ความเสมอภาคด้านโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา และความเสมอภาคด้านคุณภาพทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ๔ กลุ่ม ได้แก่ เด็กปฐมวัย (อายุ ๒ - ๕ ปี) เด็ก (อายุ ๖ - ๑๕ ปี) เยาวชน (อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี) และเด็กพิเศษ ที่อยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คุณภาพทางการศึกษา หมายถึง การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาหนังสือ และอุปกรณ์ การผลิต และพัฒนาครู และการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เด็ก และเยาวชน หมายถึง เด็กปฐมวัย (อายุ ๒ - ๕ ปี) เด็ก (อายุ ๖ - ๑๕ ปี) เยาวชน (อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี) และเด็กพิเศษที่อยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๘.๑ ทำให้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ เพื่อผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ของตนได้

๑.๘.๒ ได้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ เพื่อใช้เป็นตัวอย่างความสำเร็จในการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ของท้องถิ่น สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

๑.๘.๓ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ของตน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้การดำเนินโครงการ และได้เครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ และท้องถิ่นกับสถาบันพระปกเกล้า

บทที่ ๒

ผลการติดตาม และการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วม โครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไก ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑

จากกระบวนการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาระยะที่ ๑ ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการ ๑๑ แห่ง ได้โครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๒ โครงการ จากการติดตามการดำเนินโครงการดังกล่าวในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และจากการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจำนวน ๕ แห่ง ได้ผลการดำเนินงานดังนี้

๒.๑ ผลการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑

จากการติดตามการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ จำนวน ๑๒ โครงการ ได้ผลการติดตามดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑.๑ โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม

๑) บริบทของโครงการ โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม เกิดจากมีเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านเขาใหญ่ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหาเรื่องเด็กนักเรียนมีภาวะโภชนาการต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจนต้องเร่งรีบทำมาหากิน ไม่มีเวลาเอาใจใส่ด้านภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียน ประกอบกับเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีเด็กนักเรียนน้อยทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถ้วนเฉลี่ยรวมทั้งโรงเรียนไม่เพียงพอในการประกอบอาหารกลางวัน ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลนาขอมจึงได้ดำเนินโครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ด้วยเพราะเห็นว่ากองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการ จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม เพื่อเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

โดยโครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อ

จัดตั้งกองทุนสนับสนุน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม (๒) เพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ประสบปัญหาด้านภาวะโภชนาการให้ได้รับประทานอาหารเช้า อาหารกลางวันเพียงพอ และมีคุณค่าตามหลักโภชนาการ และ (๓) เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มเด็กอายุ ๖-๑๕ ปีที่เป็นเด็กนักเรียนที่เป็นโรคขาดสารอาหารจำนวน ๑ คน และเด็กนักเรียนที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคขาดสารอาหาร ๗๐ คน รวม ๗๑ คน โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) อบต. นาขอม ได้จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้นำชุมชน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ภาศึเครือข่ายการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อหาแนวทางจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม และได้ร่วมกันจัดประชุมคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม หลังจากนั้นได้จัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุน ฯ และแนวทางการดำเนินงานของกองทุน ฯ ขึ้นมา

(๒.๒) ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา คณะทำงานกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ร่วมกับ อบต. นาขอม ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่าย ฯลฯ ได้จัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุน ฯ อย่างต่อเนื่อง อาทิ การทอดผ้าป่า ณ วัดหนองม่วง หมู่ที่ ๘ ตำบลนาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้เงินทั้งหมด ๖,๔๐๐ ซึ่งในปัจจุบันมีเงินคงเหลือประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท

(๒.๓) คณะทำงานกองทุนฯ ได้ทำการสำรวจข้อมูลปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม โดยพบว่าโรงเรียนบ้านเขาใหญ่มีนักเรียนยากจน นักเรียนที่มีน้ำหนัก และส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์จำนวน ๕๓ คน

(๒.๔) คณะทำงานกองทุนได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอมประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการมอบทุนการศึกษาเด็กยากจนจำนวน ๑๒ ทุนทุนละ ๕๐๐ บาท (๒) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม โดยได้จัดกิจกรรมสนับสนุนการทำแปลงผักเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอมจำนวน ๓ โรงเรียน โรงเรียนละ ๕,๐๐๐ บาท (๓) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการเด็กให้กับผู้ปกครองนักเรียนในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอมจำนวน ๓ รุ่น รุ่นละ ๕๐ คน (๔) โครงการระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม โดยได้มีการจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ จำนวน ๓ ครั้ง (๕) โครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอิมห้อง สมอง

แจ่มใส เป็นการจัดกิจกรรมเลี้ยงอาหารเช้าเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม โดยความร่วมมือจาก ชมรม องค์การภาคประชาสังคม ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ผู้มีจิตศรัทธา อื่น ๆ อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ใน ๓ โรงเรียน และ (๖) โครงการประเมินภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม

(๒.๕) กองทุนฯ ได้จัดกิจกรรมการช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอมตามแผนที่กำหนด อาทิ ในวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๕ คณะทำงานกองทุนฯ ได้ร่วมกับ อบต.นาขอม ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายฯ จัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยการทอดผ้าป่า ณ อบต.นาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยเงินทั้งหมด ๓,๐๐๐ บาท วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๕ คณะทำงานกองทุนฯ ได้ร่วมกับ อบต.นาขอม ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายฯ จัดกิจกรรมมอบทุนการศึกษา นักเรียนยากจนแก่โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอมทั้ง ๓ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด อบต.นาขอม จำนวน ๑๒ ทุน ทุนละ ๕๐๐ บาท วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะทำงานกองทุนฯ ได้ร่วมกับ อบต.นาขอม ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายฯ จัดโครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอ้อมท้องสมองแจ่มใส ณ โรงเรียนบ้านเขาใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลนาขอม อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ คณะทำงานกองทุนฯ ได้ร่วมกับ อบต.นาขอม ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายฯ มอบไข่ไก่ และเห็ดนางฟ้าให้แก่โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอมทั้ง ๓ โรงเรียน เพื่อใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน เพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม

(๒.๔) กองทุนฯ ได้ทำการประเมินผลโครงการ โดยในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ คณะทำงานกองทุนฯ ได้ร่วมกับ อบต.นาขอม ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่ายฯ จัดประชุม ประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยผลการดำเนินงานในระยะสั้นพบว่า การดำเนินโครงการ ได้ทำให้เกิดกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอมจำนวน ๑ กองทุน โดยปัจจุบันมีเงินทุนจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้กองทุนฯ ยังได้กำหนดแผนการดำเนินงานต่อไป โดยกำหนดให้จัดกิจกรรมที่เหลือให้เสร็จสิ้นตามที่ได้กำหนดไว้ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนเพิ่มเติม อาทิ การทอดผ้าป่า การรับบริจาคเงิน การขยายของที่ระลึกในช่วงเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ ๒๕๖๖ เป็นต้น

ภาพที่ ๒.๑ การดำเนินโครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอ้อมท้อง สมองแจ่มใส โดยเป็นกิจกรรมการจัดกิจกรรมเลี้ยงอาหารเช้าเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม

๒.๑.๒ โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี ของเทศบาลเมืองบางกะดี

๑) บริบทของโครงการ ด้วยในเขตเทศบาลเมืองบางกะดี ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ค่าขาย ทำงานในโรงงานจึงมีค่าครองชีพที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจึงไม่สามารถส่งบุตรหลานให้ศึกษาต่อในระดับสูง ๆ ได้ ทำให้เด็กและเยาวชนขาดโอกาสในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตามบริเวณที่ตั้งโดยรอบของตำบลบางกะดีเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม และมีสถานประกอบการมากกว่า ๕๒ สถานประกอบการ กอปรกับผู้บริหารเทศบาลเมืองบางกะดีได้มีแนวคิดที่จะสนับสนุน และส่งเสริมให้เพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนของตำบลบางกะดี จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งโครงการ “ทุนการศึกษาเงินบริจาค CSR สถานประกอบการในตำบลบางกะดี” และมีแนวคิดที่จะสานต่อโครงการดังกล่าวโดยการพัฒนาต่อยอดเป็นโครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี ของเทศบาลเมืองบางกะดี โดยการจัดให้มีการทำ MOU ระหว่างเทศบาลเมืองบางกะดี กับสถานประกอบการเพื่อรับนักเรียนระดับอาชีวศึกษา กองทุน CSR ที่ตรงสาขาตามความต้องการของสถานประกอบการเข้าทำงาน และวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี เพื่อรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในตำบลบางกะดีเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ในสาขาที่สถานประกอบการ

ต้องการ เมื่อจบออกมาแล้วสถานประกอบการจะรับเข้าทำงาน เป็นการเพิ่มโอกาสให้กับเยาวชนใน ตำบลบางกะดีทั้งด้านการศึกษา และการทำงาน

โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อให้เยาวชนในตำบล บางกะดีมีโอกาสได้รับทุนการศึกษา และมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ต่อไม่นานเกินไป จบออกมามีงานรองรับ และ (๒) เพื่อให้เกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการ ร่วมกันทำ MOU ประกอบด้วย สถานประกอบการ สถานศึกษา และเทศบาลเมืองบางกะดี โดยมี กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ สถานประกอบการในตำบลบางกะดี วิทยาเขตทางการศึกษา (วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี) และกลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี ในตำบลบางกะดีที่ศึกษาต่อ ในระดับอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) ระยะเวลาดำเนินโครงการเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ถึง เมษายน ๒๕๖๕

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) ในช่วงระยะแรก เทศบาลได้ดำเนินการประสานงานติดต่อกับ พันธมิตรร่วมโครงการ ได้แก่ สวนอุตสาหกรรมบางกะดี และได้ร่วมประชุมโดยใช้พื้นที่ของสวน อุตสาหกรรมบางกะดีเป็นแม่ข่ายในการประชุมทางออนไลน์ โดยสาระสำคัญของการประชุม ได้แก่ การประสานข้อมูลทักษะแรงงานที่สถานประกอบการต้องการ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ของวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี และจัดทำแผนงาน/กิจกรรมของโครงการ นอกจากนี้เทศบาลยังได้เข้า พบผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี ทำให้เทศบาลได้ทราบว่า สาขาวิชาที่วิทยาลัยเทคนิค ปทุมธานีเปิดสอนมี ๔ ประเภท ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว ซึ่งเทศบาลเมืองบางกะดีได้ร่วมปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จน ได้ข้อสรุปว่าให้ส่งรายละเอียดสาขาวิชาที่วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานีเปิดสอนให้กับทางสวน อุตสาหกรรมบางกะดีได้พิจารณา และเมื่อสวนอุตสาหกรรมได้พิจารณาแล้ว และได้แจ้งกลับมาว่า สาขาวิชาดังกล่าวครอบคลุม และตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และได้กำหนดปฏิทินการ ดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้มีการประชุมระหว่างเทศบาลเมืองบางกะดี สถานประกอบการใน ตำบลบางกะดี และวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี ในการวางแผนทางร่วมกันเพื่อให้โครงการดำเนินการ ต่อไปได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้การดำเนินงานดังกล่าวยังทำให้เกิดการร่วมมือกันแบบไตรภาคี ระหว่างเทศบาลเมืองบางกะดี ตัวแทนสถานประกอบการในเมืองบางกะดี และวิทยาลัยเทคนิค ปทุมธานีในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการจัดหาทุน ด้านหลักสูตรที่เปิดทำการสอนในวิทยาลัยเทคนิค ปทุมธานี ให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน (สถานประกอบการ) ด้านความร่วมมือของ สถานประกอบการในการรับนักศึกษาอาชีวศึกษาเข้าฝึกงาน หรือเข้าทำงานตามดุลยพินิจของสถาน ประกอบการ โดยกลุ่มงานนโยบาย และแผนงานจังหวัดปทุมธานี ด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารของโครงการ โดยประชาสัมพันธ์จังหวัดปทุมธานี

(๒.๒) มีการดำเนินการลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ตามโครงการ อาชีวศึกษา กองทุน CSR สถานประกอบการในเมืองบางกะดี โดย นายเอกวิทย์ มีเพียร รองผู้ว่า ราชการจังหวัดปทุมธานีมาลงนามเป็นสักขีพยาน นายเทศมนตรีเมืองบางกะดี นายธวัชชัย อึ้งอัมพร วิไล ลงนามหน่วยงานเทศบาลเมืองบางกะดี ดร.ดำรงค์ สุตวิสัย ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี

ลงนามหน่วยงานสถานศึกษา และผู้แทนจากสถานประกอบการ จำนวน ๒๒ แห่ง ลงนามฝ่ายสถานประกอบการ ซึ่งเทศบาลเมืองบางกะดีได้รับเกียรติร่วมพิธีลงนามจาก ส.ส.สุรพงษ์ อึ้งอัมพรวิไล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี เขต ๑ พลตำรวจโทคำรณวิทย์ ธูปกระจ่าง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี นายชาคริต สุรณัฐกุล ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ผู้ช่วยอุตสาหกรรมจังหวัด และการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม โดยมีทีมงานข่าวช่อง ๕ ยายเมี้ยน หมากกระจาย และสำนักข่าวท้องถิ่นปทุมธานี

(๒.๓) เทศบาลเมืองบางกะดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาทุน โดยประกอบไปด้วยผู้แทนจากเทศบาลเมืองบางกะดี ผู้แทนจากสถานประกอบการ และผู้แทนจากชุมชน ดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาทุน มีการประกาศทุน และคณะกรรมการพิจารณาทุนได้ทำการสัมภาษณ์ผู้สมัครขอรับทุนการศึกษา ระดับอาชีวศึกษา จำแนกเป็นระดับอาชีวศึกษา ปวช. จำนวน ๑๐ ทุน ทุนละ ๕,๐๐๐/เทอม ระดับอาชีวศึกษา ปวส. จำนวน ๘ ทุน ทุนละ ๕,๐๐๐/เทอม อย่างไรก็ตามมีผู้ที่มีคุณสมบัติจะได้รับทุนจำนวน ๑๘ คน ซึ่งเทศบาลเมืองบางกะดีได้มีการจัดพิธีมอบทุนการศึกษาระดับอาชีวศึกษา โดยคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองบางกะดี คณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษา คณะกรรมการกองทุน CSR สถานประกอบการ ผู้แทนสถานประกอบการ และหัวหน้าส่วนราชการ ประธานชุมชน ผู้ปกครอง คณะผู้ติดตาม และสื่อมวลชน เข้าร่วมพิธีมอบทุนในครั้งนี้

ภาพที่ ๒.๒ การลงนาม MOU ระหว่าง เทศบาลเมืองบางกะดี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี และสถานประกอบการในเมืองบางกะดี (ภาพบน) และพิธีมอบทุนการศึกษา (ภาพล่าง)

๒.๑.๓ โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

๑) บริบทของโครงการ โรงเรียนบ้านเขาตูม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี มีเด็ก และเยาวชนทั้งหมด ๑,๒๓๓ คน มีเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการศึกษาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์จำนวน ๒๐๑ คน ซึ่งแม้ว่าเด็ก และเยาวชนในกลุ่มนี้จะได้รับการอุดหนุนเงินกองทุนเสมอภาคไปแล้วแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการศึกษา นอกจากนี้ยังมีเด็กที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาอีกจำนวน ๔๘ คน ทั้งนี้สาเหตุที่ทำให้เด็ก และเยาวชนขาดแคลนทุนทรัพย์ในการสนับสนุนค่าเล่าเรียนเกิดจาก (๑) ผู้ปกครองตกงาน ขาดรายได้ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับบุตรหลานไปโรงเรียนได้อย่างเพียงพอ (๒) มีบุตรหลานหลายคน ทำให้รายได้ที่มีอย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน และ (๓) ครอบครัวแตกแยก แม่เลี้ยงเดี่ยว ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจขาดรายได้ในการดูแล และสนับสนุนการเล่าเรียนของบุตร จากปัญหาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีได้เลือกวิธีการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนปัจจัยพื้นฐาน และเยาวชนที่ยากจน เพื่อมอบโอกาสให้เด็ก และเยาวชนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และสนับสนุนทุนในการประกอบอาชีพ จึงเป็นที่มาของโครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อให้เด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลนได้รับการศึกษา และทุนปัจจัยยังชีพ และ (๒) เพื่อส่งเสริมเด็ก และเยาวชนดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ (๑) กลุ่มเด็ก และเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปี ที่ได้รับการศึกษาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ๑๕๑ คน (๒) กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ๑๔ คน (๓) กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ ๑๖ – ๑๘ ปี ได้รับการศึกษาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ๕๐ คน (๔) กลุ่มเด็ก และเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ๒๙ คน และ (๕) กลุ่มระดมทุน ๘ กลุ่ม และองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีได้วางแผนดำเนินโครงการโดยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ ถึง พฤศจิกายน ๒๕๖๕ (ปีการศึกษา ๒๕๖๔ – ปีการศึกษา ๒๕๖๕)

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีได้มีการประชุมตัวแทนชุมชนเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับโครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมทางการศึกษา โดยมีมติที่ประชุมจัดตั้งโครงการ “กองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” หลังจากนั้นในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้มีการประชุมเครือข่ายหมู่บ้านตำบลเขาตูมประชุม เพื่อร่างระเบียบกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาค โดยมีภาคีเครือข่าย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาตูม ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัดเขต ๔ การศึกษานอกโรงเรียน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล บัณฑิตอาสาสมัคร กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนปัญญาธรรมอนุสรณ์ ทหารพราน ฉก.๒๒๑๐ อีหามานประจำมัสยิด การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และโรงเรียนบ้านเขาตูม นอกจากนี้เครือข่ายตำบลเขาตูม ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน

ปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา โดยประกอบไปด้วยประธาน ที่ปรึกษากองทุน รองประธาน ๓ คน เลขานุการกองทุน เภรณูญิก ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายปฏิคม ฝ่ายจัดหาทุน และฝ่ายประสานงาน

(๒.๒) คณะกรรมการกองทุน ได้กำหนดที่มาของรายได้กองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาค โดยจะมาจาก ๔ แหล่ง ได้แก่ (๑) ภาษีเครือข่ายกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาค (๒) งานบุญ เพื่อกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาค (๓) ผู้รับบริจาค และ (๔) ซากาตของประชาชน และได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กอายุ ๖ – ๑๕ ปี ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในเขตพื้นที่บริการโรงเรียนบ้านเขาตูม รวมถึงกำหนดแนวทางการช่วยเหลือโดยกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตูม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้แก่ (๑) มอบทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่มีปัญหาซ้ำซ้อน คือ กำพำร่า และยากจน หย่ำร่ำง และยากจน (๒) มอบโอกาสให้เด็กอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่ไม่ได้รับการศึกษา เพื่อเข้าระบบการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมสนับสนุนทุนปัจจัยยังชีพ ในปัจจุบันได้มีกิจกรรมระดมทุน และการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน ทั้งนี้อยู่ในขั้นตอนของการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

๒.๑.๔ โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

๑) **บริบทของโครงการ** จากผลการสำรวจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี หมู่ที่ ๓ ตำบลลูโบะยี่ไร อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี พบว่า เด็กโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี จำนวนทั้งหมด ๙๐ คน มีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน เป็นเด็กกำพำร่า และพ่อแม่หย่ำร่ำง เป็นต้น ประกอบกับการแก้ปัญหาเพื่อให้เด็กในชุมชนได้รับการศึกษาจำเป็นที่จะต้องเข้าใจสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ลักษณะผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน ค่านิยม ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ตลอดจนสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้เด็กได้รับการศึกษา การทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ เกิดความตระหนักที่จะร่วมแก้ไข ปัญหาของชุมชน ด้วยความร่วมมือ ร่วมใจ และเกิดการเอื้ออาทรต่อกัน อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน และประเทศ ในกรณีนี้โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ได้ทำงานร่วมกับชุมชน และภาคี ด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีจึงเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยการสร้างภาคีเครือข่ายในชุมชนเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี

โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ (๒) เพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มเด็กปฐมวัย อายุ ๒ – ๕ ปี กลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ ๖ – ๑๕ ปี โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งีตำบลลูโบะยี่ไร อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๙๐ คน และหน่วยงานเครือข่าย ได้แก่ องค์การบริหารส่วน

จังหวัดปัตตานี โรงเรียนบ้านตะบิงตี่ง คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมายอ (สำนักงาน กศน.มายอ) โรงเรียนเรียนธรรมพิทยาคาร ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลูโบะยิไร กำนัน ผู้ใหญ่หมู่ที่ ๓ บัณฑิตอาสาหมู่ที่ ๓ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ที่ ๓ แกนนำกลุ่มเยาวชนบ้านตะบิงตี่ง และโต๊ะอิหม่าม ประจำมัสยิด หมู่ที่ ๓ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีได้วางแผนดำเนินโครงการโดยเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึง พฤษภาคม ๒๕๖๕ (ปีการศึกษา ๒๕๖๔)

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีได้ประชุมเครือข่ายเพื่อกำหนดแนวทางการช่วยเหลือ โดยมีภาคีเครือข่ายดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี โรงเรียนบ้านตะบิงตี่ง คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลูโบะยิไร กำนัน ผู้ใหญ่หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ บัณฑิตอาสาหมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ แกนนำกลุ่มเยาวชนบ้านตะบิงตี่ง และโต๊ะอิหม่าม ประจำมัสยิด หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ ตำบลลูโบะยิไร

(๒.๒) ภาคีเครือข่ายได้ลงสำรวจสภาพปัญหาเด็กยากจนพิเศษ พบว่าจากจำนวนนักเรียน อายุ ๓-๑๕ ปี ทั้งหมด ๒๐๕ คน (ปี ๒๕๖๔) มีเด็กที่ยากจนพิเศษซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๓๐ คน จำแนกเป็นกำพร้า และยากจน ๓ คน หย่าร้าง และยากจน ๑๑ คน ยากจน ๑๖ คน

(๓) ภาคีเครือข่ายได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการ โดยมีหลักเกณฑ์ผู้ได้รับทุนการศึกษา ได้แก่ (๑) กำพร้า และฐานะทางครอบครัวยากจน (๒) หย่าร้าง และฐานะทางครอบครัวยากจน และ (๓) ฐานะทางครอบครัวยากจนพิเศษ (รายได้ของครอบครัวต่ำกว่า ๒๐๐๐ ต่อเดือน) โดยมีเกณฑ์การรักษาทุนการศึกษา ได้แก่ (๑) มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ (๒) ผลการศึกษาหลังจากได้รับทุนการศึกษา ปีที่ ๑ เกรดเฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ และปีที่ ๒ ขึ้นไปเกรดเฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า ๒.๕ และ (๓) มีความประพฤติดี เช่น ไม่มาโรงเรียนสาย ไม่หนีเรียน ไม่รังแกคนอื่น ไม่เป็นเด็กก้าวร้าว ไม่สูบบุหรี่ หรือยาเสพติด

(๔) ภาคีเครือข่ายได้กำหนดแนวทางในการสนับสนุนทุนการศึกษา ได้แก่ (๑) การสร้างภาคีเครือข่ายในชุมชน เพื่อการระดมทุนช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการศึกษาของนักเรียน และ (๒) จัดหาครูพ่อ ครูแม่ ในการดูแลเด็ก โดยแหล่งที่มาของทุน ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านตะบิงตี่ง คนละ ๕๐ บาท/เดือน ซึ่งในขณะที่ทำการติดตามมีเงินสะสมรวมทั้งสิ้น ๑๕,๕๒๕ บาท

(๕) ที่ผ่านมา โรงเรียน และครูผู้สอนซึ่งเป็นครูพ่อ ครูแม่ได้ดูแลเด็กยากจนพิเศษในเบื้องต้นแก่เด็ก และเยาวชนโดย (๑) ทางโรงเรียนได้จัดให้ยืมแท็บเล็ตเพื่อการเรียนให้กับนักเรียนที่ขาดอุปกรณ์ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ได้เข้าเรียนออนไลน์ได้ตามปกติ (๒) ครูได้แจ้งให้ผู้ปกครองพานักเรียนมาเรียนออนไลน์ที่โรงเรียน เพื่อใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตของโรงเรียน (๓) ครูมีการติดตามการเรียนการสอนออนไลน์ และได้โทรสอบถามข่าวคราวจากผู้ปกครองทุก ๆ สัปดาห์ (๔) ครูมีการประสานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเกี่ยวกับการวัดสายตาให้กับนักเรียน เพื่อตรวจสอบความ

ผิตปกติของสายตา และ (๕) ครูได้ให้คำปรึกษาในเรื่องการวางแผนด้านการเรียน และการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียน

๒.๑.๕ โครงการดนตรีไทยบำบัดเด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้น ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต

๑) บริบทของโครงการ ด้วยโรงเรียนเทศบาลเมืองสามยอต ๑ นั้นมีเด็กสมาธิสั้นอยู่จำนวน ๒๔ คน ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ในระยะเวลาที่จำกัด จนทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมักทำให้ขาดประสิทธิภาพในการเรียน ดังนั้นเทศบาลเมืองเขาสามยอตจึงได้เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้เสียงดนตรีบำบัดในเรื่องสมาธิสั้น ด้วยดนตรีไทย เหตุเพราะดนตรีมีผลต่อการพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ (๑) ทางด้านสมอง เสียงเพลงจะช่วยให้เด็กผ่อนคลาย โดยจะหลังสารที่สามารถกระตุ้นให้สมองทำงานได้อย่างเต็มที่ (๒) ทางด้านจิตใจ เสียงดนตรีจะช่วยทำให้จิตใจมีความอ่อนโยนสงบนิ่ง มีความมั่นคง (๓) ด้านสังคมดนตรีทำให้เด็ก ๆ มีพัฒนาการทางสังคม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับผู้อื่น และ (๔) ด้านอารมณ์เสียงดนตรีจังหวะช้า จะช่วยกล่อมเกล่าจิตใจ และทำให้เด็กมีความรู้สึกสงบ สามารถลดอาการฉุนเฉียว ซึมโหม ให้กลายเป็นเด็กที่อ่อนน้อมง่าย ในขณะที่ เสียงดนตรีที่มีจังหวะเร็วจะช่วยให้เด็กรู้สึกตื่นตัว สดชื่น แจ่มใส เมื่อเด็ก ๆ ได้สัมผัสกับดนตรี จะทำให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นทุกด้าน ๆ

โครงการดนตรีไทยบำบัด เด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้นของเทศบาลเมืองเขาสามยอต มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๔ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อใช้กิจกรรมทางดนตรีไทยเป็นสื่อในการปรับสภาพจิตใจให้อยู่ในสภาวะสมดุล (๒) เพื่อใช้กิจกรรมดนตรีไทยในการฝึกสมาธิ ให้กับนักเรียน (๓) เพื่อให้นักเรียนผ่อนคลายความตึงเครียด และลดความวิตกกังวล และ (๔) เพื่อใช้กิจกรรมทางดนตรีไทยเสริมสร้างสมาธิ และประเมินความรู้สึก โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เด็กพิเศษซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรม SNAP - IV จำนวน ๒๔ คน โดยเทศบาลเมืองเขาสามยอต ได้วางแผนดำเนินโครงการโดยเริ่มตั้งแต่มิถุนายน - ตุลาคม ๒๕๖๔

๒) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ

(๒.๑) แม้การดำเนินโครงการจะไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ทำให้การเรียนการสอนเป็นระบบออนไลน์ การจัดกิจกรรมไม่สามารถทำได้ แต่เทศบาลเขาสามยอตได้เลื่อนการดำเนินโครงการมาจัดในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. และ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ในวันจันทร์ - วันศุกร์ และวันเสาร์ โดยจะทำการเตรียมการสอนตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ของทุกเดือน มีนักเรียนโรงเรียนเขาสามยอต ๑ จำนวน ๒๔ คน เข้าร่วมโครงการ

(๒.๒) จากผลการประเมินของโรงเรียนพบว่า นักเรียนสามารถปรับสภาพจิตใจให้อยู่ในสภาวะปกติ พัฒนาทักษะทางดนตรี และอารมณ์ ความคิด ทักษะทางสังคม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ดีขึ้น นักเรียนได้ผ่อนคลาย และลดความตึงเครียด มีทักษะความจำ และกระตุ้นการรับรู้ได้ดีขึ้น นอกจากนี้โครงการดนตรีเพื่อเด็กสมาธิสั้น ยังได้รับความร่วมมือจากคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลเมืองเขาสามยอต สนับสนุนเครื่องดนตรีไทยในการเรียนการสอนนักเรียน รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครูโรงเรียนเทศบาลเมือง

เขาสامยอด ๑ ให้การช่วยเหลือดูแลนักเรียนในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และยังได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น อีกทั้งยังได้มีการเผยแพร่โครงการดนตรีเพื่อเด็กสมาธิสั้น ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ ให้กับผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาลเมืองเขาสามยอด ๑ ได้รับรู้ถึงการจัดทำโครงการ

๒.๑.๖ โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบการศึกษา ของเทศบาลนครสกลนคร

๑) บริบทของโครงการ ด้วยเทศบาลนครสกลนคร มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้งสิ้น ๗ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล ๑-๔ ซึ่งจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมแล้วมีนักเรียนในสังกัดกว่า ๒,๖๐๐ คน ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางถึงยากจน และในจำนวนนักเรียนเกือบสองพันคนนี้ คาดว่าจะมีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากวิธีการตามปกติ อยู่ประมาณ ๔๐ คน และในสภาพครอบครัวที่ยากจน ผู้ปกครองหาเข้ากินค่า ขาดความรู้ความเข้าใจในการดูแลเด็กกลุ่มนี้ ยิ่งทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเทศบาลได้มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติทั่วไป ยังมีได้มีบุคลากรเฉพาะด้านที่ดูแลเด็กพิเศษ ครูยังไม่มีความพร้อมในการทำงานด้านการดูแลเด็กพิเศษ ทั้งการคัดกรองในเชิงลึก การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) การดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะด้าน และยังไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ รวมถึงไม่มีทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยเฉพาะ ดังนั้นเทศบาลนครสกลนคร จึงเห็นว่าการสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเข้ามาร่วมแบ่งปันประสบการณ์ ทรัพยากร รวมทั้งร่วมดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลนครสกลนคร จึงมีความจำเป็นมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้เทศบาลนครสกลนคร จึงได้จัดโครงการการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบการศึกษา ของเทศบาลนครสกลนครขึ้นมา เพื่อเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาทางโรงเรียน

โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบการศึกษาของเทศบาลนครสกลนครมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา ได้แก่ หน่วยงานทางสาธารณสุข สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด และเทศบาลนครสกลนครในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือเด็กพิเศษในเขตเทศบาลนครสกลนคร โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก ได้แก่ หน่วยงานสาธารณสุข ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด เทศบาลนครสกลนคร ผู้แทนผู้ปกครอง หรือกลุ่มสมาคมผู้ปกครองเด็กพิเศษ จำนวน ๒๐-๓๐ คน และเทศบาลนครสกลนครได้วางแผนดำเนินโครงการโดยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๔

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) เทศบาลนครสกลนครได้มีการประชุมภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย (๑) สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสกลนคร วิทยาลัยสารพัดช่างสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๑ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร หน่วยงานสาธารณสุข (สาธารณสุขอำเภอเมือง โรงพยาบาลสกลนคร ศูนย์สุขภาพชุมชน) ชมรม/สมาคมเกี่ยวกับเด็กพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยได้ผลสรุปจากการประชุมภาคีเครือข่าย คือ (๑) หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมร่วมวางแผน และดำเนินงานไปพร้อมกัน (๒) เกิดแนวทางการสนับสนุน/แบ่งปันทรัพยากรระหว่างกัน และกัน (๓) เกิดความตระหนักร่วมกันในการจัดการศึกษา และแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน

(๒.๒) จากการประชุมกับภาคีเครือข่าย ทำให้ทราบถึงอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานสาธารณสุข มีหน้าที่ในการคัดกรอง รักษา ส่งเสริมสุขภาพ สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเสมอภาค การสนับสนุนสวัสดิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยมีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา การบริการวิชาการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีหน้าที่จัดการศึกษา พื้นฟูผู้พิการ วิทยาลัยสารพัดช่าง มีหน้าที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น และชมรม/สมาคม มีหน้าที่สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เป็นผู้แทนในการขับเคลื่อน

(๒.๓) จากการประชุมภาคีเครือข่ายสามารถสรุปได้ว่า (๑) ภาคีเครือข่ายพร้อมที่จะวางแผน และดำเนินงานไปพร้อมกัน (๒) เกิดแนวทางการสนับสนุน/แบ่งปันทรัพยากรระหว่างกัน และ (๓) เกิดความตระหนักร่วมกันในการจัดการศึกษา และแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน

(๒.๔) เทศบาลนครสกลนครได้แบ่งโครงสร้างของภาคีเครือข่ายจำแนกออกเป็น ๓ ส่วน ตามคุณลักษณะของเด็ก และเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่ม ๑ ก่อนเรียน หน่วยงานสาธารณสุขร่วมกันคัดกรองสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาแบ่งปันข้อมูล ส่งต่อ แบ่งปันฐานข้อมูล โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ศูนย์การศึกษาพิเศษให้ความรู้แก่ครู ผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่ม ๒ ระหว่างเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ศูนย์การศึกษาพิเศษแบ่งปันทรัพยากรในการจัดการศึกษา สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา สมาคม ชมรมจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือ จัดการศึกษาแบบคู่ขนาน และกลุ่ม ๓ เรียนจบ วิทยาลัยสารพัดช่างฝึกอาชีพ สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสนับสนุนทุนประกอบอาชีพ

(๒.๕) ภาคีเครือข่ายได้มีข้อเสนอแนะว่า (๑) ต้องการให้เทศบาลจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปในสถานศึกษาเพื่อเป็นต้นแบบสำหรับการจัดการศึกษาร่วม (๒) ต้องการให้เทศบาลจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในเขตเทศบาล และ (๓) ต้องการให้เทศบาลให้ความสำคัญ และมีความจริงจังกับการจัดการเรียนการสอนร่วมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง นักศึกษาวิชาเอกการศึกษาพิเศษ

๒.๑.๗ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส ของเทศบาลเมืองนราธิวาส

๑) บริบทของโครงการ ในปี พ.ศ.๒๕๖๒ เทศบาลได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเด็กด้อยโอกาสในเขตเทศบาล ทำให้พบว่าในจำนวนเด็ก และเยาวชนอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ซึ่งมีจำนวน ๙,๘๗๑ คน จาก ๓๕ ชุมชนนั้น มีเด็ก และเยาวชนที่มีปัญหาอยู่ในภาวะยากลำบากหลายลักษณะ และเป็นเด็กด้อยโอกาสที่ได้อยู่ในระบบการศึกษารวมจำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๔ โดยสามารถจำแนกได้เป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ (๑) เด็กที่ถูกปล่อยปละละเลย ได้แก่ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้า (๒) เด็กขาดโอกาส หรือยากจนจากการเข้าไม่ถึงบริการ ได้แก่ เด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย หรือเด็กที่ไม่มีสูติบัตร หรือทะเบียนบ้าน (๓) เด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม ได้แก่ เด็กตั้งครุภักดิ์ไม่พร้อม (๔) เด็กถูกทารุณกรรม และ (๕) เด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา และการเรียนรู้ที่ไม่ได้อยู่ในศูนย์การศึกษาพิเศษ

สำหรับเด็กด้อยโอกาสนอกระบบ เทศบาลได้ดำเนินการผลักดันกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบได้เป็นบางส่วน โดยได้ประสานนำส่งเครือข่ายต่าง ๆ เช่น บ้านพักเด็กจังหวัดนราธิวาส บ้านพักเด็กจังหวัดปัตตานี บ้านพักเด็กจังหวัดสงขลา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๘๘ และ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส ส่วนที่เหลือประมาณกว่า ๓๐ คน เทศบาลได้จัดการศึกษาแบบครูข้างถนน โดยเน้นการอ่านออกเขียนได้ การคำนวณเบื้องต้น และทักษะชีวิต ประมาณ ๔ กลุ่ม มีการนัดหมายจัดการเรียนการสอนภายในชุมชน ซึ่งเด็กในกลุ่มดังกล่าวเป็นเด็กด้อยโอกาสนอกระบบหลายคนนอกจากไม่ต้องการไปเรียน เพราะมีปัญหาไม่มีเงินค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา มีปัญหาในการใช้ภาษาไทย (ภาษากลาง) ปัญหาหลักสูตรการศึกษาที่ไม่ตอบโจทย์ชีวิต จบแล้วนำสิ่งที่เรียนไปสร้างอาชีพ หารายได้ ไม่ได้ พ่อแม่ไม่กวดขันให้ไปเรียน ไม่ใส่ใจ ทำให้เด็กที่ออกนอกระบบการศึกษามีปัญหาอ่านไม่ค่อยออก เขียนไม่ได้ เด็กเหล่านี้ส่วนหนึ่งจะก้าวสู่ปัญหายาเสพติด การมีพฤติกรรมมั่วสุม การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ปัญหาท้องก่อนวัยอันควร กลายเป็นปัญหาสังคม เมื่อเด็กเติบโตขึ้นจะกลายเป็นแรงงานไร้คุณภาพหรือผู้ใช้แรงงานระดับล่าง

ดังนั้นจากการสำรวจความต้องการของเด็ก และเยาวชนในกลุ่มนี้ เทศบาลเมืองนราธิวาสพบว่าเด็ก และเยาวชนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ในสายวิชาชีพ แต่ขาดโอกาส และค่าใช้จ่าย หรือบางหลักสูตรที่เด็ก และเยาวชนสนใจไม่สามารถเปิดสอนได้เนื่องจากมีผู้สมัครไม่ครบตามที่ต้องการรับสมัคร เด็ก และเยาวชนแต่ละคนมีความสนใจ และต้องการที่แตกต่างกันในการพัฒนาความรู้และทักษะด้านอาชีพหลากหลายความต้องการ สอดคล้องกับหลักของการจัดการศึกษา คือการให้เด็กเป็นศูนย์กลาง เด็ก และเยาวชนต้องการเรียนรู้สิ่งใดจะทำได้ดีกว่าการเรียนรู้อยู่ที่บังคับให้เรียน เทศบาลเมืองนราธิวาสพิจารณาแล้วเห็นว่า การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพที่สนใจ/ถนัดให้แก่เด็กด้อยโอกาสนอกระบบอายุ ๑๕-๑๘ ปี โดยเด็ก และเยาวชนเลือกตามที่ต้องการมีข้อดีคือ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว และสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง ฟังพาตนเองได้จึงเลือกวิธีการดังกล่าวในการแก้ไขปัญหา

ด้วยเหตุนี้เพื่อการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาทางโรงเรียนจึงได้เสนอโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่ออบรมทักษะอาชีพตามความสนใจ/

ณัดให้แก่เด็กด้อยโอกาสนอกระบบ และ (๒) เพื่อจัดหาเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับสูงของเด็กด้อยโอกาสนอกระบบ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เด็ก และเยาวชน อายุ ๑๔ – ๑๘ ปี (เด็กนอกระบบการศึกษา) ในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาสจำนวน ๒๕ คน ทั้งนี้เทศบาลเมืองนราธิวาส โดยได้วางแผนดำเนินโครงการเริ่มตั้งแต่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) เทศบาลเมืองนราธิวาสได้ทำการสำรวจความต้องการจำเป็น (Need Assessment) ในการฝึกอาชีพของเด็กด้อยโอกาสนอกระบบในชุมชนสังกัดเทศบาลเมืองนราธิวาส โดยพบว่า เด็ก และเยาวชนมีความต้องการอบรมอาชีพ ๘ อาชีพ ได้แก่ หลักสูตรทำขนม/อาหาร ๑๐ คน หลักสูตรถนอมอาหาร/แปรรูปอาหาร ๕ คน หลักสูตรทำน้ำยาปรับผ้านุ่ม ๑ คน หลักสูตรน้ำยาซักผ้า ๑ คน หลักสูตรเลี้ยงเป็ด ๓ คน หลักสูตรเลี้ยงไก่ ๓ คน หลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้า ๑ คน หลักสูตรทำน้ำยาล้างจาน ๑ คน

(๒.๒) เทศบาลเมืองนราธิวาสได้ประสานหน่วยงานเครือข่าย และจัดฝึกอบรมอาชีพเด็กด้อยโอกาสนอกระบบใน ๔ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการทำขนมจำนวน ๓๐ ชั่วโมง หลักสูตรช่างตัดผมชาย จำนวน ๓๐ ชั่วโมง หลักสูตรช่างตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี จำนวน ๔๘ ชั่วโมง และหลักสูตรซ่อมรถจักรยานยนต์แบบหัวฉีด จำนวน ๔๕ ชั่วโมง ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๒ กรกฎาคม – ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส และสถานที่อื่น ๆ ใดๆก็ตามหลักสูตรที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ หลักสูตรทำขนม และหลักสูตรตัดผม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(๒.๒.๑) หลักสูตรทำขนม มีผู้เข้าร่วมจำนวน ๕ คน จัดขึ้นในช่วงระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ได้แก่ (๑) วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ อบรมทำขนมหลักสูตร ขนมถ้วยฟู (๒) วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ทำขนมหลักสูตร ขนมดอกจอก (๓) วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ทำขนมหลักสูตร ขนมฟักบัว (๔) วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ทำขนมหลักสูตร ขนมถั่วทอด และ (๕) วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ทำขนมหลักสูตร ขนม น้ำดอกไม้ โดยจัดอบรม ณ โรงเรียนเทศบาล ๖ (ถนนโคกเคียน) ตำบลบางนาค อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

(๒.๒.๒) หลักสูตรช่างตัดผมมีผู้เข้าร่วม ๓ คน โดยจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๘ – ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ ร้านตัดผม ซูริยา บาร์เบอร์ ถนนยะกัง ตำบลบางนาค อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ผลการดำเนินกิจกรรมทำให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพตัดผม จนสามารถนำความรู้จากการอบรมไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้ตนเอง และครอบครัว ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างคุณค่าให้ตนเอง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ภาพที่ ๒.๓ การดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส ของเทศบาลเมืองนราธิวาส

๒.๑.๘ โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์ และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลนครยะลา) ของเทศบาลนครยะลา

๑) บริบทของโครงการ ด้วยจังหวัดยะลาต้องรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ เป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุด (พื้นที่สีแดงเข้ม) ซึ่งข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา มีผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่มขึ้น ๑๖๘ คน และติดเชื้อสะสม ๗,๑๒๒ คน และจังหวัดยะลาได้มีคำสั่งจากศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-๑๙ จังหวัดยะลา คำสั่งที่ ๒๐๑/๒๕๖๔ ขยายระยะเวลาการดำเนินการตามมาตรการสำหรับบุคคลที่เดินทางเข้า-ออก พื้นที่จังหวัดยะลา ทำให้ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครยะลา ที่ต้องถูกสั่งปิดอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีกำหนดเปิด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ทำให้เทศบาลไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ตามปกติ ด้วยเหตุนี้เทศบาลนครยะลาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๔ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

อย่างไรก็ตาม เมื่อเทศบาลนครยะลาได้ทำการสำรวจข้อมูลทำให้สรุปได้ว่า มีนักเรียนเพียงร้อยละ ๖๒.๓๘ เท่านั้นที่มีความพร้อมในการเรียนออนไลน์ ส่วนนักเรียนร้อยละ ๓๗.๖๒ ไม่มีความพร้อม โดยสาเหตุหลักมาจากครอบครัวมีฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนอุปกรณ์สื่อสารการเรียนการสอนบุตรหลาน ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โน้ตบุค อินเทอร์เน็ตภายในบ้าน หลายคนแม้จะมีโทรศัพท์สมาร์ทโฟนแต่ต้องเติมเงินเป็นครั้ง ๆ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจึงทำได้จำกัด ยังไม่รวมถึงการไม่มีสัญญาณโทรศัพท์ในละแวกบ้าน หรือการมีสัญญาณที่เสถียรตลอดเวลา ส่งผลให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ และทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว เทศบาลนครยะลาจึงเห็นว่าการจัดห้องเรียนออนไลน์ และแท็บเล็ตยืมเรียนเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนในเขตเทศบาลนครยะลา

เทศบาลนครยะลาจึงได้ดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลนครยะลา) ขึ้น โดยมี

วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อจัดหาคอมพิวเตอร์พกพา (แท็บเล็ต) จำนวน ๕๒๑ เครื่อง (๒) เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และป้องกันมิให้นักเรียนในสถานศึกษาที่ไม่มีความพร้อม ครอบครัวมีฐานะยากจน หลุดจากระบบการศึกษา และ (๓) เพื่อให้โรงเรียนมีทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-๑๙ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ นักเรียนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๕๔ คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ๑๖๗ คน รวมทั้งสิ้น ๕๒๑ คน เทศบาลนครยะลาได้วางแผนดำเนินโครงการดังกล่าว โดยเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๖๔ ถึงตุลาคม ๒๕๖๔

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) เทศบาลนครยะลาได้ดำเนินการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตจำนวน ๕๒๑ เครื่อง เพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๕๒๑ คน จำแนกเป็น (๑) นักเรียนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๕๔ คน และ (๒) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน ๑๖๗ คน ที่ไม่มีความพร้อม ครอบครัวมีฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนสื่ออุปกรณ์ดิจิทัลในการเรียนออนไลน์ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครยะลาทุกแห่ง ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-๑๙ โดยได้มีการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๕,๖๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินโครงการดังกล่าว และได้เริ่มทดลองดำเนินการตามโครงการ ให้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ มัธยมศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครยะลา

(๒.๒) เทศบาลนครยะลาได้จัดทำห้องออนไลน์ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ด้วยแท็บเล็ตต้นแบบให้แก่สถานศึกษาทุกแห่งให้มีห้องเรียนออนไลน์ โดยมีห้องเรียนออนไลน์รวมทั้งสิ้น ๑๐ ห้องเรียน และได้จัดให้มีการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนออนไลน์อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๔ กล่าว คือ (๑) โรงเรียนเทศบาล ๑ (บ้านสะเตง) จำนวน ๑ ห้องเรียนออนไลน์ (๒) โรงเรียนเทศบาล ๖ (วัดเมืองยะลา) จำนวน ๑ ห้องเรียนออนไลน์ (๓) โรงเรียนเทศบาล ๒ (บ้านมลายูบางกอก) จำนวน ๒ ห้องเรียนออนไลน์ (๔) โรงเรียนเทศบาล ๓ (วัดพุทธภูมิพระอารามหลวง) จำนวน ๒ ห้องเรียนออนไลน์ (๕) โรงเรียนเทศบาล ๔ (ธนวิถี) จำนวน ๒ ห้องเรียนออนไลน์ และ (๖) โรงเรียนเทศบาล ๕ (บ้านตลาดเก่า) จำนวน ๒ ห้องเรียนออนไลน์

(๒.๓) เทศบาลได้ให้บริการแท็บเล็ตยืมเรียน ให้แก่นักเรียนในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครยะลา เพื่อแก้ปัญหาการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดในยุควิธี-๑๙

ภาพที่ ๒.๔ การดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลนครยะลา) ของเทศบาลนครยะลา

๒.๑.๙ โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอเอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษาของเทศบาลเมืองลำพูน

๑) บริบทของโครงการ เทศบาลเมืองลำพูน มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหน่อม โรงเรียนเทศบาลสันป่าายางหลวง โรงเรียนเทศบาลจามเทวี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองลำพูน อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมามีปัญหาหลายประการที่อาจส่งผลกระทบต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ ได้แก่ (๑) ปัญหาด้านเด็กปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ เด็กปฐมวัยขาดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๕ เด็กปฐมวัยไม่กล้าตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๑ และเด็กปฐมวัยมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ และภาษา คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๑ (๒) ปัญหาด้านตัวครูของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ ครูใช้เทคนิควิธีการสอน โดยครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ ครูจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย และการจัดหาสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในการจัดทำกิจกรรมมีอย่างจำกัด (๓) ปัญหาด้านผู้ปกครองของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ได้แก่ ระดับรายได้ของผู้ปกครอง มีรายได้ต่ำกว่า ๓๘,๐๐๐ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๖ รายได้ ๓๘,๐๐๐ - ๑๐๘,๐๐๐ บาท/ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๒ และรายได้ ๑๐๘,๐๐๐ บาทขึ้นไป/ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๐ ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ และให้คำแนะนำในด้านการเรียนแก่เด็กปฐมวัย คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๗ ผู้ปกครองมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และภาษา คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๑ และสภาพครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวอยู่

ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ ๗๗.๗๘ ครอบครัวแยกกัน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๖ และครอบครัวหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๕ (๔) ปัญหาด้านชุมชน ได้แก่ ชุมชนขาดการรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน และปราชญ์ชาวบ้านจึงส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมน้อย และ (๕) ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์ และศิลปะ ติดกระจกสะท้อน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๔๐ สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น ความเป็นธรรมชาติ สนามทราย กิจกรรมศิลปะ คิดเป็น ร้อยละ ๕๐

จากปัญหาดังกล่าว เทศบาลเมืองลำพูนได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนซึ่งจากการระดมความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม จนได้เลือกแนวการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลียมาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการสอนแนวการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย เป็นการจัดกิจกรรมแบบโครงการที่แสดงออกทางความคิด และภาษาด้วยงานศิลปะสร้างสรรค์ ไม่มีการกำหนดระยะที่แน่นอน ลักษณะการจัดกิจกรรมจะเป็นแบบสั้นไหลไม่มีการกำหนดตายตัวว่าจะจบลงในรูปแบบใด หรือเกิดสถานการณ์ใด แต่จะขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นหลัก เด็กปฐมวัยจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจอย่างลุ่มลึกจนเกิดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว และสามารถแสดงผลงาน หรือกิจกรรมที่แสดงออกถึงความความสนใจในสิ่งนั้น ๆ อย่างแท้จริง โดยที่เด็กปฐมวัยทุกคนจะมีส่วนร่วมทางการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิด เพื่อช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ หรือระหว่างการทำงานศิลปะด้วยกัน มีการแบ่งปันกัน ชี้แนะเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้มีความสมบูรณ์ เป็นที่ยอมรับ และสร้างความภาคภูมิใจเมื่อผลงานประสบผลสำเร็จได้ด้วยตนเอง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมตามแนวคิด เรกจิโอ เอมีเลีย จะมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย โดยมีมุมกิจกรรมที่จะให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ผ่านการเล่น โดยใช้ทุกประสาทสัมผัสทุกส่วนไปพร้อม ๆ กัน ผู้ปกครองจะต้องเป็นผู้เฝ้าดู สังเกตเด็กปฐมวัยอย่างใกล้ชิด แต่ไม่เข้าไปรบกวนเด็กปฐมวัย ระหว่างการเรียนรู้ โดยจะต้องมีการจดบันทึกการเรียนรู้ และความสนใจของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังเน้นให้เด็กปฐมวัยกับผู้ปกครองมีการทำกิจกรรมเป็นแบบโครงการ โดยเด็กปฐมวัยจะเป็นผู้กำหนดความสนใจในการวางแผนและทำงานร่วมกัน โดยโครงการนั้นจะเป็นช่วงตามความสนใจของเด็กปฐมวัย ไม่มีการจำกัดด้วยเวลา โครงการจะเสร็จสมบูรณ์ต่อเมื่อเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ และหมดความสนใจในการจัดกิจกรรมตามโครงการนั้นแล้ว ทั้งนี้แนวการสอนดังกล่าวเทศบาลเมืองลำพูนเห็นว่าจะทำให้สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ กล่าวคือ (๑) เด็กปฐมวัยได้เข้าถึงประสบการณ์การณ์การเรียนรู้ที่ทัดเทียมกับเด็กที่มีฐานะดี ผ่านสภาพแวดล้อม (๒) เด็กปฐมวัยการเคารพสิทธิ และเสรีภาพของเด็กทุกคนที่จะได้รับการศึกษาโดยเลือกเรียนในสิ่งที่สนใจ และโอกาสให้เด็กได้รู้จักกำหนดเป้าหมายที่แน่ชัดทำงานอย่างเป็นระบบ ฝึกตัดสินใจ และรู้จักอดทน (๓) การสร้างพื้นฐานสังคมที่เสมอภาค และแนวทางสร้างเด็กให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑ และ (๔) การส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่คำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนที่มีทิศทางที่ชัดเจน

จากที่มาข้างต้น เทศบาลเมืองลำพูนจึงได้จัดโครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษาของเทศบาลเมืองลำพูนมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อให้ครูพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยปฐมวัย โดยใช้แนวคิด

เรกจิโอ เอมีเลีย (๒) เพื่อการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม และ (๓) เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครบทั้ง ๔ ด้าน โดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เด็กปฐมวัยปฐมวัย อายุ ๒ – ๕ ปี ในสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนจำนวน ๔๐๐ คน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูปฐมวัยสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ๒๘ คน ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ๕ คน บุคลากรสนับสนุนโครงการ ๑๐ คน ผู้ปกครอง ๔๐๐ คน และชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน ๑๗ ชุมชน โดยเทศบาลเมืองลำพูนได้วางแผนดำเนินโครงการโดยโครงการดังกล่าวนี้เป็นโครงการต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึง พฤษภาคม ๒๕๖๕

๒) ผลการติดตามโครงการ

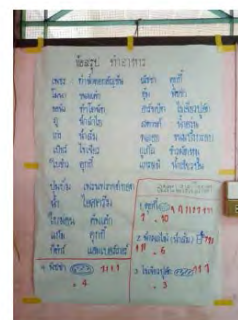
(๒.๑) เทศบาลได้จัดประชุมชี้แจงสภาพปัญหาแบบการจัดการประสบการณ์ของครูปฐมวัยในสถานศึกษาของสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน ได้ดำเนินกิจกรรมการศึกษาดูงานโรงเรียน มงคลวิทยา เรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ Project Approach สำหรับเด็กปฐมวัยเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ หลังจากนั้นได้จัดอบรมเรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการประสบการณ์เด็กปฐมวัย โดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๔ รวมถึงจัดอบรมเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและการศึกษา การปรับหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย

(๒.๒) เทศบาลได้จัดสภาพห้องเรียนตามแนวคิด เรกจิโอ เอมีเลีย โดยชั้นที่ ๑ ชั้นเตรียมการ ได้มีการจัดมุมกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ได้แก่ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมนิทาน มุมดนตรี มุมภาษา และมุมศิลปะ ชั้นที่ ๒ ชั้นกำหนดโครงการ เลือกหัวข้อโครงการตามแนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ชั้นที่ ๓ ชั้นวางแผนการเรียนรู้ ชั้นที่ ๔ ชั้นเรียนรู้ เช่น กิจกรรมวาดลายเส้น กิจกรรมสีน้ำพาเพลิน กิจกรรมศิลปะการปั้น กิจกรรมศิลปะนิทาน ๔ ช่อง กิจกรรมอาหารที่ทำจากไข่-ไข่ทอดครก กิจกรรมวิทยาศาสตร์ กิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน กิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน และชั้นที่ ๕ ชั้นประเมินพัฒนาการ การวัดผล แบบสังเกตพฤติกรรม การประเมินพัฒนาการก่อนหลัง

(๒.๓) มีการสรุป และประเมินรูปแบบการจัดการประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ในทุกครั้งที่เสร็จสิ้นกิจกรรม ด้วยเครื่องมือวัด และประเมินพัฒนาการที่ร่วมกันออกแบบ และได้ถอดบทเรียน ร่วมกันสะท้อนคิด เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางที่จะนำไปสู่การปรับประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของเด็กปฐมวัยได้อย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยสามารถสรุปผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้ (๑) เด็กปฐมวัยมีความสุข มีความอยากรู้อยากเห็น มีความกล้าคิด กล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น (๒) เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงอุปกรณ์การเรียนรู้ เครื่องเล่นส่งเสริมพัฒนาการ และเข้าถึงเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สถานศึกษาจัดไว้อย่างเหมาะสม ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน ซึ่งอาจไม่ได้พบเจอในขณะที่อยู่ที่บ้าน (๓) เด็กทุกคนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน โดยครูเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้มีการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน ชื่นชม และภูมิใจในผลงานของตนเอง และเพื่อน ๆ (๔) ครูปฐมวัยทุกคน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายยิ่งขึ้น และต้องมีการพัฒนาตนเอง

อยู่เสมอ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้สนับสนุนผู้เรียน และกระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และอยากรู้อยากเห็น กล้าที่จะค้นหาคำตอบที่ตนเองสนใจได้อย่างเหมาะสม โดยไม่มีการปิดกั้นความคิด (๕) ผู้ปกครองมีความรู้สึกตื่นเต้น และภาคภูมิใจในผลงานของบุตรหลาน มีการพูดคุย และชื่นชมผลงานของลูกหลานตนเอง และผู้อื่น ผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ และช่องทางอื่น ๆ และ (๖) ชุมชนได้เข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กปฐมวัย และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เทศบาลได้พบตัวอย่างพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ดังนี้ (๑) กิจกรรมศิลปะนิทาน ๔ ช่อง เด็กสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๘๔ และเด็กสามารถปฏิบัติได้แต่ไม่คล่องแคล่วอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ ๑๖ (๒) กิจกรรมวาดลายเส้น เด็กมีพฤติกรรมด้านจินตนาการ และด้านความคิดสร้างสรรค์อย่างมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกคน (๓) กิจกรรมศิลปะการปั้น เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอผลงานได้น่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๕๒ (๔) กิจกรรมวิทยาศาสตร์ เด็กมีการพูดคุยในระหว่างการทำงานเพื่อค้นหาคำตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของตนเองร้อยละ ๘๙ (๕) กิจกรรมงานศิลปะ-ปะติดเปลือกไข่/ ไข่แดงตั้ง เรนโบว์ เด็กมีการถ่ายทอดผลงานให้ผู้อื่นเด็กเกิดความภาคภูมิใจ และชื่นชมในผลงานของตนเองและผู้อื่นร้อยละ ๘๕.๓๗ (๖) กิจกรรมอาหารที่ทำจากไข่-ไข่ทอดครก เด็กมีการสนทนาซักถาม เด็กให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มร้อยละ ๙๐.๖๓ (๗) ศึกษาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เด็กมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และทำกิจกรรมมากขึ้น เด็กไม่เครียด มีความสุข และสนุกกับการทำกิจกรรม ร้อยละ ๙๐.๗๓ (๘) ศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน เด็กรู้สึกผ่อนคลาย ไม่เครียด มีความสุข และสนุกกับการทำกิจกรรม เด็กรู้จักตั้งคำถาม และแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ร้อยละ ๙๑

กิจกรรมโครงการ การลงคะแนนเลือกหัวข้อโครงการ

กิจกรรมร้อยภาษา

โครงการกล้วยแสนอร่อย เด็กๆเรียนรู้เรื่องส่วนประกอบของกล้วย

ภาพที่ ๒.๕ กิจกรรมในโครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิด เรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และ การศึกษา ของเทศบาลเมืองลำพูน

๒.๑.๑๐ โครงการการศึกษาสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมือง วิเชียรบุรี ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

๑) บริบทของโครงการ ด้วยในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีโรงเรียนที่จัดการศึกษา ระดับปฐมวัยทั้งหมด ๘ โรงเรียน ได้แก่ (๑) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี (อปท.) (๒) โรงเรียนอนุบาลวัดในเรืองศรีวิเชียรบุรี (สพฐ.) (๓) โรงเรียนบ้านนาไร่เดียว (สพฐ.) (๔) โรงเรียนบ้าน สระประดู่ (สพฐ.) (๕) โรงเรียนบ้านท่าโรง (สพฐ.) (๖) โรงเรียนปาลพันธ์วิทยา (สช.) (๗) โรงเรียน กาญจนวิทยา (สช.) และ (๘) โรงเรียนสัมพันธวิทยา (สช.) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจึง เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีเพียงแห่งเดียวที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับ ปฐมวัย ซึ่งในแต่ละปีการศึกษาจะสามารถเปิดรับสมัครเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล ๑ ได้เพียง ๗๕ คน เท่านั้น ในขณะที่มีนักเรียนที่สมัครเรียนเกินกว่าที่กำหนดไว้ ในขณะที่โรงเรียนในเขตเทศบาลอีก ๗ แห่ง มีจำนวนนักเรียนระดับชั้นอนุบาล น้อยกว่าโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยมีจำนวนนักเรียนไม่ถึง ๑๕ คนต่อ โรงเรียน

ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนอื่น ๆ ให้สามารถรองรับเด็กในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรใต้ เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนเด็กให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเรียนในโรงเรียนใด เพื่อให้เด็กมีความพร้อมในการเรียนในระดับสูงต่อไปต่อไป โดยเฉพาะบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย นั่นคือ ครูปฐมวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจึงได้จัดให้มีโครงการการศึกษาสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๗ ประการ (๑) เพื่อสำรวจสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี (๒) เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี (๓) เพื่อจัดประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาครูระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ (๔) เพื่อนำโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวฯ เป็นนโยบายของผู้บริหาร (๕) เพื่อนำโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวฯ เข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี (๖) เพื่อสรุบบรรณานโยบายโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวฯ ให้กองการศึกษาได้ดำเนินการ และ (๗) เพื่อจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างเทศบาลฯ กับโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ครูปฐมวัย บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จำนวน ๕๐ คน และมีแผนดำเนินโครงการโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ถึงตุลาคม ๒๕๖๔

๒) ผลการติดตามโครงการ

(๒.๑) เทศบาลได้ดำเนินการจัดทำแบบสอบถาม และส่งแบบสอบถามปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีให้กับครูปฐมวัยฯ โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ซึ่งผลการสำรวจพบว่า (๑) ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ครูปฐมวัยวัยร่วมประชุมระดมความคิดจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙) ครูได้เคยผ่านการอบรม/ประชุมทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช ๒๕๖๐ อยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๙) (๒) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครูใช้การเสริมแรงหลากหลายวิธีเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ปรบมือ ให้คำชม ให้รางวัลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๓) ครูมีวิธีการจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนแบบโครงการ (Project Approach) การสอนแบบใยแมงมุม (Web) อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๐) (๓) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางพุทธศาสนาวันเด็กอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๒) โรงเรียนจัดมุมเล่นน้ำเล่นทรายให้เด็กได้เล่นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๒) (๔) ด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร ตระหนักเห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์ พัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕) จัดให้ครูได้ศึกษาดูงานในโรงเรียนอนุบาลดีเด่น อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๓)

(๒.๒) เทศบาล ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย ผลสรุปการสัมมนาฯ พบว่า (๑) ด้านครูผู้สอน ได้แก่ ครูขาดความรู้เรื่องหลักสูตร และเทคนิคการสอน ครูไม่ได้จบในสาขาที่เกี่ยวข้องการสอนปฐมวัย โดยตรง และครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอน (๒) ด้านการบริหารจัดการภายในของสถานศึกษา ได้แก่ อัตราส่วน

ระหว่างครู : นักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ สถานศึกษาแบ่งชั้นเรียนไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ แบ่งการบริหารอย่างชัดเจนระหว่าง ปฐมวัย/ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ขาดสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารฯ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ O-net, NT ของเด็กในระดับประถมและมัธยม และผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยของครู (๓) ด้านการเลี้ยงดู/ผู้ปกครอง/ผู้เรียน ได้แก่ ผู้ปกครองขาดความเข้าใจในการเรียนรู้ของเด็ก และคาดหวังให้เด็กอ่านออกเขียนได้ เด็กมีพัฒนาการที่ไม่เหมาะสมตามวัย ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน เด็กขาดแคลนคุณทรัพย์ เด็กอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย ทำให้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กเป็นไปได้ไม่ดีเท่าที่ควร และผู้ปกครองเลี้ยงดูบุตรหลานโดยใช้สื่อเทคโนโลยีมากเกินไป ส่งผลให้เด็กมีความบกพร่องในการเรียนรู้

(๒.๓) เทศบาลได้สรุปรายงานผลการประชุมสัมมนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาครุระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ ให้กับผู้บริหารทราบ พร้อมทั้งนำโครงการ/กิจกรรมดังกล่าวเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี และตั้งงบประมาณในเทศบัญญัติงบประมาณ ประจำปี ๒๕๖๕ โดยมีโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ (๑) อุดหนุนงบประมาณให้โรงเรียนในเขตเทศบาลฯ ปฐมวัย (๒) อุดหนุนงบประมาณให้โรงเรียนในเขตเทศบาลฯ ปฐมวัย (๓) โครงการพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในเขตเทศบาลฯ (๔) จัดนิทรรศการ Open House ระดับปฐมวัย และ (๕) สร้างเครือข่ายครูปฐมวัยในเขตพื้นที่

(๒.๔) ผู้บริหารท้องถิ่นยังได้ประกาศนโยบายการศึกษา โดยเป็นการกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมแหล่งการศึกษาชั้นดีสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนที่มีความหลากหลายเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเสริมสร้างความเสมอภาค และลดช่องว่างความทางการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่

(๒.๕) เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้ดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต่อในระยะที่ ๒ ทั้งในส่วนของการทำงานที่ข้อตกลง (MOU) ระหว่างเทศบาล ฯ กับโรงเรียนในเขตเทศบาล ฯ การหารือแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยในด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ทำแบบทดสอบก่อน และหลังเข้ารับการอบรม พัฒนาแบบประเมินการพัฒนากิจกรรมสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย นำกระบวนการไปปรับใช้ในห้องเรียน

๒.๑.๑๑ โครงการพัฒนาศักยภาพครูในการประเมินพัฒนาการของเด็กและการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่เด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กป่ากอคำ ของเทศบาลตำบลป่ากอคำ

๑) ที่มาของโครงการ เทศบาลตำบลป่ากอคำ ได้เปิดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเริ่มมีเด็ก ๔๐ คน และในปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๖๔ มีเด็ก ๓๙ คน อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ปัจจุบันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลป่ากอคำพบว่า ครู และผู้ดูแลเด็กในศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ และทักษะในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์เฉพาะเด็กอายุ ๒ ขวบ ส่งผลให้ครู และผู้ดูแลเด็กไม่สามารถประเมิน และออกแบบแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ ๒ ขวบ ทำให้เด็กขาดโอกาสในการเข้ารับการประเมินพัฒนาการ และได้รับการเสริมสร้างการเรียนรู้สำหรับเด็กอายุ ๒ ขวบ

ด้วยเหตุนี้เทศบาลตำบลปาก๋อตำจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาครู และผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการ และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ ๒ ขวบอย่างเร่งด่วน และต่อเนื่อง เพื่อให้การดูแลเด็กอายุ ๒ ขวบเป็นไปอย่างเหมาะสม เด็กทุกคนได้รับโอกาสที่เท่าเทียมในการได้รับการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลต่อพัฒนาการเด็กทั้งในระยะ ๒ ขวบ และเด็กในระยะต่อไปได้ เทศบาลตำบลปาก๋อตำจึงได้เลือกที่จะพัฒนาศักยภาพครู และผู้ดูแลเด็กในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เนื่องด้วยวิธีการดังกล่าวครูจะสามารถสังเกตพัฒนาการของเด็กได้อย่างถี่ถ้วน เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับตัวเด็ก (สามารถสอบถามพัฒนาการของเด็กที่บ้านได้จากผู้ปกครอง) สามารถพัฒนาความรู้ในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

ดังนั้นเพื่อการเสริมสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ทางโรงเรียนจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพครูในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่เด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปาก๋อตำโดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อพัฒนาความรู้ของครู และผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแบบประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำ (๒) เพื่อประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำ และ (๓) เพื่อจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ครู และผู้ดูแลเด็ก จำนวน ๔ คน และได้ดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๔ จนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๔

๒) ผลการติดตามโครงการ เทศบาลได้มีการประชุมครู และผู้ดูแลเด็กเพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการ โดยได้จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครู และผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแบบประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำ จนได้จัดแบบประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำ อย่างไรก็ตามหลังจากจัดทำแบบประเมินแล้ว เทศบาลยังไม่ได้ดำเนินการต่อในส่วนของกิจกรรมการประเมินมาตรฐานพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำ และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กอายุ ๒ ขวบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลปาก๋อตำที่ได้กำหนดไว้ในแผน

๒.๑.๑๒ โครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางครก

๑) บริบทของโครงการ ด้วยในเขตพื้นที่ ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๗,๑๐๗ คน จำแนกเป็นชาย ๓,๓๘๖ คน และหญิง ๓,๗๒๑ คน ใน

จำนวนประชากรดังกล่าวมีเด็กปฐมวัย อายุ ๒-๕ ปี จำนวนทั้งหมด ๒๗๕ คน (ปี ๒๕๖๔) จำแนกเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ อบต. ๕๘ คน โรงเรียนอื่น ในพื้นที่ ๕ โรงเรียน จำนวน ๑๑๘ คน ๙๙ คน เข้าไปเรียนในเมือง ดังนั้นจึงมีผู้ปกครองที่นำเด็กมาเรียนกับ อบต.ค่อนข้างน้อย (๒๑%) เด็กที่เข้าไปเรียนในเมืองผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลบางครกให้หาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และได้เลือกที่จะจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครกเป็นวิธีการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างทัศนคติให้กับผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการนำเด็กเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยได้ดำเนินโครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก และมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ผู้ปกครองเด็ก ตัวแทนประชาชนในแต่ละหมู่ และคณะกรรมการศูนย์เด็ก ซึ่งได้เริ่มโครงการตั้งแต่วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔

๒) ผลการติดตามโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดให้มีการสัมภาษณ์กรรมการศูนย์เด็กเล็ก สัมภาษณ์ผู้ปกครอง และสนทนากลุ่มย่อยกับครูผู้สอนซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าวพบว่า

(๒.๑) ในด้านสถานที่ จุดเด่นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ (๑) ที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม ด้วยตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้อยู่ใกล้กับเจ้าหน้าที่ การดูแลทำได้ง่าย (๒) ที่ตั้งของศูนย์สะดวกต่อการเดินทางมาส่งเด็กของผู้ปกครอง (๓) มีการรวมศูนย์เด็กเล็กซึ่งแต่เดิมมี ๓ ศูนย์ เป็น ๑ ศูนย์ ทำให้ดูแลได้ง่าย และทั่วถึงมากขึ้น (๔) พื้นที่ของศูนย์เหมาะสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก ด้วยมีการแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ “ห้องน้องกับห้องพี่” และเมื่อเทียบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในระดับเดียวกันและมีอยู่ในตำบลนับว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลมีสภาพที่ดีกว่า (๕) มีการพัฒนาสถานที่อยู่ตลอดเวลา เช่น กำลังสร้างสนามเซาว์ปัญญา สำหรับการเรียนรู้ของเด็ก (๖) สถานที่มีความสะอาด มีเครื่องปรับอากาศ และมักจะได้รับคำชมเรื่องสถานที่ และ (๗) สถานที่มีความปลอดภัยเมื่อเทียบกับสถานที่เดิม ด้วยแต่ก่อนศูนย์ฯ เป็นอาคารไม้ มีการเรียนการสอนรวมกันทั้งเด็กใหญ่เด็กเล็ก ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัย เกิดการดูแลไม่ทั่วถึง ส่วนข้อจำกัด จากรายงานผลการประเมินตนเองปีการศึกษา ๒๕๖๓ พบว่า สถานที่ของศูนย์ที่มีผลประเมินในระดับต่ำที่สุด ได้แก่ เรื่องของความปลอดภัย โครงสร้างตัวอาคารอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ได้แก่ น้ำ และเรื่องการมีพื้นที่ตั้งอยู่ติดกับถนน

(๒.๒) ด้านบุคลากรของศูนย์ มีจุดเด่น คือ (๑) บุคลากรครูมีความเอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดี และ (๒) มีการฝึกอบรมครูอย่างสม่ำเสมอ มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปอบรม ส่วนข้อจำกัด คือ (๑) ยังขาดแผนพัฒนาครูที่สอดคล้องกับความต้องการ ความเชี่ยวชาญ และทิศทางการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาศูนย์ (๒) จำนวนบุคลากรยังไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ด้วยเด็กมีหลายวัยที่ต้องการการดูแลต่างกัน ในปัจจุบันแยกได้เพียง ๒ ห้อง (ห้องใหญ่ ๒ ขวบกับห้องเล็ก ๓ ขวบ) (๓) ยังขาดทักษะความรู้ด้านไอทีที่ใช้ในการสอนออนไลน์ เทคนิคการสอนใหม่ ๆ และ (๔) การได้ฝึกอบรมยังขาดความต่อเนื่องเช่น ไปอบรมเพียงครั้งเดียวทำให้ยังไม่เข้าใจ ยังขาดความต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะ คือ (๑) พัฒนาศักยภาพของครู พัฒนาเทคนิคการสอนให้กับครู เพื่อให้

สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ (๒) ทักษะความรู้ด้านไอทีที่สอดคล้องกับการสอนแนวใหม่ โดยเฉพาะการสอนออนไลน์ (๓) ทำแผนพัฒนาครูเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในทักษะนั้น ๆ

(๒.๓) ด้านผู้ปกครอง ข้อจำกัด คือ (๑) คนในพื้นที่มีค่านิยมในการส่งเด็กไปเรียนในเมือง แม้จะไม่มีค่านิยมมากนัก เนื่องจากที่ตั้งของตำบลอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเพชรบุรีมากนัก เด็กที่จบจากโรงเรียนนั้น ๆ มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้ง่ายกว่า เช่น มีโควตาในการเข้าเรียน หากนำเด็กเข้าไปอยู่ในเขตนั้น ๆ จะทำให้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาได้ง่ายกว่า มองว่าการศึกษาคือ โรงเรียนอื่นมีการสอนทักษะภาษาเป็นพิเศษ อาทิ ภาษาจีน มีการแข่งขันกันระหว่างผู้ปกครอง และ (๒) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงาน ต้องหาเช้ากินค่ำ ทำให้ต้องปล่อยให้เด็กอยู่กับตาบยาย ส่งผลให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนออนไลน์ ทำให้ร้อยละของการเข้าชั้นเรียนมีต่ำ อาทิ ศูนย์ฯ มีเด็ก ๓๗ คน มีที่เข้าเรียนประจำเพียง ๕ คน ด้วยเพราะมีพ่อแม่คอยดูแล นอกเหนือนั้น “เข้าๆ ออกๆ” ขณะเดียวกันผู้ดูแลซึ่งเป็นผู้สูงอายุไม่สามารถช่วยเหลือได้ สำหรับข้อเสนอแนะ คือ (๑) การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของผู้ปกครองด้วยการทำความเข้าใจ ซึ่งต้องใช้เวลาเนื่องจากเป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรักของคน (๒) การทำข้อตกลงกับสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ปกครอง เพื่อรับเด็กจากศูนย์ฯ เข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ขณะเดียวกันก็พูดคุยกันเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนที่จะรับเด็กเข้าเรียน เพื่อที่ศูนย์ฯ จะสามารถผลิตเด็กให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน (๓) ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในพัฒนาการเรียนรู้อุปกรณ์ของเด็ก ต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยาเด็กเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ ดังนั้นการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กจึงมีความจำเป็น และ (๔) การเรียนการสอนส่วนหนึ่งอาจเน้นให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเรื่องของความเป็นระเบียบวินัย ช่วยเหลือตัวเองได้ รู้จักการรอ การเข้าคิว รู้จักการวางตัวในสังคม มีการสวัสดิ มีมารยาท เนื่องจากเป็นความต้องการของผู้ปกครอง

(๒.๔) ด้านหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน จุดเด่น คือ (๑) ใช้หลักสูตรปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (๒) มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนออนไลน์ที่เพียงพอครบถ้วน (๓) มีคอมพิวเตอร์จำนวนมากที่สามารถพัฒนาทักษะด้าน IT ให้กับเด็กได้ และ (๔) มีการดูแลในเรื่องอาหารที่ดี มีอาหาร ๓-๔ มื้อ มีนมให้ ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีความไว้วางใจ ส่วนข้อจำกัด คือ (๑) มีการใช้หลักสูตรปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน แต่ยังคงการพัฒนาหลักสูตรพิเศษหลักสูตรเฉพาะ หรือแนวทางการสอนเฉพาะที่จะพัฒนาเด็กให้แตกต่างจากเด็กที่เรียนในสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น เทศบาลเมืองลำพูนนำเอาแนวการสอนแบบเรกจิโอ เอมีเลีย (Reggio Emilia) มาใช้ (๒) แม้จะมีการสอนทักษะด้านภาษาอังกฤษ แต่เป็นการสอนทักษะภาษาอังกฤษทั่ว ๆ ไป ยังไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านนี้ (๓) เมื่อเทียบกับสถานศึกษาอื่น ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาในเมืองแล้ว อุปกรณ์ สื่อการสอนด้านภาษาอังกฤษที่ศูนย์ฯ มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก (๔) ในช่วงนี้มีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แต่ยังไม่มีการประเมินประสิทธิภาพการสอนเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการสอน (๕) ผลประเมินตนเองที่คะแนนต่ำ ได้แก่ เรื่องของเล่นที่มีความปลอดภัย และได้มาตรฐาน ด้วยเพราะของเล่นสูง/ใหญ่ ไม่สมส่วนกับเด็ก ไม่ปลอดภัย คับแคบ ส่วนข้อเสนอแนะ คือ (๑) การสร้างจุดเด่นให้กับศูนย์ฯ เพื่อดึงดูดให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานของตนมาเรียน ด้วยการเน้นทักษะภาษาต่างประเทศ ให้กับเด็ก อาทิ การมีครูชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษามาสอน

โดยตรงทั้งระยะสั้นและระยะยาว การพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศให้กับครู โดยการันตีว่าเด็กที่จบจากศูนย์สามารถใช้ภาษาอังกฤษ และหรือภาษาที่สามอื่น ๆ ได้ (๒) เน้นการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการใช้งานมากกว่าไวยากรณ์ เช่น เน้นการสื่อสาร การพูด “ความกล้าที่จะพูด” (๓) จัดหาผู้เชี่ยวชาญเพื่อมาวางหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับเด็ก และ (๔) ประเมินการสอนออนไลน์ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการสอน เนื่องจากการสอนออนไลน์จะเป็นแนวทางการสอนในอนาคต

(๒.๕) ด้านการบริหารจัดการศูนย์ จุดเด่น คือ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุนศูนย์เป็นอย่างดี และ (๒) คณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการพูดคุยกันเป็นประจำสม่ำเสมอ ข้อจำกัด คือ (๑) ผลการประเมินตนเองพบว่าศูนย์ฯ ยังไม่มีการดำเนินงานที่จะทำให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้แก่ชุมชนในเรื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัย (๒) ผลการประเมินตนเองในส่วนของคณะกรรมการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยชี้ให้เห็นว่า แม้ศูนย์ฯ จะมีคณะกรรมการฯ และมีการประชุมพูดคุยกันสม่ำเสมอ แต่ยังคงขาดการเก็บข้อมูลการประชุมที่เป็นลายลักษณ์อักษร ข้อเสนอแนะ คือ อบต.อาจพิจารณาหาเครือข่ายที่เป็นผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กับศูนย์ฯ เพื่อช่วยกันพัฒนาศูนย์ฯ พัฒนาครู ผู้ดูแลเด็ก การเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่

อย่างไรก็ตามจากการติดตามการดำเนินโครงการพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางครั้ง ยังไม่ได้นำผลประเมินดังกล่าวไปจัดทำแผนเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพของศูนย์

๒.๒ บทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบ

สำหรับการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบซึ่งมีจำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม (๒) โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กและเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และ (๕) โครงการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและการศึกษา พบว่าแต่ละแห่งมีจุดเด่นที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๒.๒.๑ โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม

๑) ที่มาของโครงการเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งในการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การวิเคราะห์ทางออกของปัญหา และการดำเนินโครงการ โดยโครงการดังกล่าวได้มีผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมหลายฝ่าย ทั้งในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่ม

องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งในระยะต่อมามีบทบาทสำคัญในการระดมทุน ตัวแทนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตัวแทนจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในพื้นที่ และตัวแทนจากโรงเรียนบ้านเขาใหญ่ ที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม พบว่า โรงเรียนบ้านเขาใหญ่ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ประสบปัญหาเด็กนักเรียนมีภาวะโภชนาการต่ำ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเด็กนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ เนื่องจากผู้ปกครองมีฐานะยากจนต้องเร่งรีบทำมาหากิน ไม่มีเวลาในการดูแล เอาใจใส่ด้านภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียน ประกอบกับเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีเด็กนักเรียนน้อยทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเฉลี่ยรวมทั้งโรงเรียนไม่เพียงพอในการประกอบอาหารกลางวัน ฯลฯ ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน รอบด้านจนนำมาสู่ที่มาของการแก้ไขปัญหาในที่สุด

๒) ที่มาของโครงการเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูล ในช่วงระยะแรกเริ่มโครงการนั้น องค์กรการบริหารส่วนตำบลนาขอมมีเป้าหมายที่จะหยิบยกเอาประเด็นของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของหน่วยงานมาดำเนินโครงการ แต่ภายหลังจากที่ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการระดมความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มต่าง ๆ การพิจารณาจากข้อมูลสถิติด้านสาธารณสุขแล้ว องค์กรการบริหารส่วนตำบลนาขอมกลับพบว่า ปัญหาหลักเกิดกับเด็กนักเรียนในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่า ดังนั้นองค์กรการบริหารส่วนตำบลนาขอมจึงได้เลือกปัญหาดังกล่าวขึ้นมาแก้ไขภายใต้พื้นฐานของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยไม่ได้พิจารณาว่าจะจะเป็นสถานศึกษาขององค์กรการบริหารส่วนตำบลหรือไม่ ซึ่งแตกต่างจากบางโครงการที่มักอิงกับสถานศึกษาที่อยู่ในการดูแลของตนเองเป็นหลัก แม้ว่าปัญหาหลักจะเกิดกับเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่การดูแลของตนเองก็ตาม แสดงให้เห็นถึงการใช้อุปกรณ์ในการตัดสินใจอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินโครงการเป็นการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดมากกว่า

๓) ผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา ในกรณีของ องค์กรการบริหารส่วนตำบลนาขอม ผู้นำองค์กรมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของโครงการ โดยองค์กรการบริหารส่วนตำบลนาขอมในขณะนั้น มีปลัดองค์กรการบริหารส่วนตำบลนาขอม ซึ่งในตอนนั้นได้ทำหน้าที่รักษาการแทนนายกองค์กรการบริหารส่วนตำบล หรือภายหลังจากที่ได้มีนายกองค์กรการบริหารส่วนตำบลเข้ามาบริหารแล้วก็ตาม ผู้บริหารท้องถิ่นได้มีส่วนสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนโครงการ โดยเฉพาะความมุ่งมั่น ความกระตือรือร้นในการพัฒนาโครงการ ซึ่งเป็นทั้งผู้ริเริ่มเข้าร่วมโครงการตั้งแต่เริ่มต้น การประสานงานระหว่างการพัฒนาโครงการ การประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในขั้นตอนต่าง ๆ การให้แนวทางในการดำเนินโครงการ การกำกับการดำเนินโครงการให้ เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ ซึ่งนอกจากจะทำให้โครงการขับเคลื่อนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดแล้ว ความมุ่งมั่นดังกล่าวยังทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้เห็น จนมีความมั่นใจต่อการดำเนินโครงการ แตกต่างจากโครงการอื่น ๆ ที่ผู้ดำเนินโครงการมักเป็นบุคลากรที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินโครงการ ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามหน้าที่มากกว่าที่เกิดจากความตั้งใจที่จะเห็นผลจากการดำเนินโครงการ นอกจากนี้การดำเนินโครงการมีความคล่องตัวมากกว่าโครงการที่ไม่มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามารับผิดชอบโครงการ ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน

๔) กองทุน คณะทำงานกองทุน ระเบียบกองทุน และกิจกรรมการระดมทุน นับเป็นกลไกสำคัญที่เป็นทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน การดำเนินงานของโครงการเริ่มจากการจัดตั้งกองทุน ซึ่งนอกจากจะทำให้โครงการมีงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงอย่างเดียวแล้ว การตั้งกองทุนยังทำให้เกิดความร่วมมือไม่ร่วมมือของคนในชุมชนผ่านคณะทำงานกองทุน เพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม ผู้นำชุมชน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ภาควิชาครี้อายการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทุนทำให้เกิดความร่วมมือจากคนในชุมชนผ่านการระดมทุน

นอกจากนี้การใช้กองทุนเป็นกลไกในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนยังทำให้เกิดระเบียบกองทุนที่เป็นตัวกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงาน การกำหนดสมาชิก สิทธิของสมาชิก การดำเนินงานในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในเรื่องของภาวะโภชนาการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม การกำหนดรายละเอียดเรื่องการเงิน ส่งผลให้การดำเนินงานในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนมีความชัดเจน โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมการระดมทุนซึ่งคณะทำงานกองทุนได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายวิธีการ เช่น การทอดผ้าป่า ที่นอกจากจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนผ่านการสนับสนุนเงินทุนแล้ว ยังทำให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน และความยั่งยืนในการได้มาซึ่งทรัพยากรสำหรับใช้ในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนอย่างต่อเนื่อง การมีกองทุนทำให้คนในชุมชนได้เห็นถึงความมุ่งมั่นของคณะทำงานในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ และสามารถใช้เป็นกลไกในการดำเนินงานในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

๕) การจัดทำแผนปฏิบัติการทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด คณะทำงานของกองทุน ได้จัดทำแผนปฏิบัติการสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการของเด็ก และเยาวชนในตำบลนาขอม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงาน ทั้งในส่วนของโครงการ รายละเอียดของโครงการ งบประมาณ สถานที่ดำเนินโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ และช่วงเวลาที่ดำเนินโครงการ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โครงการได้กำหนดให้มีกิจกรรมย่อย ๖ โครงการ เพื่อขับเคลื่อน ได้แก่ (๑) โครงการมอบทุนการศึกษาเด็กยากจน (๒) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม (๓) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการเด็กให้กับผู้ปกครองนักเรียนในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม (๔) โครงการระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม (๕) โครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอ้อมห้อง สมองแจ่มใส และ (๖) โครงการประเมินภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม การจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการระดมความคิดเห็นเพื่อให้มาซึ่งโครงการในแผน มีการใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การดำเนินโครงการมีความชัดเจนทั้งในส่วนของกิจกรรม และงบประมาณ ทำให้โครงการมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แผนปฏิบัติการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้

องค์การบริหารส่วนตำบลนาขอมประสบความสำเร็จในการใช้กองทุนเพื่อขับเคลื่อนโครงการลดความเหลื่อมล้ำให้แก่เด็ก และเยาวชน

๖) การดำเนินโครงการแสดงให้เห็นถึงการคิดอย่างรอบด้าน ทำให้การขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ จากโครงการตามแผนปฏิบัติการสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการของเด็ก และเยาวชนในตำบลนาขอม ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ซึ่งประกอบไปด้วยโครงการ ๖ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการมอบทุนการศึกษาเด็กยากจน (๒) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม (๓) โครงการอบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการเด็กให้กับผู้ปกครองนักเรียนในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม (๔) โครงการระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม (๕) โครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอิมท้อง สมองแจ่มใส และ (๖) โครงการประเมินภาวะโภชนาการของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม ซึ่งคณะทำงานกองทุนได้ดำเนินโครงการไปบางส่วนแล้ว ได้แก่ การจัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนฯ การจัดกิจกรรมมอบทุนการศึกษา นักเรียนยากจนแก่โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอมทั้ง ๓ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด อบต.นาขอม การจัดโครงการอาหารเช้าเพื่อน้องอิมท้องสมองแจ่มใส ณ โรงเรียนบ้านเขาใหญ่ การมอบไข่ไก่ และเห็ดนางฟ้าให้แก่โรงเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอมทั้ง ๓ โรงเรียน เพื่อใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน เพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลนาขอม การดำเนินโครงการสะท้อนให้เห็นถึงการแก้ปัญหาที่มีการแก้ไขปัญหาทั้งอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นที่มาของปัญหาซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการให้ความสำคัญต่อภาวะโภชนาการเด็กของผู้ปกครอง ซึ่งคณะทำงานกองทุนได้มีโครงการอบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการเด็กให้กับผู้ปกครองนักเรียนในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ปกครองมีความรู้แล้ว ยังทำให้ผู้ปกครองตระหนักรู้ถึงความสำคัญของภาวะโภชนาการเด็ก และจะหันมาดูแลด้านโภชนาการเด็กอย่างถูกต้องมากขึ้น นอกจากนี้ยังเห็นวิธีการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนจากโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในพื้นที่โรงเรียนในเขตตำบลนาขอม เพราะการดำเนินโครงการของกองทุนไม่สามารถพึ่งพาแต่เฉพาะการช่วยเหลือในรูปของเงิน และในรูปของอาหารเท่านั้น แต่ยังเป็นการพิจารณาไปถึงที่มาของแหล่งอาหารต่าง ๆ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนโครงการได้แม้กองทุนจะมีงบประมาณจำกัด ทำให้โรงเรียนสามารถพึ่งตนเองได้ อีกทั้งยังทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก เป็นการฝึกฝนอาชีพ ทำให้เด็กได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ เป็นต้น

๒.๒.๒ โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี

๑) การดำเนินโครงการเป็นการต่อยอดจากโครงการเดิมที่มีอยู่ ทำให้โครงการมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ เดิมเทศบาลเมืองบางกะดีได้มีการจัดทำโครงการ “ทุนการศึกษาเงินบริจาค CSR สถานประกอบการในเมืองบางกะดี” เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีในเขตพื้นที่เมืองบางกะดี โดยจะมอบทุนการศึกษาให้แก่เยาวชนปีละ ๒๐,๐๐๐ บาท/คน/ปี ทำให้มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓ จนถึงในปัจจุบัน

(๒๕๖๔) รวมระยะเวลา ๑๑ ปี ทั้งนี้ภายใต้โครงการ CSR สถานประกอบการในเมืองบางกะดี อย่างไรก็ตามนายกเทศบาลเมืองบางกะดีได้มีแนวคิดที่จะขยายต่อยอดโครงการดังกล่าวเพื่อให้เกิดเสมอภาคทางการศึกษา และเพื่อช่วยเหลือพ่อ-แม่ ผู้ปกครองสำหรับเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อสายอาชีพในระดับอาชีวศึกษา เพื่อย่นระยะเวลาในการศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ยาวนาน ด้วยเพราะการเรียนสายอาชีพจะทำให้เยาวชนจบการศึกษาเร็วขึ้นมีโอกาสมีงานทำมากขึ้น และจะได้ดูแลช่วยเหลือครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีเร็วขึ้นจึงเป็นที่มาของโครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี

จากฐานการดำเนินโครงการดังกล่าว ทำให้เทศบาลเมืองบางกะดีมีความพร้อม ทั้งในแง่ของประสบการณ์ในการทำงาน งบประมาณ เครือข่ายความร่วมมือ ทำให้การดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดีซึ่งเป็นการต่อยอดจากโครงการเดิมประสบผลสำเร็จ ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เกิดทางเลือกในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่เยาวชนในชุมชน

๒) การดำเนินโครงการแสดงให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคล ด้วยบริบทเชิงพื้นที่ของบางกะดีที่เป็นชุมชนเมือง และเป็นที่ตั้งของสวนอุตสาหกรรมบางกะดี โดยมีสถานประกอบการมากกว่า ๕๒ สถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการต่าง ๆ ต้องมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility) ตลอดจนในเขตพื้นที่ปทุมธานียังมีวิทยาลัยเทคนิคปทุมธานีซึ่งมีบทบาทในการให้การศึกษาทางด้านอาชีพแก่เยาวชน เทศบาลเมืองบางกะดีจึงได้นำเอาศักยภาพดังกล่าวมาใช้ในการขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับเยาวชนในพื้นที่ นับได้ว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกันในแง่ของบทบาทหน้าที่ ทั้งบทบาทของเทศบาลบางกะดีในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสนับสนุนการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนในพื้นที่ บทบาทของวิทยาลัยเทคนิคในฐานะสถาบันทางวิชาการที่จะให้ความรู้ และผู้ประกอบการซึ่งเป็นภาคเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนทุน การรับเยาวชนเข้าฝึกงาน ตลอดจนการรับเยาวชนที่จบการศึกษาการศึกษาเพื่อเข้าทำงาน จึงการใช้ทรัพยากรที่สอดคล้อง ตั้งแต่ต้นน้ำยังปลายน้ำ ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยดี

๓) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้แก่เยาวชนในพื้นที่ โครงการดังกล่าว รวมถึงโครงการก่อนหน้านี้ซึ่งมีการดำเนินโครงการมานานกว่า ๑๓ ปี เกิดจากความมุ่งมั่นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องจะลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และให้โอกาสแก่เยาวชนในเขตพื้นที่ที่ขาดแคลนเงินทุนการศึกษา เพื่อให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้ การขับเคลื่อนต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายอื่น ๆ และการขับเคลื่อนโครงการจะเกิดขึ้นไม่ได้หากผู้บริหารขาดความเอาใจใส่ ดังนั้นโครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดีจะไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้หากขาดซึ่งวิสัยทัศน์ และความมุ่งมั่นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) การดำเนินโครงการทำให้เกิดการมีส่วนร่วมร่วมของเครือข่ายในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน จุดเด่นที่สำคัญอีกประการของโครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี คือ โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย

ต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยมีการจัดทำเป็น MOU ระหว่างเทศบาลเมืองบางกะดี กับสถานประกอบการเพื่อรับนักเรียนระดับอาชีวศึกษาเข้าฝึกงาน และทำงาน โดยมีสวนอุตสาหกรรมบางกะดีเป็นผู้ประสานงาน วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี เพื่อรับนักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในตำบลบางกะดีเข้าศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ในสาขาที่สถานประกอบการต้องการ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ อาทิ กลุ่มงานนโยบาย และแผนงานจังหวัดปทุมธานี ด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโครงการ มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีมาลงนามเป็นสักขีพยานในการทำ MOU สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี เขต ๑ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ผู้ช่วยอุตสาหกรรมจังหวัด และการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม โดยภาคเอกชน และสำนักข่าวท้องถิ่นปทุมธานี การมีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการพิจารณาทุน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจากเทศบาลเมืองบางกะดี ผู้แทนจากสถานประกอบการ และผู้แทนจากชุมชน เป็นต้น ดังนั้นโครงการดังกล่าวจึงทำให้เกิดภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือเยาวชน รวมถึงเป็นโครงการที่สร้างการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้เข้าร่วมเห็นความสำคัญของการดำเนินโครงการที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ของเทศบาล

๕) การดำเนินโครงการสะท้อนให้เห็นการแก้ไขปัญหาระยะยาวอย่างเป็นระบบ
การดำเนินโครงการดังกล่าวนี้ เป็นการสร้างร่วมมือทั้ง ๓ ฝ่าย ทั้งจากเทศบาล สถานประกอบการ และวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยการทำ MOU เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับเยาวชนสำหรับเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในพื้นที่ที่มีหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ การที่สถานประกอบการให้ออกาสเยาวชนที่ได้รับทุนได้ฝึกงาน ได้ประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาแล้ว แสดงให้เห็นการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เป็นการแก้ปัญหาระยะยาวให้กับเยาวชน ทำให้การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ และมีความยั่งยืน แม้กระบวนการต่าง ๆ จะต้องใช้เวลานานก็ตาม

๖) โครงการเป็นตัวอย่างของการขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตเมือง ที่เน้นส่งเสริมด้านการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาอาชีพ ด้วยบริบทของเทศบาลเมืองบางกะดีอยู่ในเขตพื้นที่เมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย ทำงานในโรงงานจึงมีค่าครองชีพที่ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจึงไม่สามารถส่งบุตรหลานให้ได้ศึกษาต่อในระดับสูง ๆ ได้ ทำให้เด็กและเยาวชนขาดโอกาสในการเข้าศึกษาต่อ จากปัญหาดังกล่าวทำให้เทศบาลเห็นว่า การขับเคลื่อนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ลักษณะนี้หากเน้นเฉพาะการศึกษาในระยะยาว อาทิ การเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาอาจไม่ตอบสนอง และไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ การส่งเสริมด้านการศึกษาในสายอาชีพ จึงน่าจะมีความเหมาะสมมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน และสอดคล้องกับสภาพบริบทเชิงพื้นที่

๒.๒.๓ โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

๑) โครงการเริ่มต้นจากการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่โดยได้รับการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน เดิมก่อนดำเนินโครงการ โรงเรียนบ้าน

เขาตุ้ม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานียังไม่มีข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชน แต่หลังจากที่ได้เข้าร่วมในโครงการ โรงเรียนได้เริ่มใช้เครื่องมือที่นักวิจัยออกแบบไว้เก็บ ข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูล ดังกล่าว โรงเรียนได้รับความมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนจนนำมาสู่การจัดตั้งคณะกรรมการ กองทุนฯ

จากการสำรวจทำให้โรงเรียนพบว่า จากจำนวนเด็ก และเยาวชนทั้งหมด ๑,๒๓๓ คน มีเด็ก และเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปี ที่ได้รับการศึกษาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ๑๕๑ คน กลุ่มเด็ก และเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ๑๔ คน กลุ่มเด็ก และเยาวชนอายุ ๑๖ – ๑๘ ปี ได้รับการศึกษาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ๕๐ คน กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษา ๒๙ คน จนเป็นที่มาของกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ

นอกจากนี้การสำรวจข้อมูลดังกล่าวยังทำให้โรงเรียนพบสาเหตุที่ทำให้เด็ก และเยาวชนขาดแคลนทุนทรัพย์ในการสนับสนุนค่าเล่าเรียนเกิดจาก (๑) ผู้ปกครองตกงานขาดรายได้ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับบุตรหลานได้ไปโรงเรียนอย่างเพียงพอ (๒) มีบุตรหลานหลายคน ทำให้รายได้ที่มีอยู่จำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน และ (๓) ครอบครัวแตกแยก แม่เลี้ยงเดี่ยว ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจขาดรายได้ในการดูแลและสนับสนุนการเล่าเรียนของบุตร

ดังนั้นการสำรวจข้อมูลปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ จึงทำให้โรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้สอดคล้อง และครอบคลุมกับปัญหาดังกล่าว

๒) โครงการสามารถถึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม จนทำให้เกิดภาคีเครือข่ายช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ จุดเด่นประการหนึ่งในการดำเนินโครงการของโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม ได้แก่ การดำเนินโครงการโดยการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมมาได้จำนวนมาก จนเป็นภาคีเครือข่ายช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในรูปแบบของคณะกรรมการ กองทุน ทั้งในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาตุ้ม ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัดเขต ๔ การศึกษานอกโรงเรียน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล บัณฑิตอาสาสมัคร กรรมการสถานศึกษา โรงเรียนปัญญาธรรมอนุสรณ์ ทหารพราน ฉก. ๒๒๑๐ อีหม่านประจำมัสยิด การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม

๓) การดำเนินการในรูปแบบของกองทุน ทำให้โครงการสามารถดึงทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรเงิน และความร่วมมือมาได้อย่างยั่งยืน ทำให้การบริหารโครงการเป็นไปอย่าง และมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม โครงการของโรงเรียนบ้านเขาตุ้มได้ทำให้เกิดกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ที่ทำหน้าที่ในการระดมเงินทุน ระดมทรัพยากรบุคคลในรูปของคณะกรรมการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยประธาน ที่ปรึกษากองทุน รองประธาน ๓ คน เลขานุการกองทุน เภรณญิก ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายปฏิคม ฝ่ายจัดหาทุน และฝ่ายประสานงานทำให้เกิดการบริหารกองทุนอย่างมีระบบ โดยคณะกรรมการกองทุนได้กำหนดที่มาของ

รายได้กองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาค ซึ่งจะได้มาจาก ๔ แหล่ง ได้แก่ (๑) ภาษีเครื่องข่ายกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม (๒) งานบุญ เพื่อกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม (๓) ผู้รับบริจาค และ (๔) ซากาตของประชาชน มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน รวมถึงกำหนดแนวทางการช่วยเหลือโดยกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม ได้แก่ (๑) มอบทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่มีปัญหาซ้ำซ้อน คือ กำพรว้าและยากจน หย่าร้าง และยากจน (๒) มอบโอกาสให้เด็กอายุ ๖ – ๑๕ ปีที่ไม่ได้รับการศึกษา เพื่อเข้าระบบการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมสนับสนุนทุนปัจจัยยังชีพ ซึ่งในปัจจุบันได้มีกิจกรรมระดมทุน และการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน

๒.๒.๔ โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

๑) โครงการเริ่มต้นจากการสำรวจข้อมูลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ โดยได้รับการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชน เช่นเดียวกับโครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี หลังจากเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งีเริ่มต้นจากการสำรวจข้อมูลความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งจากผลการสำรวจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เขตบริการของโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี หมู่ที่ ๓ ตำบลลูโบะยิไร อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ทำให้พบสภาพปัญหาเด็กยากจนพิเศษ โดยพบว่าจากจำนวนนักเรียน อายุ ๓-๑๕ ปี ทั้งหมด ๒๐๕ คน (ปี ๒๕๖๔) มีเด็กที่ยากจนพิเศษซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๓๐ คน จำแนกเป็นกำพรว้า และยากจน ๓ คน หย่าร้าง และยากจน ๑๑ คน ยากจน ๑๖ คน โดยมีสาเหตุมาจากฐานะทางครอบครัวที่ค่อนข้างยากจน เป็นเด็กกำพรว้า และพ่อแม่หย่าร้าง เป็นต้น ประกอบกับการแก้ปัญหาเพื่อให้เด็กในชุมชนได้รับการศึกษาจำเป็นที่จะต้องเข้าใจสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน ลักษณะผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้าน ค่านิยม ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ตลอดจนสภาพปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการให้เด็กได้รับการศึกษา การทำให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ เกิดความตระหนักที่จะร่วมแก้ไขปัญหของชุมชน ด้านความร่วมมือ ร่วมใจ และเกิดการเอื้ออาทรต่อกัน อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน และประเทศ ในครั้งนี้โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ได้ทำงานร่วมกับชุมชน และภาคีด้วยเหตุนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีจึงเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยการสร้างภาคีเครือข่ายในชุมชนเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ซึ่งผลการสำรวจครั้งนี้ ได้นำมาสู่การดำเนินโครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตี่งี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

๒) โครงการสามารถดึงการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคม จนทำให้เกิดภาคีเครือข่ายช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ การดำเนินโครงการครั้งนี้โรงเรียนบ้านตะบิงตี่งีสามารถดึงภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการจำนวนมาก ได้แก่ องค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดปัตตานี โรงเรียนบ้านตะบิงตี่ง คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมายอ (สำนักงาน กศน.มายอ) โรงเรียนเรียนธรรม พินยาคาร ตัวแทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลูโบะยี่ไร กำนัน ผู้ใหญ่หมู่ที่ ๓ บัณฑิตอาสาหมู่ที่ ๓ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ที่ ๓ แกนนำกลุ่มเยาวชนบ้านตะบิงตี่ง และ โต๊ะอิหม่าม ประจำมัสยิด หมู่ที่ ๓

๓) โครงการกำหนดการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนที่ชัดเจน ซึ่งไม่ได้มีแต่เฉพาะ ในเรื่องการสนับสนุนทุนการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีครูพ่อครูแม่ที่ดูแลเด็ก และเยาวชนอย่างใกล้ชิด ภาศิเครือข่ายภายใต้โครงการฯ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการของเด็ก และ เยาวชนที่จะได้รับความช่วยเหลือที่ชัดเจน โดยมีหลักเกณฑ์ของผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาไว้ดังนี้ (๑) กำพร้า และฐานะทางครอบครัวยากจน (๒) หย่าร้าง และฐานะทางครอบครัวยากจน และ (๓) ฐานะ ทางครอบครัวยากจนพิเศษ (รายได้ของครอบครัวต่ำกว่า ๒,๐๐๐ ต่อเดือน) โดยมีเกณฑ์การรักษา ทุนการศึกษา ได้แก่ (๑) มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ (๒) ผลการศึกษา หลังจากได้รับ ทุนการศึกษา ปีที่ ๑ เกรดเฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า ๒.๐๐ และปีที่ ๒ ขึ้นไปเกรดเฉลี่ยต้องไม่น้อยกว่า ๒.๕ และ (๓) มีความประพฤติดี เช่น ไม่มาโรงเรียนสาย ไม่หนีเรียน ไม่รังแกคนอื่น ไม่เป็นเด็กก้าวร้าว ไม่สูบบุหรี่ หรือยาเสพติด

นอกจากนี้ภาศิเครือข่ายยังได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนอย่าง ใกล้ชิด ด้วยการจัดหาครูพ่อ ครูแม่ ในการดูแลเด็ก ซึ่งที่ผ่านมา โรงเรียน และครูผู้สอนซึ่งเป็นครูพ่อ ครูแม่ได้ดูแลเด็กยากจนพิเศษในเบื้องต้น อาทิ ครูได้แจ้งให้ผู้ปกครองพานักเรียนมาเรียนออนไลน์ที่ โรงเรียน เพื่อใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตของโรงเรียน ครูมีการติดตามการเรียนการสอนออนไลน์ และได้ โทรศัพท์สอบถามข่าวคราวจากผู้ปกครองทุก ๆ สัปดาห์ ครูมีการประสานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เกี่ยวกับการวัดสายตาให้กับนักเรียน เพื่อตรวจสอบความผิดปกติของสายตา และครูได้ให้คำปรึกษา ในเรื่องการวางแผนด้านการเรียน และการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียน ทำให้กลายเป็นจุดเด่นของ โครงการ

๔) แหล่งที่มาของทุนมาจากครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านตะ บิงตี่ง ทำให้เกิดเงินทุนที่แน่นอน โดยส่วนใหญ่โครงการอื่น ๆ ที่ดำเนินการในรูปของกองทุน มักเกิด จากการระดมทุนจากภายนอก อาทิ การทอดผ้าป่า การรับบริจาค การจัดงาน ฯลฯ แต่ในกรณีของ โครงการการสร้างภาศิเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะ บิงตี่ง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี นอกจากวิธีการได้มาซึ่งเงินทุนจากวิธีการต่าง ๆ ข้างต้น แล้ว โครงการยังได้มีการระดมเงินทุนด้วยการเสี่ยสละจากครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน บ้านตะบิงตี่ง โดยมีการบริจาคเงินคนละ ๕๐ บาท/เดือน ซึ่งในขณะที่ทำการติดตามมีเงินสะสมรวม ทั้งสิ้น ๑๕,๕๒๕ บาท ทำให้แหล่งที่มาของเงินทุนในการช่วยเด็กมีความมั่นคง แน่นนอน ส่งผลให้การ ช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนมีความต่อเนื่อง และยั่งยืน ไม่มีปัญหาด้านการเงิน

๒.๒.๕ โครงการการพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา

๑) ที่มาของโครงการเกิดจากการวิเคราะห์ปัญหาที่ชัดเจน ตรงจุด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากที่มาของโครงการสะท้อนให้เห็นว่า เทศบาลเมืองลำพูนได้ใช้ข้อมูลต่าง ๆ ในการตัดสินใจเพื่อดำเนินโครงการ ไม่ว่าจะเป็ ผลการวิจัยที่ได้ทำการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทุกระดับ เพื่อหาสาเหตุของการที่ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ทำให้พบว่าพัฒนาการของเด็กระดับปฐมวัย ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยตัวแปรในเรื่องการเอาใจใส่ดูแลของผู้ปกครองเป็นตัวแปรหลักที่สำคัญที่สุดต่อพัฒนาของเด็ก ในขณะที่ผู้ปกครองในเขตเทศบาลมีความแตกต่างกัน ทั้งความแตกต่างในเรื่องอาชีพของผู้ปกครอง การเป็นกลุ่มคนเมือง และคนกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมต่างกัน อีกทั้งการที่สิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งภายใน และภายนอกบ้านในสังคมเมือง ทำให้ความแตกต่างดังกล่าวยิ่งมีมากขึ้น

นอกจากนี้เทศบาลเมืองลำพูน ยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเชิงสถิติเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ ทำให้พบว่า (๑) ด้านผู้เรียน พบว่า เด็กปฐมวัยขาดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๕ เด็กปฐมวัยไม่กล้าตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๑ และเด็กปฐมวัยมีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ และภาษา (พม่า/ไทยใหญ่) คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๑ (๒) ด้านครูพบว่า ครูมีการใช้เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการเลือกสรรสื่อ เครื่องเล่น ส่งเสริมพัฒนาที่ยังไม่มีความหลากหลาย อีกทั้งครูยังเป็นผู้กำหนดกิจกรรมเป็นส่วนใหญ่ (๓) ด้านผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ค่อนข้างน้อย (๔) ด้านชุมชนพบว่า เด็กปฐมวัยได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนค่อนข้างน้อย

ดังนั้นเทศบาลจึงเลือกที่จะทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลทั้งหมด เพื่อให้ผู้ปกครองที่แตกต่างกัน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้พัฒนาของเด็กแต่ละคนไม่แตกต่างกัน จึงนำมาสู่โครงการการพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา

๒) การสนับสนุนผู้บริหาร ความตั้งใจของบุคลากร ทำให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนทั้งระบบของโรงเรียนเทศบาลเป็นไปได้โดยง่าย ด้วยการดำเนินโครงการลักษณะนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างขนาดใหญ่ เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนแบบเดิมมาเป็นการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ซึ่งยากที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในส่วนของแนวคิด ทรัพยากร โดยเฉพาะงบประมาณ และความทุ่มเทของบุคลากร โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการสอน การนำเอาความรู้ไปสอน การถอดบทเรียนต่าง ๆ ดังนั้นการสนับสนุนผู้บริหาร ความตั้งใจของบุคลากรของเทศบาลเมืองลำพูน ที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนเพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่ทั่วถึง เท่าเทียม สามารถพัฒนาตนเองได้ จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ

๓) การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวได้ ทำให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษา การเรียนการสอนแบบเรกจิโอเอมีเลีย มาจากความต้องการปลูกฝังศิลปะ และวัฒนธรรมให้เด็กได้รับความรัก รู้จักสิ่งที่ดี มีศิลปะสุนทรีย์ สอดคล้องกับความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล โดยครู และผู้ปกครองต้อง

อุทิศร่างกาย และแรงใจเพื่อสนับสนุนเด็ก ให้เด็กเห็นคุณค่าของศิลปะที่ปรากฏจากการเรียน ซึ่งเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ เพราะเด็กมีความสามารถ และมีศักยภาพพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดสภาพการเรียนการสอนของครู และการสนับสนุนของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ได้เองเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน โดยอาศัยสิ่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในละแวกบ้านต้น เช่น นำเด็กไปเดินตลาดเพื่อเรียนรู้ความหลากหลายของอาหาร ผัก ผลไม้ การแลกเปลี่ยนสิ่งของกับเงินแบบง่าย ๆ ทำกิจกรรมกับเด็กยามว่าง มองเด็กเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกันมากขึ้น โดยไม่ต้องพึ่งของเล่นอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้การเรียนรู้แบบนี้จึงอาศัยสิ่งเรียนรู้ที่มีอยู่มากมายในชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น กิจกรรมศิลปะภายในบ้าน โดยเน้นวัตถุดิบที่หาได้จากท้องถิ่น ธรรมชาติ หรือผัก ผลไม้ที่เหลือใช้จากในครัว ดังนั้นไม่ว่าผู้ปกครองจะมีฐานะอย่างไร ก็สามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้อย่างเท่าเทียมกัน การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย จึงทำให้เกิดการเข้าถึงการศึกษาโดยลดข้อจำกัดจากฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองซึ่งเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๔) การดำเนินโครงการมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษา ด้วยการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย ส่วนหนึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้จากการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนตามแนวคิด เรกจิโอ เอมีเลีย เช่น การใช้มุมกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน อาทิ มุมบทบาทสมมติ มุมบล็อก มุมนิทาน มุมดนตรี มุมภาษา มุมนิทาน และมุมศิลปะ แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้เทศบาลเมืองลำพูนต้องรับมือด้วยการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมทั้งแบบ On-site และแบบ On-line ซึ่งการปรับเปลี่ยนดังกล่าวได้ทำให้เกิดนวัตกรรมการจัดประสบการณ์หลายวิธีการ อาทิ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านระบบการเรียนรู้แบบ On-line ด้วยระบบ Lamphun Municipal School E-learning System การสอน Live เช่น LINE MEET/ ZOOM การเรียนแบบ On Hand การแจกถุงสื่ออุปกรณ์เสริมพัฒนาการสำหรับกิจกรรม เช่น ดินน้ำมัน สีไม้ กระดาษ เมล็ดพันธุ์พืช การสำรวจ และสนับสนุนอุปกรณ์สำหรับเด็กที่เข้าไม่ถึงระบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การสร้างกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง เช่น การร้องเพลง ทำอาหาร ปลูกต้นไม้ บทบาทสมมติ ร่วมประเมินพัฒนาการ เป็นต้น

๕) เทศบาลได้กลายมาเป็นแหล่งเรียนรู้การจัดการประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียจากการเข้ามาศึกษาดูงานของหน่วยงานต่าง ๆ การจัดโครงการครั้งนี้ ไม่เพียงแต่เทศบาลเมืองลำพูนจะได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และชุมชนแล้ว เทศบาลเมืองลำพูนยังได้รับความสนใจ และได้รับการคัดเลือกให้มีการนิเทศติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการติดตามประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้มีการนำเสนอ และสะท้อน

ภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมทั้งยังมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้ความสนใจเข้าศึกษาดูงาน การจัดการเรียนรู้ปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลีย นี อาที ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลต้นธง จังหวัดลำพูน ครูจากโรงเรียนสวนบุญโญปถัมภ์ลำพูน และนักศึกษาชาวฝรั่งเศส คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย Mondteller ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๒.๓ บทเรียนกลไกการทำงานรายพื้นที่

จากการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจำนวน ๕ แห่ง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมาเป็นบทเรียนกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน (๒) โครงการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาสำหรับเยาวชนในพื้นที่ (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ และ (๕) โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒.๑

ตารางที่ ๒.๑ บทเรียนกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/บทบาท	ปัจจัยสำเร็จ	แนวทางในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ	แนวทางการสร้างความยั่งยืนให้โครงการ
<p>๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน</p>	<p>ดำเนินงานโดยคณะทำงานกองทุน โดยมีองค์ประกอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้</p> <p>๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือ จัดทำแผน สนับสนุนงบประมาณผ่านระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนบุคลากร เชื่อมโยงโครงการไปยังโครงการอื่น ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ</p> <p>๒) ตัวแทนโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ที่อยู่ในพื้นที่มีบทบาทในฐานะที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา สนับสนุนดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ ประสานงานกับผู้ปกครอง</p> <p>๓) ตัวแทนจากสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๔) ตัวแทนองค์กรเครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และการระดมทุน อาทิ ชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ฯลฯ มีบทบาทในการระดมทรัพยากร โดยเฉพาะเงินทุน</p> <p>๕) ตัวแทนผู้ปกครอง มีบทบาทในการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ปกครอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • วิสัยทัศน์ในการให้ความสำคัญกับภาวะโภชนาการเด็กของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • ความร่วมมือของเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยเฉพาะความร่วมมือของผู้ปกครอง • การบริหารกองทุน โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ เพื่อให้กองทุนมีงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน • การจัดทำแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปแบบองค์รวม 	<ul style="list-style-type: none"> • หลังจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการจนครบทั้งชุดโครงการครบแล้ว ควรมีการถอดบทเรียนอีกครั้งเพื่อพัฒนาเป็นระบบกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน • ถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งมีสภาพปัญหาในลักษณะเดียวกัน และมีความสนใจที่จะดำเนินโครงการ • สนับสนุนการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลนาขอมเป็นพี่เลี้ยง 	<ul style="list-style-type: none"> • การทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนเห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของเงิน แต่อาจอยู่ในรูปของวัตถุดิบ หรืออาหารตามศักยภาพ • การเชื่อมโยงกองทุน ไปยังกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านการระดมทรัพยากร โดยเฉพาะเงินทุนการเชื่อมโยงกองทุนไปสู่ระบบแผนพัฒนาท้องถิ่น • การทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของภาวะโภชนาการของเด็ก เพื่อลดปัญหาดังกล่าวลง • การขยายผลไปยังกิจกรรมอื่น ๆ ที่ช่วยสนับสนุนด้านภาวะโภชนาการของเด็ก อาทิ การส่งเสริมการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหารในโรงเรียน เป็นต้น

โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/บทบาท	ปัจจัยสำเร็จ	แนวทางในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ	แนวทางการสร้างความยั่งยืนให้โครงการ
	<p>๕) ตัวแทนเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ มีบทบาทในการสะท้อนปัญหา การช่วยเหลือด้านข้อมูล การประสานงานในส่วนของเด็ก และเยาวชน การติดตามโครงการ</p> <p>๖) คณะกรรมการกองทุน โดยเป็นกลุ่มตัวแทนทั้ง ๕ กลุ่มข้างต้น มีบทบาทในการบริหารกองทุน</p>			
<p>๒) โครงการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาสำหรับเยาวชนในพื้นที่</p>	<p>๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการบริหารโครงการ ประสานความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย สนับสนุนทุนการศึกษา ติดตาม และประเมินผลโครงการ</p> <p>๒) สถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาในพื้นที่ มีบทบาทในการสนับสนุนด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่ได้รับทุน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะเป็นที่ต้องการของภาคเอกชนในพื้นที่ และมีบทบาทในการติดตามการศึกษาของเยาวชน</p> <p>๓) สถานประกอบการในพื้นที่ มีบทบาทในการสนับสนุนสถานที่ฝึกงานของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษา และสนับสนุนงานให้กับเยาวชนเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว</p> <p>๔) ภาคประชาสังคมในชุมชน อาทิ ผู้นำชุมชน องค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา คัดเลือกเยาวชนที่จะเข้าร่วมโครงการ และติดตามการศึกษาของเยาวชน</p> <p>๕) ผู้ปกครอง มีบทบาทในการให้ข้อมูลและติดตามการศึกษาของเยาวชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● วิสัยทัศน์ในการให้ความสำคัญกับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตด้วยเป็นโครงการระยะยาว ● ความต่อเนื่องในการสนับสนุนเงินทุน ● ความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และภาคเอกชนในพื้นที่ ● ศักยภาพของสถานประกอบการในพื้นที่ ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสด้านการทำงานแก่เยาวชน ● ความร่วมมือของเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ ในการคัดกรอง และติดตามเยาวชน ● ความมุ่งมั่นของเยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาด้วยต้องใช้เวลาในการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> ● หลังจากที่เยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษางบการศึกษา และได้เข้าทำงานกับสถานประกอบการที่เข้าร่วมในโครงการแล้ว ควรมีการถอดบทเรียนการดำเนินโครงการทั้งหมด เพื่อออกแบบระบบกลไกในการดำเนินโครงการฯ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินดำเนินโครงการในลักษณะดังกล่าวต่อไปในอนาคต ● ถ่ายทอดประสบการณ์ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่สนใจ โดยสนับสนุนให้เทศบาลเมืองบางกะดีเป็นที่เลี้ยง ● หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนทุนการศึกษา อาจใช้แนวทางดังกล่าวในการสนับสนุนทุนการศึกษา มากกว่าที่จะเป็นการสนับสนุนทุนแบบให้เปล่า 	<ul style="list-style-type: none"> ● การตั้งเป็นกองทุนเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา สำหรับเยาวชนในพื้นที่ โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกองทุน เพื่อให้สามารถสนับสนุนทุนได้อย่างต่อเนื่อง

โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/บทบาท	ปัจจัยสำเร็จ	แนวทางในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ	แนวทางการสร้างความยั่งยืนให้โครงการ
		<ul style="list-style-type: none"> ● ความร่วมมือของผู้ปกครองในการดูแลเยาวชนจนสามารถจบการศึกษา ● ระบบติดตามเยาวชนที่ได้รับทุนจนกระทั่งเยาวชนจบการศึกษา และภายหลังจากเยาวชนเข้าทำงานกับสถานประกอบการในพื้นที่ 		
<p>๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน</p>	<p>๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทในการสนับสนุนด้านนโยบาย ส่งเสริม และกระตุ้นให้แก่อสถานศึกษาในสังกัด และนอกสังกัด เพื่อตั้งกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชน</p> <p>๒) สถานศึกษา และครู มีบทบาทในการบริหารโครงการ ทั้งการจัดตั้งกองทุน การจัดคณะกรรมการกองทุน การระดมทุน การสนับสนุนทุน การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน</p> <p>๓) ตัวแทนภาคประชาสังคมในพื้นที่ มีบทบาทในการให้ข้อมูล การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกองทุน การช่วยเหลือสนับสนุนเงินทุน การช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนที่ได้รับทุน การติดตามเด็ก และเยาวชนที่ได้รับทุน</p> <p>๔) ตัวแทนผู้ปกครอง มีบทบาทในการให้ข้อมูล การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกองทุน การติดตาม เด็ก และเยาวชนที่ได้รับทุน</p> <p>๕) ตัวแทนเด็ก และเยาวชนมีบทบาทในการให้ข้อมูล การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกองทุน การติดตาม เด็ก และเยาวชนที่ได้รับทุน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ความมุ่งมั่นของโรงเรียน และครูในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชน ● การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ● ความร่วมมือของเครือข่ายภาคประชาสังคมต่าง ๆ ในพื้นที่ ● การบริหารกองทุน โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ เพื่อให้กองทุนมีงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน ● ระบบติดตามเด็ก และเยาวชนที่ได้รับความช่วยเหลือ ● การจัดทำแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปแบบองค์รวม 	<ul style="list-style-type: none"> ● หลังจากโรงเรียนดำเนินโครงการไประยะหนึ่งแล้ว ควรมีการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาเป็นระบบกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน ● องค์กรบริหารส่วนจังหวัดควรขยายผลโครงการดังกล่าวไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีสภาพปัญหาเดียวกันในจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนเห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร ช่วยแก้ไขปัญหา และช่วยในการติดตามเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการสนับสนุนทุน ● การเชื่อมโยงกองทุน ไปยังกองทุนอื่น ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน และนอกชุมชน เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านการระดมทรัพยากร โดยเฉพาะเงินทุน ● การเชื่อมโยงกองทุนไปสู่ระบบแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/บทบาท	ปัจจัยสำเร็จ	แนวทางในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ	แนวทางการสร้างความยั่งยืนให้โครงการ
	๖) คณะกรรมการกองทุน โดยเป็นกลุ่มตัวแทนทั้ง ๕ กลุ่มข้างต้น มีบทบาทในการบริหารกองทุน			
๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ	<p>๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีบทบาทในการสนับสนุนด้านนโยบาย ส่งเสริม และกระตุ้นให้แก่อุทยานศึกษาในสังกัด และนอกสังกัดสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ</p> <p>๒) สถานศึกษามีบทบาทในการบริหารโครงการ การประสานภาคีเครือข่าย การระดมทุน การช่วยเหลือ และการติดตามเด็กยากจนพิเศษ</p> <p>๓) ตัวแทนภาคประชาสังคมในพื้นที่ มีบทบาทในการเก็บข้อมูล การเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทุน การบริหารเงินทุน การช่วยเหลือเด็กยากจนพิเศษ การติดตามเด็กยากจนพิเศษที่ได้รับทุน</p> <p>๔) ตัวแทนผู้ประกอบการ มีบทบาทในการให้ข้อมูล การเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทุน การติดตาม เด็กที่ได้รับทุน</p> <p>๕) ตัวแทนเด็ก และเยาวชนมีบทบาทในการให้ข้อมูล การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเงินทุน การติดตาม เด็กที่ได้รับทุน</p> <p>๖) คณะกรรมการ โดยเป็นกลุ่มตัวแทนทั้ง ๕ กลุ่มข้างต้น มีบทบาทในการบริหารทุน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ความมุ่งมั่นของสถานศึกษา ในการช่วยเหลือเด็กยากจนพิเศษ ● ความสามารถของสถานศึกษาในการประสานเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ ในชุมชน ● การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ● ความร่วมมือของเครือข่ายภาคประชาสังคมต่าง ๆ ในพื้นที่ ● ความสามารถในการระดมทุน และการบริหารเงินทุน ● ระบบการประเมินเด็ก การช่วยเหลือเด็ก และการติดตามเด็กที่ได้รับความช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> ● หลังจากโรงเรียนดำเนินโครงการไประยะหนึ่งแล้ว ควรมีการถอดบทเรียนเพื่อพัฒนาเป็นระบบกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลน ● องค์กรบริหารส่วนจังหวัดควรขยายผลโครงการดังกล่าวไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีสภาพปัญหาเดียวกันในจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนเห็นความสำคัญ และเข้ามามีส่วนร่วมในภาคีเครือข่ายมากยิ่งขึ้น ● การสร้างภาคีเครือข่ายนอกพื้นที่ ● การเชื่อมโยงกองทุนไปสู่ระบบแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับพื้นที่ และระดับจังหวัด

โครงการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/บทบาท	ปัจจัยสำเร็จ	แนวทางในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ	แนวทางการสร้างความยั่งยืนให้โครงการ
<p>๕) โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา</p>	<p>๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการสนับสนุนด้านนโยบาย บุคลากร และงบประมาณเพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่</p> <p>๒) สถานศึกษา มีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบใหม่ ส่งเสริม และสนับสนุนบุคลากร ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>๓) ครู มีบทบาทในการเรียนรู้ พัฒนาตัวเอง การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ การติดตาม และประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>๔) สถาบันการศึกษาภายนอก มีบทบาทในการสนับสนุนด้านวิชาการแก่สถานศึกษา และโรงเรียน</p> <p>๕) ผู้ปกครอง มีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็ก การติดตาม และประเมินผลเด็ก</p> <p>๖) ชุมชน มีบทบาทในการช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● วิสัยทัศน์ในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยของผู้บริหารท้องถิ่น ● ความเข้มแข็งของหน่วยงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินโครงการ ● ความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ● ความร่วมมือ และความตั้งใจของครูในการพัฒนาตนเอง ในการจัดการเรียนการสอน การติดตาม และประเมินผล ด้วยเป็นสิ่งใหม่ ● ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะการจัดประสบการณ์ไม่ได้มีเฉพาะในโรงเรียน แต่ยังรวมถึงที่บ้าน ● ความร่วมมือของชุมชนในการส่งเสริมสนับสนุนสถานที่สำหรับการเรียนรู้ของเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> ● หลังจากโรงเรียนดำเนินโครงการไประยะหนึ่งจนสามารถประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบแล้ว ควรมีการถอดบทเรียนอีกครั้ง เพื่อพัฒนาเป็นระบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียที่เป็นรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ● องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรขยายการดำเนินโครงการดังกล่าวไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพื้นที่ใกล้เคียงในจังหวัดเดียวกัน ● องค์กรบริหารส่วนจังหวัดอาจนำไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอื่น ๆ ในจังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> ● การบรรจุรูปแบบของการจัดประสบการณ์เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตร ของสถานศึกษา ● การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรเหมาะสมกับบริบทกับเด็ก ครู สถานศึกษา ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ● การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก

บทที่ ๓

บริบททั่วไป และสภาพปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะที่ ๒

จากการดำเนินการรับสมัคร และคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการในระยะที่ ๒ โครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อพัฒนา และขับเคลื่อนการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการจำนวน ๑๓ แห่ง ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน (๒) องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว (๓) องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม (๔) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ (๕) เทศบาลตำบลเสิงสาง (๖) เทศบาลเมืองทุ่งสง (๗) เทศบาลเมืองล่อแมต (๘) เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี (๙) เทศบาลเมืองศรีสะเกษ (๑๐) เทศบาลนครพิษณุโลก (๑๑) เทศบาลนครภูเก็ต (๑๒) เทศบาลนครสกลนคร และ (๑๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งแต่ละแห่งมีบริบทด้านพื้นที่ บริบทด้านองค์กร บริบทด้านการศึกษา และบริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

๓.๑ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ ๕๕๙ หมู่ที่ ๓ บ้านท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ทิศเหนือติดต่อกับประเทศเมียนมา ทิศใต้ติดต่อกับตำบลแม่नावาง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลห้วยชมพู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และประเทศเมียนมา และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลมะลิกา อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ค่อนข้างมาก โดยมีระยะทางถึง ๑๓๓ กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๕) ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงานบริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๑.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนจำแนกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ๒ ตำแหน่ง และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ๑ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ๑ ตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ๑ ตำแหน่งและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๕)

ในส่วนของโครงสร้างระบบการบริหารงานภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนแบ่งการบริหารงานออกเป็น ๕ หน่วยงาน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๕) ได้แก่

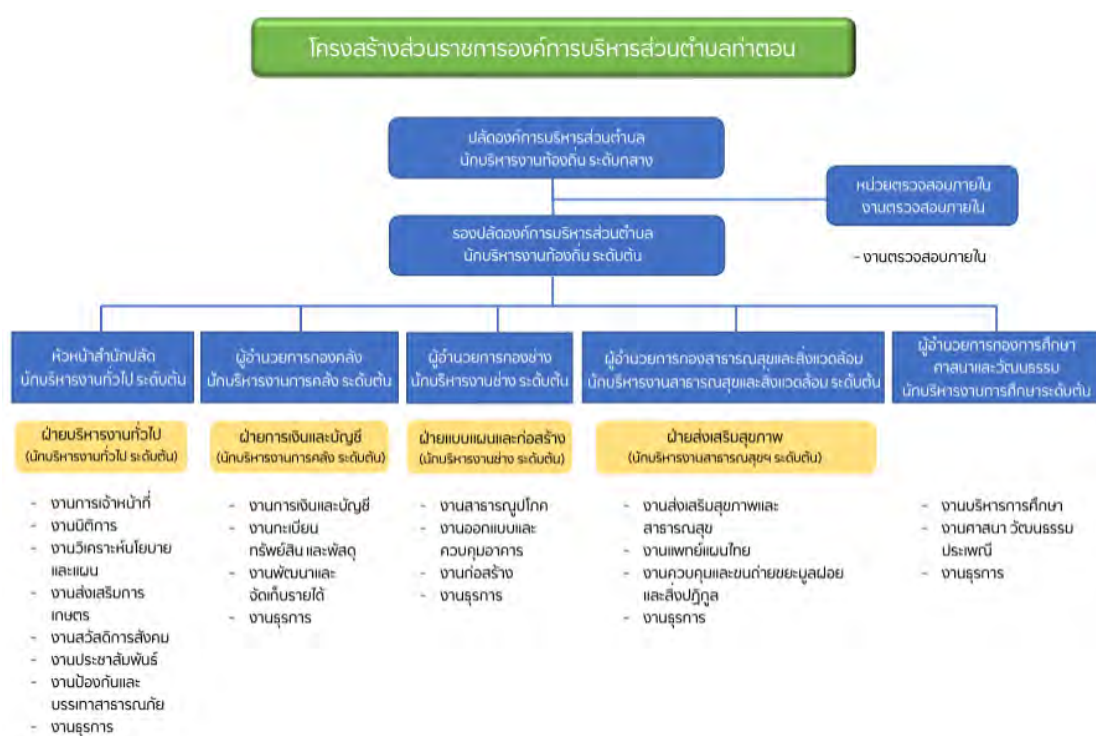
(๑) สำนักปลัด ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ประกอบไปด้วย งานการเจ้าหน้าที่ งานนิติการ งานวิเคราะห์นโยบาย และแผน งานส่งเสริมการเกษตร งานสวัสดิการสังคม งานประชาสัมพันธ์ งานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยและงานธุรการ

(๒) กองคลัง ได้แก่ ฝ่ายการเงิน และบัญชี ประกอบไปด้วย งานการเงิน และบัญชี งานทะเบียน ทรัพย์สิน และพัสดุ งานพัฒนา และจัดเก็บรายได้และงานธุรการ

(๓) กองช่าง ได้แก่ ฝ่ายแบบแผน และก่อสร้าง ประกอบไปด้วย งานสาธารณูปโภค งานออกแบบ และควบคุมอาคาร ฝ่ายก่อสร้าง และงานธุรการ

(๔) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ฝ่ายสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย งานส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข งานแพทย์แผนไทย งานควบคุม และขนถ่ายขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และงานธุรการ

(๕) กองการศึกษา ประกอบไปด้วย งานบริหารการศึกษา งานศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และงานธุรการ

ภาพที่ ๓.๑ โครงสร้างส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๕)

สำหรับพื้นที่รับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนมีพื้นที่รับผิดชอบ ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ ๑ บ้านห้วยปู หมู่ ๒ บ้านห้วยมะเฟือง หมู่ ๓ บ้านท่าตอน หมู่ ๔ บ้านห้วยน้ำเย็น หมู่ ๕ บ้านหาดชมพู หมู่ ๖ บ้านสันตติ์นคู หมู่ ๗ บ้านท่ามะแกง หมู่ ๘ บ้านใหม่หมอกจ้าม หมู่ ๙ บ้านเมืองงาม หมู่ ๑๐ บ้านห้วยสำน หมู่ ๑๑ บ้านสุขฤทัย หมู่ ๑๒ บ้านผาใต้ หมู่ ๑๓ บ้านเมืองงาม

ใต้ หมู่ ๑๔ บ้านร่มไทยและหมู่ที่ ๑๕ บ้านห้วยศาลา (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๒, น. ๓) ซึ่งแต่ละหมู่บ้านกระจายอยู่ในพื้นที่ที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง ส่งผลต่อการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน

ภาพที่ ๓.๒ แผนที่แสดงที่ตั้งและขอบเขตพื้นที่ของตำบลท่าตอน (ศูนย์ประสานงานโครงการวิจัยการพัฒนากิจกรรมเครดิตยูเนียนให้มีเสถียรภาพและความยั่งยืนในเขตภาคเหนือตอนบน, มปป., ออนไลน์)

ในส่วนของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๒) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาขององค์กร ได้แก่ “เราจะเป็นองค์กรแห่งคุณภาพที่ให้บริการดีเลิศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน และสังคม โดยยึดหลักธรรมาภิบาล” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับชุมชน (พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่ง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร พัฒนาบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว (ส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างภูมิคุ้มกันระบบเศรษฐกิจ ส่งเสริมการท่องเที่ยว) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาขยะ และมลภาวะ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู และสืบสานศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (พัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต (ส่งเสริมการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิต

เด็ก เยาวชน คนชรา และผู้ด้อยโอกาส) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การจัดระเบียบภายในชุมชน และ การสร้างความร่วมมือในการรักษาความสงบ เรียบร้อย (การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชุมชน การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด อบายมุข และปัญหาแรงงานต่างด้าว ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (การพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรท้องถิ่น การพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายใต้ หลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตรวจสอบควบคุม) (องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๕) ดังนั้นประเด็นการศึกษาจึงปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การ พัฒนาการศึกษ การสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนมี แผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๖๐๑ โครงการ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) โครงการส่วนใหญ่อยู่ใน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับชุมชนจำนวน ๑,๐๓๗ โครงการ (๖๔.๘%) ใช้งบประมาณทั้งหมด ๑,๓๓๘.๘๒๘ ล้านบาท โดยงบประมาณส่วนใหญ่ เป็น งบประมาณในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมกับชุมชน ใช้งบประมาณ ๙๓๒.๑๔๑ ล้านบาท (๖๙.๖%) (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๕) ดังนั้น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนจึงยังให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานเป็น หลัก

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน มีโครงการที่อยู่ในแผนทั้งหมด ๑๐๒ โครงการ ส่วนใหญ่อยู่ใน ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุข และคุณภาพชีวิต จำนวน ๔๐ โครงการ (๓๙.๒%) ใช้งบประมาณ ๖๓.๖๒๓ ล้านบาท (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๓, น. ๔ - ๖) ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนให้ความสำคัญกับการศึกษาค่อนข้างมาก

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ องค์การ บริหารส่วนตำบลท่าตอนมีรายรับจริงจำนวน ๑๐๘.๕๑๐ ล้านบาท เป็นรายได้จากการจัดเก็บเอง ๒.๗๑๕ ล้านบาท รายได้ที่รัฐบาลเก็บแล้วจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔๔.๓๕๐ ล้านบาท รายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๖๑.๔๔๕ ล้านบาท ส่วนรายจ่าย ในปี ๒๕๖๓ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนมีรายจ่ายจริงจำนวน ๙๑.๗๑๙ ล้านบาท (๘๔.๕%) (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๔) องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนจึงมีรายรับมากกว่า รายจ่าย

๓.๑.๒ บริบทเชิงพื้นที่

จากการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ของตำบลท่าตอน ทั้งลักษณะทางกายภาพ ประชากร สังคม และเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ระบบสาธารณสุข และสาธารณสุขการซึ่งส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาพบว่า (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๐, น. ๑ - ๑๒)

๑) ลักษณะทางกายภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนมีพื้นที่ประมาณ ๑๗๗.๔๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๑๐,๙๐๖.๒๕ ไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภูเขาสูง มีที่ราบ แคน ๆ ตามชายฝั่งแม่น้ำ และที่ราบตามหุบเขา มีแม่น้ำกอกไหลผ่านโดยมีต้นกำเนิดจากประเทศเมียน

มา โดยไหลผ่านตลอดแนวเขตพื้นที่ และมีลำห้วยเล็กผ่านตามหมู่บ้านเกือบทุกหมู่บ้าน บนภูเขาสูงมีป่าไม้สมบูรณ์ ได้แก่ ป่าเบญจพรรณ และป่าผลัดใบ สภาพพื้นที่เป็นดินปนทราย มีการพังทลายของหน้าดิน

๒) ประชากร ในปี ๒๕๖๓ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนมีประชากรทั้งสิ้น ๒๑,๔๖๑ คน จำแนกเป็นชาย ๑๐,๑๖๑ คน หญิง ๑๐,๓๐๐ คน มีครัวเรือน ๘,๔๗๐ ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๓) โดยประชากรในตำบลท่าตอนมีหลากหลายชนเผ่าจำนวนถึง ๑๒ ชนเผ่า

๓) สังคม และเศรษฐกิจ สภาพสังคมโดยทั่วไปของตำบลท่าตอน เป็นสภาพสังคมของคนหลากหลายชาติพันธุ์ ส่วนสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของตำบลท่าตอน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนาทั้งนาปี และนาปรัง รวมถึงชาวไร่ซึ่งสามารถปลูกได้บนพื้นที่ภูเขา การทำสวนผลไม้ โดยมีพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ลิ้นจี่ มะม่วง การเลี้ยงสัตว์ อาทิ กระบือ สุกร ไก่ ปลา นอกจากนี้ยังมีธุรกิจร้านค้า โรงแรมที่พัก รีสอร์ท ห้องเช่า ร้านอาหาร และร้านค้าต่าง ๆ มีการท่องเที่ยวโดยมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย อาทิ วัดท่าตอน น้ำพุร้อนมะลิกา ไร่ฮงุ่นหอมแผ่นดิน หมู่บ้านนาเนาเผ่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าพื้นเมือง หัตถกรรมพื้นบ้าน การจักสานเป็นอาชีพเสริม มีกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง และด้วยเหตุที่ตำบลท่าตอนอยู่ติดชายแดนไทยเมียนมา จึงทำให้เกิดการย้ายถิ่นของแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน จนทำให้เกิดประชากรแฝงจำนวนมาก

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ตำบลท่าตอนมีชนหลากหลายชนเผ่าอาศัยอยู่ร่วมกัน แต่ละหมู่บ้านแบ่งเป็นหย่อมบ้าน ทำให้การนับถือศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมมีความหลากหลายแตกต่างกัน มีทั้งที่นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม บางชนเผ่ายังคงนับถือผี โดยมีสถาบัน และองค์กรทางศาสนา ได้แก่ วัด ๑๗ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๑๖ แห่ง สุเหร่า ๑ แห่ง และศาลเจ้า ๑ แห่ง

ในส่วนของประเพณี ประเพณีสำคัญในชุมชน ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีกินวอ ประเพณีไล่ชิงช้า ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ประเพณีสลากภัต ประเพณีกินข้าวใหม่ และประเพณีปอยส่างลอง

สำหรับทางด้านภาษา ด้วยตำบลท่าตอนมีชนหลากหลายชนเผ่าจึงทำให้มีหลากหลายภาษา ทั้งภาษาพื้นเมือง ภาษากะเหรี่ยง ภาษาไทใหญ่ เป็นต้น ซึ่งความหลากหลายภาษา ทำให้ครูมีปัญหาในการสื่อสารกับเด็ก และผู้ปกครอง

๕) ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตำบลท่าตอนมีทางหลวงหมายเลข ๑๐๘๙ ตัดผ่าน ถนนภายในหมู่บ้านมีทั้งถนนลาดยาง และคอนกรีต บางส่วนยังมีสภาพเป็นถนนลูกรัง มีการพังทลายของถนนด้วยมีสภาพเป็นภูเขาสูง ประชากรส่วนใหญ่มีไฟฟ้าใช้ประมาณ (๙๕%) ส่วนระบบประปายังมีไม่ถึงทั่วถึง ยังมีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคทั้ง ๑๕ หมู่บ้าน แม้จะมีระบบประปา ๓๕ แห่ง ระบบบ่อน้ำตื้น ๒๐ แห่ง และบ่อน้ำบาดาล ๕ แห่งก็ตาม การติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์ส่วนใหญ่สามารถติดต่อสื่อสารได้ แต่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้บางหมู่บ้านการติดต่อทำได้ยาก ส่งผลต่อการศึกษา โดยเฉพาะเมื่อมีการเรียนออนไลน์

๓.๑.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

จากการศึกษาบริบทด้านการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ทั้งในด้านหน่วยงาน และบุคลากร ด้านนโยบาย และด้านสถานศึกษาพบว่า

๑) **ด้านหน่วยงาน และบุคลากร** องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามยังไม่มีงานด้านการศึกษาโดยตรง โดยบุคลากรทางการศึกษาจะอยู่ภายใต้งานส่งเสริมสุขภาพ และสาธารณสุข โดยมีบุคลากรด้านการศึกษา ได้แก่ นักวิชาการศึกษา จำนวน ๒ ตำแหน่ง ครู ๕ ตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก ๑๒ ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก (ภารกิจ) ๑๔ ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก (คนงานทั่วไป) ๓๖ ตำแหน่ง และภารโรง ๕ ตำแหน่ง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนจึงมีบุคลากรทางการศึกษาค่อนข้างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ

๒) **ด้านนโยบาย** ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนกำหนดการพัฒนาทางการศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา การสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ๓ แนวทาง ได้แก่ (๑) ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๒) ส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของคนในชุมชนและ (๓) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน คนชราและผู้ด้อยโอกาส โดยมีโครงการพัฒนาจำนวน ๒๐๘ โครงการ มีงบประมาณรวม ๑๗๐.๓๒๕ ล้านบาท (๑๒.๗%) (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๒, น. ๔๐)

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนยังได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) โดยตรง เพื่อใช้กำหนดทิศทางพัฒนาทางการศึกษาของกองการศึกษาฯ โดยมีวิสัยทัศน์คือ “กองการศึกษาฯ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน บริหารสถานศึกษาได้มาตรฐานอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นเลิศด้านกีฬา น้อมนำศาสตร์พระราชာเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดชีวิต” (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๐)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เฉพาะในส่วนของแผนงานด้านการศึกษาพบว่า มีโครงการที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๐ โครงการ (๙.๘%) งบประมาณ ๑๔.๗๙๔ บาท (๒๓.๓%) โดยมีโครงการ ได้แก่ โครงการเปิดบ้านวิชาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา โครงการห้องเรียนมอนเตสเซอร์รี โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดประสบการณ์เรียนรู้มอนเตสเซอร์รี โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้เด็กปฐมวัยแก่ครูผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทางการศึกษาเงินอุดหนุนส่วนราชการและโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลท่าตอน (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน, ๒๕๖๓, น. ๑๘ – ๒๐) ดังนั้นจึงยังไม่พบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยตรง

๓) **ด้านสถานศึกษา** ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๒๗ แห่ง ได้แก่

(๓.๑) **สถานศึกษาสังกัดขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน** องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนถึง ๑๓ แห่ง ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้วย

ศาลา (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้วยปู (๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่งทรายมูล (๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใหม่หมอกจ๋าม (๕) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมืองงาม (๖) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดท่าตอน (๗) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กห้วยสำน (๘) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่ามะแกง (๙) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผาใต้ (๑๐) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสุขฤทัย (๑๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่าแขม (๑๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสันตันคู และ (๑๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กป่ากุ่ม

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ในพื้นที่ตำบลท่าตอน มีสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ จำนวน ๑๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านห้วยปู (อนุบาล - ป.๖) (๒) โรงเรียนเพียงหลวง ๑ (บ้านท่าตอน) (อนุบาล - ม.๓) (๓) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำเย็น (อนุบาล - ป.๖) (๔) โรงเรียนทนสันตันคู (อนุบาล - ป.๖) (๕) โรงเรียนบ้านท่ามะแกง (อนุบาล - ม.๓) (๖) โรงเรียนบ้านห้วยศาลา (อนุบาล - ป.๖) (๗) โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๙ (อนุบาล - ม.๓) (๘) โรงเรียนโชติคุณะเกษม บ้านเมืองงาม (อนุบาล - ม.๓) (๙) โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้) (อนุบาล - ป.๖) (๑๐) โรงเรียนบ้านสุขฤทัย (อนุบาล - ป.๖) (๑๑) โรงเรียนศึกษานารีอนุสรณ์ ๓ (ตชด. บ้านห้วยสำน) (อนุบาล - ป.๖) และ (๑๒) โรงเรียนไลออนส์มหาจักร ๘ บ้านร่มไทย (ตชด.) (อนุบาล - ป.๖) (๑๓) โรงเรียนอนุบาลอัลมอล (เตรียมอนุบาลและอนุบาล) และ (๑๔) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านผาแตก

๓.๑.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากสำรวจสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน เป็นตำบลที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม เด็กเล็ก และผู้ปกครองจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองในการสื่อสารเป็นหลัก ส่งผลให้เด็กเล็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ ทำให้ต้องเผชิญปัญหาในการเรียนหลายประการ เช่น การไม่เข้าใจภาษาที่ครูใช้สื่อสารกับเด็กเล็ก ฯลฯ และเด็กส่วนใหญ่ที่พบ มักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทำให้ดูแลเด็กเล็กไม่ดีเท่าที่ควร และการสื่อสารใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับที่สูงในอนาคตต่อไป ดังนั้น (๑) การที่ครอบครัวมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ มีความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม และ (๒) เด็กส่วนใหญ่ที่พบ มักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทำให้ดูแลเด็กเล็กไม่ดีเท่าที่ควร ปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบ คือ เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับที่สูงในอนาคตต่อไป

๓.๒ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ตั้งอยู่ในเขตอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่เลขที่ ๑๒๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ทิศเหนืออยู่ติดกับตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง ทิศตะวันออก อยู่ติดกับตำบลหนองหล่ม อำเภอห้างฉัตร ทิศใต้

ติดต่อกับ ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดไม่มากนัก ประมาณ ๒๗ กิโลเมตร โดย องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๒.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วจำแนกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๒ ตำแหน่ง เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๑ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๑ ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๕ ตำแหน่ง และเลขานุการองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ๑ ตำแหน่ง

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วแบ่งเป็น ๔ หน่วยงาน ได้แก่

(๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย งานนโยบายและแผน งานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย งานบริหารทั่วไปและงานธุรการ

(๒) กองคลัง ประกอบไปด้วยงานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ งานการเงิน และบัญชี งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

(๓) กองช่าง ประกอบไปด้วยงานก่อสร้าง ออกแบบและควบคุมอาคาร และงานสาธารณูปโภค

(๔) กองการศึกษา

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีจำนวนบุคลากรทั้งสิ้น ๒๐ คน (ปี ๒๕๖๕) ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในสำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วประกอบไปด้วยพื้นที่รับผิดชอบใน ๗ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านทุ่งผา หมู่ที่ ๒ บ้านทุ่งตุ่น-แม่ติว หมู่ที่ ๓ บ้านวอแก้ว หมู่ที่ ๔ บ้านหลายทุ่ง หมู่ที่ ๕ บ้านทุ่งหก หมู่ที่ ๖ บ้านทุ่งจิว และหมู่ที่ ๗ บ้านน้ำจำ

ภาพที่ ๓.๓ ขอบเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว, ๒๕๖๔a)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้วได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ได้แก่ “ตำบลแห่งการเรียนรู้ ก้าวสู่พื้นที่เกษตรอินทรีย์ มีการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล อยู่บนพื้นฐานความพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (แผนงานอุตสาหกรรม และโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (แผนงานด้านบริหารทั่วไป แผนงานรักษาความสงบภายใน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการเกษตร) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานรักษาความสงบภายใน แผนงานการศึกษา แผนงานสาธารณสุข แผนงานเคหะและชุมชน แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ อุตสาหกรรมและโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ (แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการแผนงานการเกษตร) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหาร และพัฒนาองค์กร (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) (องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๒๖ - ๓๙) ดังนั้นการพัฒนาด้านการศึกษา จึงปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม

ในแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้วมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๐๕๐โครงการ (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) งบประมาณ ๑,๑๘๖.๘๗๕ ล้านบาท โดยโครงการส่วน

ใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมจำนวน ๒๕๕ โครงการ (๒๔.๓%) อย่างไรก็ตาม ในส่วนของงบประมาณ ส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน ๑,๐๗๕.๔๘๔ ล้านบาท (๙๐.๖%) (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๓๘ - ๓๙) ดังนั้นแผนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว จึงยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีโครงการทั้งหมด ๖๒ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๔๕.๕๐๖ ล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม จำนวน ๑๖.๓๒๑ บาท (๓๕.๙%) (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๕b, น. ๓-๕) ดังนั้นแม้แผนพัฒนาท้องถิ่นจะเน้นหนักไปที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน แต่ในส่วนของงานดำเนินงานจริง องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคม ซึ่งการศึกษาอยู่ในการพัฒนาดังกล่าว

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีรายได้รวม ๓๑.๑๕๙ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๑๕.๘๑๙ ล้านบาท (๕๐.๘%) มีรายจ่ายรวม ๒๖.๗๓๕ ล้านบาท (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๓)

๓.๒.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีพื้นที่ประมาณ ๑๐๙.๘๖๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๖๘,๖๖๓ ไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาและเนินเขา โดยมีพื้นที่ป่าสงวนบางส่วน คือ ป่าสงวนแห่งชาติแม่วังฝั่งขวา อุทยานขุนตาล อุทยานแม่ไพร และที่ราบเชิงเขาซึ่งเป็นพื้นที่ในการทำเกษตร โดยลักษณะทั่วไปของดินในพื้นที่ตำบลวอแก้วจะเป็นดินร่วนปนทราย (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๑ - ๒)

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีประชากรรวมทั้งสิ้น ๔,๐๖๗ คน จำแนกเป็น ชาย ๒,๐๒๑ คน และหญิง ๒,๐๔๖ คน โดยมีกลุ่มวัยเด็กเล็ก ๐ - ๖ ปี จำนวน ๑๖๕ คน และเด็กโต (๗-๑๒ ปี) จำนวน ๒๐๙ คน (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๓)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** สภาพสังคมโดยทั่วไปของตำบลวอแก้วเป็นสังคมเกษตร แรงงานส่วนใหญ่จึงเป็นแรงงานภาคการเกษตร แรงงานรับจ้างทั่วไป และแรงงานก่อสร้าง โดยตำบลวอแก้วมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดประมาณ ๒๗,๔๐๐ ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวเหนียวสันป่าตอง ข้าวเจ้าหอมมะลิ ข้าวเหนียว กข.๖ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ยาสูบ ยางพารา พืชอายุสั้น เป็นต้น นอกจากนี้ในแต่ละครัวเรือนยังมีการทำประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติและอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ เช่น อ่างเก็บน้ำแม่ไพร อ่างเก็บน้ำแม่เปิบ อ่างเก็บน้ำห้วยซ้อน อ่างเก็บน้ำห้วยบก เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๕)

นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีการเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว กระบือ ไก่ เป็ด มีฟาร์มไก่ไข่ ฟาร์มหมู และฟาร์มวัวนม มีกิจกรรมการบริการ ได้แก่ โฮมสเตย์ บ้านวอแก้ว (รถรับส่ง) การท่องเที่ยว ได้แก่ วัดม่อนป้อมปอดอยแล วัดดอนเปียง น้ำตกแม่ไพร มีกิจกรรมอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงบ่มใบยาสูบ จำนวน ๑ แห่ง รวมถึงการพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ ได้แก่ สหกรณ์โคนมนครลำปาง ซึ่งมีเพียงแห่ง

เดียวของจังหวัดลำปาง วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ตำบลวอแก้ว กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ร้านค้าชุมชนบ้านวอแก้ว บ้านหลายทุ่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๕)

ทั้งนี้ตำบลวอแก้วมีปัญหาหลายสาเหตุแต่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่ปัญหาหลายสาเหตุจะเป็นการเสพ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วได้ดำเนินการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาลหลายสาเหตุในพื้นที่ เช่น การรณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๔)

นอกจากนี้ตำบลวอแก้วมีการจัดตั้งชมรมคนพิการ เพื่อช่วยเหลือผู้พิการในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอาชีพด้านสวัสดิการ และมีการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพแก่ผู้พิการระบบบริการพื้นฐาน (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๔)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตตำบลวอแก้วนับถือศาสนาพุทธ โดยมีประเพณี และงานประจำปีที่สำคัญ อาทิ ประเพณีตานก๋วยสลาก (สลากภัตร) ประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีปีใหม่เมือง (ประเพณีสงกรานต์) ประเพณีสืบชะตาแม่น้ำ ประเพณีเลี้ยงผีปู่ – ผีย่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่น การทำเครื่องจักสานใช้สำหรับในครัวเรือน พิธีกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๕ - ๖)

๕) ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตำบลวอแก้วมีการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางน้ำ ทางราง ฯลฯ โดยประชาชนส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ รถจักรยานยนต์ส่วนตัว มีบริการรถรับส่งจากตำบลวอแก้วไปอำเภอห้างฉัตรซึ่งเป็นรถบริการจากเอกชน (รถสองแถว) รถรับส่งนักเรียน (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๔)

ในส่วนไฟฟ้า ครัวเรือนในตำบลวอแก้วมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน แต่มีบางครัวเรือนที่ปลูกสร้างใหม่ต้องขอต่อกับข้างบ้าน สำหรับไฟฟ้าส่องสว่างยังมีบางส่วนที่ยังไม่ทั่วถึงและมีปัญหาชำรุด (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๔)

สำหรับการประปา การประปาเป็นระบบประปาหมู่บ้าน โดยทุกหมู่บ้านมีระบบประปาใช้ แต่ปัญหาที่พบมักเกิดจากน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค ระบบประปาคอนข้างเก่าเสื่อมโทรม และน้ำดิบบางส่วนปนเปื้อนสารฟลูออไรด์เกินค่ามาตรฐาน (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๕)

๓.๒.๓ บริบทด้านการจัดการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาโดยตรง ได้แก่ กองการศึกษา โดยมีบุคลากรจำนวน ๓ คน ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษา และครูจำนวน ๒ คน

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ขององค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วพบว่า ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่ในยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม โดยมีแผนดำเนินโครงการ ๔๕ โครงการ (๔.๓%) แต่มีงบประมาณค่อนข้างน้อยคือ ๗.๒๗๐ ล้านบาท (๐.๖%) (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว, ๒๕๖๔a, น. ๓๘-๓๙)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากแผนการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภายใต้แผนงานการศึกษาเพียง ๓ โครงการ งบประมาณรวม ๐.๖๓๘ ล้านบาท ได้แก่ โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารสถานศึกษา โครงการอาหารกลางวันนักเรียน (โรงเรียนทุ่งหก) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (โรงเรียนทุ่งหก) ดังนั้นจึงไม่พบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๔ แห่ง ได้แก่

(๓.๑) สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว มีเพียง ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านทุ่งหก (๒) โรงเรียนวอแก้ววิทยา และ (๓) โรงเรียนวอแก้ววิทยา

๓.๒.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วได้ร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน โรงเรียนวอแก้ววิทยา โรงเรียนบ้านทุ่งหก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวอแก้ว อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำองค์กรภาคประชาชน สำรวจเด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษาพบว่า (๑) เด็กอายุ ๒ – ๕ ปี จำนวน ๒๐ คน มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ได้แก่ ครอบครัวมีรายได้น้อย อยู่ในครอบครัวใหญ่ จำนวน ๑๑ คน เด็กไม่ได้รับประทานอาหารเช้าที่เพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย จำนวน ๒ คน เด็กอยู่กับปู่ย่าตายาย พ่อกับแม่แยกกันอยู่ ส่งผลต่อการเรียนของเด็ก เด็กเรียนรู้ได้ช้า จำนวน ๔ คน และเด็กมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ช้ากว่าวัย มีโรคประจำตัว จำนวน ๓ คน ดังนั้นเด็กจึงมีความต้องการได้รับการสนับสนุนด้านทุนการศึกษา สื่อการเรียนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก อาหารเช้า (๒) เด็กช่วงอายุ ๖ – ๑๕ ปีจำนวน ๕๖ คน จำแนกเป็นมีปัญหาครอบครัวมีรายได้น้อย อยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่ จำนวน ๑๕ คน พ่อแม่แยกทาง อยู่กับปู่ย่า ตายาย ทำให้มีผลต่อการเรียนรู้ จำนวน ๒๙ คน พัฒนาการด้านการเรียนรู้ช้ากว่าวัย มีโรคประจำตัว จำนวน ๑๒ คน และ (๓) เยาวชนช่วงอายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๑๔ คน ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ ครอบครัวมีรายได้น้อย อยู่ในครอบครัวใหญ่ จำนวน ๕ คน เด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษามีสถานะทางครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกันอยู่ ทำให้ต้องอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ซึ่งขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ จำนวน ๔ คน พัฒนาการด้านการเรียนรู้ช้ากว่าวัย มีโรคประจำตัว จำนวน ๒ คน ไม่ต้องการเรียน จำนวน ๓ คน

นอกจากนี้ยังพบปัญหาอื่น ๆ อาทิ ขาดการสนับสนุน วัสดุ/อุปกรณ์การเรียน รวมถึงสื่อที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในยุคที่ต้องใช้ระบบสารสนเทศในการเรียนการสอน ประกอบกับสถานะทางรายได้ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีอาชีพทำการเกษตร และรับจ้างทั่วไป จึงมีรายได้น้อย ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ทางการศึกษามาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้เด็กเยาวชนขาดโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ไม่สามารถเรียนให้จบการศึกษาในระดับที่คาดหวังได้ ส่งผล

ต่อการประกอบอาชีพ และรายได้ในการพัฒนา หรือยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัว ให้ดีขึ้นได้ จนทำให้กลายเป็นปัญหาสังคม

ดังนั้นที่มาของปัญหาดังกล่าวจึงเกิดจาก (๑) เด็ก เยาวชน ที่อยู่ในครอบครัวพ่อแม่หย่าร้างแยกทางกันอยู่ ต้องอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ส่วนใหญ่มีรายได้น้อย (๒) ครอบครัวมีรายได้น้อยมีภาระค่าใช้จ่ายมาก ไม่สามารถจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียน หรือเครื่องมือสื่อสารได้ (๓) ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ที่เด็กเยาวชนอาศัยอยู่ ขาดความเข้าใจในระบบการศึกษา การดูแลเอาใจใส่ หรือการส่งเสริมการศึกษาได้เต็มศักยภาพ และ (๔) การได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานของรัฐยังไม่เพียงพอสำหรับการส่งเสริมระบบการศึกษา

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเด็ก เยาวชน ที่อยู่ในครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคมส่วนใหญ่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตได้น้อยกว่าเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีความพร้อม เนื่องจากการอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ หรืออยู่เพียงลำพังกับพ่อ หรือแม่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ และการส่งเสริมหรือสนับสนุน วัสดุ/อุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษา รวมถึงขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีการติดต่อประสานงานต่าง ๆ ขาดโอกาสในการทำงานที่มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ขาดโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น และจะกลายเป็นภาระให้สังคมที่ต้องดูแลกันต่อไป เป็นวงจรที่ไม่สามารถตัดให้ขาดไปจากสังคมได้

๓.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยมีที่ตั้งของสำนักงานอยู่หมู่ที่ ๑๖ บ้านขนาดมอญใต้ ตำบลตาตุ่ม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ทิศเหนือติดต่อกับตำบลจารย์ และตำบลทม ทิศใต้ติดต่อกับสาธารณสุขรัฐประชาธิปไตยกัมพูชา ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลเทพรักษา และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดสุรินทร์ประมาณ ๖๗ กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๔a, น. ๑ - ๒) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๓.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มจำแนกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม ๒ ตำแหน่ง เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม ๑ ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม ๑๘ ตำแหน่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, มปป.)

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานแบ่งเป็น ๔ หน่วยงาน (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๐) ได้แก่

(๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย งานบริหารงานทั่วไป งานนโยบาย และแผน งานกฎหมาย และคดี งานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย งานกิจการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล งานสวัสดิการ และสังคม งานสาธารณสุข และงานส่งเสริมการเกษตร

(๒) กองคลัง ประกอบไปด้วย งานการเงิน งานบัญชี งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ งานทะเบียนทรัพย์สิน และพัสดุ

(๓) กองช่าง ประกอบไปด้วย งานก่อสร้าง งานออกแบบและควบคุมอาคาร งานผังเมือง งานอนามัย และสิ่งแวดล้อม งานประสานสาธารณูปโภค

(๔) กองการศึกษา ประกอบไปด้วยงานส่งเสริมกิจการโรงเรียน งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานบริหารการศึกษา งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ภาพที่ ๓.๔ โครงสร้างการบริหารองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุมประกอบไปด้วย ๒๘ หมู่บ้านกระจายอยู่ในพื้นที่ ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านขนาดมอญตะวันออก หมู่ที่ ๒ บ้านตาเมา หมู่ที่ ๓ บ้านปวงตึก หมู่ที่ ๔ บ้านขนาดมอญ หมู่ที่ ๕ บ้านขยอง หมู่ที่ ๖ บ้านโนนสว่าง หมู่ที่ ๗ บ้านคณา หมู่ที่ ๘ บ้านทัพดีด หมู่ที่ ๙ บ้านดาร์ หมู่ที่ ๑๐ บ้านภูมินิยม หมู่ที่ ๑๑ บ้านห้วยสิงห์ หมู่ที่ ๑๒ บ้านตาแตรว หมู่ที่ ๑๓ บ้านโคกสง่า หมู่ที่ ๑๔ บ้านตาตุม หมู่ที่ ๑๕ บ้านเสรีพัฒนา หมู่ที่ ๑๖ บ้านขนาดมอญใต้ หมู่ที่ ๑๗ บ้านสะพานใหม่พัฒนาและหมู่ที่ ๑๘ บ้านปวงตึกใต้ (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔a, น. ๔)

สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว (แผนงานการศึกษา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานการเกษตร) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรและเกษตรอินทรีย์ และพัฒนาอาชีพ (แผนงานการเกษตร แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ (แผนงานการศึกษา แผนงานการศึกษา วัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการพัฒนาและจัดระเบียบชุมชน คุณภาพชีวิต สังคม และสาธารณสุข (แผนงานการรักษาความสงบภายใน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานงบบกลาง แผนงานสาธารณสุข) และยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่น การบริหารงานบุคลากร และความมั่นคงชายแดน (แผนงานบริหารงานทั่วไป) (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔a, น. ๔ - ๖) ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงปรากฏชัดเจนอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการพัฒนา และส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและนันทนาการ

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุมมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๒,๔๐๔ โครงการ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑,๒๓๔.๒๔๕ ล้านบาท โดยโครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคจำนวน ๑,๙๖๐ โครงการ (๘๑.๕%) และเช่นเดียวกัน งบประมาณส่วนใหญ่เป็นงบประมาณในยุทธศาสตร์ที่ ๑ โดยมีจำนวนงบประมาณรวมทั้งสิ้น ๑,๐๓๑.๗๙๑ ล้านบาท (๘๓.๖%) (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔a, น. ๓๖ - ๓๗) ดังนั้นแผนท้องถิ่นดังกล่าวจึงยังคงเน้นในเรื่องการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุมมีโครงการทั้งหมด ๖๐ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๓๙.๓๕๙ ล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่ไปอยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการพัฒนา และจัดระเบียบชุมชน คุณภาพชีวิต สังคมและสาธารณสุขจำนวน ๒๗.๐๑๐ ล้านบาท (๖๘.๖%)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีรายได้ทั้งหมด ๗๕.๗๔๐ ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ได้มาจากรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๔๖.๕๕๖ ล้านบาท (๖๑.๕%) มีรายจ่ายเท่ากับ ๕๔.๐๒๗ ล้านบาท (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔a, น. ๕)

๓.๓.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) ลักษณะทางกายภาพ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม มีพื้นที่ประมาณ ๙๒.๑๗ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๕๗,๖๐๔ ไร่ ส่วนใหญ่พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มสลับเนินดินสูงต่ำ ประปราย สภาพโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย เป็นที่ราบสลับเนินเขา มีป่าไม้ปกคลุมทางตอนใต้ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร เหมาะแก่การศึกษาท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์แห่งหนึ่ง พื้นที่ทางตอนใต้มีสภาพเป็นภูเขาชันของแนวเทือกเขาหินทรายวางตัวขวางในทิศตะวันออก-ทิศตะวันตก เป็นภูมิประเทศเนินเขา และลาดเทไปทางทิศเหนือ ทำให้ดินรอบเนินเขามีความอุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยแร่ธาตุต่าง ๆ เหมาะสำหรับการทำกิจกรรม เช่น สวนผลไม้ ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ฯลฯ ขณะที่พื้นที่ตอนกลาง และตอนเหนือ มีสภาพพื้นที่แบบลาดลอนคลื่น ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มี

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่ต้องการปริมาณน้ำสูง เช่น ข้าวหอมมะลิ (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔, น. ๑ - ๒)

๒) ประชากร ในปี ๒๕๖๔ ตำบลตาตุมมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๑๔,๔๕๕ คน จำแนกเป็นชาย ๗,๒๘๙ คน และหญิง ๗,๑๖๖ คน โดยส่วนใหญ่จำนวน ๙,๒๗๖ คน อยู่ในช่วงอายุ ๑๘ - ๖๐ ปี (๖๔.๒%) รองลงมาจำนวน ๓,๕๐๔ คน เป็นกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (๒๔.๒%) และจำนวน ๑,๖๗๕ คน เป็นผู้สูงอายุ (๑๑.๖%) มีครัวเรือน ๓,๗๗๒ ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔, น. ๓)

๓) สังคม และเศรษฐกิจ สภาพสังคมโดยทั่วไปของตำบลตาตุม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ไร่มันสำปะหลัง สวนยางพารา ปลูกดอกดาวเรือง ปลูกอ้อย ที่เหลือประกอบอาชีพส่วนตัว และรับจ้าง ภายในพื้นที่มีโรงเรียนประถมศึกษา ๘ แห่ง มัธยมศึกษา ๑ แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส ๑ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ ศูนย์ มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๓ แห่ง ในปีช่วงระหว่างปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔ มีอาชญากรรมเกิดขึ้น ๒๘ ราย มีผู้เสพยา ๕๗ ราย ผู้ค้า ๑๐ ราย มีจำนวนผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ๑,๘๐๐ ราย ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยผู้พิการ จำนวน ๘๐๐ ราย ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้ป่วยเอดส์ จำนวน ๔๐ ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔, น. ๔ - ๑๑)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของตำบลตาตุม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะการทำนา จำนวน ๑,๗๘๙ ครัวเรือน (๔๗.๔%) และทำไร่มันสำปะหลัง ๑,๐๓๐ ครัวเรือน (๕๗.๖%) นอกจากนี้ยังปลูกทำสวนยางพารา ทำไร่อ้อยโรงงาน ปาล์ม น้ำมัน ทูเรียน เงาะ ดาวเรือง มีการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ หมู ไก่ เป็ด มีบริการร้านค้าต่างๆ โดยเฉพาะร้านค้า ร้านอาหาร ๑๘๖ แห่ง (๕๖.๙%) มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญคือ น้ำตกอลงกรณ์ อ่างเก็บน้ำเขื่อนห้วยขนาดมอญ บ่อน้ำซับคณา จุดชมวิวนิน ๔๐๐ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพถึง ๓๖ กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มปลูกมันสำปะหลังจำนวน ๑๘ กลุ่ม (๕๐.๐%) (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔, น. ๙ - ๑๑)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตตำบลตาตุมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัด ๗ แห่ง สำนักสงฆ์ ๕ แห่ง โดยมีประเพณีสำคัญ ได้แก่ เทศน์มหาชาติ บุญบั้งไฟ แห่งเทียนเข้าพรรษา ทำบุญตักบาตรเทโวและแซนโถงตา มีภูมิปัญญา ได้แก่ กลุ่มทอเสื่อ กก กลุ่มผลิตขนมพื้นเมือง กลุ่มทอพรมเช็ดเท้า กลุ่มทอผ้าไหม และกลายเป็นมีสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกของท้องถิ่น ได้แก่ เสื่อกก ขนมพื้นเมือง พรมเช็ดเท้า ผ้าไหม และพวงกุญแจจากลูกสะบ้า ในส่วนของภาษาถิ่นที่ใช้ในชุมชน ได้แก่ ภาษาเขมร ภาษาส่วย และภาษาลาว (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔, น. ๑๑ - ๑๒)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตำบลตาตุมมีทางหลวงแผ่นดิน ๒ สาย ถนนที่ได้รับการถ่ายโอนจากทางหลวงชนบท ๒ สาย จาก นพค. ๕๔ ๕ สาย จากสำนักงานโยธาธิการจังหวัดสุรินทร์ ๑ สาย มีครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ ๓,๗๗๒ ครัวเรือน (๑๐๐%) ไม่มีประปาส่วนภูมิภาค ประปาหมู่บ้าน ๑๐ แห่ง ประปาหมู่บ้าน (บ่อบาดาล) ๓๙ แห่ง บ่อบาดาลที่ถ่ายโอนจากสำนักงานรพช. ๑๘ บ่อ บ่อบาดาลถ่ายโอนจากหน่วยบัญชาการทหารสูงสุด ๔ บ่อ ประปาหอดึงสูง ถ่ายโอนจากสำนักงานโยธาธิการจังหวัดสุรินทร์ ๑ บ่อ (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม, ๒๕๖๔, น. ๖ - ๗)

๓.๓.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) **ด้านหน่วยงาน และบุคลากร** องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาดังตรง ได้แก่ กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมี ๓ หน่วยงาน ได้แก่ งานบริหารการศึกษา งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบุคลากรรวม ๒๒ คน และบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๗ คน รวม ๒๙ คน (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๔b, น. ๑ - ๒)

๒) **ด้านนโยบาย** ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาที่องถึน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มพบว่า นโยบายด้านการศึกษาปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา และส่งเสริมการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนการศึกษา โดยมีโครงการ ๕ ปี รวม ๔๓ โครงการ (๑.๘%) จำนวนงบประมาณ ๓๐.๒๘๖ บาท (๒.๕%) (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๔b, น. ๓๗)

อย่างไรก็ตามในแผนดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มมีโครงการในแผนงานการศึกษาเพียง ๒ โครงการ งบประมาณ ๒.๑๔๔ ล้านบาท (๕.๔%) ได้แก่ โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ และโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๔c, น. ๕ และ ๒๑) จึงยังไม่พบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชน

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มยังได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยมีวิสัยทัศน์คือ “ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยพลังประชารัฐ บนพื้นฐานความเป็นไทย ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืน” และมียุทธศาสตร์การพัฒนา ๗ ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การสรรหา และพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา และ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การจัดการ และพัฒนาปัจจัย เทคโนโลยี ทรัพยากรทางการศึกษา และ ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ยุทธศาสตร์การยกระดับการมีส่วนร่วมทางการศึกษาโดยการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๔b, น. ๑ - ๒ และ ๒๖)

๓) **สถานศึกษา** ในเขตพื้นที่ตำบลตาตุ่มมีสถานศึกษารวม ๑๓ แห่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม, ๒๕๖๔a, น. ๔ - ๕ และ ๒๖) ได้แก่

(๓.๑) **สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม** จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขนาดมอญ (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านตาแตรวทพัตต์ และ (๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปวงตึก

(๓.๒) **สถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ** จำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านขนาดมอญ (๒) โรงเรียนบ้านตาแตรวทพัตต์ (๓) โรงเรียนบ้านปวงตึก (๔) โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ (๕) โรงเรียนบ้านภูมินิยมพัฒนา (๖) โรงเรียนสตรีวิทยาสมาคม (๗) โรงเรียนบ้านคะนา (๘) โรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม และ (๙) โรงเรียนขยายโอกาสบ้านตาแตรวทพัตต์ และ (๑๐) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตาตุ่ม

๓.๓.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูล เด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาส (เด็กยากจน) พบว่ามีเด็กยากจนอายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๓๒๔ คน จำแนกเป็น ชาย ๑๗๒ คน หญิง ๑๕๒ คน ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในโรงเรียนบ้านภูมินิยมพัฒนา จำนวน ๑๘๔ คน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนบ้านคะนา จำนวน ๖๒ คน โรงเรียนสตรีวิทยาสมาคม จำนวน ๔๐ คน และโรงเรียนบ้านปวงตึก จำนวน ๓๘ คน

นอกจากนี้ผลการสำรวจยังพบว่า ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ มีเด็กอายุ ๑๓-๑๘ ปี ที่หลุดจากระบบการศึกษา โดยได้ออกจากการศึกษากลางคันจำนวน ๒๐ คน จำแนกเป็นชาย ๖ คน หญิง ๑๔ คน โดยมีหลายสาเหตุ ได้แก่ ติดตามครอบครัวไปอยู่ประเทศเพื่อนบ้าน เป็นเด็ก และเยาวชนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ด้านสติปัญญา เป็นเด็กพิการตาบอด ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเรียน ไม่มีเงินเรียน เพราะฐานะยากจน ครอบครัวให้ออกไปทำงานกับครอบครัวนอกพื้นที่ เด็กไม่ยอมเรียน หนังสือ ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้ต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสียโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เยาวชนบางคนต้องหยุดเรียนเพราะต้องไปทำงานช่วยทางบ้าน บางคนติดสารเสพติด การตั้งครุภัณฑ์ไม่พร้อม ประกอบกับเยาวชนขาดภูมิคุ้มกันที่ดีพอในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้เยาวชนไม่สามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ จนนำไปสู่ปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓.๔ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี โดยมีที่ตั้งสำนักงาน อยู่ที่เลขที่ ๒๖๗ หมู่ที่ ๑ บ้านนาพู่ ตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ทิศเหนือติดต่อกับตำบลคอกช้าง อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย และเทศบาลตำบลบ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ทิศใต้ติดต่อกับตำบลเชียงหวาง อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลบ้านขาว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลเขื่อน้ำ อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ไม่ห่างจากตัวจังหวัดมากนักเพียง ๒๔ กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๒) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาพูมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๔.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพูจำแนกเป็น ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลนาพู รองนายก ๒ ตำแหน่ง เลขานุการนายก ๑ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู ๑ ตำแหน่ง เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู ๑ ตำแหน่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู ๑๗ ตำแหน่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู, ๒๕๖๕)

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานแบ่งเป็น ๖ หน่วยงาน (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู, ๒๕๖๕) ได้แก่

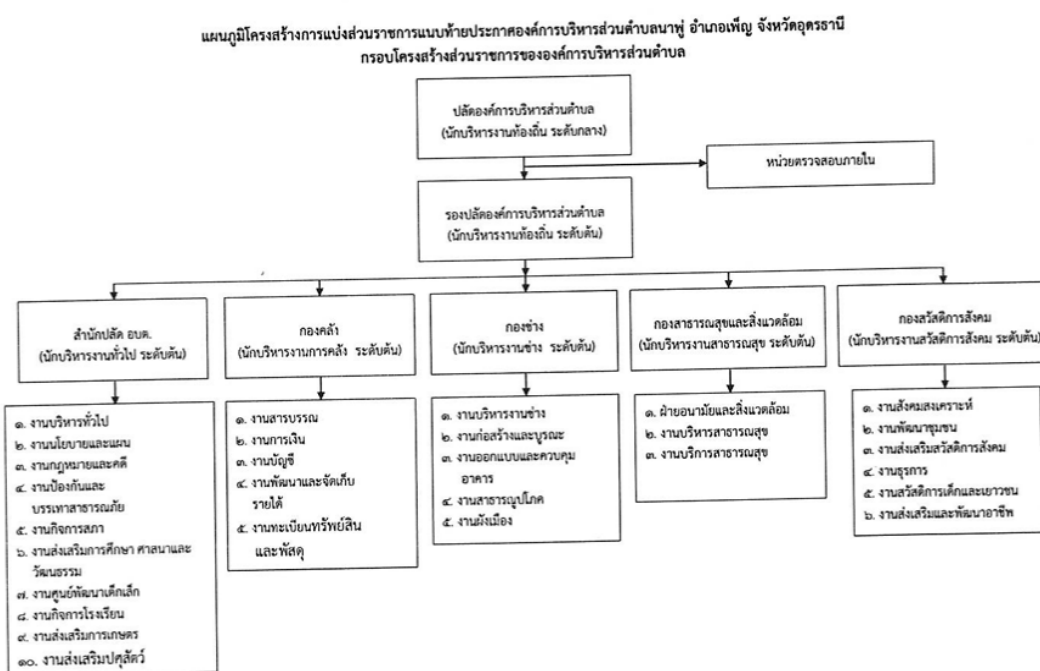
(๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย งานบริหารทั่วไป งานนโยบาย และแผน งานกฎหมายและคดี งานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย งานกิจการสภา งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก งานกิจการโรงเรียน งานส่งเสริมการเกษตร งานส่งเสริมปศุสัตว์

(๒) กองคลัง ประกอบไปด้วย งานสารบรรณ งานการเงิน งานบัญชี งานพัฒนา และจัดเก็บรายได้ งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ

(๓) กองช่าง ประกอบไปด้วย งานบริหารงานช่าง งานก่อสร้าง และบูรณะ งานออกแบบและควบคุมอาคาร งานสาธารณสุขภิบาล งานผังเมือง

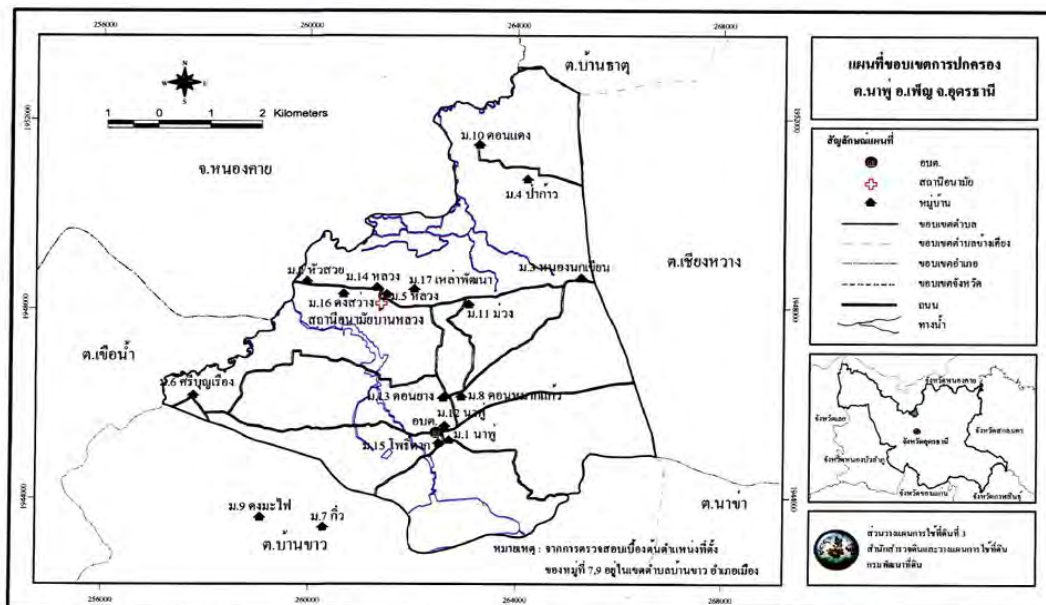
(๔) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายอนามัย และสิ่งแวดล้อม งานบริหารสาธารณสุข งานบริการสาธารณสุข

(๕) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย งานสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาชุมชน งานส่งเสริมสวัสดิการสังคม งานธุรการ งานสวัสดิการเด็ก และเยาวชน งานส่งเสริม และพัฒนาอาชีพ

ภาพที่ ๓.๖ โครงสร้างการบริหารองค์กรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, ๒๕๖๕)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ประกอบไปด้วย ๑๗ หมู่บ้านซึ่งกระจาย ได้แก่ หมู่ ๑ บ้านนาโพธิ์ หมู่ ๒ บ้านหัวสวาย หมู่ ๓ บ้านหนองนกเขียน หมู่ ๔ บ้านปากก้าว หมู่ ๕ บ้านหลวง หมู่ ๖ บ้านศรีบุญเรือง หมู่ ๗ บ้านกิ้ว หมู่ ๘ บ้านดอนหมากแก้ว หมู่ ๙ บ้านดงมะไฟ หมู่ ๑๐ บ้านดอนแดง หมู่ ๑๑ บ้านม่วง หมู่ ๑๒ บ้านนาโพธิ์ หมู่ ๑๓ บ้านดอนยาง หมู่ ๑๔ บ้านหลวง หมู่ ๑๕ บ้านโพธิ์ตาก หมู่ ๑๖ บ้านดงสว่างและหมู่ ๑๗ บ้านเหล่าพัฒนา (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, ๒๕๖๒, น. ๓)

ภาพที่ ๓.๗ ขอบเขตพื้นที่ของตำบลลานาปู

สำหรับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลลานาปู ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ได้แก่ “เศรษฐกิจพอเพียง บ้านเมืองน่าอยู่ รู้ค่าการศึกษา พัฒนาสุขภาพอนามัย” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทุกมิติ (แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานเกษตรกรรม แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านโครงสร้างพื้นฐานได้มาตรฐาน (แผนงานรักษาความสงบภายใน แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงานการพาณิชย์) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมสีเขียว (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานสาธารณสุข แผนงานสร้างความเข้มแข็งชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านประชากรได้รับบริการที่ดี ทัวถึง เป็นธรรม (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานการเคหะและชุมชน แผนงานสาธารณสุข แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานรักษาความสงบภายใน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนงานการเกษตร แผนงานงบกลาง) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านประชาชนมีการศึกษาตลอดชีวิต (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานการศึกษา แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านประชาชนมีสุขภาพที่ดี (แผนงานสาธารณสุข แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนงานการเกษตร) และยุทธศาสตร์ที่ ๗ ด้านการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานการศึกษา แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) (องค์การบริหารส่วนตำบลลานาปู, ๒๕๖๐, น.๔๐ - ๔๒)

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลลานาปูมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๔๒๗ โครงการ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) งบประมาณ ๗๗๔.๔๖๒ ล้านบาท โครงการส่วนใหญ่อยู่ใน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านประชาชนได้รับการบริการที่ดี ทัวถึง เป็นธรรมจำนวน ๓๘๗ โครงการ (๒๕.๘%) ในขณะที่งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานได้มาตรฐานจำนวน ๑๔๓.๐๓๐ ล้านบาท (๖๔.๔%) (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๐, น.๔๐ - ๔๒)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่มีรายได้รวม ๕๙.๔๓๙ ล้านบาท (๒๕๖๓) ส่วนใหญ่อยู่ในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๓๔.๖๒๘ ล้านบาท (๕๘.๓%) และหมวดภาษีจัดสรร จำนวน ๒๒.๖๘๔ ล้านบาท (๓๘.๒%) รายจ่าย ๔๖.๗๐๒ ล้านบาท (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๓, น. ๓ - ๔)

๓.๔.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่มีเนื้อที่ทั้งหมด ๕๙ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะดินร่วนปนทราย มีบางแห่งเป็นดินเค็ม และดินปนหินลูกรัง พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ทำการเกษตรกรรม ไม่มีพื้นที่เป็นป่าไม้ หรือป่าสงวน ดินตำบลนาพู่พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ เหมาะสำหรับการปลูกข้าวฤดูฝนเท่านั้น หากมีการชลประทานอันเหมาะสมจะสามารถทำนาปรังในฤดูแล้ง หรือปลูกพืชผัก หรือพืชไร่ต่าง ๆ ได้หลังฤดูทำนาปี บางแห่งเป็นดินเค็ม ดินปนดินลูกรัง (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๕, น. ๑ - ๒)

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่มีประชากรทั้งสิ้น ๑๒,๕๘๙ คน จำแนกเป็นชาย ๖,๒๗๘ คน หญิง ๖,๓๑๑ คน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานอายุ ๑๒ - ๖๐ ปีจำนวน ๕๙,๘๘๙ คน (๖๒.๑%) กลุ่มเด็ก และเยาวชน อายุ ๐ - ๒๐ ปี จำนวน ๒๔,๑๘๘ คน (๒๕.๑%) และกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอายุมากกว่า ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๒,๓๒๑ คน (๑๒.๘%) มีจำนวนครัวเรือน ๓,๗๗๙ ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๕, น. ๓)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** สภาพสังคมโดยทั่วไปของตำบลนาพู่ ตำบลนาพู่มีโรงเรียนจำนวน ๕ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๗ แห่ง มีโรงพยาบาลในเขตพื้นที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ จำนวน ๒ แห่ง ประเภทการเจ็บป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและศูนย์บริการสาธารณสุขทุกแห่ง ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคผิวหนัง ปวดหัว โรคไข้หวัด โรคเบาหวาน ปวดกล้ามเนื้อ ไอ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๕, น. ๔ - ๘)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของตำบลนาพู่เกิดจากกิจกรรมเกษตร ทำให้แรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเน้นการทำเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนยางพารา การทำนา การทำไร่ ไม้สำหรับปลูก การปลูกพืชผัก ผลไม้ การปศุสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงโค เลี้ยงกระบือ เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ การให้บริการในเขตตำบลนาพู่ จะเป็นลักษณะสถานบริการประเภท ที่พัก โรงแรม หรือสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง/แก๊ส มีวิสาหกิจชุมชนจำนวน ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์เกษตรเสริมไอโอดีนตำบลนาพู่ กลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปเสริมไอโอดีนตำบลนาพู่ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่, ๒๕๖๕, น. ๗ - ๘)

๔) **วัฒนธรรม** สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตตำบลนาพู่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๘%) โดยมีประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีกวนข้าวทิพย์ ประเพณีบุญบั้งไฟประจำตำบล เทศกาลมหาสงกรานต์ เถลิงฉลองพระองค์ต่อคู่บ้านคู่อำเภอหมื่นนาพู่ บุญข้าว

ระดับดิน บัญชาวสาก ประเพณีถวายเทียนพรรษาเข้าพรรษา โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การจักสาน ปรากฏชาวบ้าน ส่วนภาษาที่ใช้เป็นส่วนมากในพื้นที่ตำบลนาโพธิ์ คือ ภาษาอีสานและภาษากลาง มีสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก ได้แก่ ไข่ไก่โอโอติน น้ำตาลโตนดแปรรูป สินค้าจักสานต่างๆ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, ๒๕๖๕, น. ๘ - ๙)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การคมนาคมที่ใช้ในตำบลนาโพธิ์เป็นการคมนาคมโดยรถยนต์เป็นหลักซึ่งสามารถติดต่อกับตำบลต่างๆ โดยมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒ (อุดรธานี - หนองคาย) เป็นเส้นทางที่เชื่อมการติดต่อกับอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคายกับอำเภอเมืองอุดรธานี ระยะทาง ๒๔ กิโลเมตร ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์มีไฟฟ้าใช้ในทุกครัวเรือน มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาจำนวน ๒,๔๖๑ ครัวเรือน (๖๕.๑%) โดยหน่วยงานเจ้าของประปา ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

๓.๔.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และงานกิจการโรงเรียน ภายใต้การดูแลของสำนักปลัด (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, มปป.) โดยมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจำนวน ๑๙ คน

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) นโยบายด้านศึกษาจะปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านประชาชนมีการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าประสงค์เพื่อส่งเสริม และพัฒนาระบบการศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนา และเตรียมบุคลากรด้านการศึกษา และมีกลยุทธ์ ๔ กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ ๑ โรงเรียนในพื้นที่ได้รับการสนับสนุนอาหารกลางวัน อาหารเสริมนม กลยุทธ์ที่ ๒ ศูนย์พัฒนาเด็กได้รับการสนับสนุนอาหารกลางวัน อาหารเสริมนม รวมทั้งพัฒนาอาคารสถานที่ และระบบบริหารจัดการ กลยุทธ์ที่ ๓ เด็กและเยาวชนได้ร่วมกิจกรรมอย่างเหมาะสมเท่าเทียมกันและกลยุทธ์ที่ ๔ ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษานอกระบบใกล้บ้าน นอกจากนี้ประเด็นเรื่องการพัฒนาการศึกษา ยังปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์อื่น ๆ อาทิ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านประชาชนได้รับบริการที่ดี ทัวถึง เป็นธรรม กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมการศึกษา กีฬา และนันทนาการ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, ๒๕๖๐, น. ๒๗ - ๓๐) ในส่วนของโครงการ และงบประมาณ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดโครงการในแผนงานด้านการศึกษาไว้จำนวน ๑๓ โครงการ (๓.๗%) งบประมาณ ๔๗.๓๐๐ ล้านบาท (๖.๑%) (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, ๒๕๖๐)

สำหรับแผนการดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์มีโครงการในแผนงานการศึกษา ๙ โครงการ งบประมาณ ๒.๐๐๙ บาท ได้แก่ โครงการจัดงานวันเด็ก โครงการฝึกอบรมระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ดูแลเด็กเล็ก โครงการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษาเพื่อจ่ายเป็นค่าอาหาร

กลางวันศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (องค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ, ๒๕๖๔) ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลนาพุจึงยังไม่มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนโดยตรง

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ มีสถานศึกษารวม ๑๑ แห่ง ได้แก่

(๓.๑) สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาพุ จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนวัดจำปา บ้านนาพุ (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนวัดลำตวน บ้านหลวง (๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนโรงเรียนบ้านหลวงหัวสวย (๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนโรงเรียนบ้านปาก้าวดอนแดง (๕) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนโรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง (๖) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านหนองนกเขียน และ (๗) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนบ้านกิว ดงมะไฟ

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านนาพุ (ขยายโอกาส) (๒) โรงเรียนบ้านหลวงหัวสวย (ขยายโอกาส) (๓) โรงเรียนบ้านปาก้าวดอนแดง และ (๔) โรงเรียนบ้านศรีบุญเรืองและโรงเรียนบ้านกิว ดงมะไฟ

๓.๔.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพุมีนักเรียนที่เข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จำนวน ๖ แห่ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ๓ แห่ง จากการเก็บข้อมูลประเด็นปัญหาของแต่ละโรงเรียน มีปัญหาตรงกันในเรื่องของการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในสถานศึกษา ซึ่งอายุเด็กอยู่ในช่วง ๖-๑๕ ปี หรือศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ (ป.๑-ป.๖) อันเนื่องมาจากการเรียนในห้วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ (COVID-๑๙) ใน ๒ ปีการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้การจัดการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียนไม่มีสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ตลอดจนขนาดของโรงเรียนที่มีจำนวนบุคลากรแตกต่างกัน อย่างเช่น มี ๒ โรงเรียนที่มีบุคลากรครู ๑-๓ คน จำนวนนักเรียนไม่ถึง ๕๐ คน ทำให้เกิดปัญหาเด็กเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างยากลำบาก ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทางโรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกันในการระดมความคิด เพื่อจะแก้ปัญหาให้กับเด็กกลุ่มเป้าหมาย สามารถอ่านออกเขียนได้

๓.๕ เทศบาลตำบลเสิงสาง

เทศบาลตำบลเสิงสางตั้งอยู่ในเขตอำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๕๕๕ หมู่ที่ ๓ ถนนนครบุรี - เสิงสาง ตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา ทิศเหนือติดต่อกับบ้านดงเย็น หมู่ที่ ๖ บ้านหนองไผ่น้อย หมู่ที่ ๗ ตำบลเสิงสาง ทิศใต้ติดต่อกับบ้านโคกไม้ตาย หมู่ที่ ๔ ตำบลสระตะเคียน ทิศตะวันออกติดต่อกับบ้านโคกเตาเหล็ก หมู่ที่ ๔ บ้านเตาเหล็กท่าช้าง หมู่ที่ ๑๕ บ้านโนนทอง หมู่ที่ ๑๑ ตำบลกุดโบสถ์ และทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านหนองไผ่ใหญ่ หมู่ที่ ๙ บ้านหนองไผ่สามัคคี หมู่ที่ ๑๔ ตำบลเสิงสาง ทั้งนี้เทศบาลตำบลเสิงสางตั้งอยู่ก่อนข้ามทางไกลจากตัวจังหวัด โดยอยู่ห่างประมาณ ๘๙ กิโลเมตร (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๕a, น. ๑ -

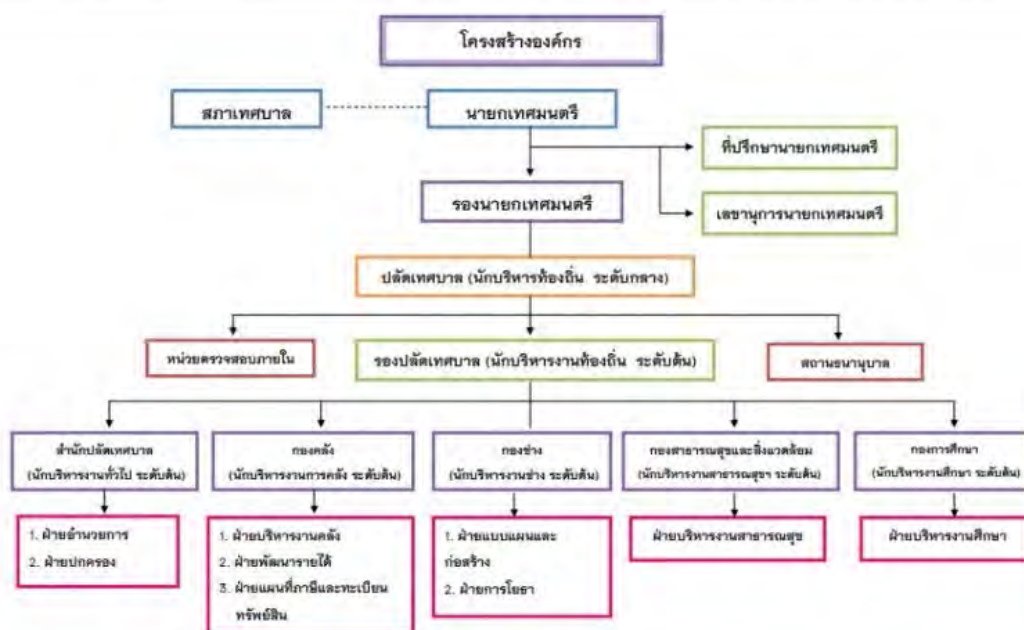
๒) โดยเทศบาลตำบลเสิงสางมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๕.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลตำบลเสิงสางจำแนกเป็น ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลเสิงสาง รองนายกเทศมนตรีตำบลเสิงสาง ๑ ตำแหน่ง เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลเสิงสาง ๑ ตำแหน่ง และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีตำบลเสิงสาง ๑ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาเทศบาลตำบลเสิงสาง รองประธานสภาเทศบาลตำบลเสิงสาง ๑ ตำแหน่ง และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเสิงสาง ๑๐ ตำแหน่ง (เทศบาลตำบลเสิงสาง, มปป.๖)

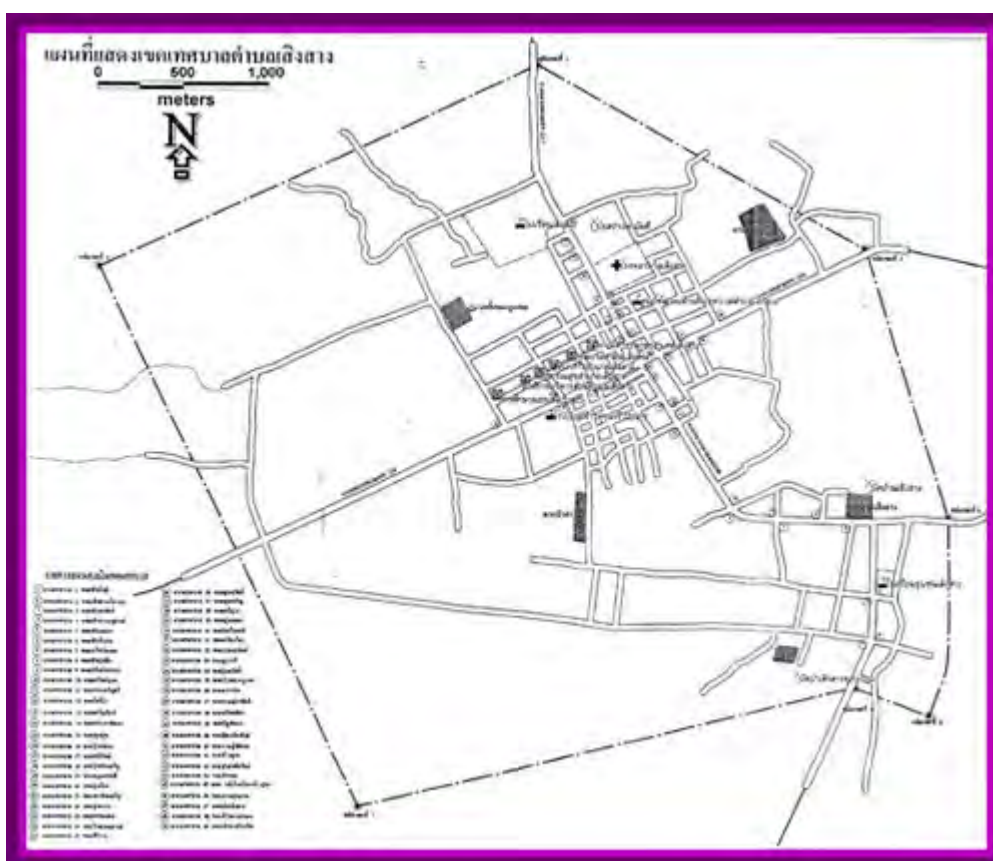
ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงาน เทศบาลตำบลเสิงสางแบ่งเป็น ๕ หน่วยงาน (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๔๖) ได้แก่

- (๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วยฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายปกครอง
- (๒) กองคลัง ประกอบไปด้วยฝ่ายบริหารงานคลัง ฝ่ายพัฒนารายได้ ฝ่ายแผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สิน
- (๓) กองช่าง ประกอบไปด้วยฝ่ายแบบแผน และก่อสร้าง และฝ่ายการโยธา
- (๔) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วยฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข
- (๕) กองการศึกษา ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารการศึกษา

ภาพที่ ๓.๘ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลตำบลเสิงสาง (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๔๖)

เทศบาลเมืองเสิงสางประกอบไปด้วยชุมชน ๙ ชุมชน ได้แก่ (๑) ชุมชนเสิงสาง หมู่ ๑ (๒) ชุมชนบัวหลวง หมู่ ๓ (๓) ชุมชนบ้านซำ หมู่ ๔ (๔) ชุมชนรุ่งเรืองพัฒนา หมู่ ๘ (๕) ชุมชนบัวคำ หมู่ ๑๑ (๖) ชุมชนทรัพย์อุดม หมู่ ๑๒ (๗) ชุมชนรุ่งสว่างสามัคคี หมู่ ๑๕ (๘) ชุมชนบัวทอง หมู่ ๑๕ และ (๙) ชุมชนรุ่งอรุณ หมู่ ๑๗ (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๕a, น. ๒)

ภาพที่ ๓.๙ ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลเสิงสาง (เทศบาลตำบลเสิงสาง, มปป.๖)

สำหรับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) เทศบาลตำบลเสิงสาง ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ได้แก่ “บริหารโปร่งใส ร่วมใจพัฒนา ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงานเคหะ และชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ (แผนงานการเกษตร แผนงานการพาณิชย์) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานการศึกษา แผนงานสาธารณสุข แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ งบกลาง) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเมืองการบริหาร (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานการบริหารทั่วไป เกี่ยวกับรักษาความสงบภายใน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว (แผนงานสาธารณสุข

แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ) (เทศบาลเมืองเสิงสาง, ๒๕๖๐, น. ๒๐ - ๗๙) ดังนั้นการศึกษาจึงอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม

ทั้งนี้แผนพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวมีโครงการทั้งหมด ๕๖๘ โครงการ งบประมาณรวม ๑๓๗.๕๕๙ ล้านบาท ส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม จำนวน ๓๒๒ โครงการ (๕๖.๗%) งบประมาณ ๙๖.๕๗๒ ล้านบาท (๔๐.๓%) (เทศบาลเมืองเสิงสาง, ๒๕๖๐, น. ๒๐ - ๗๙) ดังนั้นเทศบาลเมืองเสิงสางจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมเป็นสำคัญ

เช่นเดียวกัน ในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลเสิงสางมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๘๗ โครงการ งบประมาณ ๒๘.๓๐๖ ล้านบาท ส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม จำนวน ๕๗ โครงการ (๕๘.๘%) งบประมาณรวม ๒๐.๐๕๗ บาท (๗๐.๗%) (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๔, น.๔ - ๕)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ เทศบาลเมืองเสิงสางมีรับจริงในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จำนวน ๖๔.๓๐๗ ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๒๘.๒๖๙ ล้านบาท (๔๔.๐%) และเงินภาษีจัดสรร จำนวน ๒๘.๒๖๖ ล้านบาท (๔๔.๐%) และมีรายจ่าย ๔๒.๓๔๓ ล้านบาท (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๔, น. ๓ - ๔)

๓.๕.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** เทศบาลตำบลเสิงสางมีพื้นที่ประมาณ ๑๓ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสูง ลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นดินร่วนเหมาะแก่การเพาะปลูกทำการเกษตร

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๔ เทศบาลตำบลเสิงสางมีประชากรทั้งสิ้น ๗,๖๓๙ คน จำแนกเป็นชาย ๓,๖๘๖ คนและหญิง ๓,๙๕๓ คน ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ ๑๙ - ๕๙ ปี จำนวน ๔,๗๓๕ คน (๗๐.๕%) กลุ่มอายุ ๐ - ๑๘ ปี จำนวน ๑,๙๘๙ คน (๒๙.๕%) และ กลุ่ม ๖๐ ปีขึ้นไป (๑๔.๓%) มีจำนวนครัวเรือน ๓,๐๕๑ ครัวเรือน (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๕a, น. ๓)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** สภาพสังคมโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองเสิงสางเป็นสังคมเมืองกึ่งชนบท มีสถานศึกษา ๗ แห่ง มีโรงพยาบาลในเขตพื้นที่ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขของรัฐบาล ๑ แห่ง คลินิกเอกชน จำนวน ๕ แห่ง ไม่มีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น แต่มีเหตุการณ์ลักขโมยทรัพย์สินประชาชน มีผู้ที่ติดยาเสพติดแต่ยังไม่พบผู้ค้า มีผู้สูงอายุ รวม ๑,๑๑๒ ราย ผู้พิการ ๒๐๐ ราย ผู้ป่วยเอตส์ ๘ ราย (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๕a, น. ๔)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลเมืองเสิงสาง ด้วยพื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร ทำให้ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยผลผลิตที่สำคัญและทำรายได้ให้แก่เกษตรกร คือ การปลูกมันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ข้าว เลี้ยงสัตว์ เช่น โคเนื้อ โคนม กระบือ สุกร ฯลฯ มีบริการต่าง อาทิ ธนาคาร สถานที่จำหน่ายอาหาร ร้านถ่ายรูป ร้านตัดผมชาย ร้านเสริมสวย อู่ซ่อมรถจักรยานยนต์ อู่ซ่อมรถยนต์ คาร์แคร์ ร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้ม มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในเขตเทศบาล คือ หลวงปู่สอน วัดเสิงสาง หอศิลป์โรงเรียนเสิงสาง และสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ได้แก่ หาดชมตะวัน บริเวณเขื่อนลำปายมาศ ตำบลบ้านราษฎร์ มีโรงงานแปรรูป เช่น ลานมันสำปะหลัง โรงสีข้าวโพด โรงสี ข้าวเปลือก (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๕a, น. ๗)

๔) **วัฒนธรรม** สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองเสิงสางส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๐%) มีวัด ๓ แห่ง ได้แก่ วัดสว่างวาราม วัดเสิงสาง และวัดป่าศรีท้าวธรรม มีผู้นับถือศาสนาคริสต์ (๗๕) และศาสนาอิสลามบางส่วน (๓%) มีประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ พิธีบวงสรวงท้าวสุรนารี ประเพณีวันสงกรานต์ งานทำบุญห่อพระศาลหลักเมือง ประเพณีวันเข้าพรรษา-ออกพรรษา ประเพณีลองกระทง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การทอเสื่อจากต้นกก การจักสาน ส่วนภาษาถิ่น ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยโคราช (เทศบาลเมืองเสิงสาง, ๒๕๖๐, น. ๙)

๕) **สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ** เทศบาลเมืองเสิงสางมีทางหลวงแผ่นดินตัดผ่าน ๓ สาย มีรถโดยสารประจำทาง ๗ สาย ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน มีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา ๗๒๗ หลังคาเรือน (๒๓.๘%) หน่วยงานเจ้าของกิจการประปา คือ การประปาส่วนภูมิภาค (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๕a, น. ๖)

๓.๕.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) **ด้านหน่วยงาน และบุคลากร** เทศบาลเมืองเสิงสางมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ กองการศึกษา

๒) **ด้านนโยบาย** ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ของเทศบาลเสิงสางพบว่า เทศบาลเสิงสางมีนโยบายด้านการศึกษาปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมโดยเป้าประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ โดยมีโครงการพัฒนาจำนวน ๑๑๐ โครงการ (๑๙.๕%) รวมงบประมาณ ๓๘.๙๐๑ ล้านบาท (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๐, น. ๒๙ - ๓๙)

ส่วนในแผนดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่า ภายใต้อายุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม เทศบาลเมืองเสิงสางมีโครงการในแผนงานการศึกษา ๑๕ โครงการ (๑๕.๕%) งบประมาณ ๖.๙๓๗ ล้านบาท (๒๔.๕๑%) ประกอบไปด้วย โครงการจัดหาอาหารเสริม (นม) ให้แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในเขตสังกัด สพฐ. โครงการอุดหนุนอาหารกลางวันโรงเรียนในสังกัด สพฐ. จัดหาอาหารกลางวันให้แก่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการพัฒนาศักยภาพครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการแข่งขันกีฬาสามวัยสามสัมพันธ์ โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน โครงการประกวดแข่งขันวิชาการ โครงการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ โครงการกิจกรรมยุวลูกเสือ ค่านั่งสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน โครงการวันแม่แห่งชาติ (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๔b, น. ๔ - ๑๔) ดังนั้น แม้เทศบาลเมืองเสิงสางจะไม่มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยตรง แต่เทศบาลเมืองเสิงสางได้จัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่ไม่ได้สังกัดของเทศบาล แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการดูแลเด็ก และเยาวชนในพื้นที่ในภาพรวม มากกว่าเด็กในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเอง

นอกจากนี้เทศบาลตำบลเสิงสางยังมีการจัดทำแผนการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “*พัฒนาการศึกษา บำรุงศาสนา ประเพณี ส่งเสริมวัฒนธรรมอันดี สร้างสรรค์การกีฬา*” โดยมีพันธกิจ ๔ ประการคือ (๑) ส่งเสริม/สนับสนุนการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียนให้มีความรู้ ควบคู่คุณธรรม จริยธรรม (๒) ส่งเสริม/สนับสนุนการได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มี

คุณภาพ (๓) ส่งเสริม/ทำนุบำรุงศาสนา วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและ (๔) ส่งเสริม/สนับสนุนการกีฬา และนันทนาการ โดยมียุทธศาสตร์ ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา (กลยุทธ์การพัฒนาการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลยุทธ์การพัฒนาด้านผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรด้านการศึกษา กลยุทธ์การสนับสนุนการบริหาร และจัดการศึกษา ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านกีฬา และนันทนาการ (กลยุทธ์การพัฒนาและส่งเสริมด้านกีฬา กลยุทธ์การพัฒนา และส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กลยุทธ์การพัฒนาส่งเสริม ทำนุบำรุง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี กลยุทธ์การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น) และยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาด้านการบริหารและการพัฒนาองค์กร (กลยุทธ์การพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้อาคารสถานที่ กลยุทธ์การพัฒนาด้านเทคโนโลยี สารสนเทศที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน) (เทศบาลตำบลเสิงสาง, ๒๕๖๔)

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๔ แห่ง ได้แก่

(๓.๑) **สถานศึกษาสังกัดเทศบาลตำบลเสิงสาง** จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเสิงสาง

(๓.๒) **สถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ** จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนชุมชนบ้านเสิงสาง โรงเรียนท่าวสุรนารี (๒๕๒๑) (๒) โรงเรียนเสิงสาง (๓) โรงเรียนอนุบาลสกุลจิตร และ (๔) โรงเรียนโรงเรียนภูริตา

๓.๕.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ในปัจจุบัน เทศบาลตำบลเสิงสางได้มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีการสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาให้กับสถานศึกษาในเขตเทศบาลตำบลเสิงสาง เพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันแก่เด็กตามที่รัฐบาลสนับสนุน

อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลเสิงสางได้ทำการสำรวจภาวะการศึกษาของเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี ภายในเขตเทศบาลตำบลเสิงสางใน ๙ ชุมชน พบว่ามีจำนวนเยาวชนทั้งสิ้น ๓๒๘ คน มีเยาวชนที่ได้รับการศึกษาต่อจำนวน ๒๘๙ คน คิดเป็น ๘๘ % และมีเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อจำนวน ๓๙ คน คิดเป็น ๑๑ % ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อเพราะขาดทุนการศึกษา จำนวน ๒๐ คน กลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อเพราะแต่งงานมีครอบครัว จำนวน ๑๐ คน กลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อ และไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวน ๕ คน และกลุ่มที่ไม่ต้องการศึกษาต่ออีกจำนวน ๔ คน

สำหรับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ เทศบาลเสิงสางยังไม่มีระบบการช่วยเหลือเยาวชนในกลุ่มดังกล่าว ดังนั้นเทศบาลตำบลเสิงสาง จึงได้พัฒนาโครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสางขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ

๓.๖ เทศบาลเมืองทุ่งสง

เทศบาลเมืองทุ่งสงตั้งอยู่ในเขตอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๑๐๓ ถนนชนปรีดา ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศเหนือติดต่อกับตำบลนาหลวงเสน อำเภอทุ่งสง ทิศใต้ติดต่อกับตำบลชะมาย ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลลำใหญ่ และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลชะมาย ทั้งนี้เทศบาลเมืองทุ่งสงตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัด ๖๑ กิโลเมตร (เทศบาลเมืองทุ่งสง, มปป., น. ๑) โดยเทศบาลเมืองทุ่งสงมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๖.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงจำแนกเป็น นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง รองนายกเมืองทุ่งสง ๓ ตำแหน่ง เลขานุการนายกเทศบาลเมืองทุ่งสง ๑ ตำแหน่ง และที่ปรึกษาเทศบาลเมืองทุ่งสง ๑ ตำแหน่ง

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานเทศบาลเมืองทุ่งสงแบ่งเป็น ๘ หน่วยงาน ได้แก่

(๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายปกครอง ฝ่ายอำนวยการ งานนิติการ

(๒) กองคลัง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานคลัง

(๓) กองช่าง ประกอบไปด้วยฝ่ายการโยธา ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายแบบแผน และก่อสร้าง

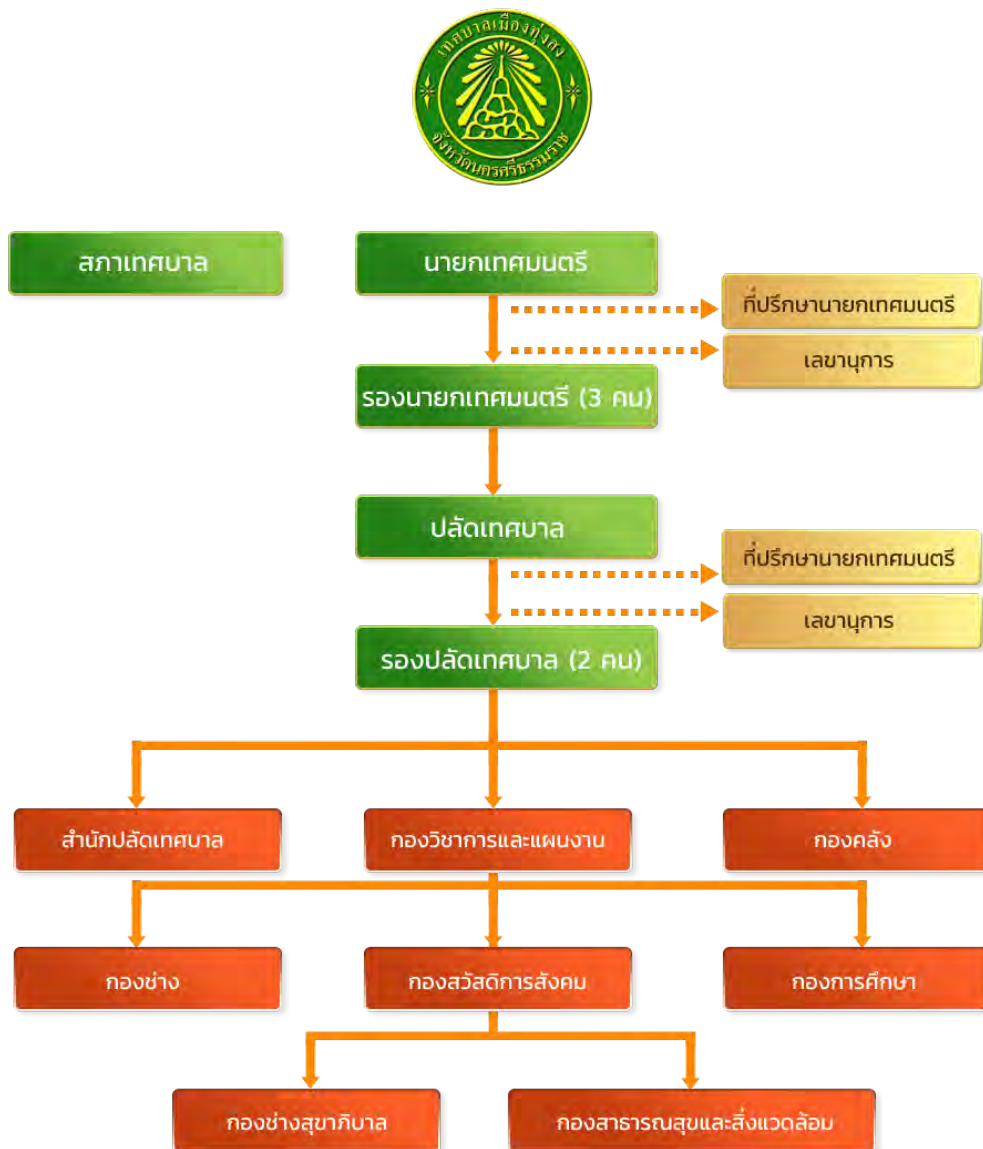
(๔) กองช่างสุขาภิบาล

(๕) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข ฝ่ายบริการสาธารณสุข และงานธุรการ

(๖) กองการศึกษา ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม งานงบประมาณ งานธุรการ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ และโรงเรียนในสังกัดเทศบาล

(๗) กองยุทธศาสตร์ และงบประมาณ ประกอบไปด้วย ฝ่ายแผนงาน และงบประมาณ ฝ่ายบริการ และเผยแพร่วิชาการ และงานธุรการ

(๘) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย ฝ่ายส่งเสริม และสวัสดิการสังคม และงานธุรการ

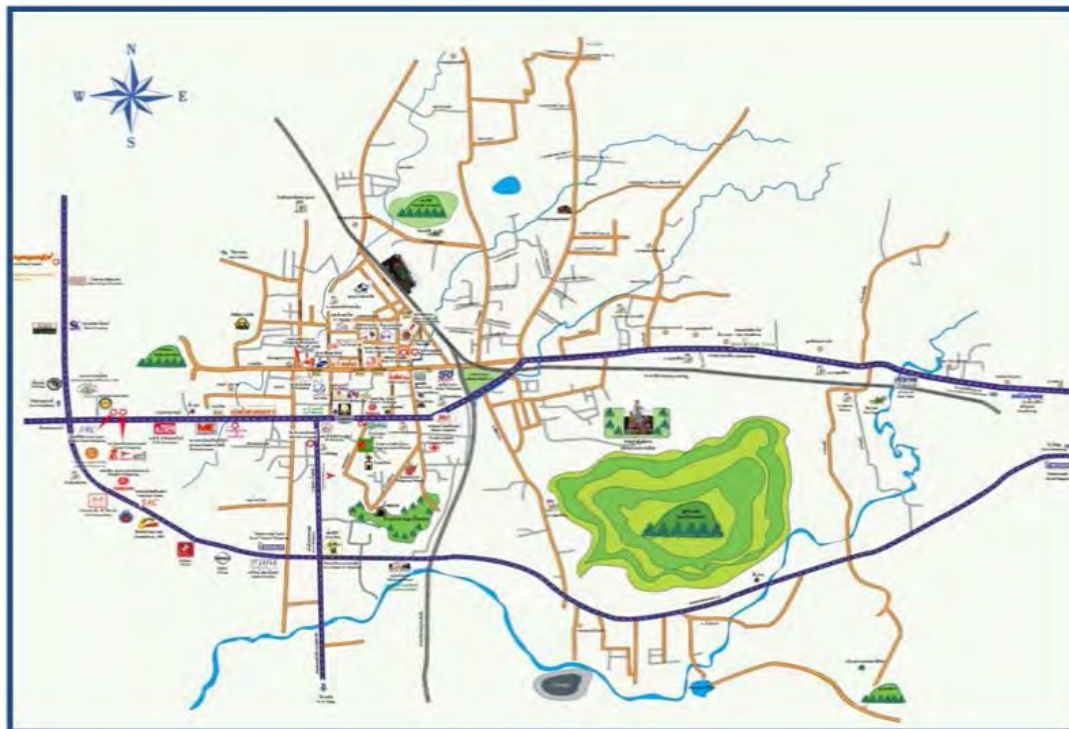

ภาพที่ ๓.๑๐ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองทุ่งสง

โดยเทศบาลเมืองทุ่งสงมีจำนวนบุคลากรทั้งสิ้น ๒๒๒ คน ส่วนใหญ่ประจำอยู่ในกองสุขาภิบาลจำนวน ๔๙ คน (๒๒.๑%) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, มปป.)

เทศบาลเมืองทุ่งสงประกอบไปด้วยชุมชน ๒๐ ชุมชน ได้แก่ (๑) ชุมชนตลาดใน (๒) ชุมชนทุ่งสง-ห้วยยอด (๓) ชุมชนทุ่งสง-นาบอน (๔) ชุมชนเปรมประชา (๕) ชุมชนราชบริพาร (๖) ชุมชนยุทธศาสตร์ (๗) ชุมชนบ้านโนนหวัง (๘) ชุมชนท่าแพเหนือ (๙) ชุมชนท่าแพใต้ (๑๐) ชุมชนเสริมชาติ (๑๑) ชุมชนสะพานเหล็ก (๑๒) ชุมชนหลังโรงพยาบาลทุ่งสง (๑๓) ชุมชนประชาอุทิศ (๑๔) ชุมชนตะวันออกวัดชัยชุมพล (๑๕) ชุมชนบ้านนาเหนือ (๑๖) ชุมชนบ้านพักรถไฟทุ่งสง (๑๗) ชุมชน

หมู่บ้านพัฒนา (๑๘) ชุมชนหมู่บ้านโดมทองธานี (๑๙) ชุมชนเขาปรีดี และ (๒๐) ชุมชนตลาดสด (เทศบาลเมืองทุ่งสง, มปป.)

ภาพที่ ๓.๑๑ ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสง (เทศบาลเมืองทุ่งสง, มปป., น. ๑)

สำหรับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองทุ่งสงได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ได้แก่ “ทุ่งสง ทุ่งสวรรค์” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองสะอาด (สร้างความตระหนักรู้ (ด้านขยะ) การจัดการขยะต้นทาง การจัดการขยะกลางทาง การจัดการขยะปลายทาง สร้างความตระหนักรู้ (ด้านน้ำ) เฝ้าระวังน้ำเสีย บำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยทิ้ง ดูแลรักษาพัฒนาปรับปรุงพื้นที่สีเขียว และความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างความตระหนักรู้ (ด้านอากาศ) เฝ้าระวังกำกับดูแลพื้นที่ทางเท้า และไหล่ทาง) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองชีวิตปลอดภัย (พัฒนาระบบระบายน้ำ มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหน้าท่วม พัฒนาถนนให้ใช้การได้ดีตลอดทั้งปี พัฒนาระบบไฟฟ้าสาธารณะ ขยายเขตน้ำประปาให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน พัฒนาระบบสาธารณสุขการ เพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร มาตรการป้องกันอุบัติเหตุ จัดระบบรักษาความปลอดภัย ป้องกันยาเสพติด) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองเศรษฐกิจมั่นคง (รักษาระดับผู้สูงอายุ/ผู้พิการ/ผู้ป่วยเรื้อรัง ได้รับดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน การพัฒนาระดับครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ชุมชนท้องถิ่น การพัฒนาระดับครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การคุ้มครองผู้บริโภค การฟื้นฟู สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน พัฒนาสินค้า และผลิตภัณฑ์ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงให้มีความโดดเด่นได้มาตรฐาน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวการบริการและบุคลากรด้าน

การท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน การจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเศรษฐกิจ ส่งเสริมการลงทุน และพัฒนาพื้นที่อำเภอทุ่งสงให้เป็นศูนย์กระจายสินค้าของภาคใต้ตอนกลาง พัฒนาความสามารถนักเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วม (ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาภาครัฐ) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมที่เอื้อต่อการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาทั้ง ๔ ด้าน ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมพัฒนาครู นักเรียน ตามประเภทกีฬาสู่ความเป็นเลิศ ปรับปรุงสนามกีฬา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมกีฬานันทนาการ ส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น) และยุทธศาสตร์ที่ ๔ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองที่มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน (การพัฒนาด้านการบริหารจัดการองค์การสู่การบริหารจัดการที่ดี (LPA, ITA) พัฒนาระบบบริการทุกระดับงานบริการของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพ (LPA, ITA) พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ และทักษะในการทำงานเฉพาะด้าน และทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาระบบบริหารการเงินการคลังของท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง การบริหารสู่การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน สนับสนุนทุกภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับเทศบาลอย่างเข้มแข็ง ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๑๐๖ - ๑๐๘) ดังนั้นการพัฒนาด้านการศึกษาจึงปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองเศรษฐกิจมั่งคั่ง

ทั้งนี้เทศบาลเมืองทุ่งสงมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๒๔๗ โครงการ งบประมาณ ๑,๔๓๗.๒๗๔ โครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองมั่งคั่ง ๖๐๒ โครงการ (๔๘.๓%) งบประมาณส่วนใหญ่ เป็นงบประมาณในยุทธศาสตร์ที่ ๓ เช่นเดียวกัน จำนวน ๘๒๘.๙๒๒ ล้านบาท (๕๗.๗%) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๑๑๗ - ๑๑๘)

เช่นเดียวกันตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองทุ่งสงมีโครงการทั้งหมด ๒๐๒ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๑๗๖.๑๐๒ ล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองมั่งคั่งจำนวน ๘๖.๑๒๖ ล้านบาท (๔๘.๙%) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔b, น. ๙ - ๑๐)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ เทศบาลเมืองทุ่งสงมีรายรับในปี ๒๕๖๓ จำนวน ๔๕๘.๒๖๘ ล้านบาท ส่วนใหญ่ได้มาจากรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๒๒๘.๔๔๑ ล้านบาท (๔๙.๘%) รองลงมาเป็นรายได้ที่รัฐบาลเก็บแล้วจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๒๐๓.๓๓๙ ล้านบาท (๔๔.๔%) ส่วนรายจ่ายมีจำนวนเท่ากับ ๔๓๒.๗๙๕ ล้านบาท (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔c, น. ๙ - ๑๐)

๓.๖.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) ลักษณะทางกายภาพ เทศบาลเมืองทุ่งสงมีพื้นที่ประมาณ ๗.๑๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔,๔๘๑.๒๕ ไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะมีสภาพเป็นที่ราบเชิงเขา และที่ราบหุบเขา ล้อมรอบด้วยทิวเขาสูงใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาหลวง และเขาเหมนซึ่งเป็นต้นน้ำของสายน้ำขนาด เล็กต่าง ๆ ที่ไหลผ่านเขตพื้นที่เทศบาลเมืองทุ่งสง ได้แก่ คลองท่าเสา คลองตม คลองท่าแพ และคลองท่าไหลน

๒) ประชากร ในปี ๒๕๖๓ เทศบาลเมืองทุ่งสง มีประชากรทั้งสิ้น ๒๙,๙๓๐ คน จำแนกเป็น ชาย ๑๓,๗๑๕ คน และหญิง ๑๖,๒๑๕ คน โดยประชากรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๑๘,๑๙๙ คน (๖๑%) รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ ๐ - ๑๔ ปี จำนวน ๗,๐๒๗ คน (๒๓.๖%) และช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๔,๖๐๓ คน (๑๕.๔%) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๑๔ - ๑๙)

๓) สังคม และเศรษฐกิจ สภาพสังคมโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นสังคมเมือง โดยมีสถานศึกษาจำนวน ๖ แห่ง มีโรงพยาบาล ๕ แห่ง ศูนย์สุขภาพมูลฐานชุมชนจำนวน ๒๐ แห่ง มีจำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงจำนวน ๔๙ ราย (๒๕๖๓) จำนวนผู้ป่วยโรคผิวหนังโรค ๑๘ ราย (๒๕๖๔) หญิงตั้งครรภ์ ๑๑๕ คน (๒๕๖๔) อาชญากรรมฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิต ๒๔ คน (๒๕๖๔) ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ๔๖ คน (๒๕๖๔) ยาเสพติด ๑,๐๗๒ ราย (๒๕๖๔) ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน ๓,๖๐๙ คน ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้พิการ จำนวน ๕๖๐ คน ผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน ๖๔ คน (๒๕๖๔) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๒๐ - ๔๓)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลเมืองทุ่งสง ประชากรมีรายได้เฉลี่ย ๙๙,๒๕๓.๒๗ บาทต่อคน/ปี แม้จะเป็นสังคมเมือง แต่ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงมีประชาชนบางส่วนที่มีอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการใช้ที่ดินประเภทชนบท และเกษตรกรรม มีพื้นที่ประมาณ ๑,๕๗๕.๒๕ ไร่ มีการเลี้ยงสัตว์ โดยสัตว์เลี้ยงที่มีมากที่สุดในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง ก็คือ สุกร เป็ด ไก่ โค การให้บริการในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงจะเป็นลักษณะสถานบริการประเภท ที่พัก โรงแรม หรือสถานบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง/แก๊ส แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ ถ้ำตลอด พระขำปอกง สวนพฤกษาสรีนธร สวนหลวง ร.๕ มีอุตสาหกรรมจำนวน ๑ แห่ง (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๔๕ - ๕๐)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสงส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๙.๐%) มีบางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาอื่น ๆ โดยมีประเพณีประจำปีที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีสารทเดือนสิบ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีลากพระ/ชักพระ ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ มีการใช้ภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่นทุ่งสง เป็นภาษาถิ่น ๑ ใน ๖ ถิ่น (กระบี่ นครศรีธรรมราช ทุ่งสง ตรัง ควนขนุน และหัวไทร) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ได้แก่ ผ้าพันท์/มัดย้อม/เขียนลายผ้าปาเต๊ะ ของที่ระลึกจากลูกปัดมโนราห์/ผลิตภัณฑ์ไหมพรหม กระเป๋า/ผลิตภัณฑ์เดคูพาจ แกงไตปลาแห้ง ผลไม้แปรรูป (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๕๐ - ๕๖)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองทุ่งสง มีถนนภายในเขตเทศบาล มี ๑๘๔ สาย รวมระยะทางทั้งหมด ๕๓.๕๘๖ กิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า ๑๓,๕๙๒ ครัวเรือน พื้นที่เกือบทั้งหมดได้รับบริการไฟฟ้า (๙๙%) มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ประปาของเทศบาล ๒๓๙ ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา การประปาส่วนภูมิภาคสาขาทุ่งสง จำนวนทั้งสิ้น ๘,๘๗๑ ครัวเรือน โดยหน่วยงานเจ้าของกิจการประปา ได้แก่ เทศบาลเมืองทุ่งสง การประปาส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยงานเจ้าของกิจการประปารายใหญ่ ระบบประปาของกรมโยธาธิการ บางส่วน (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๔๓ - ๔๕)

๓.๖.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) **ด้านหน่วยงาน และบุคลากร** เทศบาลเมืองทุ่งสงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ กองการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม งานงบประมาณ งานธุรการ หน่วยงานศึกษานิเทศก์ และโรงเรียนในสังกัดเทศบาล นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาอีก ๖ แห่ง โดยกองการศึกษามีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา และพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานบริหารวิชาการ งานโรงเรียน งานศึกษานิเทศก์ งานกิจการนักเรียน งานศึกษาปฐมวัย งานฝึกอบรม และส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุดพิพิธภัณฑ์ และเครือข่ายทางการศึกษา งานกิจการศาสนา ส่งเสริมประเพณีศิลปวัฒนธรรม งานกีฬา และนันทนาการ งานกิจกรรมเด็ก และเยาวชน งานส่งเสริมคุณภาพ และมาตรฐานหลักสูตร และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

๒) **ด้านนโยบาย** ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ของเทศบาลเมืองทุ่งสง (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) พบว่าอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสง สู่มืองมั่งคั่ง ในแผนงานการศึกษา มีจำนวนโครงการทั้งหมด ๒๘๓ โครงการ งบประมาณรวม ๓๒๑.๕๒๗ ล้านบาท (๒๒.๔%) (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๑๑๗ - ๑๑๘)

ส่วนในแผนดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กระจายไปในทุกยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองสะอาดจำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๑.๑๒๓ ล้านบาท ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองชีวิตปลอดภัย ๓ โครงการ งบประมาณ ๑.๔๓๐ ล้านบาท ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองเศรษฐกิจมั่งคั่ง ๓๓ โครงการ งบประมาณ ๓๗.๗๒๐ ล้านบาท และยุทธศาสตร์ที่ ๔ ร่วมสร้างเมืองทุ่งสงสู่เมืองที่มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ๘ โครงการ ๑๑.๙๔๖ ล้านบาท โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ซึ่งมีโครงการถึง ๓๓ โครงการ อาทิ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าจัดการเรียนการสอน โครงการสอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในสถานศึกษา โครงการการนิเทศการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาล โครงการเข้าค่ายวิชาการของนักเรียนโรงเรียนของเทศบาล โครงการแข่งขันคนเก่งโรงเรียนสังกัดเทศบาล โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูลระบบสารสนเทศของกองการศึกษา โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ค่าอาหารกลางวัน เป็นต้น (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔b, น. ๙ - ๕๐) และเช่นเดียวกัน ยังไม่พบโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยตรง

๓) **สถานศึกษา** ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษาจำนวน ๑๑ แห่ง ส่วนใหญ่จำนวน ๑๐ แห่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดของเทศบาล (เทศบาลเมืองทุ่งสง, ๒๕๖๔a, น. ๒๐) โดยประกอบไปด้วยการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน ๕ โรงเรียน การศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน ๑ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๔ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล โรงเรียนเทศบาลวัดโคกสะท้อน โรงเรียนมัธยมเทศบาลวัดท่าแพ โรงเรียนเทศบาลบ้านนาเหนือ โรงเรียนกีฬาเทศบาลเมืองทุ่งสง โรงเรียนอนุบาลรีสอร์ทอนุบาลทุ่งสง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขาปรีดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชัยชุมพล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมู่บ้านพัฒนา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองป่าแก

๓.๖.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากข้อมูลเด็ก และเยาวชนในเขตภาคใต้ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ พบว่ามีเด็ก และเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาจำนวน ๑๗๗ คน จำแนกเป็นนักเรียนที่มีทางสถานภาพทางครอบครัวพ่อแม่หย่าร้าง จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๖ นักเรียนที่บิดาเสียชีวิต จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๖ นักเรียนที่มารดาเสียชีวิต จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕ นักเรียนที่บิดา มารดา เสียชีวิต จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ นักเรียนที่บิดาอยู่ในทัณฑสถาน จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕ นักเรียนที่มารดาอยู่ในทัณฑสถาน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘ นักเรียนอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยายและญาติ จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๘ นักเรียนที่มีฐานะยากจนรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๓

ในส่วนของพื้นที่เขตเทศบาลเมืองทุ่งสงเอง จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า มีจำนวนเด็ก และเยาวชน อายุ ๓ - ๑๘ ปี ภายในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง จำนวน ๒๒ ชุมชนที่หลุดจากระบบการศึกษาจำนวน ๑๒ คน ซึ่งจากการประสานงานกับชุมชนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสวัสดิการสังคม และการลงพื้นที่สำรวจของเจ้าหน้าที่กองการศึกษาพบว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ (๑) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดจากรายได้ของครอบครัวเด็ก และเยาวชนที่ลดลง อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และปัญหาความยากจนข้ามรุ่น (จากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูก) ปัญหาการติดกับดักรายได้ต่ำ และ (๒) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เช่นครอบครัวไม่สามารถจัดหาสมาร์ตโฟนให้เพียงพอต่อบุตรในครอบครัวที่มีพี่น้องเรียนหนังสือหลายคน รวมทั้งคุณภาพการศึกษา

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ ๒ ประการแก่เด็ก และเยาวชน ได้แก่ (๑) เด็ก และเยาวชน ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา และไม่สามารถศึกษาต่อได้ ต้องทำงานหารายได้ร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อเลี้ยงตนเอง และครอบครัว และ (๒) เด็ก และเยาวชน สามารถเข้าถึงการศึกษา แต่ขาดอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเรียนออนไลน์ ส่งผลด้านคุณภาพของผู้เรียน

๓.๗ เทศบาลเมืองล้อมแรด

เทศบาลเมืองล้อมแรดตั้งอยู่ในเขตอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่เลขที่ ๘๘๘ หมู่ ๖ ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ทิศเหนือติดต่อกับตำบลแม่ถอด ตำบลแม่ปะ ทิศใต้ติดต่อกับตำบลเถินบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลแม่มอก ตำบลแม่ปะ และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลนาโป่ง ตำบลเถินบุรี ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งอยู่ก่อนข้างทางไกลจากตัวจังหวัดลำปาง โดยอยู่ห่างถึง ๙๐ กิโลเมตร ทั้งนี้เทศบาลเมืองล้อมแรดมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๗.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลเมืองล้อมแรดจำแนกเป็น ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองล้อมแรด รองนายกเทศมนตรีเมืองล้อมแรด ๓ ตำแหน่ง เลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองล้อมแรด ๓ ตำแหน่ง และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมืองล้อมแรด ๑ ตำแหน่ง

ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบไปด้วยประธานสภาเทศบาลเมืองล้อมแรด รองประธานสภาเมืองล้อมแรด ๑๖ คน และเลขาธิการสภาเทศบาลเมืองล้อมแรด ๑ คน (เทศบาลเมืองล้อมแรด, ๒๕๖๑a, เทศบาลเมืองล้อมแรด, ๒๕๖๑b)

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานเทศบาลเมืองล้อมแรด แบ่งออกเป็น ๖ หน่วยงาน (เทศบาลเมืองล้อมแรด, ๒๕๖๑c) ได้แก่

(๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป งานปกครอง งานป้องกัน และรักษาความสงบ งานแผนงาน และงบประมาณ งานบริการ และเผยแพร่วิชาการ งานนิติกร งานสังคมสงเคราะห์ งานพัฒนาชุมชน

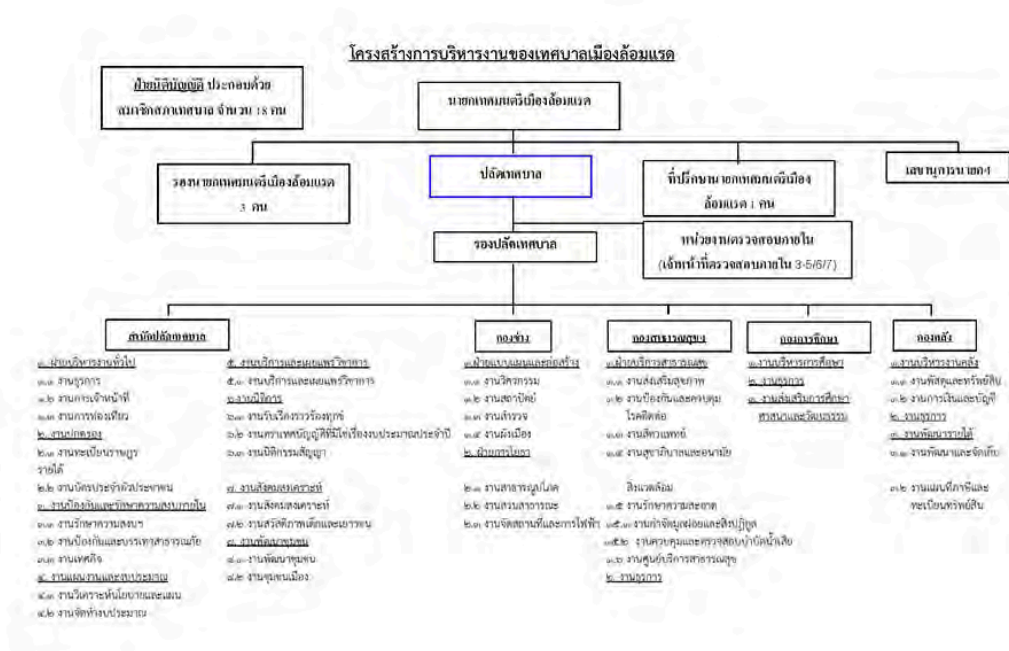
(๒) กองคลัง ประกอบไปด้วย งานการเงิน และบัญชี งานพัสดุ งานธุรการ งานจัดเก็บรายได้ งานแผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สิน

(๓) กองช่าง ประกอบไปด้วย งานแบบแผน และก่อสร้าง งานโยธา งานสวน สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า งานไฟฟ้า งานสวนสาธารณะ

(๔) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริการสาธารณสุข งานธุรการ

(๕) กองการศึกษา ประกอบไปด้วย งานบริหารการศึกษา งานธุรการ งานส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม

(๖) หน่วยงานตรวจสอบภายใน

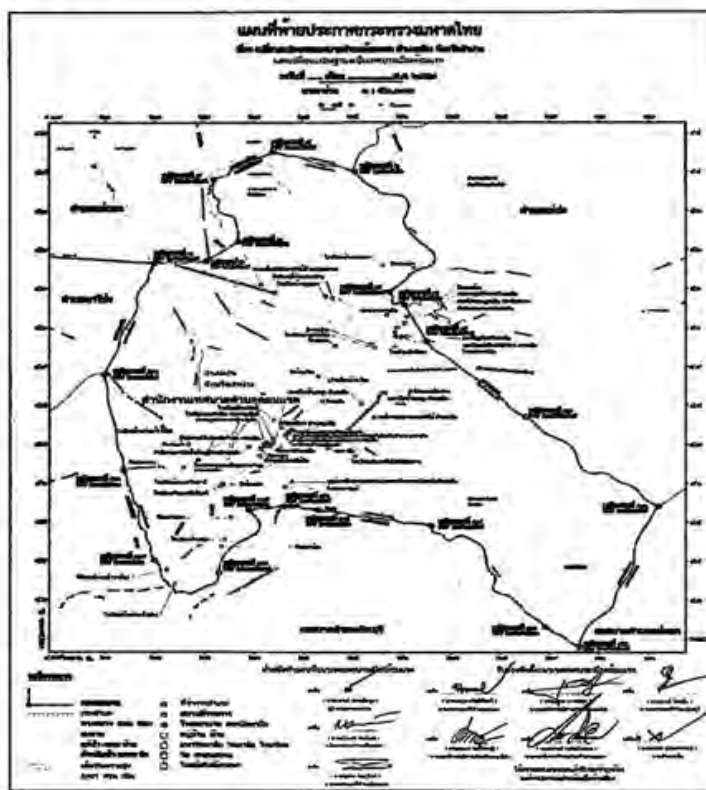

ภาพที่ ๓.๑๒ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองล้อมแรด (เทศบาลเมืองล้อมแรด, ๒๕๖๑c)

เทศบาลเมืองลี้มแรดประกอบไปด้วยชุมชน ๙ ชุมชน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านอุมลอง ชุมชนบ้านเวียง ชุมชนบ้านลี้มแรด ชุมชนบ้านเหล่า ชุมชนบ้านหนองเตา ชุมชนบ้านดอนทรายและชุมชนบ้านแพะหลวง หมู่ ๓ บ้านท่านาง หมู่ ๖ บ้านหนองบัว ชุมชนบ้านดอนไชย หมู่ ๙ บ้านท่าเมล์ ชุมชนบ้านสบคือ หมู่ ๑๑ บ้านเด่นแก้ว หมู่ ๑๒ บ้านหนองเชียงราน (เทศบาลเมืองลี้มแรด, ๒๕๖๔a)

แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี
(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)
ของเทศบาลเมืองลี้มแรด อำเภอเงิน จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ ๑ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

ภาพที่ ๓.๑๓ ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองลี้มแรด (เทศบาลเมืองลี้มแรด, ๒๕๖๑e)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลี้มแรด เทศบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ได้แก่ “เมืองน่าอยู่ คุณภาพ ประสิทธิภาพ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และประวัติศาสตร์” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (แผนงานเคหะ และชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (แผนงานแผนงานเคหะและชุมชน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาสังคม/ชุมชน (แผนงานแผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการศึกษา แผนงานสาธารณสุข แผนงานศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนงานงบกลาง) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ (แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการบริหาร และพัฒนาองค์กร (แผนงานแผนงานบริหารงานทั่วไป) (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๒๖ - ๒๘) ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาจึงปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาสังคม/ชุมชน

โดยเทศบาลเมืองล่อแมดมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๔๘๑ โครงการ งบประมาณ ๓๕๑.๓๕๘ ล้านบาท โครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม จำนวน ๓๒๔ โครงการ (๖๗.๔%) และเป็นยุทธศาสตร์ที่มีจำนวนงบประมาณมากที่สุด ๒๗๒.๒๕๔ ล้านบาท (๗๗.๕%) (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๓๗ - ๓๘)

เช่นเดียวกันในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองล่อแมดมีโครงการพัฒนาจำนวน ๑๒๔ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๑๒.๖๒๔ ล้านบาท โดยโครงการส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาสังคม/ชุมชน (๖๙.๔%) งบประมาณ ๙.๒๖๗ ล้านบาท (๔๒.๙%) (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๔, น. ๘ - ๙)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ เทศบาลเมืองล่อแมดมีรายได้ทั้งหมด ๑๑๘.๗๗๘ ล้านบาท (๒๕๖๓) ส่วนใหญ่อยู่ในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป ๕๘.๑๒๕ ล้านบาท (๔๘.๙%) รองลงมาคือ หมวดภาษีจัดสรร ๕๕.๑๘๕ ล้านบาท (๔๖.๕%) ในส่วนของรายจ่ายจริงจำนวน ๑๐๘.๓๐๕ ล้านบาท (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๔b, น. ๒ - ๓)

๓.๗.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** เทศบาลล่อแมดมีพื้นที่ประมาณ ๗๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๓,๗๕๐ ไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีแม่น้ำวังไหลผ่านกลางเมืองทางทิศเหนือ ลงสู่ทิศใต้ ทำให้แบ่งพื้นที่เทศบาลออกเป็นสองฝั่ง และเป็นพื้นที่เกษตร (๓๘.๘%) ของพื้นที่ทั้งหมด จากพื้นที่เกษตรของเทศบาลเมืองล่อแมดจำนวน ๑๖,๙๖๔ ไร่ โดยเป็นพื้นที่ทำนามากที่สุด พื้นที่สวน ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพื้นที่ไร่ ตามลำดับ

ในส่วนของสภาพดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำวัง ดินจึงเป็นดินดี เหมาะแก่การปลูกข้าว ส่วนพื้นที่บริเวณห้วยบุก ห้วยทราย ไม่เหมาะสมแก่การปลูกข้าว แต่เหมาะสมกับการปลูกพืชสวน เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๔ เทศบาลเมืองล่อแมด มีประชากรทั้งสิ้น ๑๔,๒๑๔ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ๗,๖๑๔ คน และชาย ๖,๖๐๐ คน จำนวน ๗,๑๐๑ ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน (๒๐ - ๕๙ ปี) ๗,๖๕๔ คน (๕๓.๘%) รองลงมาเป็นวัยสูงอายุ (๖๐ ปี ขึ้นไป) ๔,๓๘๓ คน (๓๐.๘%) และกลุ่มวัยเด็ก (เด็กทารก - ๑๙ ปี) จำนวน ๒,๑๗๗ คน (๑๕.๓%) มีครัวเรือนจำนวน ๗,๑๐๒ ครัวเรือน (งานทะเบียนราษฎร, ๒๕๖๔ อ้างถึงในเทศบาลเมืองล่อแมด, มปป.)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** ด้วยสภาพพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองล่อแมดส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร ส่งผลให้สภาพสังคมโดยทั่วไปของประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองล่อแมดส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ในพื้นที่มีสถานศึกษาจำนวน ๒๐ แห่ง สถานพยาบาล ๑๑ แห่ง โดยสาเหตุการเจ็บป่วย

ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขส่วนใหญ่มาจากกระเพาะอาหารกับลำไส้อักเสบ โรคปอดชนิดอุดกั้นแบบเรื้อรัง การติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ ปอดบวม และการติดเชื้อในกระแสเลือด ตามลำดับ มีสถิติการเกิดอาชญากรรมจำนวน ๑๐๔ ราย ยาเสพติด ๖๔ ราย ผู้ต้องขัง ๖๔ คน มีผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ ๓,๓๓๒ คน พิการ ๔๗๙ คนและผู้ป่วยโรคเอดส์ ๓๒ คน (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๓ - ๗)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลเมืองล่อแมดส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรม ทำให้มีพื้นที่เกษตรถึง ๑๖,๙๖๔ ไร่ ส่วนใหญ่เป็นนาข้าว (๔๓.๖%) มีพื้นที่เพาะเลี้ยงประมง ๕๕๐ ไร่ ปศุสัตว์ ๓๓๔.๕๐ ตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนที่ทำปศุสัตว์ ๑,๐๘๕ ครัวเรือน การบริการมีปั้มน้ำมัน ๕ แห่ง สถานีบริการก๊าซธรรมชาติ ๒ แห่ง และมีสถานที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยว ได้แก่ วัดเวียง วัดอุมลอง สวนสาธารณะเมืองเถิน บ้านสถน เถินบุรี เป็นต้น มีอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ๓ แห่ง มีการพาณิชย์ ได้แก่ ศูนย์การค้า ๑ แห่ง ตลาดสด ๗ แห่ง ร้านค้าทั่วไป ๑๕๓ แห่ง มีกลุ่มอาชีพถึง ๑๒ กลุ่ม อาทิ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านอุมลอง (น้ำพริกลาบ) กลุ่มจุฬาพรน้ำยาเอนกประสงค์ กลุ่มผู้เลี้ยงหนอนนกก กลุ่มทำถั่วเน่า กลุ่มตุงบ้านเหล่า กลุ่มทำไม้กวาด เป็นต้น (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๙ - ๑๐)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองล่อแมดส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๙%) โดยมีวัดถึง ๑๖ แห่ง และโบสถ์ ๑ แห่ง มีประเพณีสำคัญและงานประจำปี ได้แก่ ประเพณีปีใหม่เมือง ประเพณีลอยกระทง ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีก๋วยสลาก (สลากภัต) (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๙ - ๑๐)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เทศบาลเมืองล่อแมดมีถนน ๒๘๐ สาย ส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีต ๒๓๕ สาย (๘๓.๙%) ที่เหลือเป็นถนนลาดยาง และลูกรัง สะพาน ๕ แห่ง มีจำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า ๖,๓๒๖ ครัวเรือน (๘๙.๑%) มีไฟฟ้าส่องสว่าง ๖๖ จุด การประปา ๔,๘๔๐ หลังคาเรือน (๖๘.๒%) (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๖)

๓.๗.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร เทศบาลเมืองล่อแมดมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ กองการศึกษา ประกอบไปด้วย งานบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษา งานธุรการ งานส่งเสริมการศึกษา

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ของเทศบาลเมืองล่อแมดพบว่า แผนงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาสังคม แผนงานด้านการศึกษา มีโครงการจำนวน ๑๑๗ โครงการ (๒๔.๓%) งบประมาณ ๑๔.๙๐๐ ล้านบาท (๔.๒%) (เทศบาลเมืองล่อแมด, ๒๕๖๐, น. ๓๗ - ๓๘)

ในส่วนของแผนดำเนินงาน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองล่อแมดมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น ๓๙ โครงการ (๓๑.๔%) งบประมาณ ๖.๒๗๖ ล้านบาท (๒๙.๐%) โครงการที่ดำเนินการ ได้แก่ โครงการหนู หนู รู้ไว้ ปลอดภัยไว้ก่อน โครงการแข่งขันทักษะสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ และแหล่งเรียนรู้ โครงการเรียนรู้นอกสถานที่ โครงการศิลปะดนตรีกับการส่งเสริมพัฒนาการในเด็กเล็ก โครงการศึกษาดูงานของครูบุคลากรทาง

การศึกษา โครงการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาที่ ๒ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีโครงการอุดหนุนแก่โรงเรียนต่าง ๆ ๗ โรงเรียน เป็นจำนวนงบประมาณ ๔๓๑,๐๐๐ บาท (เทศบาลเมืองล้อมแรด, ๒๕๖๔, น. ๘ - ๔๗) ดังนั้น แม้เทศบาลเมืองล้อมแรดจะไม่มีโครงการที่เน้นทางด้าน การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาโดยตรง แต่เทศบาลได้สนับสนุนงบประมาณแก่โรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ภายในเขตเทศบาล จึงนับได้ว่าเป็นจุดเด่นด้านการพัฒนาการศึกษาของเทศบาลเมืองล้อมแรด

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๒๐ แห่ง ได้แก่

(๓.๑) สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองล้อมแรด จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองล้อมแรด และ (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านอุมลอง

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ จำนวน ๑๘ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านเหล่า (๒) โรงเรียนล้อมแรดวิทยา (๓) โรงเรียนอนุบาลเถิน (ท่านางอุปถัมภ์) (๔) โรงเรียนบ้านเวียง (๕) โรงเรียนอุมลองรักชีวิตานุเคราะห์ (๖) โรงเรียนบ้านดอนไชย (๗) โรงเรียนเถินวิทยา นอกจากนี้ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเอกชน ๒ แห่ง และอื่น ๆ อีก ๙ แห่ง

๓.๗.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีที่มาอันเนื่องมาจากในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองล้อมแรด มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน ๖ โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๒ โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน ๔ โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก ๒ โรงเรียน มีแนวโน้มที่จะถูกยุบ ๒ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาย้ายไปดำรงตำแหน่งโรงเรียนแห่งใหม่ และกำลังจะเกษียณอายุราชการในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ อีกทั้งโรงเรียนยังขาดทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ขาดข้าราชการครู บุคลากร ลูกจ้างที่ทำงานด้านการศึกษา ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยสำหรับครู และเด็ก รวมถึงสภาพครอบครัวของผู้เรียนมีรายได้น้อย เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เป็นต้น

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น หากโรงเรียนถูกยุบอาจส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ เทศบาลเมืองล้อมแรดในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ มาตรา ๕๐ ที่ต้องดำเนินการในเขตพื้นที่ของเทศบาล เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ทั้งด้านการส่งเสริม และพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการส่งเสริมให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ได้กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งด้านการจัดการศึกษา ด้านการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับ

ใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น เทศบาลเมืองล้อมแรดจึงได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาของเด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ แต่เนื่องจากเทศบาล ไม่มีโรงเรียนในสังกัดจึงได้พิจารณาสมัครเข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาร่วมกับสถาบันพระปกเกล้า เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโรงเรียนนำร่อง เพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) ณ โรงเรียนบ้านเหล่า เพื่อให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนได้เรียนรู้ และเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสื่อนวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพ และให้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชน ประชาชนในชุมชนได้ใช้เพื่อการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ ทั้งนี้เทศบาลเมืองล้อมแรดได้ทำบันทึกข้อตกลงเพื่อให้ความร่วมมือกับโรงเรียนบ้านเหล่า ในการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรม แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

ดังนั้นปัญหาซึ่งต้องรีบดำเนินการแก้ไข ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านเหล่าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะถูกยุบโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนต้องเดินทางไปโรงเรียนห่างไกลบ้าน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง (๒) ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่น เนื่องจากไม่มั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษา (๓) โรงเรียนบ้านเหล่าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม หรือโครงการในการจัดการศึกษา และจัดหาสื่อนวัตกรรมที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย (๔) บุคลากรน้อย ขาดแรงจูงใจที่จะให้ข้าราชการครูมาปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน (๕) โรงเรียนบ้านเหล่ามีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (๖) ชุมชนรอบนอกในเขตเทศบาล มีนักเรียนต่างพื้นที่ เนื่องจากมีรายได้น้อยทำให้ไม่มีกำลังที่จะไปศึกษาในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ (๑) คุณภาพทางการศึกษาลดลง เด็กนักเรียน ไม่สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ ICT ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในอนาคต (๒) โรงเรียนบ้านเหล่ามีแนวโน้มที่จะถูกยุบ เนื่องจากขาดผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครู และงบประมาณที่จำกัด ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น

๓.๘ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

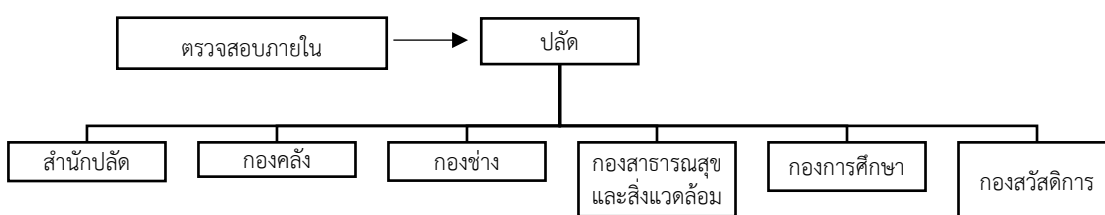
เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ตั้งอยู่ในเขตอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีที่ตั้งสำนักงานเทศบาลอยู่ที่เลขที่ ๙๙๙ หมู่ที่ ๑๖ ถนนบวงสรวง ท่าท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ทิศเหนือติดต่อกับหมู่ที่ ๘ ตำบลท่าโรง ทิศใต้ติดต่อกับหมู่ที่ ๕ ตำบลท่าโรง และตำบลสระประดู่ ทิศตะวันออกติดต่อกับหมู่ ๑๗ ตำบลท่าโรง และตำบลน้ำร้อน และทิศตะวันตกติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลสระประดู่ ทั้งนี้เทศบาลตั้งอยู่ก่อนข้างทางไกลจากตัวจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมี

ระยะทางประมาณ ๑๐๕ กิโลเมตร เทศบาลมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๘.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจำแนกเป็นฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีเมืองวิเชียรบุรี รองนายกเทศมนตรีเมืองวิเชียรบุรี ๓ ตำแหน่ง เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ๒ ตำแหน่ง และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเมืองวิเชียรบุรี ๑ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี รองประธานสภาเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ๑ คน เลขานุการสภาเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ๑ คน และสมาชิกสภาเทศบาล ๑๘ ตำแหน่ง ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีแบ่งเป็น ๖ หน่วยงาน ได้แก่ (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, มปป.ก)

- (๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วยฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายปกครอง และฝ่ายอำนวยการ
- (๒) กองคลัง ประกอบไปด้วยฝ่ายบริหารงานคลัง ฝ่ายพัฒนารายได้ และฝ่ายแผนที่ภาษี
- (๓) กองช่าง ประกอบไปด้วย ฝ่ายการโยธา ฝ่ายแบบแผน และก่อสร้าง
- (๔) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข และฝ่ายบริการสาธารณสุข
- (๕) กองการศึกษา ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยศึกษานิเทศก์
- (๖) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน

ภาพที่ ๓.๑๔ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีประกอบไปด้วย ๑๓ หมู่บ้านกระจายอยู่ในพื้นที่ ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าโรง และตำบลสระประดู่ กล่าวคือ (๑) ตำบลท่าโรง ประกอบไปด้วยชุมชน ๑๖ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเพชรรัตนก้าวหน้า ชุมชนมรกตก้าวหน้า ชุมชนตรีรัตน์ก้าวหน้า ชุมชนโกเมนก้าวหน้า ๑ ชุมชนโกเมนก้าวหน้า ๒ ชุมชนกนกรัตน์ก้าวหน้า ชุมชนไพลินก้าวหน้า ชุมชนนิลรัตน์ก้าวหน้า ชุมชนมุกดารัตน์ก้าวหน้า ๑ ชุมชนมุกดารัตน์ก้าวหน้า ๒ ชุมชนบุษราคัมก้าวหน้า ชุมชนเพทายก้าวหน้า

โครงการ (๔๔.๑%) ในส่วนงบประมาณส่วนใหญ่ เป็นงบประมาณในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการเกษตร ๕๖๗.๓๕๒ ล้านบาท (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีโครงการทั้งหมด ๙๔ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๗๐.๔๘๕ ล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี จำนวน ๕๒.๓๔๓ ล้านบาท (๗๔.๓%) (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ข)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีรายได้จากภาษีอากรประเภทต่าง ๆ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต รายได้จากเทศพาณิชย์ และเงินอุดหนุนจากรัฐ (๒๕๖๑) จำนวน ๒๙๒.๖๑๑ ล้านบาท ส่วนในด้านรายจ่ายทั้งรายจ่ายประจำ และรายจ่ายเพื่อการลงทุนมีประมาณ (๒๕๕๗) ๑๐๔.๙๓๓ ล้านบาท (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

๓.๘.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีพื้นที่ประมาณ ๒๖.๕๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๖,๕๘๗.๕ ไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีลำห้วย คลอง และสระน้ำกระจายตามพื้นที่ เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชทุกชนิด เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ส่งผลให้พื้นที่เกือบทั้งหมด (๙๐%) เป็นพื้นที่ทำเกษตร โดยพื้นที่เทศบาลมีแม่น้ำป่าสัก คลองคอเอก และคลองห้วยชันไหลผ่าน

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๒ อำเภอวิเชียรบุรีมีประชากรทั้งสิ้น ๒๒,๖๕๐ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๑,๘๘๓ คน ส่วนเพศชายมีจำนวน ๑๐,๗๖๗ คน มีจำนวนครัวเรือน ๘,๔๙๗ ครัวเรือน (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** สภาพสังคมโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี เป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนภายในเขตเทศบาลมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย เนื่องจากบางส่วนอพยพมาจากจังหวัดชัยภูมิ ทำให้สามารถพบวัฒนธรรมอีสานได้ในเขตพื้นที่นี้ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากภาษาที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน บางกลุ่มจะใช้ภาษาไทย-อีสานในการสนทนา นอกจากนี้ยังพบประเพณีของคนภาคอีสานจัดขึ้นในเขตเมืองวิเชียรบุรี อาทิ บุญบั้งไฟ เป็นต้น (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

ทั้งนี้เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการที่ได้รับการสงเคราะห์จากเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จำแนกเป็นผู้สูงอายุ ๓,๖๓๒ ราย ผู้พิการ ๔๖๐ ราย และผู้ป่วยเอดส์ ๑๓ ราย โดยเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ที่รับลงทะเบียน และทำหน้าที่ประสานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด การทำบัตรคนพิการ การดำเนินการโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้กับประชาชนทั่วไป โครงการสงเคราะห์ครอบครัวผู้ยากไร้ที่ตกเกณฑ์ จปฐ. สร้าง และซ่อมที่อยู่อาศัยให้กับผู้ยากไร้ ผู้มีรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสไร้ที่พึ่ง ประสานการให้ความช่วยเหลือของจังหวัด อำเภอ หน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุน เป็นต้น (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เนื่องจากประชาชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทั้งเกษตรกรรม เช่น ทำนาปี ปลูกข้าวโพดเลี้ยง

สัตว์ อ้อยโรงงาน และรับจ้างทั่วไป รวมถึงการทำประมงพื้นบ้านในแม่น้ำป่าสัก และลำคลองต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนมาก เลี้ยงสัตว์ เช่น โค หมู ไก่ เป็ด ดังนั้นพื้นที่โดยรอบเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจึงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งสวนผลไม้ และพื้นที่นา ในส่วนของพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม พื้นที่บางส่วนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีเป็นเขตพื้นที่เศรษฐกิจค้าขาย มีตลาดจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ตลาดสดมิตรสาลี ตลาดน้อยนาไร่เดียว และตลาดส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจพอเพียงวัดในเรืองศรี (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาเป็นศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ตามลำดับ โดยภายในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีศาสนสถาน ๙ แห่ง ทั้งหมดเป็นพุทธศาสนสถาน ได้แก่ วัดในเรืองศรี วัดป่าเรไรทอง วัดประชานิมิตร วัดบุญชัชวาราม วัดวิเชียรบำรุง (วัดท่าน้ำ) วัดห้วยชันวรากรม วัดศรีประชาธรรม วัดเสลิมหาราม และวัดสามแยก (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

ในส่วนของประเพณี ประเพณีในชุมชนเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีส่วนมากเป็นประเพณีตามศาสนาพุทธซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยมีประเพณีหลัก ๆ ได้แก่ งานบวงสรวงดวงพระวิญญาณสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประเพณีวันสารทไทย ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีวันลอยกระทง และประเพณีวันเข้าพรรษา ออกพรรษา (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

สำหรับทางด้านภาษา ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทยภาคกลาง ภาษาอีสาน ภาษาโคราช ภาษาชัยภูมิ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีอพยพมาจากพื้นที่ใกล้เคียงจึงได้นำเอาภาษา และวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้ามาด้วย (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ในส่วนของการคมนาคม ไฟฟ้า และประปา เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีสามารถใช้เส้นทางหลักในการเข้าถึงได้ทั้งหมด ๓ เส้นทาง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑ สระบุรี - หล่มสัก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๑๒ และทางหลวงชนบทหมายเลข ๒๒๗๕ มีไฟฟ้าภายในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีที่ได้รับการจ่ายไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอวิเชียรบุรี ทำให้ชุมชนทั้งหมดมีไฟฟ้าเข้าถึง โดยมีครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า ๘,๑๘๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๒๙ ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด มีระบบประปาภายในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีที่ให้บริการโดยสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค สาขาวิเชียรบุรี โดยมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาประมาณ ๔,๓๐๑ ครัวเรือน (๕๐.๖%) ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยมีแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปา ๒ แห่ง คือ แม่น้ำป่าสัก และสระพิกน้ำดิบบ้านคอเลือก (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก)

๓.๘.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ กองการศึกษาซึ่งมีบุคลากรจำนวน ๒๗ คน (๑๕.๐%) โดยมีโครงสร้างการบริหารงาน คือ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ฝ่ายบริหารการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสระประดู่ (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก; เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๓)

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ของเทศบาลเมืองวิเชียรเจริญ แม้จะไม่พบว่าเทศบาลมีวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์โดยตรงด้านการศึกษา แต่เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้กำหนดการพัฒนาทางการศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๕ การส่งเสริม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา และคุณภาพชีวิต แผนงานที่ ๒ เนื่องจากการศึกษาเป็นพันธกิจหนึ่งของเทศบาล ที่ต้องการให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยได้วางแผนสนับสนุนโครงการต่าง ๆ จำนวนถึง ๑๒๔ โครงการ คิดเป็นจำนวนเงิน ๗๐.๐๖๓ ล้านบาท แม้ในแผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เทศบาลจะสามารถจัดสรรงบประมาณได้เพียง ๖ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๑.๑๒๑ ล้านบาทก็ตาม (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก; เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ข)

อย่างไรก็ตามผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา และได้แถลงนโยบาย เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ โดยมีประเด็นด้านการศึกษา โดยระบุว่า จะส่งเสริมแหล่งการศึกษาชั้นดีสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี โดยการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี รวมทั้งส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมการเสริมสร้างพัฒนาการทางอารมณ์ และสังคมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่มีความหลากหลายเหมาะสมตามวัย ตลอดจนเสริมสร้างความเสมอภาค และลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่

นอกจากนี้จากเข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเมื่อปี ๒๕๖๔ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้เพิ่มเติมโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเข้าไปในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพิ่มเติม ฉบับที่ ๓ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กอายุ ๒ - ๕ ปี ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกัน โดยมีงบประมาณสนับสนุนจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๑๓ แห่ง (เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี, ๒๕๖๒ก) ได้แก่

(๓.๑) สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี มีจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่

(๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านนาไร่เดียว มี และ (๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสระประดู่

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ จำนวน ๙ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านท่าโรง (๒) โรงเรียนอนุบาลวิเชียรบุรี (วัดในเรืองศรี) (๓) โรงเรียนบ้านนาไร่เดียว (๔) โรงเรียนบ้านสระประดู่ (๕) โรงเรียนนิคมศิลปอนุสรณ์ (๖) โรงเรียนपालพันธ์วิทยา (๗) โรงเรียนสัมพันธวิทยา (๘) โรงเรียนอนุบาลกาญจนา และ (๙) โรงเรียนปริยัติธรรม (วัดประชานิมิต)

๓.๘.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จำนวนนักเรียนของโรงเรียนในเขตเทศบาลวิเชียรบุรี มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก เกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ (๑) มาตรฐานของการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีแต่ละแห่งแตกต่างกัน และ (๒) ความเชื่อมั่นในการบริหาร

จัดการของประชาชนที่มีต่อโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีแต่ละแห่งแตกต่างกัน ส่งผลกระทบบังคับให้โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี บางแห่งผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนมาก จนห้องเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ปกครอง ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนบางแห่งมีผู้ปกครองมีความต้องการน้อย

๓.๙ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

เทศบาลเมืองศรีสะเกษตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๙๘๗/๓๙ ถนนสุขุมวิท ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ทิศเหนือติดต่อกับตำบลโพธิ์ ตำบลน้ำคำ ทิศใต้ติดต่อกับตำบลหนองครก ตำบลโพธิ์น้ำ ตำบลชำ ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลโพธิ์ และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลหญ้าปล้อง (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๑) โดยเทศบาลเมืองศรีสะเกษมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๙.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลเมืองศรีสะเกษจำแนกเป็น นายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ รองนายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ ๓ ตำแหน่ง ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ๒ ตำแหน่ง และเลขานุการนายกเทศมนตรีเมืองศรีสะเกษ ๑ ตำแหน่ง (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, มปป.๑)

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงาน เทศบาลเมืองศรีสะเกษแบ่งเป็น ๗ หน่วยงาน (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, มปป.๑) ได้แก่

(๑) สำนักปลัดเทศบาล ประกอบไปด้วย ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายปกครอง

(๒) สำนักการคลัง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารการคลัง และส่วนพัฒนารายได้

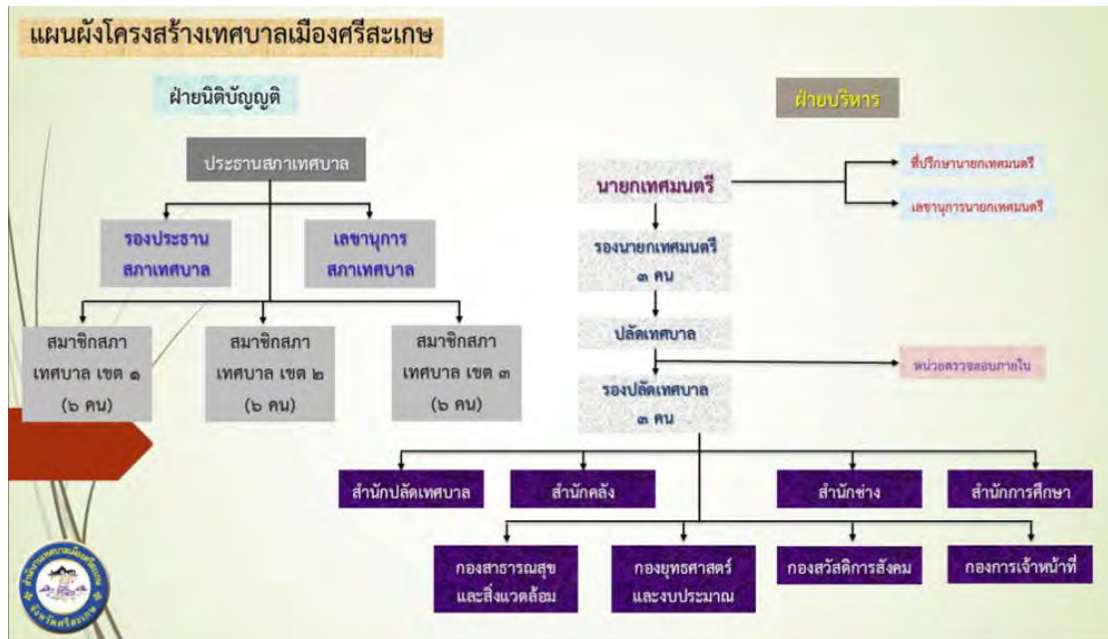
(๓) สำนักการช่าง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ส่วนควบคุมอาคาร และผังเมือง ส่วนควบคุมการก่อสร้าง และส่วนการโยธา

(๔) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข และฝ่ายบริการสาธารณสุข

(๕) กองวิชาการและแผนงาน ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ ฝ่ายนิติการและฝ่ายบริการ และเผยแพร่วิชาการ

(๖) สำนักการศึกษา ประกอบไปด้วย ฝ่ายแผนงาน และโครงการ ส่วนบริหารการศึกษา ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยงานนิเทศ

(๗) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายพัฒนาชุมชน ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ และฝ่ายส่งเสริม และสวัสดิการสังคม

ภาพที่ ๓.๑๖ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, มปป. c)

เทศบาลเมืองศรีสะเกษประกอบไปด้วยชุมชน ๔๗ ชุมชน กระจายอยู่ในพื้นที่ ๒ ตำบลหลัก ได้แก่ ตำบลเมืองเหนือ ตำบลเมืองใต้ และมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตตำบลโพธิ์ ตำบลหนองครก ตำบลหญ้าปล้อง ตำบลโพนข่า และตำบลข่า โดยมีชุมชนทั้งสิ้น ๔๗ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนคุ่มกลาง ชุมชนโนนสวรรค์ ชุมชนสะพานขาว ชุมชนหนองม่วง ชุมชนโนนเขวา ชุมชนโนนสำราญ ชุมชนหนองหล่ม ชุมชนหนองแดง ชุมชนพันท้าน้อย ชุมชนโนนสำนักมิตรภาพ ชุมชนโนนทรายทอง ชุมชนหนองโพธิ์ ชุมชนกุดหวาย ชุมชนโนนเค็ง ชุมชนเมืองใหม่สะพานขาว ชุมชนวัดเลียบ ชุมชนพันทาใหญ่ ชุมชนไกรภักดี ชุมชนหัวนา ชุมชนปาม่วง ชุมชนหนองอุทัย ชุมชนมงคลสมบัติ ชุมชนผดุงธรรม ชุมชนศรีสำราญ ชุมชนสวนสมเด็จ ชุมชนวัดหลวง ชุมชนหนองคู ชุมชนทุ่งนาดี ชุมชนหนองเม็ก ชุมชนเมืองเก่าหลักเมือง ชุมชนหนองยวน ชุมชนสนามบิน ชุมชนหนองยาง ชุมชนมารีหนองแคน ชุมชน ร.ส.พ. ชุมชนโนนหนามแท่ง ชุมชนต้นโก ชุมชนศรีนครลำดวน ชุมชนตลาดนอก ชุมชนหนองกะลา ชุมชนท่าเรือ ชุมชนหนองตะมะ ชุมชนศรีมิ่งคล ชุมชนวัดเจียงอี ชุมชนวัดพระโต และชุมชนศิริทรัพย์ทวีโชค ชุมชนเอื้ออาทร (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๔ - ๕)

ภาพที่ ๓.๑๗ แผนที่ชุมชนเมืองศรีสะเกษ (สำนักโยธาธิการและผังเมืองศรีสะเกษ, มปป.)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองศรีสะเกษได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ไว้คือ “เมืองน่าอยู่ สู่เมืองท่องเที่ยว และกีฬา สร้างคุณค่าด้วยเกษตรปลอดภัย ใส่ใจทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการศึกษา (แผนงานการศึกษา) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานการศาสนาวัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมสุขภาพดี (แผนงานสาธารณสุข แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานการพาณิชย์) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ (แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาสู่เมืองคาร์บอนต่ำ (แผนงานบริหารทั่วไป แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานเคหะ และชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ พัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยว (แผนงานการศาสนาวัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๘ สร้างสังคมให้น่าอยู่ (แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานการศาสนาวัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๙ พัฒนาศักยภาพ ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน (แผนงานรักษาความสงบภายใน) ยุทธศาสตร์ที่ ๑๐ พัฒนาระบบสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์ (แผนงานบริหารทั่วไป) ยุทธศาสตร์ที่ ๑๑ ส่งเสริมการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานรักษาความสงบภายใน แผนงานการศึกษา แผนงานสาธารณสุข แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงานพาณิชย์ ยุทธศาสตร์ที่ ๑๒ ส่งเสริมการเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานรักษาความสงบภายใน แผนงานการศึกษา แผนงานสาธารณสุข แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานสังคมสงเคราะห์

แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงานพาณิชย์ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๘๔ - ๘๖) ดังนั้นเทศบาลเมืองศรีสะเกษจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ค่อนข้างจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากมียุทธศาสตร์ชัดเจน คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการศึกษ

ทั้งนี้เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๑๐๑ โครงการ งบประมาณ ๙๙๙.๘๔๐ ล้านบาท โครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน ๓๖๑ โครงการ (๓๒.๘%) งบประมาณ ๗๐๐.๑๐๘ ล้านบาท (๗๐.๐%) (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๘๗ - ๙๐)

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีโครงการทั้งหมด ๑๑๘ โครงการ งบประมาณ ๑๑๖.๙๙๐ บาท งบประมาณโครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการศึกษ จำนวน ๓๑ โครงการ (๒๖.๓%) ในขณะที่งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๘ สร้างสังคมให้น่าอยู่ จำนวน ๔๗.๓๒๒ ล้านบาท (๔๐.๕%) (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕, น. ๖ - ๙)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีรายได้ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จำนวน ๔๙๔.๙๖๙ ล้านบาท ส่วนใหญ่ได้รับมาจากรายได้ที่รัฐบาลอุดหนุนให้จำนวน ๒๓๘.๘๗๗ ล้านบาท (๔๘.๓%) โดยมีค่าใช้จ่ายรวม ๔๘๐.๗๓๖ ล้านบาท (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕b, น. ๘๗ - ๙๐)

๓.๙.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีพื้นที่ประมาณ ๓๖.๖๖ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มอยู่ทางตอนเหนือ และตอนกลางของจังหวัด ส่วนทางตอนใต้เป็นที่ลาดชัน และลูกคลื่นลอนตื้นสลับลาดชัน เทศบาลเมืองศรีสะเกษตั้งอยู่บนเนินหลังเต่า มีลักษณะพื้นที่ลาดเอียงทางทิศใต้ไปทางทิศเหนือ ส่วนทางทิศตะวันออกและทางทิศตะวันตกจะลาดเอียงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ทำให้เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีลำน้ำธรรมชาติไหลผ่านรอบตัวเมืองโดยสภาพดินร่อยละ ๖๐ เป็นดินร่วนปนทรายที่มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีเพียงร่อยละ ๔.๕ ของพื้นที่จังหวัดเท่านั้นที่มีระดับความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง ส่วนที่เหลืออีกประมาณร่อยละ ๓๕.๕ เป็นดินภูเขาและเทือกเขาซึ่งทำการกสิกรรมได้เพียงบางส่วน (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๑)

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๔ เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีประชากรทั้งสิ้น ๔๐,๕๒๒ คน เป็นชาย ๑๐,๙๘๗ คน หญิง ๒๑,๕๓๕ คน โดยส่วนใหญ่ประชากรอยู่ในช่วงอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๒๕,๕๐๕ คน (๖๒.๙%) กลุ่มที่อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๗,๕๗๗ คน (๑๘.๗%) และกลุ่มที่อายุ ๐ - ๑๔ ปี จำนวน ๗,๔๔๐ คน (๑๘.๔%) มีครัวเรือน ๒๐,๘๔๙ หลังคาเรือน (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๓ - ๘)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** สภาพสังคมโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองศรีสะเกษเป็นชุมชนเมือง โดยในพื้นที่เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีสถาบันการศึกษาจำนวนถึง ๔๐ แห่ง โรงพยาบาลของรัฐบาล ๑ แห่ง เอกชน ๒ แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข ๕ แห่ง คลินิกในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

เกษ จำนวน ๘๔ แห่ง อาสาสมัครสาธารณสุขในชุมชน ๔๙๗ คน (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๙ - ๑๒)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ พื้นที่เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีสถานประกอบการด้านพาณิชยกรรมต่าง ๆ อาทิ สถานีบริการน้ำมัน ๑๓ แห่ง ห้างสรรพสินค้า ๒ แห่ง ตลาดสด ๘ แห่ง โรงฆ่าสัตว์ ๑ แห่ง สถานีขนส่ง ๑ แห่ง สถานธนาบาล ๒ แห่ง มีโรงแรม/ที่พัก ๑๔ แห่ง ธนาคาร ๑๗ แห่ง โรงภาพยนตร์ ๒ แห่ง นอกจากนี้ยังมีประชาชนบางส่วนที่ทำเกษตร อาทิ การปลูกข้าว โดยมีผู้ประกอบการเลี้ยงม้า โค กระบือ จำนวน ๑ ราย ผู้ประกอบการเลี้ยงสุกร จำนวน ๕๑ ราย มีการทำนาปี มีพื้นที่ ๒,๒๑๖ ไร่ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๒๓ - ๒๕)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดจำนวน ๑๓ วัด มัสยิดจำนวน ๑ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๓ แห่ง ประเพณี และงานประจำปีที่สำคัญ ได้แก่ พิธีสมโภชน์พระนางศรีสะเกศ พิธีสมโภชน์ศาลหลักเมือง งานเงาะ ทูเรียน ของดีเมืองศรีสะเกษ เทศกาลดอกคำวนวน สืบสานประเพณีสี่เผ่าไทยศรีสะเกษ มีภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะการทอผ้า อาทิ ผ้าไหม ผ้าลูกแก้ว ผ้าไหมพื้นเมือง สถานที่สำคัญ/แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ อาทิ วัดมหาพุทธาราม (วัดพระโต) ศาลหลักเมือง ตึกขุนอำไพพาณิชย วัดป่าศรีสำราญ สวนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา (เกาะห้วยน้ำคำ) พระนางศรีสะเกศ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดมแสดงพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ และพันธุ์พืชพื้นเมือง อาคารศูนย์ศิลปะอารยธรรมสี่เผ่าไทย และหอสูงชมทัศนียภาพจังหวัดศรีสะเกษ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๒๖ - ๓๒)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ภายในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษมีเส้นทางจำนวนถึง ๔๒ เส้นทาง มีบริการน้ำประปาจากสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค โดยมีจำนวนผู้ใช้ น้ำ ๓๓,๐๘๔ ราย มีสวนสาธารณะหรือพื้นที่สีเขียว ๑๒ แห่ง มีสถานที่ออกกำลังกาย ๓๕ แห่ง

๓.๙.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษโดยตรง ได้แก่ สำนักงานการศึกษา ประกอบไปด้วยฝ่ายแผนงาน และโครงการ (งานแผน และโครงการ งานระบบสารสนเทศ งานงบประมาณ งานธุรการ) ส่วนบริหารการศึกษา (ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายกิจการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ) ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (งานการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย ฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ฝ่ายกิจกรรมเด็ก และเยาวชน) หน่วยศึกษานิเทศก์ (งานพัฒนาวิชาการ งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา งานวิจัย และประเมินผลทางการศึกษา งานบริการทางการศึกษา) โดยในส่วนของฝ่ายบริหารการศึกษานั้นมีบุคลากร ๘ คน ทั้งหัวหน้าฝ่ายกิจการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ ผู้อำนวยการส่วนบริหารการศึกษา และนักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, มปป.บ; เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, มปป.ด)

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของเทศบาลเมืองศรีสะเกษพบว่า เทศบาลเมืองศรีสะเกษได้กำหนดให้ประเด็นเรื่องการศึกษาเป็นหนึ่งใน ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของเทศบาล ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีแผนในการดำเนินโครงการ ๓๖๑ โครงการ (๓๒.๘%) งบประมาณ ๗๐๐.๑๐๘ ล้านบาท (๗๐.๐%) อย่างไรก็ตามในส่วนของแผนงานการศึกษาปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์อื่นๆ นอกเหนือจากนี้ ประเด็นเรื่องการศึกษาซึ่งปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนงานที่ ๒ แผนงานการศึกษา มีโครงการจำนวน ๔๐ โครงการ (๓.๖%) งบประมาณ ๔.๗๕๐ ล้านบาท (๐.๕%) (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๕a, น. ๖๗ - ๘๐)

สำหรับในแผนดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๕ นั้น ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการศึกษามีแผนงานการศึกษาจำนวน ๒๓ โครงการ (๑๙.๕%) งบประมาณจำนวน ๔๔.๒๐๓ ล้านบาท (๓๗.๘%) และยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในแผนงานการศึกษาจำนวน ๓ โครงการ (๒.๕%) งบประมาณ ๐.๐๕๐ ล้านบาท (๐.๐๔%) (เทศบาลเมืองศรีสะเกษ, ๒๕๖๔, น. ๖) โดยมีโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศึกษาดูงาน โครงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โครงการจัดกิจกรรมวิชาการทางการศึกษา โครงการจัดทำสรุปประมวลผล การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่น โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา โครงการอาหารกลางวันโรงเรียนบ้านหนองโพธิ์ โรงเรียนอนุบาลวัดพระโต โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ โครงการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายเด็ก และเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เป็นต้น ทั้งนี้พบว่ามีการโครงการเกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ได้แก่ โครงการให้ความช่วยเหลือเด็กยากจน และด้อยโอกาสทางการศึกษาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โครงการพัฒนาผู้ประกอบการเครือข่ายชุมชนให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กที่พิการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ นอกจากนี้เทศบาลยังได้สนับสนุนงบประมาณแก่สถานศึกษานอกสังกัด

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๓๓ แห่ง ได้แก่

(๓.๑) สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่

(๑) โรงเรียนเทศบาล ๑ (วัดเจียงอี) (ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) (๒) โรงเรียนเทศบาล (๒) “รัชมงคลานุสรณ์” (ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) (๓) โรงเรียนเทศบาล ๓ (เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา) (๔) โรงเรียนเทศบาล ๔ บ้านโนนสำนักมิตรภาพที่ ๑๒๑ (๕) โรงเรียนเทศบาล ๕ ชุมชนหนองยางหนองม่วง (๖) โรงเรียนเทศบาล ๖ มิ่งเมือง (๗) โรงเรียนเทศบาล ๗ บ้านหนองตะมะพันทาโนนกอง (ธนาคารกรุงเทพ ๒) (ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) (๘) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กชุมชนหนองยางหนองม่วง (๙) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนสำนัก (๑๐) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองตะมะ และ (๑๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมิ่งเมือง

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ จำนวน ๒๒ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ (๒) โรงเรียนอนุบาลวัดพระโต (ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น) (๓) โรงเรียนมารีวิทยา (ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) (๔) โรงเรียนรวมสินวิทยา (ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) (๕) โรงเรียนวัดหลวง (เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) (๖) โรงเรียนมหาพุทธาราม (เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) (๗) โรงเรียนบ้านหนองโพธิ์ (๘) โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย (เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) (๙) โรงเรียนสตรีสิริเกศ (เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) (๑๐) โรงเรียนไกรภักดีวิทยาคม (เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) (๑๑) วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ (ระดับอาชีวศึกษา) (๑๒) วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ (ระดับอาชีวศึกษา) (๑๓) วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีจังหวัดศรีสะเกษ (ระดับอาชีวศึกษา) (๑๔) โรงเรียนเทคโนโลยีศรีสะเกษ (ระดับอาชีวศึกษา) (๑๕) วิทยาลัยสารพัดช่างศรีสะเกษ (ระดับอาชีวศึกษา) (๑๖) โรงเรียนกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ (ระดับมัธยมศึกษา) (๑๗) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ (๑๘) มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (๑๙) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (๒๐) โรงเรียนศรีเกษตรวิทยา (ระดับมัธยมศึกษา) (๒๑) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ และ (๒๒) ศูนย์ศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองศรีสะเกษ

๓.๙.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านเด็กพิเศษ งานการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย จึงได้ลงสำรวจเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาที่เป็นเด็กพิเศษ ในช่วงอายุ ๒-๑๘ ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษพบว่า เด็กเหล่านั้นมีความบกพร่องทั้งทางด้านสติปัญญา เช่น ออทิสติก เรียนรู้ช้า ดาวน์ซินโดรม และความบกพร่องทางด้านร่างกาย เช่น การได้ยิน การพูดสื่อสาร การเข้าสังคม การเคลื่อนไหว จากการสอบถามผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลเด็กเหล่านั้นอย่างใกล้ชิด ทำให้ทราบว่าเด็กส่วนหนึ่งได้รับการดูแล และส่งเสริมทางด้านพัฒนาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ปกครองมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง แต่เด็กส่วนใหญ่ที่พบมักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่มีครอบครัวแตกแยก มีปัญหาหย่าร้าง บางส่วนผู้ปกครองเป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ทำให้ดูแลเด็กได้ไม่ดีเท่าที่ควร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของคนพิการมีน้อย สวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับจากรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต

ที่มาของปัญหาดังกล่าวเกิดจาก (๑) ครอบครัวมีฐานะยากจน ผู้ปกครองมีอาชีพ และรายได้ไม่แน่นอน (๒) ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง มีพ่อ หรือแม่เป็นผู้ดูแลเพียงฝ่ายเดียว (๓) เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บิดาหรือมารดาของตนเอง เช่นอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย (๔) เนื่องจากครอบครัวยากจนไม่สามารถมีเครื่องมือสื่อสารได้ และ (๕) สวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับจากรัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต

จากปัญหา และที่มาของปัญหาที่สำรวจได้นั้นทำให้ทราบว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตน้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ เนื่องจากขาดอุปกรณ์การสื่อสาร และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าถึงได้ยาก ช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความจำกัดในด้านการใช้เทคโนโลยี การติดต่อประสานงานยังไม่มีอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร ผลกระทบดังกล่าวจึงทำให้เด็กพิเศษขาดโอกาสที่จะได้รับ

การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระ หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมในอนาคต

๓.๑๐ เทศบาลนครพิษณุโลก

เทศบาลนครพิษณุโลก ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ เลขที่ ๑๒๙๙ ถนนบรมไตรโลกนารถ ๒ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ทิศเหนือติดต่อกับเทศบาลตำบลหัวรอ และเทศบาลเมืองอรัญญิก ทิศใต้ติดต่อกับเทศบาลตำบลท่าทอง และองค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์ ทิศตะวันออกติดต่อกับเทศบาลเมืองอรัญญิก และทิศตะวันตกติดต่อกับเทศบาลตำบลท่าทอง และเทศบาลตำบลบ้านคลอง โดยเทศบาลนครพิษณุโลกมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๑๐.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลนครพิษณุโลกจำแนกเป็น ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก ๔ ตำแหน่ง ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก ๓ ตำแหน่ง และเลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลนครพิษณุโลก ๒ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาเทศบาลนครพิษณุโลก รองประธานสภาเทศบาลนครพิษณุโลก ๑ ตำแหน่ง เลขานุการสภาเทศบาลนครพิษณุโลก ๑ ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลนครพิษณุโลก ๒๔ คน (เทศบาลนครพิษณุโลก, มปป.๑; เทศบาลนครพิษณุโลก, มปป.๒)

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงาน เทศบาลนครพิษณุโลกแบ่งหน่วยงานออกเป็น ๙ หน่วยงาน (เทศบาลนครพิษณุโลก, มปป.๓) ได้แก่

(๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน ฝ่ายนิติกร

(๒) สำนักคลัง ประกอบไปด้วย ส่วนบริหารงานทั่วไป ส่วนบริหารการคลัง ส่วนพัฒนารายได้

(๓) สำนักช่าง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ส่วนควบคุมอาคาร และผังเมือง ส่วนควบคุมการก่อสร้าง ส่วนการโยธา ส่วนช่างสุขาภิบาล

(๔) สำนักสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ส่วนส่งเสริมสาธารณสุข ส่วนส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อม

(๕) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายแผนงาน และงบประมาณ ฝ่ายบริการ และเผยแพร่วิชาการ

(๖) สำนักการศึกษา ประกอบไปด้วย หน่วยงานศึกษานิเทศก์ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ฝ่ายแผนงาน และโครงการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายการเงิน และบัญชี

(๗) กองประปา ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายผลิต ฝ่ายการเงิน และบัญชี

(๘) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายส่งเสริมพัฒนาชุมชน

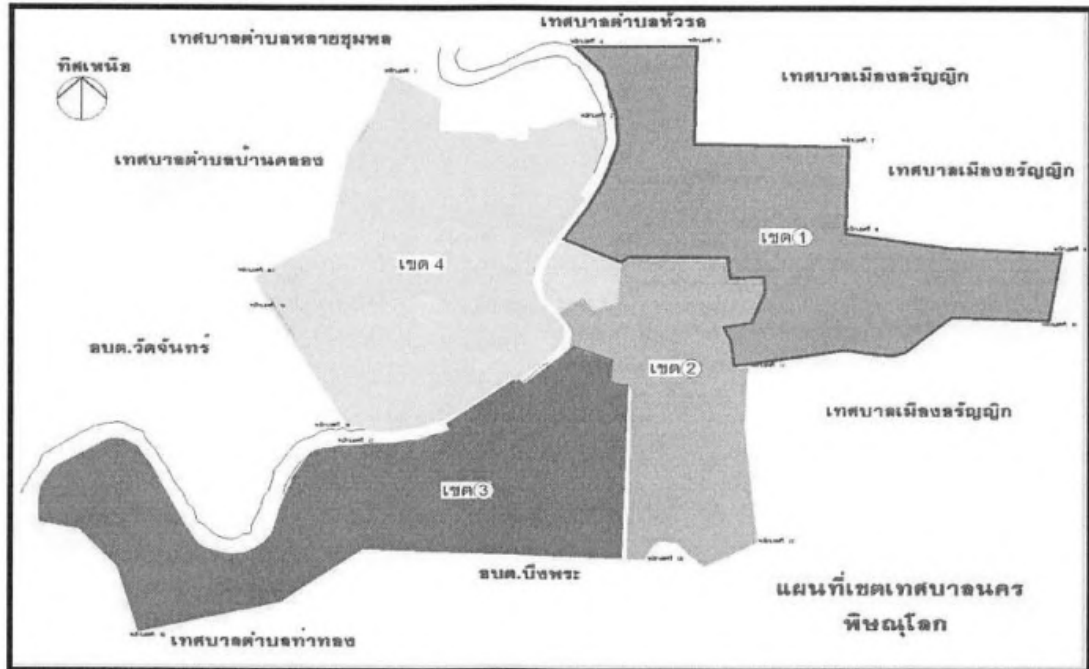
(๙) กองการเจ้าหน้าที่ ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบรรจุแต่งตั้ง และ อัตรากำลัง ฝ่ายส่งเสริม และพัฒนาบุคลากร

ภาพที่ ๓.๑๘ โครงสร้างส่วนราชการของเทศบาลนครพิษณุโลก (เทศบาลนครพิษณุโลก, มปป.ด)

เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีประกอบไปด้วยชุมชนกระจายอยู่ในพื้นที่ ๔ โชน ๖๕ ชุมชน ได้แก่ โชนที่ ๑ ชุมชนคลองมหาตไทย ชุมชนอรุณฤฎิถิ ชุมชนธรรมบุชา ชุมชนพระองค์ขาว ชุมชนพญาเสื่อ ชุมชนธรรมจักรพัฒนา ชุมชนเจดีย์ยอดทอง ชุมชนสุพรรณกัลยา ชุมชนตาลเดี่ยว ชุมชนวัดน้อยพัฒนา ชุมชนเรือนแพ ชุมชนเสื่อทิม ชุมชนเกษมรัฐพัฒนา ชุมชนศรีวิสุทธิ ชุมชนพิชัยสงคราม ชุมชนแสนพ่าย ชุมชนมิตรภาพ โชนที่ ๒ ชุมชนวัดหนองบัว ชุมชนมหาจักรพรรดิ ชุมชนวิเศษไชยชาญ ชุมชนพระองค์ดำ ชุมชนเวชกิจพัฒนา ชุมชนกัลยาณมิตร ชุมชนรถไฟสามัคคี ชุมชนราเมศวร ชุมชนราชพฤกษ์ ชุมชนพุทธบูชา ชุมชนมหาธรรมราชา โชนที่ ๓ ชุมชนพันปี ชุมชนวัดจันทร์ตะวันออก ชุมชนพระยาสุพรรณ ชุมชนท่ามะปราง ชุมชนมหานครภาพ ชุมชนร่วมใจ ชุมชนบรมไตรโลกนารถ ๒๑ ชุมชนดีอินทร์พัฒนา ชุมชนอภิชาติบุตร ชุมชนร่วมไมตรี ชุมชนบึงพระจันทร์ ๔๐ ชุมชนสระแก้ว ชุมชนพิเรนทรเทพ ชุมชนศรีธรรมไตรปิฎก ชุมชนพระยาสุรสีห์ โชนที่ ๔ ชุมชนหลังศาล ชุมชนเทพารักษ์ ชุมชนสระสองห้อง ชุมชนบ้านคลองพัฒนา ชุมชนวัดจันทร์ตะวันตก ชุมชนประชาอุทิศ ชุมชนประตู่เมือง ชุมชนสิงห์วัฒน์ ซอย ๓ ชุมชนสิงห์วัฒน์ ซอย ๕ ชุมชนยานุภาพ ชุมชนบ้านคลอง

สามัคคี ชุมชนพระร่วง ช.๒ ชุมชนพระลือ ชุมชนหรรษนันท์ ๔๙ ชุมชนประชาพิทักษ์ ๙๙ ชุมชนราชบุรณะและชุมชนประสงค์ประสาท (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๔)

ภาพที่ ๓.๑๙ ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลนครพิษณุโลก (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๑)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่น ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เทศบาลนครพิษณุโลกได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ได้แก่ “เมืองที่มีภูมิทัศน์สวยงาม ประชาชนมีความสุข” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสาธารณสุขให้เกิดคุณภาพ และได้มาตรฐาน (แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานพาณิชยกรรม) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา และคุณภาพคนสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ (แผนงานการศึกษา) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (แผนงานสาธารณสุข แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานการพาณิชยกรรม) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานการรักษาความสงบภายใน แผนงานสาธารณสุข แผนงานกองทุนหมุนเวียน แผนงานงบกองทุนหลักประกันสุขภาพ แผนงานการพาณิชยกรรม แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานงบกลาง) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ความเข้มแข็งของชุมชน และสังคม (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว (แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนงานเคหะ และชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (แผนงานบริหารงานทั่วไป และแผนงานการรักษาความสงบภายใน แผนงานการพาณิชยกรรม) (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๕๖ - ๖๗) ดังนั้น

เทศบาลนครพิษณุโลกจึงมียุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาโดยตรง โดยปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา และคุณภาพคนสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้

โดยเทศบาลนครพิษณุโลกมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๓๐๒ โครงการ งบประมาณ ๓,๐๒๐.๐๕๕ ล้านบาท โดยโครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน จำนวน ๓๖๖ โครงการ (๒๘.๑%) งบประมาณ ๑,๒๖๒.๕๑๓ ล้านบาท (๔๑.๘%) (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๖๘)

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลนครพิษณุโลกมีโครงการทั้งหมด ๑๒๐ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๒๒๓.๘๘๙ ล้านบาท งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา และคุณภาพคนสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้จำนวน ๒๖ โครงการ (๒๑.๗%) งบประมาณ ๕๖.๗๕๕ ล้านบาท (๒๕.๓%) แต่ยุทธศาสตร์ที่มีงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน งบประมาณ ๑๐๖.๑๑๑ ล้านบาท (๔๗.๔%) (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๖ - ๗)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เทศบาลเมืองพิษณุโลกมีรายรับจำนวน ๖๕๙.๑๓๙ ล้านบาท ส่วนใหญ่ได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป ๒๙๖.๘๕๒ ล้านบาท (๔๕.๐%) และจากภาษีจัดสรร จำนวน ๒๘๖.๐๐๐ ล้านบาท (๔๓.๔%) รายจ่าย ๕๖๙.๗๗๓ ล้านบาท (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕c, น. ๑)

๓.๑๐.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** เทศบาลนครพิษณุโลกมีพื้นที่ประมาณ ๑๘.๒๖ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีแม่น้ำไหลผ่านกลางเมืองจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้ ทำให้สามารถแบ่งเขตเทศบาลออกเป็น ๒ ฝั่ง ได้แก่ ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ มีพื้นที่ประมาณ ๑๓ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นแหล่งประกอบธุรกิจ ศูนย์กลางคมนาคม ส่วนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำมีพื้นที่ประมาณ ๕ ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นย่านที่อยู่อาศัย สถานที่ราชการ สถานศึกษา (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๑)

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๕ เทศบาลนครพิษณุโลกมีประชากรทั้งสิ้น ๖๓,๙๗๘ คน จำแนกเป็นเพศชาย ๒๙,๐๔๗ คน และเพศชาย ๓๔,๙๑๑ คนส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๓๙,๑๓๔ คน (๖๑.๒%) วัยสูงอายุ ๖๐ - ๑๐๐ ปี จำนวน ๑๖,๒๘๔ คน (๒๕.๕%) และวัยเด็ก ทารก - ๑๔ ปี จำนวน ๘,๕๐๐ คน (๑๓.๓%) มีจำนวนครัวเรือน ๓๖,๘๔๕ ครัวเรือน (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๕ - ๗)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** สภาพสังคมโดยทั่วไปของเทศบาลนครพิษณุโลกประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในสังคมเมือง มีสถานศึกษา ๔๔ แห่ง มีศูนย์สุขภาพชุมชนที่ดูแลประชากรทุกกลุ่ม อาทิ ศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุ ๔ แห่ง โรงเรียนสุขภาพเทศบาลนครพิษณุโลก ศูนย์สุขภาพราชการไทย สโมสรสุขภาพ ในด้านสุขภาพ ในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนผู้ป่วยที่เกิดจากอุจจาระร่วงมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ไข้หวัดใหญ่ ทั้งนี้ในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกมีสถานพยาบาล ๖๓๑ แห่ง เป็นโรงพยาบาลเอกชน ๕ แห่ง โรงพยาบาลของรัฐ ๑ แห่ง และคลินิกเอกชน ๖๒๕ แห่ง มีอาสาสมัครสาธารณสุข ๖๔๐ คน ใน

ปี ๒๕๖๓ มีอาชญากรรมรวม ๑๖๕ คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน มีคดียาเสพติด ๗๕๐ คดี ในส่วนของการสังคมสงเคราะห์มีผู้สูงอายุ ๖,๖๔๔ คน ผู้พิการ ๑,๒๖๕ คนและผู้ด้อยโอกาส ๖๓ คน (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๗ - ๑๑)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลนครพิษณุโลกเป็นเศรษฐกิจนอกภาคเกษตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (๒๐.๕%) ค้าขาย (๑๖.๑%) พนักงาน-รับราชการ (๑๕.๕%) โดยในปี ๒๕๖๓ มีสถานประกอบการพาณิชย์และสถานบริการจำนวน ๑,๒๖๖ แห่ง โดยเฉพาะสถานพยาบาลและคลินิกมีจำนวนถึง ๖๒๕ แห่ง (๔๙.๔%) และหอพัก ๓๗๒ แห่ง (๒๙.๔%) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญ อาทิ งานเทศกาลโคมไฟ ประเพณีแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน ประเพณีลองกระทงย้อนยุคเมืองสองแคว มีกลุ่มอาชีพใน ๑๗ ชุมชน เช่น ชุมชนธรรมบูชาผลิตโรตีสายไหม ชุมชนเจดีย์ทองทำไม้กวาดทางมะพร้าว ชุมชนบ้านคลองพัฒนาเพาะเลี้ยงสุนัขบางแก้ว เป็นต้น (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๑๒ - ๑๘)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๙.๓%) นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลามและศาสนาฮินดู โดยมีวัด ๑๕ วัด สำนักสงฆ์ ๑ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๖ แห่ง มัสยิด ๑ แห่ง มีประเพณีสำคัญ อาทิ งานแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและกาชาดพิษณุโลก งานนมัสการพระพุทธชินราช ประเพณีแข่งเรือยาว งานมหกรรมอาหารและต้อนรับปีใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ รำวงย้อนยุค ลีเกะ กลองยาว มีสินค้าท้องถิ่น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากดินไทย พระพุทธรูป ผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๑๙ - ๒๓)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ เทศบาลนครพิษณุโลกมีเส้นทางติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ หลากหลายเส้นทาง ทั้งทางถนน ทางรถไฟ ทางอากาศและทางน้ำ มีสถานีขนส่งผู้โดยสาร ๒ แห่ง มีไฟฟ้าครอบคลุมทุกพื้นที่ มีครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ ๒๔,๖๙๘ ครัวเรือน (๗๕.๔%) (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๑๒ - ๑๕)

๓.๑๐.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาโดยตรง ได้แก่ สำนักงานการศึกษา ประกอบไปด้วย หน่วยงานศึกษานิเทศก์ โรงเรียนสังกัดเทศบาล ฝ่ายแผนงาน และโครงการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายการเงิน และบัญชี ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารศึกษา และพัฒนาการศึกษา ทั้งการศึกษาใน ระบบการศึกษา การศึกษานอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา โดยให้มีงานธุรการ งานแผนงาน และโครงการ งานวิชาการ งานโรงเรียน งานศึกษานิเทศก์ งานกิจการนักเรียน งานการศึกษาปฐมวัย งานขยายโอกาสทางการศึกษา งานฝึก และส่งเสริมอาชีพ งานห้องสมุด งานการศาสนา ส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม งานกีฬา และนันทนาการ งานกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษานอกโรงเรียน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้เทศบาลเมืองพิษณุโลกมีบุคลากรนักการศึกษาจำนวน ๒๒ คน จำแนกเป็นตำแหน่งอำนวยการท้องถิ่น ๖ คน วิชาการ ๙ คน ทั่วไป ๕ คน และศึกษานิเทศก์ ๒ คน มีผู้บริหาร

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกจำนวน ๑๓ คน จำแนกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ๕ คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ๘ คน มีครูในสถานศึกษา ๑๖๕ คน จำแนกเป็นอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก ๓๑ คน เทศบาล ๒ (วัดคูหาสวรรค์) ๓๑ คน เทศบาล ๓ (วัดท่ามะปรางค์) ๓๑ คน เทศบาล ๔ (ชุมชนวัดธรรมจักร) ๔๑ คน เทศบาล ๕ (วัดพันปี) ๒๘ คนและ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครพิษณุโลก ๓ คน

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นมีนโยบายด้านการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกทั้ง ๕ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง ๒ แห่งเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน โดยกำหนดความเป็นเลิศไว้ ๓ ด้าน ได้แก่ เป็นเลิศด้านวิชาการ เป็นเลิศด้านสุขภาพ เป็นเลิศด้านวัฒนธรรม และพัฒนาความทันสมัย ๔ ทักษะ ได้แก่ สื่อที่ทันสมัย คุณครูทันสมัย สร้างแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย และการบริหารงานภายในโรงเรียนทันสมัย นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วยังจะกำหนดการเรียนการสอนในรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) สอดรับกับสถานการณ์โควิด-๑๙ รวมถึงการเสริมสร้างมาตรการโรงเรียนปลอดภัย (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๔b)

จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของเทศบาลนครพิษณุโลกพบว่า ประเด็นเรื่องการศึกษาปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการศึกษา และคุณภาพคนสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมีเป้าประสงค์เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และยกระดับการศึกษาให้ได้มาตรฐานทั่วถึง มีประสิทธิภาพให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีกลยุทธ์ ๕ กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนา และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนา และส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนาการส่งเสริมการจัดการศึกษาสู่อาชีพสำหรับประชาชน กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และกลยุทธ์ที่ ๕ การพัฒนาก่อสร้าง ปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมเด็ก และเยาวชนและประชาชน โดยมีโครงการพัฒนา ๒๖๖ โครงการ (๒๐.๔%) งบประมาณ ๔๘๔.๒๓๓ ล้านบาท (๑๖.๐%) (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๕๖ - ๖๘)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากแผนดำเนินงานพบว่า เทศบาลนครพิษณุโลกมีโครงการ และงบประมาณดำเนินงานในส่วนของการศึกษาประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๒๑ โครงการ (๑๗.๕%) งบประมาณ ๕๕.๓๑๕ ล้านบาท (๒๔.๗%) โครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก โครงการโรงเรียนเทศบาลต้นสาธิต โครงการมัคคุเทศก์น้อย โครงการอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาของท้องถิ่น โครงการอุดหนุนสำหรับสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น ทั้งนี้เทศบาลนครพิษณุโลกมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ได้แก่ โครงการจ้างนักเรียน นักศึกษาทำงานช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจน โครงการค่าใช้จ่ายในการพัฒนาครูสอนเด็กด้อยโอกาส (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๖ - ๑๖)

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษารวม ๔๔ แห่ง จำแนกเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก ๕ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒ แห่ง โรงเรียนในสังกัดอื่นๆ

๒๕ แห่ง มหาวิทยาลัย ๔ แห่ง และวิทยาลัย ๘ แห่ง ในส่วนของเทศบาลนครพิษณุโลกประกอบไปด้วย (๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๒ (๓) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก (ท.๑) (๔) โรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดคูหาสวรรค์) (๕) โรงเรียนเทศบาล ๓ (วัดท่ามะปราง) (๖) โรงเรียนเทศบาล ๔ (วัดคูหาสวรรค์) (๗) โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดพันปี) (เทศบาลนครพิษณุโลก, ๒๕๖๕a, น. ๗ - ๘) ได้แก่

๓.๑๐.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ผลจากการปิดโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ที่มีการปิดโรงเรียน ๒ รอบ เป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑๒๐ วัน จากทั้งหมด ๒๐๐ วัน ทำให้นักเรียนต้องใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์เป็นระยะเวลานาน ส่งผลให้เด็กจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบทั้งด้านสุขภาพ และพัฒนาการการเรียนรู้ที่ถดถอย โดยเฉพาะเด็กที่มีผู้ปกครองฐานะยากจนมีสื่อ และอุปกรณ์ไม่พร้อมในการเรียน

จากการถอดบทเรียนเทศบาล สามารถสรุปผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่มีต่อปัญหาจากการเรียนออนไลน์ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก ได้ดังนี้ (๑) เด็กส่วนใหญ่ยากจนขาดแคลนอุปกรณ์ในการเรียนรู้ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนได้ (๒) ค่าใช้จ่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นมาของครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้ และ (๓) ครูผู้สอน และนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนการสอน (๔) นักเรียนชั้นเด็กเล็ก ๆ ไม่ได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ และครอบครัว (๕) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนออนไลน์ เพราะไม่คุ้นเคยกับรูปแบบนี้ และเนื้อหาบางส่วนเข้าใจยากทำให้ครูผู้สอนติดตามนักเรียนได้ยากมากขึ้น (๖) กิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาไม่สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ และ (๗) ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอนของครู

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับกลุ่มเด็กนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก โดยเฉพาะพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคม และพัฒนาการด้านร่างกายที่ต้องหยุดชะงัก ส่งผลให้การเรียนเกิดการถดถอย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการฟื้นฟูการเรียนที่ถดถอยของนักเรียนในสังกัด จึงให้สถานศึกษาโดยครูปฐมวัย จำนวน ๔๘ คน ประเมินพัฒนาการเรียนของนักเรียนปฐมวัยในวันเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕ จำนวน ๗๗๔ คน จากแบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หลังสถานการณ์โควิดพบว่า นักเรียนปฐมวัย มีภาวะความรู้ถดถอยระดับมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๔ โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคม ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบอยู่คนเดียว ไม่มีจิตสาธารณะ ขาดวินัย และขาดความรับผิดชอบ อารมณ์ฉุนเฉียว โมโหง่าย นอกจากนี้ในส่วนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จำนวน ๙๗๙ จากประเมินความสามารถทางการอ่านของผู้เรียน (RT) ปี ๒๕๖๔ ระดับ ป.๑ มีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๗๒.๕๑ ลดลงจากปี ๒๕๖๓ (ร้อยละ ๘๔.๕๖) ๑๒.๐๕ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดทำโครงการเพื่อฟื้นฟูเด็กนักเรียนให้กลับสู่ระบบการศึกษาโดยเร็วที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓

๓.๑๑ เทศบาลนครภูเก็ต

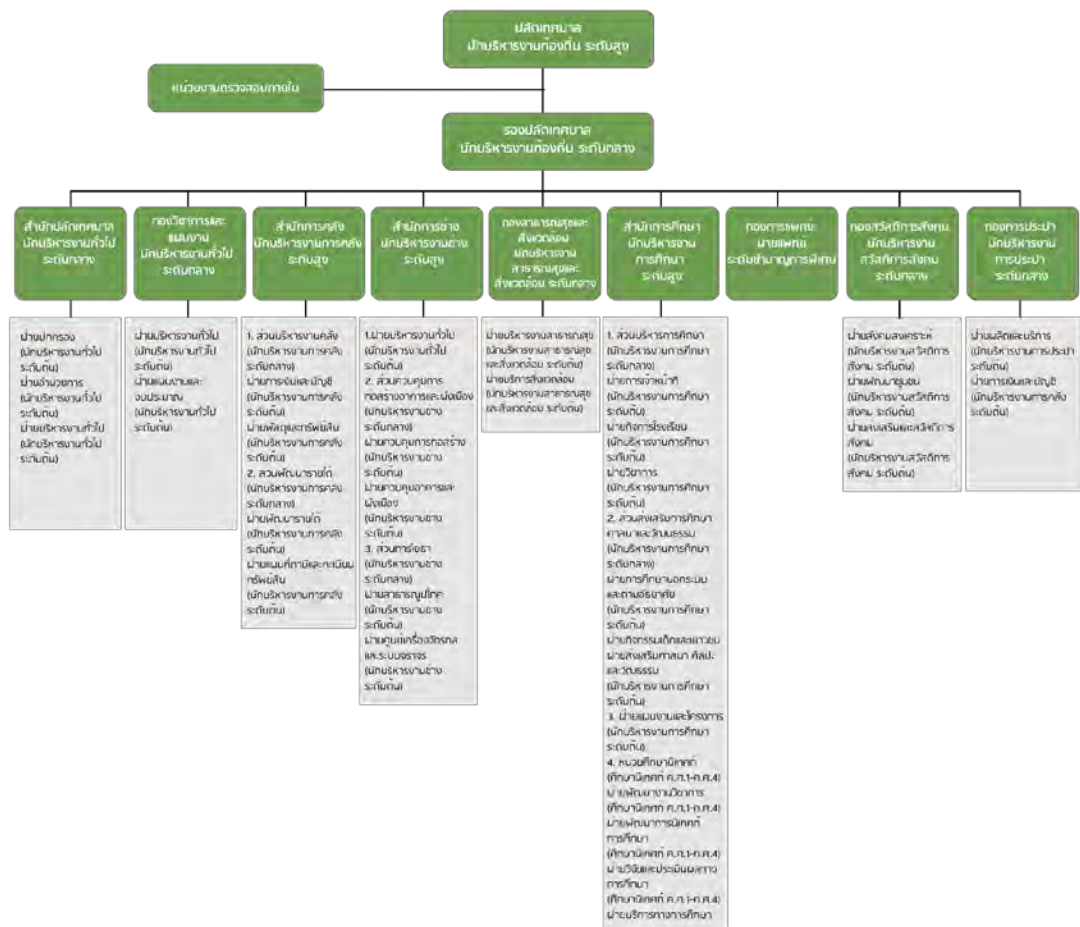
เทศบาลนครภูเก็ตตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๕๒/๑ ถนนนริศร อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทิศเหนือ และทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลรัชฎา ทิศใต้ และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลวิชิต ทั้งนี้เทศบาลนครภูเก็ตมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๑๑.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลนครภูเก็ตจำแนกเป็น ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต รองนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต ๔ ตำแหน่ง ที่ปรึกษานายกเทศมนตรีนครภูเก็ต ๒ คน และเลขานุการนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต ๓ ตำแหน่ง ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาเทศบาลนครภูเก็ต รองประธานสภาเทศบาลนครภูเก็ต ๑ ตำแหน่ง เลขานุการสภาเทศบาลนครภูเก็ต ๑ ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลนครภูเก็ต ๒๔ ตำแหน่ง (เทศบาลนครภูเก็ต, มปป.๑)

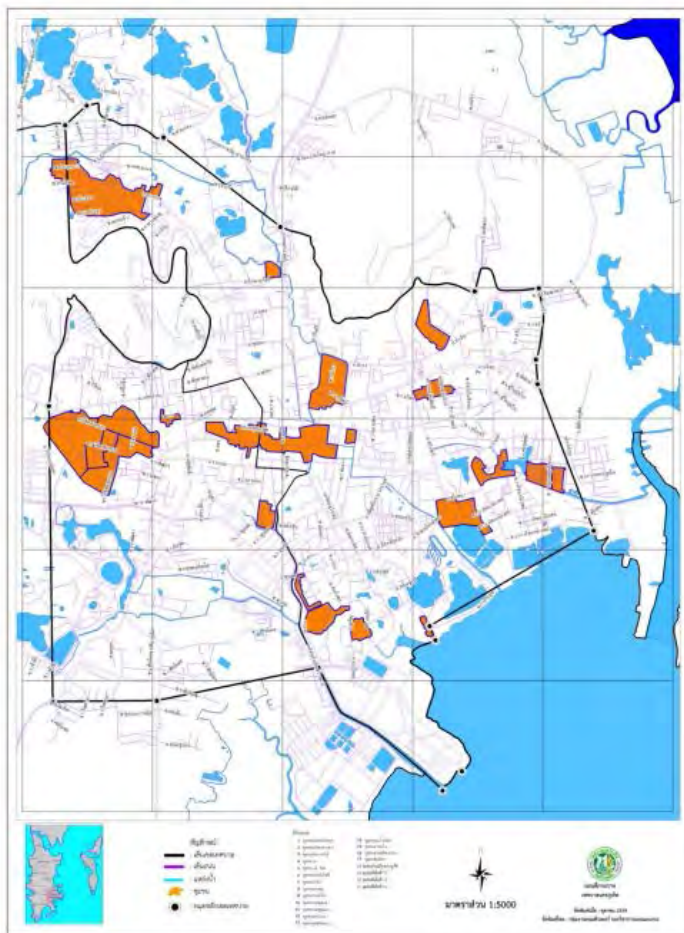
ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงาน เทศบาลนครภูเก็ตแบ่งเป็น ๙ หน่วยงาน (เทศบาลนครภูเก็ต, มปป.๒) ได้แก่

- (๑) สำนักปลัด ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายปกครอง ฝ่ายอำนวยการ
- (๒) กองวิชาการ และแผนงาน ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายแผนงาน และงบประมาณ
- (๓) สำนักการคลัง ประกอบไปด้วย ส่วนบริหารงานคลัง ส่วนพัฒนารายได้
- (๔) สำนักการช่าง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ส่วนควบคุมการก่อสร้าง อาคาร และผังเมือง ส่วนการโยธา
- (๕) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข ฝ่ายบริการสิ่งแวดล้อม
- (๖) สำนักการศึกษา ประกอบไปด้วย ส่วนบริหารการศึกษา ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ฝ่ายแผนงานและโครงการ หน่วยศึกษานิเทศก์
- (๗) กองการแพทย์
- (๘) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายพัฒนาชุมชน ฝ่ายส่งเสริม และสวัสดิการสังคม
- (๙) กองการประปา ประกอบไปด้วย ฝ่ายผลิต และบริการ ฝ่ายการเงิน และบัญชี

ภาพที่ ๓.๒๐ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลนครภูเก็ต (เทศบาลนครภูเก็ต, มปป.๖)

เทศบาลนครภูเก็ตประกอบไปด้วยชุมชนทั้งหมด ๒๒ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหลังหอบประชุมเทศบาลนครภูเก็ต ชุมชนหลังศาลากลางจังหวัดภูเก็ต ชุมชนโกมารภักจี ชุมชน ๑๓๑ ชุมชน ๔๐ ห้อง ชุมชนตันโพธิ์ ชุมชนกอไผ่ ชุมชนแสนสุข ชุมชนร่วมน้ำใจ ชุมชนสะพานร่วม ๑ ชุมชนสะพานร่วม ๒ ชุมชนถนนหลวงพ้อ ชุมชนสุทัศน์ ซอย ๒ ชุมชนชุมชนน้ำนรัหัช ชุมชนอ่าวเก็ม ชุมชนสามัคคีสามกอง ชุมชนซีเต็กค่า ชุมชนซีเต็กค่า ๑ ชุมชนซีเต็กค่า ๒ ชุมชนซีเต็กค่า ๓ ชุมชนย่านเมืองเก่าจังหวัดภูเก็ต และชุมชนยายเมืองเก่าภูเก็ตธนาคารชาร์เตอร์

ภาพที่ ๓.๒๑ ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลนครภูเก็ต (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๑-๑)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่นในช่วง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เทศบาลนครภูเก็ตได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ได้แก่ “นครแห่งการสร้างสรรค์ที่หลากหลาย มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม นำอยู่ ปลอดภัย ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๙ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านการบริหาร การเมืองการปกครอง (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานการรักษาความสงบภายใน แผนงานสาธารณสุข แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธาธิการ แผนงานการพาณิชย์) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา (แผนงานการศึกษา แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ) แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานการรักษาความสงบภายใน แผนงานสาธารณสุข แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานสร้างความเข้มแข็งชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม (แผนงานเคหะและชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงานการเกษตร) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุข (แผนงานสาธารณสุข) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว และการพัฒนาเศรษฐกิจ (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงาน

การพาณิชย์) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (แผนงานเคหะและชุมชน แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา แผนงานการพาณิชย์) ยุทธศาสตร์ที่ ๘ ยุทธศาสตร์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (แผนงานบริหารงานทั่วไป แผนงานสาธารณสุข แผนงานพาณิชย์) และยุทธศาสตร์ที่ ๙ ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกัน และปราบปรามทุจริตคอร์ปชั่น (แผนงานบริหารงานทั่วไป) (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๒-๓๓, ๒-๙๖-๒-๙๘) ดังนั้นเทศบาลนครภูเก็ตจึงมียุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาโดยตรง โดยอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา

ทั้งนี้ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว เทศบาลนครภูเก็ตมีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๑,๒๔๘ โครงการ งบประมาณ ๕,๓๔๘.๗๑๗ ล้านบาท ซึ่งโครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา จำนวน ๔๘๐ โครงการ (๓๘.๕%) งบประมาณ ๑,๓๕๖.๖๐๖ ล้านบาท (๒๕.๔%) อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์ที่มีงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน ๒,๓๐๖.๖๐๔ ล้านบาท (๔๓.๑%) (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๓-๔-๓-๙)

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลนครภูเก็ตมีโครงการทั้งหมด ๒๓๒ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๔๘๒.๐๑๔ ล้านบาท โดยงบประมาณส่วนใหญ่อยู่ที่ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา จำนวน ๑๖๔.๔๓๒ บาท (๓๔.๑%) และยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๖๔.๕๑๐ บาท (๓๔.๑%) (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๑ - ๙)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ เทศบาลนครภูเก็ตมีรายรับจริงในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เท่ากับ ๑,๐๖๙.๙๓๖ ล้านบาท ส่วนใหญ่อยู่ในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๔๒๑.๒๕๔ ล้านบาท (๓๙.๔%) รองลงมาคือ หมวดภาษีจัดสรร จำนวน ๔๒๐.๘๐๖ ล้านบาท (๓๙.๓%) ส่วนรายจ่ายเท่ากับ ๙๕๑.๕๙๑ ล้านบาท (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น.๑-๒)

๓.๑๑.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) ลักษณะทางกายภาพ เทศบาลนครภูเก็ตมีพื้นที่ประมาณ ๑๒.๕๖๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๘๕๑.๒๕ ไร่ ส่วนใหญ่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ลุ่ม ทิศตะวันออกติดชายทะเล ด้านทิศเหนือมีเนินเขาสองลูก คือ เขารัง และเขาโต๊ะแซะ มีคลองบางใหญ่จากอำเภอกะทู้ไหลผ่านตัวเมืองออกสู่ทะเลในเขตเทศบาลนครภูเก็ตซึ่งเป็นเมืองเก่าพื้นที่ส่วนในจะเป็นบริเวณที่มีประชากรหนาแน่น เป็นย่านธุรกิจการค้า โรงแรม และสถานบันเทิงต่าง ๆ ประมาณร้อยละ ๙๐ ของถนนบริเวณศูนย์กลางเมืองจะมีร้านค้าตั้งอยู่สองข้างทาง และถนนในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ค่อนข้างเล็ก และแคบ ไม่สามารถขยายออกไปได้ ทั้งนี้ในพื้นที่ธุรกิจ และอยู่อาศัยเป็นที่ราบลาดจากเหนือลงใต้มีเนินเขารังและเขาโต๊ะแซะขนานส่วนกลางเมืองเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการละลายของดินและน้ำท่วมในเมืองได้ ในบริเวณถนนเยาวราช ถนนเทพกระษัตรี ถนนดำรง ถนนแม่หลวน และถนนอำเภอก ส่วนพื้นที่ราบต่ำบริเวณสะพานหิน และชุมชนสะพานร่วม เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อภัยคลื่นยักษ์สึนามิ (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๒)

๒) ประชากร ในปี ๒๕๖๔ เทศบาลนครภูเก็ต มีประชากรทั้งหมด ๗๗,๖๕๓ คน (รวมทั้งบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยด้วย) แบ่งเป็น ชาย ๓๕,๗๗๐ คน หญิง ๔๑,๘๘๓ คน ส่วนใหญ่อยู่ใน

กลุ่มวัยแรงงาน จำนวน ๔๐,๓๔๒ (๕๑.๙%) รองลงมาอยู่ในกลุ่มวัยเด็ก-วัยรุ่น จำนวน ๒๗,๙๖๙ คน (๓๖.๐%) และวัยสูงอายุ จำนวน ๙,๔๖๗ คน (๑๒.๑%) มีจำนวนบ้านเรือนทั้งหมด ๒๖,๖๖๖ หลังคาเรือน สำหรับประชากรต่างด้าวที่จดทะเบียนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตมีจำนวน ๒๐,๕๖๔ คน จำแนกเป็นจีน/สัญชาติอื่นที่ไม่ใช่ไทย ๑๒,๑๙๘ คน เมียนมา/ลาว/กัมพูชา ๘,๓๖๖ คน (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๓ - ๔)

๓) สังคม และเศรษฐกิจ สภาพสังคมโดยทั่วไปของเทศบาลนครภูเก็ตเป็นสังคมเมือง มีโรงเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ๑๐ แห่ง มีโรงพยาบาล ๓ แห่ง เป็นโรงพยาบาลของรัฐ ๒ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต และโรงพยาบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โรงพยาบาลเอกชน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลกรุงเทพภูเก็ต และมีศูนย์บริการสาธารณสุขซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครภูเก็ตอีก ๓ ศูนย์ โดยสาเหตุการป่วย ๓ ลำดับแรก (๒๕๖๓) ได้แก่ อาการแสดงและสิ่งผิดปกติพบได้จากการตรวจทางคลินิก และทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ โรคระบบไหลเวียนโลหิต และโรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อโภชนาการ และเมตาบอลิซึม ส่วนสาเหตุการป่วย ๓ ลำดับแรก (๒๕๖๓) ได้แก่ โรคอูจจาระร่วงเฉียบพลัน โรคปอดอักเสบ โรคปอดบวม และโรคไข้หวัดใหญ่ สถิติความผิดในคดีอาญาที่ได้รับแจ้งเรียงตามลำดับ (๒๕๖๓) ได้แก่ คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ฐานความผิดพิเศษ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เทศบาลนครภูเก็ตมีจำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพกับเทศบาลนครภูเก็ต (๒๕๖๔) จำนวน ๘,๐๙๔ ราย จำนวนผู้พิการที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพ จำนวน ๑,๐๓๙ ราย จำนวนผู้ป่วยเอดส์ที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพกับเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน ๖๓ ราย (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๔ - ๑๕)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของเทศบาลนครภูเก็ต ส่วนใหญ่เป็นเศรษฐกิจนอกระบบเกษตร โดยเทศบาลนครภูเก็ตไม่มีพื้นที่เกษตร ในขณะที่พื้นที่ของเทศบาลนครภูเก็ตเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรม และธุรกิจต่างๆ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ต่อเนื่องจากเป็นบริเวณย่านที่อยู่อาศัยเดิม โดยแรงงานในเขตเทศบาลนครภูเก็ต ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานจากประเทศพม่า แรงงานที่มาจากต่างจังหวัด ซึ่งเป็นแรงงานที่มีค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามกฎหมายแรงงาน และแรงงานจากประชากรในพื้นที่ และแม้จะเป็นย่านพาณิชย์กรรม แต่ยังคงมีประชาชนที่ประกอบอาชีพประมง โดยสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงที่ทำรายได้เป็นอันดับ ๑ ได้แก่ การเพาะ และอนุบาลลูกกุ้งทะเล รองลงมา คือ การเลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการเลี้ยงสัตว์น้ำจืด นอกจากนี้ยังมีบางครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเลี้ยงโคเนื้อ หมู ไก่ เป็ด และสัตว์อื่น ๆ ในส่วนของการบริการ สถานประกอบการด้านการบริการ อาทิ ธนาคารในพื้นที่มี ๓๓ แห่ง สถานิชนสงฆ์ ในพื้นที่ ๑ สถานิ ทำเรือในพื้นที่ ๑ ท่า มีสถานที่ท่องเที่ยว อาทิ เลในเมือง (สวนสาธารณะสะพานหิน) จุดชมวิวสวนสาธารณะเขารัง สถานที่ประดิษฐานพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี อนุสาวรีย์กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ สะพานหิน เขตพื้นที่อนุรักษ์สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส ย่านการค้าเมืองเก่า บริเวณถนนกลาง ถนนกระบี่ ซอยรมณี ๒ ถนนตีบุก ถนนพังงา ถนนสตูล ถนนรัชฎา ถนนเทพกระษัตรี ถนนเยาวราช ฯลฯ อาคารศาลากลางจังหวัดภูเก็ต ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขหลังเก่า ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต ศูนย์ศึกษาป่าชายเลน สะพานหิน เป็นต้น รวมถึงยังมีการลงทุนอุตสาหกรรมที่สำคัญภายในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน ๒๓ แห่ง (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๑๙ - ๒๑)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต. ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๗๕%) รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม (๒๐%) นับถือศาสนาคริสต์ (๔%) นอกจากนี้ยังนับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาซิกข์ ศาสนาฮินดู โดยภายในพื้นที่เทศบาลนครภูเก็ตมีวัด ๗ แห่ง มัสยิด ๒ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๓ แห่ง วัดซิกข์ ๑ แห่ง และวัดฮินดูเดียว ๑ แห่ง

ในส่วนของประเพณี งานประเพณี และงานประจำปีที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ประเพณีวันมาฆบูชา ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีวันวิสาขบูชา ประเพณีวันเข้าพรรษา ประเพณีลอยกระทง ประเพณีถือศีลกินผัก ประเพณีพ้อต่อ ประเพณีไหว้เทวดา (ป้ายที่กั๋ง) เทศกาลตรุษจีน (เดือนสามบ้านเรา) ประเพณีถือศีลลอด (มุสลิม) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เช่น การแสดงกลองล่อโก๊ะ (ล่อก่อ) ศาลเจ้าจุ้ยตุ่ย ภูมิปัญญาทางด้านอาหารพื้นบ้าน เช่น หมี่ฮกเกี้ยน ขนมเต้าส้อมแม่บุญธรรม ขนมอาโป่ง เป็นต้น โดยมีสินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก ได้แก่ น้ำพริกกุ้งเสียบ แกงไตปลา น้ำซุบคั่ว แกงไตปลาแห้ง เม็ดมะม่วงหิมพานต์ เต้าส้อม น้ำมะม่วงหิมพานต์ ขนมจีนน้ำยา ฯลฯ ส่วนภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาถิ่นของจังหวัดภูเก็ต (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๒๑ - ๒๕)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ภายในเขตเทศบาลนครภูเก็ต มีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ได้สะดวกทั้ง ๓ ทาง ได้แก่ ทางบก ทางน้ำและทางอากาศ โดยภายในเขตเทศบาลมีถนน ๒๘๖ สาย เป็นถนนลาดยาง ๒๖๑ สาย ถนนคอนกรีต ๒๕สาย ในส่วนของไฟฟ้าสำหรับบ้านพักอาศัยและภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นการให้บริการของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดในเขตเทศบาลนครภูเก็ต สำหรับประปาดูแลโดยกองการประปาเทศบาลนครภูเก็ต ในปี ๒๕๖๔ มีผู้ใช้น้ำประปาภายในเขตเทศบาล จำนวน ๑๗,๖๒๗ ราย ผู้ใช้น้ำประปานอกเขตเทศบาล จำนวน ๒,๘๓๐ ราย รวมทั้งสิ้น ๒๐,๔๕๗ ราย อย่างไรก็ตามปัญหาที่พบคือ ปัญหาแหล่งน้ำดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำประปาไม่เพียงพอต่อความต้องการและปัญหาขาดเงินทุนในการจัดซื้อแหล่งน้ำดิบ (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๑๖ - ๑๙)

๓.๑๑.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาดโดยตรง ได้แก่ สำนักงานการศึกษา ประกอบไปด้วยส่วนบริหารการศึกษา (ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายกิจการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ) ส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายแผนงาน และโครงการ หน่วยศึกษานิเทศก์ (ฝ่ายงานพัฒนางานวิชาการ ฝ่ายพัฒนาการนิเทศก์ ฝ่ายวิจัย และประเมินผลทางการศึกษา ฝ่ายบริการทางการศึกษา) ทั้งนี้เทศบาลนครภูเก็ตมีพนักงานครู ๓๘๔ คน และลูกจ้างประจำ ๗ คน (เทศบาลนครภูเก็ต, มปป.บ; เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๕)

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ของเทศบาลนครภูเก็ต (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) พบว่า ประเด็นเรื่องการศึกษา อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา โดยประกอบด้วย ๗ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในเขตเทศบาล เพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๒) พัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล ให้ได้มาตรฐาน เป็นไปตาม

ความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ และสอดคล้องกับพระราชโองบายด้านการศึกษาศึกษาของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ (๓) สร้างครูคุณภาพ โดยพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง (๔) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการจัดระบบการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล และวิถีใหม่ (๕) ก่อสร้าง ปรับปรุง และพัฒนา อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพนักเรียน (๖) ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมนันทนาการ และกีฬาของนักเรียนทุกช่วงวัยของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล และ (๗) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ และฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๒-๓๖)

ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว เทศบาลนครภูเก็ตมีแผนในการจัดทำโครงการในยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาด้านการศึกษา ภายใต้แผนงานการศึกษา จำนวน ๓๖๔ โครงการ (๒๙.๒%) งบประมาณ ๘๕๗.๕๔๖ ล้านบาท (จากเทศบาล) (๑๖.๐%) และ ๔๖๗.๙๖๖ ล้านบาท (เงินอุดหนุน) (๘.๗%) (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๓-๔-๓-๙)

อย่างไรก็ตามในแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลนครภูเก็ตมีโครงการในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาด้านการศึกษา แผนงานด้านการศึกษาด้านการศึกษา จำนวน ๗๘ โครงการ (๓๓.๖%) งบประมาณ ๑๔๓.๔๒๕ ล้านบาท (๒๙.๘%) โดยมีโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการพัฒนาศักยภาพครูบุคลากรทางการศึกษา โครงการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครภูเก็ต โครงการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความสามารถหลากหลาย โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับสถาบันการศึกษา และองค์กรเครือข่ายในพระอุปถัมภ์ฯ โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารสถานศึกษา โครงการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดเด็ก และเยาวชนนอกสถานที่ โครงการอุดหนุนอาหารกลางวัน โครงการเปิดโลกการเรียนรู้สู่อาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น โดยเทศบาลนครภูเก็ตมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ โครงการส่งเสริมความเสมอภาคทางการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ร่วมของโรงเรียนเทศบาลพิบูลสวัสดี (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๒ และ ๒๑ - ๔๔)

๓) สถานศึกษา เทศบาลมีสถานศึกษาในสังกัดรวม ๑๐ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน ๓ แห่งและโรงเรียน ๗ แห่ง ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครภูเก็ต ๑ (๒) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครภูเก็ต ๒ (๓) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครภูเก็ต ๓ (วัดเจริญสมณกิจ) (๔) โรงเรียนเทศบาลวัดขจรรังสรรค์ (ท.๑) (๕) โรงเรียนเทศบาลบ้านบางเหนียว (ท.๒) (๖) โรงเรียนเทศบาลปลุกปัญญา ในพระอุปถัมภ์ฯ (ท.๓) (๗) โรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง (ขุนวิเศษอนุกุลกิจอุทิศ) (ท.๔) (๘) โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต (ท.๕) (๙) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครภูเก็ต (ท.๖) และ (๑๐) โรงเรียนเทศบาลพิบูลสวัสดี (ท.๗) (เทศบาลนครภูเก็ต, ๒๕๖๕, น. ๔)

๓.๑.๑.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากการที่เทศบาลประชุมตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลภูเก็ตพบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้แก่ ปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษาที่เกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ อาทิ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการเงิน ปัญหาความพิการ ปัญหาจากสถานการณ์

โควิดที่ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาด้านการเงิน ประชาชนในจังหวัดภูเก็ตมีหลายระดับ มีการย้ายถิ่นฐานทำให้มีเด็กออกจากพื้นที่ เทศบาลขาดฐานข้อมูลที่จะช่วยเหลือ ปัญหาเสพติดในชุมชน

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษา แต่ไม่สามารถเรียนได้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ขาดแหล่งเรียนรู้ร่นอกจากห้องเรียนสำหรับการศึกษาค้นคว้า การประกอบอาชีพ ห้องสมุด

นอกจากนี้ หลังจากที่เทศบาลนครภูเก็ตได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุม ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลตลาดใหญ่ซึ่งมีทั้งหมด ๔ เขต และตำบลตลาดเหนือซึ่งมีทั้งหมด ๔ เขต ได้พบปัญหาเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาจำนวน ๒๒ คน

สาเหตุของการหลุดจากระบบการศึกษาเนื่องจาก (๑) ผู้ปกครองตงงาน ขาดรายได้ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับบุตรหลานเพื่อไปโรงเรียนได้อย่างเพียงพอ (๒) มีบุตรหลานหลายคน ทำให้รายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน (๓) ครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวขาดรายได้ในการดูแล และสนับสนุนการเล่าเรียนของบุตรหลาน และ (๔) สถานการณ์โรคระบาด โควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของบุตรหลาน ทำให้เด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่แล้ว ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเล่าเรียนยิ่งขึ้น จนหลุดออกจากระบบการศึกษา

๓.๑๒ เทศบาลนครสกลนคร

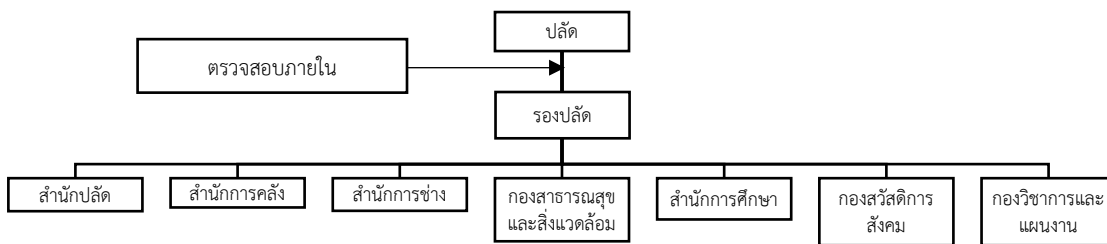
พื้นที่เทศบาลนครสกลนครตั้งอยู่ในตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยมีที่ตั้งของสำนักงานเทศบาลอยู่ที่เลขที่ ๑๖๙๕ ถนนสุขเกษม ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยพื้นที่ทิศเหนือติดต่อกับหนองหาร และตำบลธาตุนาแวง ทิศใต้ติดต่อกับตำบลจิว์ดอน ทิศตะวันออกติดต่อกับหนองหาร ตำบลจิว์ดอน และตำบลดงมะไฟ และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลธาตุนาแวง โดยเทศบาลอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ประมาณ ๒.๖ กิโลเมตร (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๕๙; เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒) โดยเทศบาลมีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษา ดังนี้

๓.๑๒.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองของเทศบาลนครสกลนครจำแนกเป็น นายกเทศมนตรี เทศบาลนครสกลนคร รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสกลนคร ๔ ตำแหน่ง เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสกลนคร ๑ ตำแหน่ง และที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเทศบาลนครสกลนคร ๒ ตำแหน่ง โดยมีประธานสภาเทศบาลนครสกลนคร รองประธานสภาเทศบาลนครสกลนคร ๑ ตำแหน่ง เลขานุการสภาเทศบาลนครสกลนคร ๑ ตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาล ๒๔ ตำแหน่ง เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

โครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานเทศบาลนครสกลนครแบ่งส่วนราชการออกเป็น ๗ หน่วยงาน ได้แก่ (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

- ๑) สำนักปลัดเทศบาล ประกอบไปด้วย ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายปกครอง และฝ่ายทะเบียนราษฎร และบัตร
- ๒) สำนักการคลัง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ส่วนบริหารงานคลัง และส่วนพัฒนารายได้
- ๓) สำนักการช่าง ประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ส่วนควบคุมการก่อสร้าง อาคาร และผังเมือง และส่วนการโยธา
- ๔) สำนักการศึกษา ประกอบไปด้วย ฝ่ายแผนงาน และโครงการ หน่วยศึกษานิเทศก์ โรงเรียน ๔ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ แห่ง ส่วนบริหารการศึกษา และส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- ๕) กองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ฝ่ายส่งเสริมสาธารณสุข ฝ่ายส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ฝ่ายบริการสาธารณสุข ฝ่ายบริการสิ่งแวดล้อม และฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- ๖) กองสวัสดิการสังคม ประกอบไปด้วย ฝ่ายพัฒนาชุมชน ฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการสังคม และฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- ๗) กองวิชาการและแผนงาน ประกอบไปด้วย ฝ่ายแผนงาน และประเมินผล ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป และฝ่ายนิติการ

ภาพที่ ๓.๒๒ โครงสร้างการบริหารองค์กรของเทศบาลนครสกลนคร

เทศบาลนครสกลนคร แบ่งการปกครองออกเป็นชุมชน โดยมีชุมชนทั้งหมด ๔๓ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนธาตุตุ้ม ๑ ชุมชนธาตุตุ้ม ๒ ชุมชนธาตุตุ้ม ๓ ชุมชนธาตุตุ้ม ๔ ชุมชนวัดศรีสุ่มังคล์ ชุมชนวัดแจ้งศรีบุญเรือง มชนวัดพระธาตุเชิงชุม ชุมชนกลางธงชัย ชุมชนวัดโพธิ์ชัย ชุมชนวัดศรีสระเกษ ชุมชนดอนจิวพัฒนา ชุมชนวัดศรีชมพู ชุมชนวัดสะพานคำ ชุมชนวัดเหนือ-ศรีโพธิ์ทอง ชุมชนตลาดเทศบาล ชุมชนห้วยโสมงพัฒนา ชุมชนหนองหารหลวง ชุมชนหลังเทศบาล ชุมชนคำสะอาด ๑ ชุมชนคำสะอาด ๒ ชุมชนวัดป่าสุทธาวาส ๑ ชุมชนวัดป่าสุทธาวาส ๒ ชุมชนนาอ้อย ชุมชนหนองมันปลา ๑ ชุมชนหนองมันปลา ๒ ชุมชนค่ายศรีสุกุลวงศ์ ชุมชนหนองทรายขาว ชุมชนกกส้มโฮง ชุมชนเอื้ออาทรสกลนคร ชุมชนหนองสนม ชุมชนหนองแดง ชุมชนนาเวจ ชุมชนหน้าค่าย ชุมชนสกลเมืองทอง ชุมชนมะขามป้อม ชุมชนดงพัฒนา ชุมชนรุ่งพัฒนา ๑ ชุมชนรุ่งพัฒนา ๒ ชุมชนแวงใหญ่

ชุมชนบ้านธาตุ ชุมชนมณฑลทหารบกที่ ๒๙ ชุมชนกรมทหารราบที่ ๓ ชุมชน ๓๐๑ พัฒนา (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

ภาพที่ ๓.๒๓ ขอบเขตพื้นที่ของเทศบาลนครสกลนคร (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) วิสัยทัศน์ของเทศบาลนครสกลนคร คือ “เทศบาลนครสกลนคร ชุมชนน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม ก้าวนำสิ่งแวดล้อม งามพร้อมวัฒนธรรม” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีเป้าประสงค์เพื่อให้การคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำมีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย พัฒนาระบบจราจรให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบสาธารณสุขปลอดภัยให้ครอบคลุม และทั่วถึง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าประสงค์เพื่อพัฒนาระบบน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพ ทำให้ระบบน้ำเสียได้มาตรฐาน ประชาชนเข้าใจระบบการจัดการน้ำเสีย กำจัดขยะตามหลักวิชาการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม มีเป้าประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการกำกับดูแลอาหารให้ปลอดภัย การพัฒนาศักยภาพ และกระบวนการทำงาน มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสัตว์ ประชาชนได้รับบริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ ประชาชนได้รับการส่งเสริมการสร้างสุขภาพ พัฒนาด้านการศึกษา การท่องเที่ยว และการกีฬา ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีเป้าประสงค์เพื่อประชาชนมีความรู้ นำไปใช้เพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงาน ประชาชนมีอาชีพ และมีรายได้พอเพียง และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร มีเป้าประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือในเบื้องต้น พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ให้ทันสมัย มีระบบการทำงานที่ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ รายได้ของเทศบาลเพิ่มขึ้น ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมความเข้มแข็งชุมชน (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒) ดังนั้นประเด็นด้านการศึกษา จึงปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสังคม

เมื่อพิจารณาจากบัญชีสรุปโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า เทศบาลนครสกลนคร มีโครงการพัฒนาในช่วง ๕ ปี ทั้งหมดใน ๙๙๘ โครงการ จำนวนงบประมาณ ๔,๑๖๑.๙๐๖ ล้านบาท ทั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นโครงการในยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน ๔๑๗ โครงการ (๔๑.๘ %) ส่วนยุทธศาสตร์ที่มีจำนวนงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนงบประมาณ ๑,๘๘๐ ล้านบาท (๔๕.๒ %) (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

เมื่อพิจารณาจากบัญชีสรุปโครงการ และงบประมาณแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของเทศบาลนครสกลนคร พบว่า ในปีงบประมาณดังกล่าวมีโครงการจำนวนทั้งสิ้น ๑๓๘ โครงการ งบประมาณรวม ๒๑๒.๓๕๔ ล้านบาท โดยยุทธศาสตร์ที่มีสัดส่วนโครงการมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีจำนวน ๕๔ โครงการ (๓๙.๑%) (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

ในส่วนของฐานะการเงิน ในด้านรายรับ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เทศบาลนครสกลนครมีรายรับจริงจำนวน ๓๗๐.๓๖๓ ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ได้จากเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๑๘๗.๙๑๐ ล้านบาท ในส่วนของรายจ่ายจริงมีจำนวน ๒๕๕.๐๐๖ ล้านบาท (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓b)

๓.๑๒.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) **ลักษณะทางกายภาพ** พื้นที่ในเขตเทศบาลนครสกลนครโดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ด้านทิศตะวันออกอยู่ติดกับหนองหาร ซึ่งเป็นแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ มีพื้นที่ ๑๒๓ ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีคลอง ลำธาร ห้วยจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ ห้วยทราย ห้วยนาหลุม และห้วยโหมง

๒) **ประชากร** ในปี ๒๕๖๒ เทศบาลนครสกลนคร มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๓,๒๐๙ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๗,๐๖๓ คน (๕๐.๘๖ %) ขณะที่เพศชาย มีจำนวน ๒๖,๑๔๖ คน (๔๙.๑๔ %) โดยมีครัวเรือนจำนวนทั้งสิ้น ๒๗,๒๐๓ ทั้งนี้เทศบาลนครสกลนคร มีประชากรในในช่วงอายุ ๑๘ - ๖๐ มากที่สุด จำนวน ๓๓,๑๙๐ คน (๖๓.๓๗ %) รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี จำนวน ๑๒,๔๕๓ คน (๒๓.๔๐%) และ ช่วงอายุมากกว่า ๖๐ ปี จำนวน ๗,๕๖๖ คน (๑๓.๒๓ %) ดังนั้นจำนวนประชากรในกลุ่มวัยเด็ก และเยาวชนจึงมีจำนวนมาก (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

ในส่วนของผู้ด้อยโอกาสนั้น เทศบาลนครสกลนคร มีจำนวนผู้มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือ และให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพในส่วนของผู้สูงอายุจำนวน ๔,๑๙๘ คน ผู้พิการ ๙๐๑ คน และผู้ติดเชื้อเอดส์ จำนวน ๓๖ คน (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

๓) **สังคม และเศรษฐกิจ** ด้วยภายในเขตเทศบาลนครสกลนครเป็นพื้นที่ที่ตั้งเมืองเก่า จึงมีลักษณะของการผสมระหว่างเมืองเก่า และเมืองใหม่ โดยที่เขตเมืองเก่าจะตั้งอยู่ติดกับหนองหาร และมีวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหารเป็นศูนย์กลางของเมืองเก่าตามแนวคิดของวัฒนธรรมไทลาว และพื้นที่เมืองใหม่จะเกิดขึ้นบริเวณรอบนอกกระจายออกไปตามถนนนิตโยไปจนถึงบริเวณมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และกระจายตามเส้นถนนสุขเกษมไปจนถึงถนนเลี้ยวเมืองสกลนคร โดยในเขตเทศบาลนครสกลนคร มีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่มาแต่เดิม ไม่ว่าจะเป็น ญ้อ ภูไท ลาว จีน ญวน ไทสกล ไทยอีสาน โดยจะสามารถสังเกตได้จากอาหารการกินของชาวสกลนครที่มีความ

ผสมผสานจากวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างเช่น ปากหม้อญวน ในเขตเทศบาลนครสกลนครมีจำนวนชุมชน ๔๓ ชุมชน จำนวน ๒๖,๓๒๘ หลังคาเรือน มีจำนวนประชากรในชุมชนรวม ๕๓,๖๒๕ คน (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจ ประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนคร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลนั้นอยู่ใกล้แหล่งน้ำขนาดใหญ่ และมีระบบชลประทานที่สามารถเอื้อต่อการปลูกข้าว ส่วนใหญ่จะปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า รองลงมาเป็นอาชีพอุตสาหกรรม คำส่ง และคำปลีก ประเภทอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการประกอบอาชีพในภาคพาณิชยกรรม การบริการต่าง ๆ โดยประชาชนในเขตเทศบาลนครสกลนครจำนวนหนึ่งประกอบอาชีพในภาคพาณิชยกรรม และการบริการ มีการขยายตัวของธุรกิจการพาณิชยกรรม และการบริการเนื่องจากการเข้ามาลงทุนของห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓ก)

๔) วัฒนธรรม ประชาชนภายในเขตเทศบาลนครสกลนครส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๘%) และศาสนาอื่น ๆ อาทิ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ มีจำนวนวัด ๑๙ แห่ง มัสยิด ๑ แห่ง มีโบสถ์ ๑ แห่ง ส่วนประเพณีในเทศบาลสกลนครจะมีความเกี่ยวข้องกับศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ เช่น ประเพณีออกพรรษาแห่ปราสาทผึ้ง ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ประเพณีวันวิสาขบูชา (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ การจราจรในเขตเทศบาลนครสกลนครมีความสะดวก สามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ชุมชน มีไฟจราจรตามถนนทั้งสายหลัก และถนนภายในเขตชุมชน นอกจากนี้การเดินทางจากต่างจังหวัดก็สามารถเดินทางได้ทั้งทางบก และทางอากาศ โดยมีท่าอากาศยานสกลนครคอยรองรับ สำหรับไฟฟ้า ภายในเขตเทศบาลนครสกลนครมีจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๒๒,๘๗๓ ครัวเรือน มีพื้นที่ที่ได้รับบริการไฟฟ้าร้อยละ ๑๐๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ส่วนประปา ในเขตเทศบาลนครสกลนครมีจำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาทั้งหมด ๑๘,๔๘๓ ครัวเรือน โดยแหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาคือ หนองหาร (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

๓.๑๒.๓ บริบทด้านการจัดการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร เทศบาลนครสกลนคร มีหน่วยงานที่ดูแลโดยตรงด้านการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ซึ่งได้แก่ สำนักการศึกษา โดยฝ่ายบริหารทั่วไปทำหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการปฏิบัติงานในหน้าที่ของงานงบประมาณ งานธุรการ และงานแผนงาน และโครงการ ส่วนบริหารการศึกษามีหน้าที่ควบคุม ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของฝ่ายการเจ้าหน้าที่ โดยมีงานการเจ้าหน้าที่ งานวางแผนบุคคล และทะเบียนประวัติ ฝ่ายกิจการโรงเรียน และนักเรียน ให้มีงานการศึกษาปฐมวัย งานโรงเรียน งานกิจการนักเรียน งานส่งเสริมคุณภาพ และมาตรฐานหลักสูตร งานพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมศาสนา การศึกษา และวัฒนธรรม มีหน้าที่ควบคุม ดูแล และรับผิดชอบ ในการปฏิบัติราชการของฝ่ายการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยมีงานการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และเครือข่ายทางการศึกษา (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

ดังนั้นสำนักการศึกษาซึ่งมีหน่วยงานย่อยที่ดูแลด้านการศึกษา ทั้ง ๖ หน่วยงาน ได้แก่ ฝ่ายแผนงาน และโครงการ หน่วยศึกษานิเทศก์ ส่วนบริหารการศึกษา มีหน่วยงานย่อย ได้แก่

ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ และฝ่ายกิจการโรงเรียนและนักเรียน และส่วนส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน่วยงานย่อย ได้แก่ ฝ่ายการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย ฝ่ายกิจกรรมเด็ก และเยาวชน และฝ่ายส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม โรงเรียน ๔ แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๓ แห่ง (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๒)

๒) ด้านนโยบาย สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่น แม้เทศบาลนครสกลนคร จะไม่ได้บรรจุประเด็นเรื่องการศึกษาไว้ในวิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่น แต่เทศบาลมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนโดยตรงด้านการศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม โดยปรากฏอยู่ในแผนงานการศึกษา และเมื่อพิจารณาจากบัญชีสรุปโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนาท้องถิ่นพบว่า เทศบาลนครสกลนคร มีโครงการพัฒนาในช่วง ๕ ปี ในส่วนของแผนงานการศึกษา จำนวน ๑๐๖ โครงการ (๑๐.๖ %) จำนวนเงิน ๙๙๐.๗๘๘ ล้านบาท (๒๓.๘ %) (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

เมื่อพิจารณาจากบัญชีสรุปโครงการ และงบประมาณ ตามแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของเทศบาลสกลนครพบว่า ในปีงบประมาณดังกล่าว เทศบาลมีโครงการในแผนงานด้านการศึกษา จำนวน ๒๑ โครงการ (๑๕.๒%) โดยมีจำนวนงบประมาณเท่ากับ ๖๒.๙๐๓ ล้านบาท (๒๙.๖%) โดยมีสัดส่วนงบประมาณมากกว่าแผนงานด้านอื่น ๆ (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓b) สะท้อนให้เห็นว่าเทศบาลนครสกลนครให้ความสำคัญกับการศึกษาค่อนข้างมาก

๓) ด้านสถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลนครสกลนคร มีสถานศึกษารวม ๒๙ แห่ง ใน ๗ สังกัด จำแนกเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร ๕ แห่ง โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๐ แห่ง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ๒ แห่ง โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชน ๑ แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรม ๔ แห่ง วิทยาลัย/โรงเรียนในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ๔ แห่ง มหาวิทยาลัย ๔ แห่ง ได้แก่ (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

ในส่วนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ (๑) โรงเรียนเทศบาล ๑ (๒) โรงเรียนเทศบาล ๒ (๓) โรงเรียนเทศบาล ๓ (๔) โรงเรียนเทศบาล ๔ (เทศบาลนครสกลนคร, ๒๕๖๓a)

๓.๑๒.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร ยังไม่ได้รับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรวม อีกทั้งโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดยังขาดทรัพยากร ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียน ส่งผลทำให้ (๑) ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และ (๒) ผู้เรียนที่เป็นเด็กปกติไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนรวมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ทั้งนี้จากการที่เทศบาลนครสกลนครได้คัดเลือกโรงเรียนในสังกัดเทศบาลขึ้นมาแก้ไข ปัญหา ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ ยุติธรรมวิทยา ซึ่งเมื่อได้สำรวจนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมพบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน เป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๑

คน มัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๔ คน มัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๔ คน มัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๒ คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑ คน จำแนกสภาพปัญหาได้เป็น (๑) ด้านการเรียนรู้ ๘ คน (๒) ด้านการพูด และภาษา ๒ คน (๓) ด้านร่างกาย/สุขภาพ ๑ คน (๔) ด้านพฤติกรรม/อารมณ์จำนวน ๒ คน (บางคนมีปัญหามากกว่า ๑ ปัญหา)

๓.๑๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๓๖ หมู่ ๕ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเตียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดเลย ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดลพบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น และชัยภูมิ และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก พิจิตรและนครสวรรค์ ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ตั้งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๓๔๙ กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๑) โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน บริบทเชิงพื้นที่ และบริบทด้านการจัดการศึกษาดังนี้

๓.๑๓.๑ ลักษณะทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างระบบการเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจำแนกเป็น ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ รองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒ ตำแหน่ง ที่ปรึกษานายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ๓ ตำแหน่ง และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒ ตำแหน่ง ส่วนฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒ ตำแหน่ง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒๓ คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๕)

ส่วนโครงสร้างระบบการบริหารงานภายในสำนักงานแบ่งเป็น สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กองแผนงาน และกองประมาท และกองพัสดุ

เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีประกอบไปด้วย ๑๑ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหล่มสัก อำเภอหล่มเก่า อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ อำเภอชนแดน อำเภอวังโป่ง อำเภอหนองไผ่ อำเภอป่าสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๔)

ภาพที่ ๓.๒๔ ขอบเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๑)

สำหรับแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ได้แก่ “ท้องถิ่นก้าวหน้า การศึกษาก้าวหน้า ใส่ใจคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง ส่งเสริมการท่องเที่ยว” โดยจังหวัดเพชรบูรณ์มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน (แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานอุตสาหกรรมและการโยธา) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต (แผนงานการรักษาความสงบภายใน แผนงานการศึกษา แผนงานสาธารณสุข แผนงานสังคมสงเคราะห์ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจ การเกษตร สินค้าผลิตภัณฑ์ และการท่องเที่ยว (แผนงานการศาสนา วัฒนธรรม และนันทนาการ) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (แผนงานเคหะ และชุมชน แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาด้านการเมือง และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล (แผนงานอุตสาหกรรม และการโยธา) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๔๑ - ๕๑) ดังนั้นการพัฒนาด้านการศึกษาจึงปรากฏอยู่ในวิสัยทัศน์ และปรากฏในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์มีแผนในการจัดทำโครงการทั้งหมด ๗๘๐ โครงการ งบประมาณ ๒,๐๑๐.๒๘๗ ล้านบาท โครงการส่วนใหญ่อยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการ และพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน ๓๒๐ โครงการ (๔๑.๐%) งบประมาณ ๒๒๔.๐๘๕ ล้านบาท (๑๑.๑%) อย่างไรก็ตามยุทธศาสตร์ที่มีงบประมาณมากที่สุด ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาด้านการเมืองและการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล งบประมาณ ๔๗๘.๓๘๙ ล้านบาท (๒๓.๘%)

๓.๑๓.๒ บริบทเชิงพื้นที่

๑) ลักษณะทางกายภาพ จังหวัดเพชรบูรณ์มีพื้นที่ประมาณ ๑๒,๖๖๘.๔๑๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๙๑๗,๗๖๐ ไร่ จังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขารูปเกือกม้ารอบพื้นที่ด้านเหนือของจังหวัด และมีแนวขนานกันไปทั้งสองข้างทิศตะวันออก และทิศตะวันตก พื้นที่ราบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่ตอนกลาง และอำเภอด้านเหนือของจังหวัดเป็นพื้นที่ลาดชัน โดยจากเหนือถึงใต้ มีพื้นที่ป่าไม้รวม ๓,๙๕๓,๔๕๕ ไร่ (๔๕.๘%) มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดของจังหวัด ที่ไหลผ่านตลอดกลางของจังหวัด จากทิศเหนือไปทิศใต้ยาวประมาณ ๓๕๐ กิโลเมตร ซึ่งต้นน้ำเกิดจากภูเขาผาลาในจังหวัดเลย มีห้วยลำธารหลายสายเกิดจากภูเขาเพชรบูรณ์ แม่น้ำป่าสักไหลผ่านอำเภอเอราวัณ หล่มสัก เมืองเพชรบูรณ์ หนองไผ่ บึงสามพัน วิเชียรบุรี และศรีเทพ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๑)

จากข้อมูลการใช้ที่ดินของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในปี ๒๕๕๙ มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร เท่ากับ ๓.๒๘๒ ล้านไร่ (๔๑.๕%) พื้นที่ป่าไม้ ๒.๔๑๙ ล้านไร่ (๓๐.๖%) พื้นที่นอกภาคการเกษตร ๒.๒๑๖ ล้านไร่ (๒๘.๐%) นอกภาคการเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ โดยในปี ๒๕๕๙ พื้นที่นอกภาคการเกษตรลดลงจากปี ๒๕๕๘ (๐.๑%) รวมทั้งเนื้อที่ป่าไม้ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วย (๐.๐๒%) เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ป่าไม้ระหว่างปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๒)

จากข้อมูลการใช้ดินทางการเกษตรของจังหวัดเพชรบูรณ์ ในปี ๒๕๕๙ พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกพืชไร่ ๑.๖๔๗ ล้านไร่ (๕๐.๒%) รองลงมาเป็นพื้นที่นา จำนวน ๑.๒๖๓ ล้านไร่ (๓๘.๕%) ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะดินในจังหวัดเพชรบูรณ์มีความหลากหลายมากถึง ๓๐ กลุ่มดิน ซึ่งเหมาะกับการปลูกพืชที่แตกต่างกันไป (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๒)

ด้วยจังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะ ทำให้มีห้วย คลอง บึง กระจุกกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่ แต่มีแม่น้ำที่สำคัญเพียงสายเดียว คือ แม่น้ำป่าสัก ซึ่งในปัจจุบันมีสภาพต้นเขิน มีน้ำเฉพาะในฤดูฝน ส่วนในฤดูแล้งน้ำจะแห้ง ขาดเป็นตอน ๆ ไม่เพียงพอแก่การเพาะปลูก นอกจากนี้จังหวัดเพชรบูรณ์ยังมีโครงการชลประทานขนาดกลางรวมทั้งสิ้น ๑๓ โครงการ มีอ่างเก็บน้ำคลองลำกง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๒ - ๓)

๒) ประชากร ในปี ๒๕๖๔ จังหวัดเพชรบูรณ์มีประชากรทั้งสิ้น ๙๗๘,๓๗๒ คน จำแนกเป็นชาย ๔๒๘๒,๒๓๔ คน หญิง ๕๙๖,๑๓๘ คน คริวเรือน ๓๖๘,๙๘๘ คน นอกจากนี้เมื่อแบ่งตามกลุ่มอายุแล้วพบว่า จังหวัดเพชรบูรณ์มีประชากรในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๕๙ ปี มากที่สุด จำนวน

๕๗๔,๖๖๓ คน (๕๘.๗%) รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุ ๐ - ๑๙ ปี จำนวน ๒๑๐,๗๑๖ คน (๒๑.๕%) และกลุ่มอายุ ๖๐ ขึ้นไป จำนวน ๑๙๒,๙๙๓ คน (๑๙.๗%) (กรมการปกครอง, ๒๕๖๔)

๓) สังคม และเศรษฐกิจ สภาพสังคมโดยทั่วไปของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นสังคมเกษตรกรรม จังหวัดเพชรบูรณ์ มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจำนวน ๑๐ แห่ง มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งสิ้น ๖๐๐ แห่ง มีสถานพยาบาล รวม ๕๖๙ แห่ง โรงพยาบาลรัฐบาล จำนวน ๑๒ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน จำนวน ๓ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑๕๔ แห่ง และคลินิก ๔๐๐ แห่ง ในส่วนของคดีอาญา มีคดีรับแจ้ง ๑๓๑ คดี ยกยกทรัพย์ เป็นคดีที่พบมากที่สุด นอกจากนี้จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นเส้นทางผ่าน และเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากภาคเหนือไปสู่ภาคอื่น ๆ จึงเป็นพื้นที่สำคัญในการจับกุมยาเสพติดเกือบทุกชนิด ได้แก่ ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชา ทำให้ในพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้แก่ ยาบ้า รองลงมา คือ กัญชา ไอซ์ และสารระเหย (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๘ - ๑๕)

ในส่วนของสภาพเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม โดยพืชเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ถั่วเขียวผิวมัน ถั่วเขียวผิวดำ ยาสูบ ยางพารา มะขามหวาน และกะหล่ำปลี โดยเฉพาะอย่างยิ่งใช้พื้นที่ในการปลูกข้าวนาปีมากกว่า ๑ ล้านไร่ และมีการใช้พื้นที่ในการปลูกยางพารา และอ้อยโรงงาน เพิ่มมากขึ้นในทุกปี มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดโดยเฉพาะในเขตอำเภอเมือง สัตว์เศรษฐกิจในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย ไก่ สุกร โคเนื้อ โคเนื้อ กระบือ จังหวัดเพชรบูรณ์มีการท่องเที่ยวที่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วยการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงศิลปะ การท่องเที่ยวเชิงโบราณสถาน/โบราณวัตถุ/ประเพณี และการท่องเที่ยวผจญภัย ถือได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ในปี ๒๕๖๐ จังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น ๑,๑๗๙ โรงงาน มีสินค้า OTOP ที่หลากหลายทั้งประเภท ผ้า เครื่องแต่งกาย ประเภทอาหาร สมุนไพร ของใช้ และอื่น ๆ ซึ่งสินค้าเด่น ๆ ที่สร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นกระเป๋าผ้า มะขามคลุกน้ำตาลแกละเมล็ด เกลือขัดผิว สมุนไพรชุนานิน หมอนอิง และน้ำผลไม้ขุ่น (น้ำมันเบอร์รี่เข้มข้น) และอื่น ๆ ทั้งนี้จังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งสิ้น ๔๘๓,๗๑๕ คน และมีผู้มีงานทำทั้งสิ้น ๔๖๓,๓๖๓ คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๑๘ - ๒๓)

๔) วัฒนธรรม สำหรับศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประชาชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (๙๙.๔%) รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาซิกข์ ฮินดูและอื่นๆ โดยจังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนทั้งสิ้น ๙๑๑ แห่ง แยกเป็นวัด ๒๒๘ แห่ง สำนักสงฆ์ ๖๘๖ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๓๓ แห่ง มัสยิด ๔ แห่ง

ประเพณีที่สำคัญ อาทิ งานเส็งกลอง ล่องโคมไฟ ไหว้พ่อขุนผาเมือง เทศกาลชิมมะขามหวานเพชรบูรณ์ แข่งเรือภูเขา เทศกาลอบหมอกกอดหนาว ดูดาวที่เขาคว๊อ ประเพณีปีใหม่ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง งานกาชาดมะขามหวานนครบาลเพชรบูรณ์ งานบวงสรวงดวงพระวิญญาณสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อำเภอวิเชียรบุรี ประเพณีปีใหม่ชาวไทยภูเขาเผ่าลีซอ งานบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ ศาลเจ้าพ่อศรีเทพ ท่องไพรที่น้ำตกตาดหมอก งานประเพณีวันสงกรานต์ประเพณีสงกรานต์จังหวัดเพชรบูรณ์ งานมะม่วงหนองไผ่ งานบุญบั้งไฟเดือนหก เทศกาลชิมขนมจีนหล่มเก่า เทศกาล

เที่ยวเมืองศรีเทพ เทศกาลกินไก่วีเชียรบุรีไถ่อย่างวีเชียรบุรี งานแข่งเรือลาพรรษา ประเพณีอุ้มพระดำน้ำ งานวันข้าวหลาม สัปดาห์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว งานฉลองปีใหม่ชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ล่องแก่งบนภูเขา ในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ตูบแก่ง เป็นต้นตรีพื้นบ้านของเพชรบูรณ์ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๒๗ - ๓๐)

สำหรับภาษา จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรที่เป็นคนพื้นบ้านซึ่งพูดภาษาถิ่นที่แตกต่างกันในแต่ละท้องที่ นอกจากนี้ยังมีประชากรที่อพยพจากส่วนต่าง ๆ ของประเทศไทยโดยใช้ภาษาถิ่นเดิมของตน และชาวไทยภูเขา ที่พูดภาษาของเผ่าตน จึงทำให้วัฒนธรรมทางภาษาถิ่นของเพชรบูรณ์มีความหลากหลาย ภาษาถิ่นที่ใช้กันในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ กลุ่มภาษาหล่ม กลุ่มภาษาเพชรบูรณ์ กลุ่มภาษาเพชรบูรณ์ตอนใต้ กลุ่มภาษาถิ่นไทยกลาง ภาษากลุ่มชาวบน และกลุ่มภาษาชาวเขา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๓๐ - ๓๒)

๕) สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ จังหวัดเพชรบูรณ์มีเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์หลายเส้นทาง แต่ยังไม่มียังมีเส้นทางคมนาคมรถไฟ เส้นทางหลัก คือ ทางหลวงหมายเลข ๒๑ สายสระบุรี-หล่มสัก และเส้นทางหลวงหมายเลข ๑๒ ซึ่งเป็นทางหลวง และเป็นเส้นทางคมนาคมแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เชื่อมโยงประเทศพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนามตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคน้ำโขง มีเส้นทางเดินรถโดยสารและรถขนาดเล็ก จำนวน ๘๗ เส้นทาง มีแนวโน้มจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น จำนวน ๓๐๗,๖๒๑ ราย (๒๕๖๐) มีแนวโน้มผู้ใช้น้ำประปามากขึ้น จำนวน ๔๖,๒๔๒ ราย (๒๕๖๐) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๖๐, น. ๑๗ - ๑๕)

๓.๑๓.๓ บริบทด้านการจัดการการศึกษา

๑) ด้านหน่วยงาน และบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาดังตรง ได้แก่ กองการศึกษา

๒) ด้านนโยบาย ในด้านการจัดการศึกษา จากแผนพัฒนาท้องถิ่น ๕ ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์พบว่า หน่วยงานให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยกำหนดประเด็นการศึกษาไว้ในวิสัยทัศน์ และกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การกีฬา นันทนาการและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีเป้าประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพด้านการศึกษา และมีโครงการในแผนงานด้านการศึกษากำหนด ๑๓๐ โครงการ งบประมาณ ๗๘.๐๘๒ บาท (๓.๙%)

๓) สถานศึกษา ในเขตพื้นที่เทศบาลมีสถานศึกษาดังต่อไปนี้

(๓.๑) สถานศึกษาสังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มี ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (วังชมภูวิทยาคม)

(๓.๒) สถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษาจำนวน ๑๐ แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการจังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยสารพัดช่างจังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยาลัยการอาชีพวีเชียรบุรี

วิทยาลัยการอาชีพชนแดน วิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีจังหวัดเพชรบูรณ์ มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งสิ้น ๖๐๐ แห่ง และมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๗๓๕ ศูนย์

๓.๑๓.๔ บริบทด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

การอ่านออกเขียนได้ หรือการรู้หนังสือ (Literacy) เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้สารสื่อสารในสังคมปัจจุบัน เป็นบันไดขั้นแรกของการแสวงหาความรู้อันมหาศาลในโลกนี้ และเป็นการเชื่อมโยงการสื่อสารของผู้คนต่าง ๆ ในสังคมนี้เข้าด้วยกัน องค์การยูเนสโกถือว่าการรู้หนังสือเป็นประตูสู่อิสรภาพของมนุษยชาติ เพราะการรู้หนังสือเป็นการให้อิสรภาพแก่ผู้คนที่กลายเป็นอิสรภาพจากความไม่รู้ อิสรภาพจากความยากจน อิสรภาพจากความเจ็บไข้ได้ป่วย เพียงเพราะคนเหล่านั้นมีความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อรู้หนังสือ และมีโอกาสนำไปปฏิบัติแล้วก็จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเสรี และมีชีวิตที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประเทศไทยยังมีประเด็นปัญหาคนไทยอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แม้ว่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำการรณรงค์จัดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มาอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนของคนที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็ยังคงมีอยู่ และมีจำนวนมากพอสมควร ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ยังคงพบว่าเด็กไทยอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์โรคติดต่อไวรัสโควิด-๑๙ ที่ผ่านมานักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทยไม่เต็มที่เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลให้นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับประถมศึกษาเพิ่มจำนวนขึ้น นักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ให้ความสำคัญกับงานพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ได้ทำการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ในช่วงอายุ ๑๓-๑๘ ปี ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (วังชมภูวิทยาคม) โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลวังชมภู ตำบลนายม ตำบลห้วยสะแก ตำบลระวิง พบว่ามีนักเรียนบางส่วนอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง ส่งผลต่อการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงการดำเนินชีวิต และโอกาสในการพัฒนาตนเอง

ที่มาของปัญหาเกิดจาก (๑) การย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครอง ทำให้เด็กต้องย้ายติดตามเปลี่ยนโรงเรียนบ่อย ๆ (๒) วิธีการสอนของครูไม่สามารถทำให้เด็กอ่านออกได้ เช่น ขาดความชำนาญ และประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย หรือบางโรงเรียนขาดครูสอนภาษาไทยโดยเฉพาะ นอกจากนั้นครูมีจำนวนน้อย หรือบางโรงเรียนขาดครูสอน (๓) เด็กไทยไม่ได้รับการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก (๔) เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ และวัยของนักเรียน (๕) นโยบายไม่ให้นักเรียนซ้ำชั้น ทำให้เด็กเรียนอ่อนเลื่อนไปเรียนชั้นสูง ทั้ง ๆ ที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ (๖) ผู้ปกครองบางคนทำงานจนลืมนดูแลบุตรหลาน ไม่มีเวลาสอนการบ้าน และไม่ฝึกการอ่านการเขียนที่บ้านแก่ลูก มอบภาระแก่ครู หรือครูสอนพิเศษ หรือการกวดวิชา และ (๗) หลักการสอนภาษาไทยสมัยใหม่ ไม่นิยมสอนแจกลูก-สะกด เช่น “เรียน” = เอ-รอ-อี-ยอ-นอ = เรียน แสดงว่าครูไม่สอนแจกลูก-สะกดคำ และผันเสียง

จากปัญหาและที่มาของปัญหาที่สำรวจได้นั้นทำให้ทราบว่า เด็กที่อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่องส่วนใหญ่ ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตน้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ เนื่องจากเกิดความอับอายเมื่อเรียนในห้องเรียน และการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สนใจเรียน และศึกษาต่อ ผลกระทบดังกล่าวทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระ หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมในอนาคต

บทที่ ๔

ผลการเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่

จากสภาพปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในแต่ละพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังที่ปรากฏในบทที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาโครงการ ผ่านการวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลเสีย และผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และวิเคราะห์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หลังจากนั้นสถาบันพระปกเกล้าได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาครั้งที่ ๒ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียนรู้จากหน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ทั้งจากการถอดบทเรียนประสบการณ์จากต่างประเทศโดยวิทยากรจากมูลนิธิฟรีดริชเนามัน การศึกษาเพื่อสมาชิกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กทุกช่วงวัยโดยเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด การศึกษาเพื่อเด็กทุกกลุ่ม เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุม และทั่วถึงขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพันสาม หลังจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำการคัดเลือกปัญหา และหาวิธีการแก้ไขปัญหาจนได้พัฒนา และออกแบบมาเป็นโครงการ และได้นำเสนอโครงการแก่ผู้ทรงคุณวุฒิจนพัฒนาเป็นโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง ๑๓ แห่ง จำนวน ๑๓ โครงการ ที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้โครงการดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มที่ ๑ การนำเด็ก และเยาวชนกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา จำนวน ๕ โครงการ กลุ่มที่ ๒ การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ จำนวน ๒ โครงการ กลุ่มที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน จำนวน ๒ โครงการ และกลุ่มที่ ๔ พัฒนาทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน จำนวน ๔ โครงการ (ตารางที่ ๔.๑) โดยแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดของโครงการดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชื่อโครงการ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กลุ่มที่ ๑ การป้องกันเด็ก และเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา และการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา	
๑.๑ โครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว	องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว
๑.๒ โครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม	องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม

ชื่อโครงการ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๑.๓ โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง	เทศบาลเมืองทุ่งสง
๑.๔ โครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาในเขตเทศบาลนครภูเก็ต	เทศบาลนครภูเก็ต
๑.๕ โครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษา แก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสาง	เทศบาลตำบลเสิงสาง
กลุ่มที่ ๒ การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ	
๒.๑ โครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร	เทศบาลนครสกลนคร
๒.๒ โครงการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
กลุ่มที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน	
๓.๑ โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย)	เทศบาลเมืองล้อมแรด
๓.๒ โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย	เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี
กลุ่มที่ ๔ การพัฒนาทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน	
๔.๑ โครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน
๔.๒ โครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก	เทศบาลนครพิษณุโลก
๔.๓ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย)	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

ชื่อโครงการ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๔.๔ โครงการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาโพธิ์	องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

๔.๑ การป้องกันเด็ก และเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา และการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา

โครงการในกลุ่มที่ ๑ จะเกี่ยวข้องกับการนำเด็ก และเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา หรือโครงการที่ป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชน โดยจะประกอบไปด้วยโครงการ ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว (๒) โครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุม (๓) โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง (๔) โครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต และ (๕) โครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสาง โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑.๑ โครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วได้ร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน โรงเรียนวอแก้ววิทยา โรงเรียนบ้านทุ่งหก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวอแก้ว อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำองค์กรภาคประชาชน สำรวจเด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษาพบว่า เด็กช่วงอายุ ๖ – ๑๕ ปีจำนวน ๕๖ คน มีปัญหาครอบครัว ผู้ปกครองหย่าร้าง เด็กอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย หรืออยู่กับพ่อแม่เพียงลำพัง เยาวชนช่วงอายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๑๔ คน ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน คือ เด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษามีสถานะทางครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกันอยู่ ทำให้ต้องอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ซึ่งขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ ขาดการสนับสนุน วัสดุ/อุปกรณ์การเรียน รวมถึงสื่อที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนในยุคที่ต้องใช้ระบบสารสนเทศในการเรียนการสอน ประกอบกับสถานะทางรายได้ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวที่มีอาชีพทำการเกษตร และรับจ้างทั่วไป จึงมีรายได้น้อย ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ทางการศึกษามาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้เด็กเยาวชนขาดโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ไม่สามารถเรียนให้จบการศึกษาในระดับที่คาดหวังได้ ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ และรายได้ในการพัฒนา หรือยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ในครอบครัวให้ดีขึ้นได้ จนทำให้กลายเป็นปัญหาทางด้านสังคม

ดังนั้นที่มาของปัญหาดังกล่าวจึงเกิดจาก (๑) เด็ก เยาวชน ที่อยู่ในครอบครัวพ่อแม่หย่าร้างแยกทางกันอยู่ ต้องอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ส่วนใหญ่มีรายได้น้อย (๒) ครอบครัวมีรายได้น้อยมีภาระค่าใช้จ่ายมาก ไม่สามารถจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียน หรือเครื่องมือสื่อสารได้ (๓) ปู่

ย่า ตา ยาย หรือญาติ ที่เด็กเยาวชนอาศัยอยู่ ขาดความเข้าใจในระบบการศึกษา การดูแลเอาใจใส่ หรือการส่งเสริมการศึกษาได้เต็มศักยภาพ และ (๔) การได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานของรัฐยังไม่เพียงพอสำหรับการส่งเสริมระบบการศึกษา

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเด็ก เยาวชน ที่อยู่ในครอบครัวที่ประสบปัญหาทางสังคมส่วนใหญ่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตได้น้อยกว่าเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีความพร้อม เนื่องจากการอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ หรืออยู่เพียงลำพังกับพ่อ หรือแม่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ และการส่งเสริมหรือสนับสนุน วัสดุ/อุปกรณ์ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษา รวมถึงขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีการติดต่อประสานงานต่าง ๆ ขาดโอกาสในการทำงานที่มีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น ขาดโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น และจะกลายมาเป็นภาระให้สังคมที่ต้องดูแลกันต่อไป เป็นวงจรที่ไม่สามารถตัดให้ขาดไปจากสังคมได้

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ จากปัญหาดังกล่าว องค์กรบริหารส่วนตำบลอ่าวแก้ว ได้เลือกวิธีการแก้ปัญหาด้วยการจัดตั้งกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็ก เยาวชนตำบลอ่าวแก้ว โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้ชุมชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกลุ่มเด็ก และเยาวชนในรูปแบบเงินช่วยเหลือ หรือเป็นทุนการศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชนที่มีปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการเชื่อมโยงกับศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบลอ่าวแก้ว ซึ่งปลัดกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงมนุษย์ ได้มาเป็นประธานเปิดไปแล้วเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา โดยเป็นทั้งศูนย์รับเรื่อง และส่งต่อเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมแบบเบ็ดเสร็จ

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ เพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็ก และเยาวชนตำบลอ่าวแก้ว โดยผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ได้แก่ เด็ก และเยาวชนตำบลอ่าวแก้วได้รับการช่วยเหลือให้สามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพจนจบการศึกษา

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ได้แก่ กลุ่มเด็ก และเยาวชนอายุ ๖ - ๑๕ ปี จำนวน ๕๖ คน และเยาวชนอายุ ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๑๔ คน รวม ๗๐ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ เริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมจนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๕ โดยมีแผนดำเนินโครงการดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
กรกฎาคม ๖๕	อบต.วอแก้ว	จัดประชุมกำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชน ผู้แทนโรงเรียน ผู้แทนคณะสงฆ์ สภาเด็ก และเยาวชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการ	อบต.วอแก้ว
กรกฎาคม ๖๕	อบต.วอแก้ว	(๑) คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการจัดประชุมเพื่อยกร่างระเบียบข้อบังคับการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาดำบลวอแก้ว (๒) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน	(๑) คณะทำงานโครงการ (๒) คณะกรรมการกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมตำบลวอแก้ว (๓) อบต.วอแก้ว
สิงหาคม ๖๕	อบต.วอแก้ว	คณะกรรมการกองทุนฯ จัดทำแผนปฏิบัติการดำเนินงานของกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคม	(๑) คณะกรรมการกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมตำบลวอแก้ว (๒) อบต.วอแก้ว
สิงหาคม ๖๕	อบต.วอแก้ว	จัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนฯ การจัดตั้งผ้าป่า ขอรับบริจาคจากกลุ่มองค์กรภาคประชาชน	คณะกรรมการกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมตำบลวอแก้ว
กันยายน ๖๕	อบต.วอแก้ว	จัดกิจกรรมมอบทุนการศึกษาให้แก่เด็กที่ประสบปัญหาทางสังคม	คณะกรรมการกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมตำบลวอแก้ว
กันยายน ๖๕	อบต.วอแก้ว	ติดตาม และประเมินผล	คณะกรรมการกองทุนช่วยเหลือ

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
			เด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมตำบลวอแก้ว
กันยายน ๖๕	อบต.วอแก้ว	สรุปผลการดำเนินโครงการ	คณะกรรมการกองทุนช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคมตำบลวอแก้ว

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ไม่ใช้งบประมาณ

๗) **ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ** องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้วอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ไว้ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ การเกิดขึ้นของกองทุน	จำนวนกองทุน	๑ กองทุน
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
-	-	-
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ ร้อยละของเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ที่ได้รับการช่วยเหลือและสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ	ร้อยละ	ร้อยละ ๘๐

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- ในปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้วได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สำหรับ เด็ก เยาวชน ตำบลวอแก้ว โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มาจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ผู้นำท้องที่ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำภาคประชาชนในพื้นที่ (ผู้สูงอายุ/สตรี/กลุ่มอาชีพ/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน) สภาเด็ก และเยาวชน ส่วนราชการ รพสต./พมจ./บ้านพักเด็กและครอบครัว/ศูนย์สตรีโรงเรียนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีระเบียบข้อบังคับ/หลักเกณฑ์/การให้ทุนการศึกษาการช่วยเหลือ ชื่อว่า ระเบียบกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชน

ตำบลวอแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือการศึกษาแก่ เด็ก เยาวชน ในพื้นที่ตำบลวอแก้ว ที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้น้อย และมีความประพฤติดี

- หลักเกณฑ์การให้การช่วยเหลือ ได้แก่ (๑) เป็นเด็ก เยาวชน ที่อยู่ในระบบ การศึกษาตั้งแต่ประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษาไม่เกินปริญญาตรี (๒) มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง มีความประพฤติดี ไม่ติดยาเสพติด/การพนัน/มีนิสัยเร่ร่อน โดย ต้องได้รับรองเป็นหนังสือจาก กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สมาชิกสภาหรือผู้นำหมู่บ้าน (๓) กองทุนให้การช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เป็นเงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ (๔) คณะกรรมการมีมติให้การช่วยเหลือ (นำเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป)

- วงเงินให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ (๑) ระดับประถมศึกษา ไม่เกินปีละ ๒,๐๐๐ บาท/คน/ปี (๒) ระดับมัธยมศึกษา ไม่เกินปีละ ๔,๐๐๐ บาท/คน/ปี (๓) ระดับ ปวช./ปวส. ไม่เกินปีละ ๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี และ (๔) ระดับปริญญาตรีไม่เกินปีละ ๑๕,๐๐๐ บาท/คน/ปี ทั้งนี้ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้อยู่ที่สถานการณ์ทางการเงินของกองทุน

- แหล่งที่มาของเงินกองทุน และการระดมทุน ได้แก่ (๑) จัดตั้งผ้าป่าเป็นประจำทุกปี ๆ ละ ๑ ครั้ง ประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท (๒) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มอาชีพ/สหกรณ์ โคนมนครลำปาง (ตั้งอยู่ในพื้นที่) (๓) กลุ่มผู้เลี้ยงโคนม/โคเนื้อ/ฯลฯ สมทบเข้ากองทุนปีละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท (๔) ภาคเอกชนในพื้นที่ ประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท และ (๕) วัดในพื้นที่ ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท ดังนั้นกองทุนฯ จะมีรายได้ประมาณปีละ ๒๓๐,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ บาท สามารถช่วยเหลือทุนการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน ได้ปีละไม่น้อยกว่า ๓๐ คน ในส่วนขององค์การบริหารส่วน ตำบลวอแก้ว ได้ตั้งงบประมาณปี ๒๕๖๖ ไว้จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับช่วยเหลือทุนการศึกษาช่วยเหลือเป็นทุนได้ประมาณไม่น้อยกว่า ๑๕ คน

- แนวทางการดำเนินงานโครงการต่อไป คือ กองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ จะได้ดำเนินการ (๑) จัดตั้งคณะกรรมการบริหาร มีระเบียบ/หลักเกณฑ์ให้ทุนที่ชัดเจน เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ (๒) ให้ทุนสำหรับจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการศึกษา (๓) สนับสนุนค่าเทอม ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ (๔) พัฒนาอาชีพ/สร้างโอกาส ทางด้านรายได้ให้ครอบครัว เด็ก เยาวชน และ (๕) คณะกรรมการติดตามประเมินผล

ภาพที่ ๔.๑ กิจกรรมประชุมเพื่อจัดตั้งกองทุนขององค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวแก้ว

ภาพที่ ๔.๒ กิจกรรมมอบทุนให้กับกองทุน องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวแก้ว

๔.๑.๒ โครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา สืบเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเด็ก และเยาวชนอายุ ๑๓-๑๘ ปี ที่หลุดจากระบบการศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ พบว่า มีเยาวชน อายุ ๑๖-๑๘ ปี ได้ออกจากการศึกษากลางคันจำนวน ๒๐ คน จำแนกเป็นชาย ๖ คน หญิง ๑๔ คน ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้ต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา ไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสียโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จากการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เยาวชนหลุดจากระบบการศึกษาพบว่า เกิดจากหลายสาเหตุ อาทิ เยาวชนบางคนต้องหยุดเรียนเพราะต้องไปทำงานช่วยทางบ้าน ครอบครัวของเยาวชนมีฐานะยากจน เยาวชนบางคนติดสารเสพติด การตั้งครุภัณฑ์ไม่พร้อม เมื่อประกอบกับเยาวชนขาดภูมิคุ้มกันที่ดีพอในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้เยาวชนไม่สามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ จนนำไปสู่ปัญหาการหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาค้นหาต้นเหตุ งานสภาเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่มโดยองค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม จึงได้ร่วมกับมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย และโรงเรียนขนาดมอญพิทยาคมจัดทำโครงการอบรมการปกป้องคุ้มครองเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม โดยโครงการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากบ้านพักเด็ก และครอบครัวจังหวัดสุรินทร์ ในการประสานทีมวิทยากรของสถานพินิจ และคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดสุรินทร์ เพื่อจัดอบรม และจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิตให้กับเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม จำนวน ๑๕๐ คน โดยมีตัวแทนคณะบริหารสภาเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม จำนวน ๖ คน เข้าร่วมโครงการดังกล่าว เพื่อเป็นแกนนำในการช่วยเหลือกลุ่มเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่มให้อยู่ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาค้นหาต้นเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหาค้นหาต้นเหตุขององค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มคัดเลือกขึ้นมา ได้แก่ การจัดอบรมทักษะชีวิตให้กับเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม โดยเหตุผลที่เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากการส่งเสริมทักษะชีวิตให้เด็ก และเยาวชนอายุ ๑๓-๑๘ ปี จะช่วยป้องกันไม่ให้เด็ก และเยาวชนหลุดจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยกิจกรรมการอบรม จะประกอบไปด้วย (๑) กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชน และการจัดสวัสดิการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม (๒) กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด แนวทางการป้องกันพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเสพสารเสพติด ภัยจากยาเสพติด เช่น ภัยสุขภาพ กระทบ และอื่น ๆ และ (๓) กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต แนวทางการป้องกันพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพศวิถี และการตั้งครุภัณฑ์ไม่พร้อม

จากกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะชีวิตให้กับเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม เพื่อป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการกระทำความผิด ป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด และป้องกันตนเองไม่ให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งจะช่วยลดปัญหา และป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาการหลุดจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม โดยมีผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ได้แก่ (๑) เด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่มมีทักษะในการป้องกันตนเอง

ไม่ให้กระทำความผิด (๒) เด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่มมีทักษะในการป้องกันตนเองให้ห่างไกลจากสารเสพติด และ (๓) เด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม มีทักษะในการป้องกันตนเองไม่ให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ได้แก่ เด็ก อายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๑๔๔ คน และตัวแทนสภาเด็ก จำนวน ๖ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ตารางที่ ๔.๔ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๑-๒๗ กรกฎาคม ๖๕	-	ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และเอกชน ดังนี้ (๑) สถานศึกษาในเขตพื้นที่ ตำบลตาตุ่ม (๒) บ้านพักเด็ก และครอบครัวจังหวัดสุรินทร์ (๓) สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดสุรินทร์ (๔) มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย (๕) สภาเด็ก และเยาวชน ตำบลตาตุ่ม และ (๖) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านตำบลตาตุ่ม	อบต.ตาตุ่ม
๙ สิงหาคม ๖๕	หอประชุมโรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม	จัดกิจกรรมอบรมดังนี้ (๑) กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชน และการจัดสวัสดิการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม (๒) กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด แนวทางการป้องกันพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเสพสารเสพติด ภัยจากยาเสพติด เช่น กัญชา กระพ๋อม และอื่นๆ	มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ร่วมกับ อบต.ตาตุ่ม และโรงเรียนขนาดมอญพิทยาคม

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		และ (๓) กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต แนวทางการป้องกันพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เพศวิถี และการตั้งครรรภ์ไม่พร้อม กลุ่มเป้าหมาย เป็นเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๔๔ คน	
๑๐ สิงหาคม ๖๕ - ๓๐ มีนาคม ๖๖	อบต.ตาตุ่ม	ติดตาม และประเมินผล	มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ร่วมกับ อบต.ตาตุ่ม และ โรงเรียนขนาด มอญพิทยาคม
๓๑ มีนาคม ๖๖	อบต.ตาตุ่ม	สรุปผลการดำเนินโครงการ	อบต. ตาตุ่ม

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๕ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็กและเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ กระบวนการบริหารจัดการกิจกรรม	ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจ	มากกว่าหรือเท่ากับ ๓.๕๐
๑.๒ การดำเนินงานตามแผนงานโครงการ		
๑.๓ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง		
๑.๔ การกำกับ ติดตาม ควบคุม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะและต่อเนื่อง		

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ เด็ก และเยาวชน อายุ ๑๓-๑๘ ปี ในเขตพื้นที่ตำบลตาตุ่ม จำนวน ๑๕๐ คน ที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	ไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ คน
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ ร้อยละของเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ร้อยละ	ร้อยละ ๑๐๐ ของเด็ก และเยาวชนที่ผ่านการอบรม

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่มได้จัดโครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม ร่วมกับ โครงการอบรมการปกป้อง และคุ้มครองเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม โดยได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากสถานพินิจ คุ้มครองเด็ก และเยาวชนจังหวัดสุรินทร์ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยมีเด็กนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ในพื้นที่ตำบลตาตุ่ม จำนวน ๑๔๔ คน เข้าร่วมโครงการ

สำหรับแนวทางการดำเนินงานต่อไป ได้แก่ ทุกภาคส่วนร่วมกันดูแล ติดตาม เพื่อช่วยเหลือ เด็กและเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษาภาคบังคับกล่าวคือ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อจัดทำโครงการมอบทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาและช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ยากจนหรือผู้ด้อยโอกาส (๒) มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย ดำเนินการมอบทุนการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๐ ทุน งบประมาณ ๑๕,๐๐๐ บาท และ (๓) โรงเรียนในพื้นที่ตำบลตาตุ่มทุกแห่ง ร่วมกับทุกภาคส่วน ช่วยกันดูแล ติดตามเพื่อช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษาภาคบังคับ

ภาพที่ ๔.๓ ภาพกิจกรรมภายใต้โครงการอบรมการปกป้อง คุ้มครองเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม

๔.๑.๓ โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบ การศึกษาในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา จากข้อมูลเด็ก และเยาวชน ในเขตภาคใต้ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ พบว่ามีเด็ก และเยาวชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาจำนวน ๑๗๗ คน จำแนกเป็นนักเรียนที่มีทางสถานภาพทางครอบครัวพ่อแม่หย่าร้าง จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๐๖ นักเรียนที่บิดาเสียชีวิต จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๒ นักเรียนที่มารดาเสียชีวิต จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕ นักเรียนที่บิดา มารดา เสียชีวิต จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ นักเรียนที่บิดาอยู่ในทัณฑสถาน จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๕ นักเรียนที่มารดาอยู่ใน ทัณฑสถาน จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๘ นักเรียนอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย และญาติ จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๘ นักเรียนที่มีฐานะยากจนรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๓

ในส่วนของพื้นที่เขตเทศบาลเมืองทุ่งสงเอง จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า มีจำนวนเด็ก และเยาวชน อายุ ๓ - ๑๘ ปี ภายในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง ที่หลุดจากระบบการศึกษาจำนวน ๑๒ คน ซึ่งจากการประสานงานกับชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสวัสดิการสังคม และการลงพื้นที่สำรวจของเจ้าหน้าที่กองการศึกษาพบว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดจาก หลายสาเหตุ ได้แก่ (๑) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ ที่เกิดจากรายได้ของครอบครัวเด็ก และเยาวชนที่ลดลง อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และปัญหาความยากจนข้ามรุ่น (จากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูก) ปัญหาการติดกักตัวรายได้ต่ำ และ (๒) ปัญหา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เช่นครอบครัวไม่สามารถจัดหาสมาร์ตโฟนให้เพียงพอต่อบุตรใน ครอบครัวที่มีพี่น้องเรียนหนังสือหลายคน รวมทั้งคุณภาพการศึกษา

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ ๒ ประการแก่เด็ก และเยาวชน ได้แก่ (๑) เด็ก และ เยาวชน ไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา และไม่สามารถศึกษาต่อได้ ต้องทำงานหารายได้ร่วมกับ

ผู้ปกครอง เพื่อเลี้ยงตนเอง และครอบครัว และ (๒) เด็ก และเยาวชน สามารถเข้าถึงการศึกษ แต่ขาดอุปกรณ์การเรียน อุปกรณ์การเรียนออนไลน์ ส่งผลด้านคุณภาพของผู้เรียน

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ สร้างโอกาสทางการศึกษา ให้แก่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในนอกระบบการศึกษา โดยสาเหตุที่เทศบาลทุ่งสงเลือกวิธีการดังกล่าว เพราะจะทำให้เด็ก และเยาวชนที่อยู่ในนอกระบบการศึกษา ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงอย่างเท่าเทียม และมีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงการศึกษ

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ โครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในนอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อให้เด็ก และเยาวชน เด็กยากจน ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงการศึกษทั้งใน และนอกระบบการศึกษาได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ (๒) สร้างโอกาสในการศึกษา การพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้เลี้ยงตนเอง และครอบครัว โดยผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ได้แก่ (๑) เด็ก และเยาวชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ (๒) มีระบบช่วยเหลือ ระบบติดตาม เด็ก และเยาวชนให้ได้รับการศึกษา และการฝึกอาชีพตามความต้องการ และ (๓) มีภาคีเครือข่ายการสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลเมืองทุ่งสง

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุ ๒ – ๕ ปี จำนวน ๑๒ คน และภาคีเครือข่ายการสร้างโอกาสทางการศึกษา

๕) แผนการดำเนินโครงการ เทศบาลเมืองทุ่งสง ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – กันยายน ๒๕๖๕ โดยมีวัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๖ แผนการดำเนินโครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่ในนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
พฤษภาคม ๖๕	เทศบาลเมืองทุ่งสง	ประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน การนำข้อมูลที่มีอยู่เดิมมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเด็ก และเยาวชนทั้งในระบบ และนอกระบบ เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายของโครงการ	เทศบาลเมืองทุ่งสง
มิถุนายน ๖๕	เทศบาลเมืองทุ่งสง	แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยบูรณาการทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามา มีบทบาท และส่วนร่วมในการดำเนินงาน	เทศบาลเมืองทุ่งสง

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
กรกฎาคม ๖๕	ชุมชน โรงเรียนกีฬาเทศบาล เมืองทุ่งสง	ลงพื้นที่เพื่อสำรวจ และเก็บข้อมูล เชิงลึกเด็ก และเยาวชน โดยแยก เด็กออกเป็น เด็กด้อยโอกาส และ ผู้มีความสามารถพิเศษ ๑๐ ประเภท กลุ่มเด็ก และเยาวชนที่มี ความพิการ ๙ ประเภท และกลุ่ม เด็ก และเยาวชนยากจน	เทศบาลเมืองทุ่งสง โรงเรียนกีฬา เทศบาลเมืองทุ่งสง
กรกฎาคม ๖๕	เทศบาลเมืองทุ่งสง	นำข้อมูลเด็ก และเยาวชน วิเคราะห์แยกเป็นกลุ่มประเภท และสังเคราะห์กลุ่มปัญหา คล้ายกัน กำหนดวิธีการ แนว ทางการช่วยเหลือ ระบบการ ติดตามเป็นรายบุคคล	เทศบาลเมืองทุ่งสง
สิงหาคม ๖๕	เทศบาลเมืองทุ่งสง	นำข้อมูลเด็ก และเยาวชนที่เป็น เชิงประจักษ์เสนอคณะทำงานเพื่อ ขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความ เหลื่อมล้ำทางการศึกษา พิจารณา แนวทางช่วยเหลือ รวมทั้งการ ระดมทรัพยากรในทุกภาคส่วน ของสังคมซึ่งอาจดำเนินการใน รูปแบบของกองทุนเพื่อความเสมอ ภาคระดับเทศบาลเมืองทุ่งสง เข้า มาอุดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำ ในด้านการศึกษา	เทศบาลเมืองทุ่งสง
กันยายน ๖๕	เทศบาลเมืองทุ่งสง	สรุปผลการดำเนินงาน	เทศบาลเมืองทุ่งสง

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ไม่ใช้งบประมาณ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลเมืองทุ่งสง ได้กำหนดตัวชี้วัด
ความสำเร็จของโครงการดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๗ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้แก่เด็ก และเยาวชนที่อยู่ใน
นอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง เทศบาลเมืองทุ่งสง

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ เด็กและเยาวชน ได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ	ร้อยละ	๑๐๐ %
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๑.๒ ร้อยละของเด็ก และเยาวชน ที่ได้ กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ร้อยละ	๑๐๐ %
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๑.๓ เด็ก และเยาวชนจบการศึกษาขั้น พื้นฐาน	ร้อยละ	๑๐๐ %

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- เทศบาลเมืองทุ่งสงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ประกอบไปด้วย
องค์ประกอบดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๔.๔ องค์ประกอบของคณะกรรมการ/คณะทำงาน

คำสั่งเทศบาลเมืองทุ่งสง
ที่ ๙๙๖ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง

ด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๘๐) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
ประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ มีวัตถุประสงค์สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึง
การศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้ไร้โอกาสได้น้อยและแก่ชนผู้ด้อยโอกาส ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด ๑๙) ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมและทำให้เด็กและเยาวชนหลุด
ออกจากระบบการศึกษา มีความด้อยโอกาสเพิ่มมากขึ้น และมีควมจำเป็นเร่งด่วนในการรับส่งเสริมการศึกษา
และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำ
สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงการศึกษา

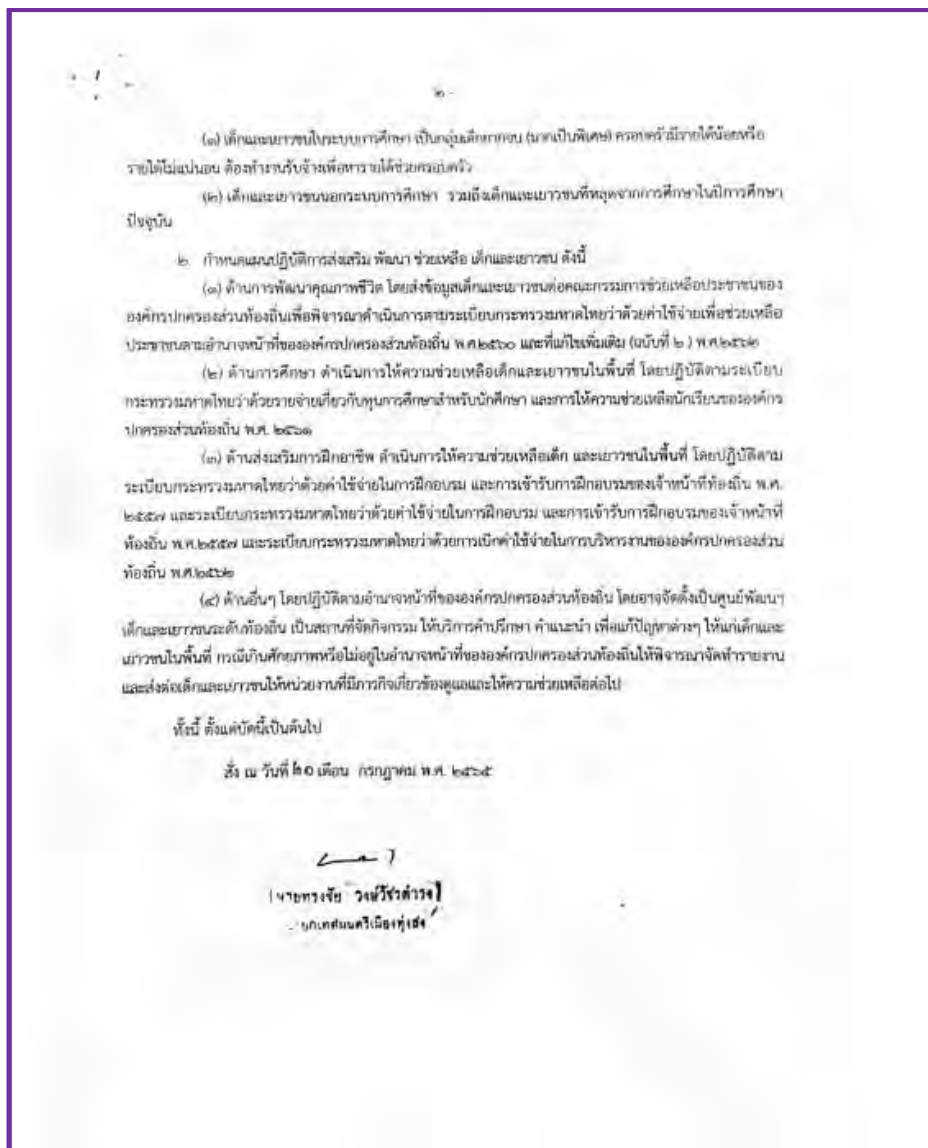
เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงขอแต่งตั้ง
คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน เทศบาลเมืองทุ่งสง โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. นายกฤษณศิริเมืองทุ่งสง	ประธานกรรมการ
๒. ปลัดเทศบาล	กรรมการ
๓. ผู้แทนสมาชิกสภาเทศบาลเมืองทุ่งสง	กรรมการ
๔. ผอ. ร.เทศบาลวิศัลยกรรมพล	กรรมการ
๕. ผอ. ร.เทศบาลวัดโคกสะท้อน	กรรมการ
๖. ผอ. ร.วัดมอญเทศบาลวัดท่าแพ	กรรมการ
๗. ผอ. ร.เทศบาลบ้านนาเหนือ	กรรมการ
๘. ผอ. ร.วิจิตรเทศบาลเมืองทุ่งสง	กรรมการ
๙. ผอ. ร.วิสุทธิอนุบาล	กรรมการ
๑๐. นางณิภุณี จุฬารัตน์ ผู้แทนชุมชน	กรรมการ
๑๑. เจ้าอาวาสวัดโคกสะท้อน	กรรมการ
๑๒. น.ส.วิภาวดี สุคำมิ่ง ผู้แทนผู้ปกครองที่ศูนย์ระบบการศึกษา	กรรมการ
๑๓. นายสมพงศ์ ฤทธิศักดิ์ ผู้แทนผู้ปกครองในโรงเรียนการศึกษา	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการกองการศึกษา	กรรมการและเลขานุการ

ไว้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

๑. กำหนดนโยบาย แนวทางค้นหา สืบค้น และจัดเก็บข้อมูลเด็กและเยาวชน เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเด็กและ
เยาวชนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ดังนี้

๙๑) เด็กและเยาวชน

ภาพที่ ๔.๕ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก และเยาวชน สังกัดเทศบาลเมืองทุ่งสง

- ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแนวทางให้การช่วยเหลือ โดยมีแนว
ทางการช่วยเหลือ ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการศึกษา ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนใน
พื้นที่ การจัดหาทุนการศึกษาสำหรับเด็ก และเยาวชน ให้กลับมาสู่ระบบการศึกษา หรือการศึกษานอก
ระบบ (๒) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินการให้ความช่วยเหลือจัดหา เครื่องอุปโภค บริโภค ตรวจสอบ
สุขภาพฯ ตามความต้องการรายบุคคล (๓) ด้านส่งเสริมการฝึกอาชีพ โดยการฝึกอบรมอาชีพที่สนใจ
โดยกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองทุ่งสง และ (๔) ด้านอื่น ๆ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก และ
เยาวชนระดับท้องถิ่น เป็นสถานที่จัดกิจกรรม ให้บริการคำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ
(โดยสภาเด็ก และเยาวชนเทศบาลเมืองทุ่งสง)

- ได้มีการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนในเบื้องต้นด้วยการให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์การเรียน และทุนการศึกษา

- แนวทางการดำเนินงานต่อไป ได้แก่ การระดมทรัพยากรในทุกภาคส่วนของสังคมซึ่งอาจดำเนินการในรูปแบบของกองทุนเพื่อความเสมอภาคระดับเทศบาลเมืองทุ่งสง การลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติของสังคมระดับเทศบาลเมืองทุ่งสง

ภาพที่ ๔.๖ การประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแนวทางให้การช่วยเหลือ และการให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภค บริโภค อุปกรณ์การเรียน และทุนการศึกษา ของเทศบาลเมืองทุ่งสง

๔.๑.๔ โครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา จากการศึกษาที่เทศบาลนครภูเก็ต ได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุม ๒ ตำบล ได้แก่ ตำบลตลาดใหญ่ซึ่งมีทั้งหมด ๔ เขต และตำบลตลาดเหนือซึ่งมีทั้งหมด ๔ เขต ได้พบปัญหาเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาจำนวน ๒๒ คน

สาเหตุของการหลุดจากระบบการศึกษาเนื่องจาก (๑) ผู้ปกครองตงงาน ขาดรายได้ ทำให้ไม่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับบุตรหลานเพื่อไปโรงเรียนได้อย่างเพียงพอ (๒) มีบุตรหลานหลายคน ทำให้รายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งผลกระทบบต่อค่าเล่าเรียนของบุตรหลาน (๓) ครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบบต่อเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวขาด

รายได้ในการดูแล และสนับสนุนการเล่าเรียนของบุตรหลาน และ (๔) สถานการณ์โรคระบาด โควิด-๑๙ ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของบุตรหลาน ทำให้เด็ก และเยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่แล้ว ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการเล่าเรียนยิ่งขึ้น จนหลุดออกจากระบบการศึกษา

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่าย จากการประชุมคณะทำงานเพื่อนค้นหาวิธีการแก้ไข ปัญหา เทศบาลนครภูเก็ตได้มีวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ (๑) สนับสนุนเด็ก และเยาวชนนอกระบบเข้าสู่ระบบการศึกษา เด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง (๒) หาทุนการศึกษาสำหรับเด็ก และเยาวชน และ (๓) เพิ่มความเข้มแข็งของชุมชน โดยสาเหตุที่เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจาก (๑) ทำให้เด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง (๒) ทำให้เด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษา และ (๓) เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่น่ายินดีให้กับเด็ก และเยาวชน

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ เพื่อให้เด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ได้แก่ เด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และจบการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กลุ่มเด็กอายุ ๖ - ๑๕ ปี จำนวน ๑๒ และกลุ่มเยาวชน อายุ ๑๖ - ๑๘ ปี จำนวน ๑๐ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการเริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม - สิงหาคม ๒๕๖๕

ตารางที่ ๔.๘ แผนการดำเนินโครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มีนาคม ๖๕	เทศบาลนครภูเก็ต	(๑) ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน (๒) จัดทำแผนเสนอขออนุมัติโครงการ (๓) แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ	เทศบาลนครภูเก็ต
เมษายน ๖๕	เทศบาลนครภูเก็ต	จัดประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการ และผู้นำชุมชนในการลงพื้นที่เพื่อสำรวจเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา	เทศบาลนครภูเก็ต
พฤษภาคม ๖๕	เทศบาลนครภูเก็ต	(๑) นำเด็ก และเยาวชนที่สำรวจพบจากการลงพื้นที่ให้ได้รับการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต	สำนักงานการศึกษา

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		(๒) พุดคุยกับผู้อำนวยการโรงเรียน และหาแนวทางแก้ปัญหาให้กับเด็ก และเยาวชน ในการศึกษาต่อ (๓) ติดต่อกองสวัสดิการสังคม เพื่อหาทุนการศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชน	
มิถุนายน ๖๕	เทศบาลนครภูเก็ต	อบรมให้ความรู้แก่เด็ก และเยาวชน เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ จนสามารถเรียนจบการศึกษา	สำนักงานการศึกษา
กรกฎาคม ๖๕	เทศบาลนครภูเก็ต	(๑) ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่เทศบาล (สำนักงานการศึกษาและสำนักสวัสดิการสังคม) สถานศึกษา และชุมชน เพื่อพัฒนาระบบติดตามเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการช่วยเหลือ (๒) ติดตามเด็ก และเยาวชนที่ได้รับการช่วยเหลือ เพื่อประเมินความเสี่ยงที่จะไม่ให้เกิดเด็กและเยาวชนหลุดจากระบบอีกครั้ง	สำนักงานการศึกษา
สิงหาคม ๖๕	เทศบาลนครภูเก็ต	(๑) ถอดบทเรียน/แลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อกำหนดแนวทางในการป้องกัน และช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนที่หลุดจากระบบ (๒) อบรมอาชีพแก่ผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถมีรายได้สำหรับใช้ในการสนับสนุนให้เด็ก และเยาวชนสามารถเรียนจบการศึกษา	สำนักงานการศึกษา

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ไม่ใช้งบประมาณ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลนครภูเก็ต ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๙ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ จำนวนเด็ก และเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับจำนวนเด็ก และเยาวชนที่กำหนดไว้ในโครงการ	จำนวนคน	๒๒ คน
๑.๒ ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายเมื่อเทียบกับงบประมาณที่ตั้งไว้เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษา	ร้อยละ	๑๐๐%
๑.๓ ระดับความพึงพอใจของเด็กต่อกระบวนการในการช่วยเหลือให้เข้าสู่ระบบการศึกษา	ระดับความพึงพอใจ	ดีมาก
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ ร้อยละของเด็กที่เข้าร่วมโครงการที่ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ร้อยละ	๑๐๐%
๒.๒ ร้อยละของเด็ก และเยาวชนที่มีความรู้ในการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ	ร้อยละ	๑๐๐%
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ ร้อยละของเด็กด้อยโอกาสที่ได้รับการช่วยเหลือในด้านการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ร้อยละ	๑๐๐%

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป เทศบาลนครภูเก็ตได้นำเด็ก และเยาวชนที่สำรวจพบจากการลงพื้นที่ให้ได้รับการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต รวมถึงเตรียมจัดทำโครงการทุนการศึกษาเด็กด้อยโอกาส ได้แก่ (๑) กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสนับสนุนชุดนักเรียน ค่าวัสดุเครื่องเขียนอุปกรณ์การเรียนให้กับเด็กด้อยโอกาส และ (๒) กิจกรรมส่งเสริมค่าธรรมเนียมการศึกษาของนักเรียน

๔.๑.๕ โครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสาง เทศบาลตำบลเสิงสาง

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา ในปัจจุบัน เทศบาลตำบลเสิงสางได้มีการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีการสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาให้กับสถานศึกษาในเขตเทศบาลตำบลเสิงสาง เพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันแก่เด็กตามที่รัฐบาลสนับสนุน

อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลเสิงสางได้ทำการสำรวจภาวะการศึกษาของเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี ภายในเขตเทศบาลตำบลเสิงสางใน ๙ ชุมชน พบว่ามีจำนวนเยาวชนทั้งสิ้น ๓๒๘ คน มีเยาวชนที่ได้รับการศึกษาต่อจำนวน ๒๘๙ คน คิดเป็น ๘๘ % และมีเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาต่อจำนวน ๓๙ คน คิดเป็น ๑๑ % ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อเพราะขาดทุนการศึกษา จำนวน ๒๐ คน กลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อเพราะแต่งงานมีครอบครัวจำนวน ๑๐ คน กลุ่มที่ไม่ได้เรียนต่อ และไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวน ๕ คน และกลุ่มที่ไม่ต้องการศึกษาต่ออีกจำนวน ๔ คน

สำหรับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ เทศบาลเสิงสางยังไม่มีระบบการช่วยเหลือเยาวชนในกลุ่มดังกล่าว ดังนั้นเทศบาลตำบลเสิงสาง จึงได้พัฒนาโครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสางขึ้นมา เพื่อช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาคือ จัดระบบการช่วยเหลือเยาวชน เพื่อช่วยเหลือเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษา เพื่อให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ และป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเยาวชน

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ (๑) เพื่อพัฒนาระบบช่วยเหลือเยาวชนให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ และ (๒) เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ เยาวชนในเขตเทศบาลตำบลเสิงสาง ที่อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๓๙ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม – กันยายน ๒๕๖๕ โดยมีแผนการดำเนินงานดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสาง เทศบาลตำบลเสิงสาง

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๓ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชน	สำรวจเยาวชนที่จบการศึกษา	อาสาสมัครชุมชน
๑๒ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชน	ลงพื้นที่เพื่อสำรวจปัญหาของเยาวชนถึงสาเหตุ	เทศบาลตำบลเสิงสาง
๒๓ พฤษภาคม ๖๕	สำนักงานเทศบาลตำบลเสิงสาง	วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไข	เทศบาลตำบลเสิงสาง

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๒๕ พฤษภาคม ๖๕	สำนักงาน เทศบาลตำบล เสิงสาง	เชิญหน่วยงานประชุมเพื่อ ชี้แจง และกำหนดรายละเอียด	เทศบาลตำบลเสิงสาง
๓๐ พฤษภาคม ๖๕	สำนักงาน เทศบาลตำบล เสิงสาง	กำหนดแนวทางการช่วยเหลือ เยาวชนเพื่อให้ได้รับการศึกษา ตามความต้องการในแต่ละ ด้าน	เทศบาลตำบลเสิงสาง ร่วมกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค นครโคราช ศูนย์ การศึกษา นอก โรงเรียนอำเภอเสิงสาง
๗ มิถุนายน ๖๕	สำนักงาน เทศบาลตำบล เสิงสาง	ทำบันทึกข้อตกลงระหว่าง หน่วยงาน ได้แก่ เทศบาล ตำบลเสิงสาง วิทยาลัยเทคนิค นครโคราช และศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เสิงสาง	เทศบาลตำบลเสิงสาง
๙ มิถุนายน ๖๕	สำนักงาน เทศบาลตำบล เสิงสาง	สำรวจความต้องการของ เยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ	เทศบาลตำบลเสิงสาง
๑ กรกฎาคม ๖๕	ชุมชน	เทศบาล และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมแนะ แนวทาง และส่งต่อให้กับ หน่วยงานที่รับผิดชอบ	เทศบาลตำบลเสิงสาง ร่วมกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค นครโคราช ศูนย์ การศึกษา นอก โรงเรียนอำเภอเสิงสาง
กันยายน ๖๕	เทศบาลตำบล เสิงสาง	วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน สรุปผลการดำเนินงาน	เทศบาลตำบลเสิงสาง

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลตำบลเสิงสางได้กำหนดตัวชี้วัด
ความสำเร็จของโครงการไว้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ บันทึกข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑ ฉบับ	๑๐๐
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ เยาวชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเสิงสางได้รับการศึกษาตามที่ต้องการ	ร้อยละ	๑๐๐
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ เยาวชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเสิงสางได้รับการศึกษาจบตามหลักสูตรที่ต้องการ	ร้อยละ	๑๐๐

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- เทศบาลตำบลเสิงสางประชุมคณะผู้บริหารเพื่อแต่งตั้งคณะทำงาน สรรวจกลุ่มเป้าหมาย เก็บข้อมูลสำรวจกลุ่มเป้าหมายในชุมชน โดยอาสาสมัครชุมชน วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำประวัติ และวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (๑) เข้าศึกษาต่อเอง ในรูปแบบการศึกษาในระบบ (๒) เข้าศึกษาต่อเอง ในรูปแบบการศึกษานอกระบบ และ (๓) ย้ายที่อยู่อาศัย (ทำงานต่างจังหวัด) พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการช่วยเหลือเพื่อรองรับความต้องการการศึกษาต่อในแต่ละแบบ

- จัดทำบันทึกความร่วมมือกับหน่วยงานจัดการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนครโคราช กศน. อำเภอเสิงสาง เพื่อดำเนินการ พัฒนาระบบช่วยเหลือเยาวชนให้ได้รับการศึกษาตามความต้องการ และช่วยเหลือเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษาให้หรือเสี่ยงที่จะหลุดจากการศึกษาได้รับการศึกษาตามความต้องการ

- ส่งกลุ่มเป้าหมายกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ และส่งต่อให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ จากการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ได้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงมีการย้ายที่อยู่อาศัยไปยังต่างจังหวัด ผู้รับผิดชอบโครงการ จึงทำการถอดบทเรียนจากเยาวชนที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยพบว่า (๑) เยาวชนที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ด้วยตนเอง มีจุดประสงค์เพื่อต้องการวุฒิการศึกษาเพื่อใช้ในการทำงาน และ (๒) เมื่อเข้าศึกษาอีกครั้ง เยาวชนประสบปัญหาในการใช้เวลาในการเข้าเรียน เช่นไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจัดขึ้นได้ เนื่องจากต้องทำงานประจำ และ (๓) เยาวชนต้องการได้รับความช่วยเหลือในด้านการสนับสนุนทุนการศึกษา

- แนวทางการดำเนินงานโครงการต่อไป ได้แก่ (๑) จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับชุมชน ทั้ง ๙ ชุมชน ในการให้ความร่วมมือดำเนินการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (๒) จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับโรงเรียนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเสิงสาง (๓) จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอเสิงสาง (๔) จัดตั้งงบประมาณด้านทุนการศึกษา จัดตั้ง

กองทุน “ส่งน้องกลับไปเรียน” โดยระดมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษา จัดตั้งศูนย์ประสานงานการกองทุน “ส่งน้องกลับไปเรียน” ติดตามพฤติกรรมการศึกษาของเยาวชนที่กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา รวมถึงติดตามความก้าวหน้า หลังจากเรียนจบ

ภาพที่ ๔.๗ การจัดทำบันทึกความร่วมมือกับหน่วยงานจัดการศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนครโคราช การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเสิงสาง และเทศบาลตำบลเสิงสาง

๔.๒ การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ

โครงการในกลุ่มที่ ๒ ได้แก่ โครงการในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ ซึ่งมี ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร เทศบาลนครสกลนคร และโครงการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๒.๑ โครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร เทศบาลนครสกลนคร

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา ที่มาของปัญหา ได้แก่ ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสกลนคร ยังไม่ได้รับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งไม่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรวม อีกทั้งโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัด

ยังขาดทรัพยากร ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในโรงเรียน ส่งผลทำให้ (๑) ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่ได้รับการพัฒนาดตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และ (๒) ผู้เรียนที่เป็นเด็กปกติไม่สามารถปรับตัวกับการเรียนรวมกับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ การร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อการแบ่งปันความรู้ทรัพยากรในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เหตุผลที่เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพราะ (๑) เป็นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อแบ่งปันความรู้ประสบการณ์ และทรัพยากร และ (๒) ประหยัดงบประมาณ และเวลา สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีหน่วยงานที่มีความชำนาญแต่ละด้านมารวมมือกัน

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ (๑) เพื่อร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (๒) เพื่อร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการสร้างแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในสถานศึกษาในสังกัด และ (๓) เพื่อร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนรวมในสถานศึกษาในสังกัด

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เด็กพิเศษจำนวน ๑๒ คน ครูผู้สอนจำนวน ๒๐ คน และหน่วยงานภาคีเครือข่ายจำนวน ๓ หน่วยงาน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ โดยมีแผนการดำเนินโครงการดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร เทศบาลนครสกลนคร

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๑-๑๖ มิถุนายน ๖๕	หน่วยงานภาคีเครือข่าย	ร่วมกำหนดข้อตกลงความร่วมมือ และ บทบาทหน้าที่	เทศบาลนครสกลนคร
๒๐-๒๔ มิถุนายน ๖๕	โรงเรียน ม.ท.๓	คัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	เทศบาลนครสกลนคร ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร
๒๙-๓๐ มิถุนายน ๖๕	โรงเรียนร่มเกล้า	ศึกษาดูงานการจัดทำแผนการจัดการศึกษาพิเศษ ณ โรงเรียนมัธยมศึกษาต้นแบบ	เทศบาลนครสกลนคร ร่วมกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา สกลนคร

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๔-๘ กรกฎาคม ๖๕	โรงเรียน ม.ท.๓	ร่วมออกแบบการจัดการ การศึกษาสำหรับผู้เรียนที่ มีความต้องการพิเศษ	เทศบาลนครสกลนคร ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
๑๑ กรกฎาคม - ๓๑ ธันวาคม ๖๕	โรงเรียน ม.ท.๓	จัดการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ	เทศบาลนครสกลนคร ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
๑๙-๒๓ ธันวาคม ๖๕	โรงเรียน ม.ท.๓	นิเทศติดตามการ ดำเนินงานการจัดการ การศึกษาสำหรับผู้เรียนที่ มีความต้องการพิเศษ	เทศบาลนครสกลนคร ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และมหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนครมหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ไม่ใช้งบประมาณ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลนครสกลนครได้กำหนดตัวชี้วัด
ความสำเร็จของโครงการไว้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ จำนวนกิจกรรมที่ร่วมดำเนินงาน กับภาคีเครือข่าย	กิจกรรม	๓
๑.๒ บันทึกข้อตกลงของภาคีเครือข่าย	ฉบับ	๑
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ ภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงาน	หน่วยงาน	๓
๒.๒ รูปแบบ/แนวทางการจัดการศึกษา ร่วมกัน	รูปแบบ	๑
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับ การพัฒนาเต็มตามความสามารถ	๑๒	๑๐

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๓.๒ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ เรียนรวมในสถานศึกษาในสังกัดเกิดความรู้ ความเข้าใจ หรือเพิ่มขีดความสามารถในการดูแลเด็กกลุ่มนี้ได้มากขึ้น	ร้อยละ (ของครูที่เข้าร่วมโครงการ)	๖๐

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- เทศบาลนครสกลนครได้ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สกลนครเพื่อทำการคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้ผลสรุปของการคัดกรองว่า (๑) มีผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) จำนวน ๙ คน (๒) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรือ อารมณ์ จำนวน ๑ คน (๓) ผู้เรียนออทิสติก จำนวน ๔ คน (๔) ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ จำนวน ๑ คน

- แนวทางการดำเนินงานต่อไป ได้แก่ (๑) ร่วมมือกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง (๒) ระดมทรัพยากรทั้งใน และนอกหน่วยงานในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ (๓) ร่วมกับเครือข่ายพัฒนาครูโดยการจัดอบรม และศึกษาดูงานการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการ พิเศษ (๔) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล (IEP) (๕) ให้ครูดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ตามแผน (IEP) ที่วางไว้ (๖) นิเทศติดตามผลการดำเนินอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และ (๗) สรุปผลการดำเนินงาน (ในแต่ละปีการศึกษา)

ภาพที่ ๔.๘ เทศบาลนครสกลนครได้ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนครเพื่อทำการคัดกรองผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

๔.๒.๒ โครงการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา เทศบาลเมืองศรีสะเกษ ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านเด็กพิเศษ งานการศึกษาจากระบบ และตามอัธยาศัย จึงได้ลงสำรวจเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาที่เป็นเด็กพิเศษ ในช่วงอายุ ๒-๑๘ ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษพบว่า เด็กเหล่านั้นมีความบกพร่องทั้งทางด้านสติปัญญา เช่น ออทิสติก เรียนรู้ช้า ดาวน์ซินโดรม และความบกพร่องทางด้านร่างกาย เช่น การได้ยิน การพูดสื่อสาร การเข้าสังคม การเคลื่อนไหว จากการสอบถามผู้ปกครองที่เป็นผู้ดูแลเด็กเหล่านั้นอย่างใกล้ชิด ทำให้ทราบว่าเด็กส่วนหนึ่งได้รับการดูแล และส่งเสริมทางด้านพัฒนาการต่าง ๆ เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้ปกครองมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง แต่เด็กส่วนใหญ่ที่พบมักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่มีครอบครัวแตกแยก มีปัญหาหย่าร้าง บางส่วนผู้ปกครองเป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ทำให้ดูแลเด็กได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของคนพิการมีน้อย สวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับจากรัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต

ที่มาของปัญหาดังกล่าวเกิดจาก (๑) ครอบครัวมีฐานะยากจน ผู้ปกครองมีอาชีพ และรายได้ไม่แน่นอน (๒) ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง มีพ่อ หรือแม่เป็นผู้ดูแลเพียงฝ่ายเดียว (๓) เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บิดา หรือมารดาของตนเอง เช่นอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย (๔) เนื่องจากครอบครัวยากจนไม่สามารถมีเครื่องมือสื่อสารได้ และ (๕) สวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับจากรัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต

จากปัญหา และที่มาของปัญหาที่สำรวจได้นั้นทำให้ทราบว่า เด็กพิเศษส่วนใหญ่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตน้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ เนื่องจากขาดอุปกรณ์การสื่อสาร และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความจำกัดในด้านการใช้เทคโนโลยี การติดต่อประสานงานยังไม่มีคำตอบเนื่องเท่าที่ควร ผลกระทบดังกล่าวทำให้เด็กพิเศษขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมในอนาคต

๒) วิธีการแก้ไขปัญหานั้นได้ ได้แก่ (๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ และสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้พิการ และเด็กด้วยโอกาส เช่น สำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กองสวัสดิการเทศบาลเมืองศรีสะเกษ (๒) ส่งต่อเด็กพิเศษที่ไม่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ให้กับสถานศึกษาภายในเขตเทศบาล ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (๓) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา และข่าวสารเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็น ในหลากหลายช่องทางที่ผู้ปกครองเด็กพิเศษสามารถเข้าถึงได้ง่าย และ (๔) ขอรับการสนับสนุนเครื่องอุปโภค บริโภคจากบุคคลที่มีจิตศรัทธากับเด็กพิเศษ

สาเหตุที่เลือก คือ (๑) เพื่อให้เด็กพิเศษสามารถเข้าถึงบริการที่หลากหลาย และสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับ ได้อย่างเต็มศักยภาพ (๒) เพื่อให้เด็กพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เหมาะสม และเท่าเทียม เช่น ประสานกับครูการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อรับสมัครนักเรียน เพื่อเข้าศึกษาต่อในระบบ โดยจัดการเรียนการสอนที่บ้านกับนักเรียนโดยตรง และเรียนผ่านสื่อออนไลน์ (๓) เพื่อให้ผู้ปกครองเด็กพิเศษได้รับข้อมูลข่าวสารในหลากหลายช่องทาง เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก ป้ายประชาสัมพันธ์ โบรชัวร์ เป็นต้น (๔) เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองที่ต้องดูแลเด็กพิเศษ และ (๕) ทำให้ผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจ

๓) **วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ** โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนเด็กพิเศษในด้านการศึกษา และการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น โดยผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ได้แก่ เด็กพิเศษได้รับการศึกษาที่เท่าเทียม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔) **กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ** ได้แก่ เด็กพิเศษจำนวน ๕๖ คน จำแนกเป็น เด็กที่มีฐานะดี เรียนรู้ได้จำนวน ๒๘ คน เด็กที่มีฐานะยากจน เรียนรู้ได้จำนวน ๑๐ คน เด็กที่มีฐานะยากจน เรียนรู้ไม่ได้จำนวน ๖ คน เด็กที่ย้ายไปนอกเขตเทศบาลแต่มีชื่อในเขตเทศบาลจำนวน ๑๒ คน

๕) **แผนการดำเนินโครงการ** ระยะเวลาในการดำเนินโครงการระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๖๕ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ โดยมีแผนการดำเนินโครงการดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๔ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๒๘ เมษายน ๖๕	ชุมชนโนนเขวา	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง (๓) แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษ (๔) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๘ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนศรีสำราญ	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง (๓) แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษ/กศน. (๔) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๘ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนท่าเรือ	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง	สำนักงานการศึกษา

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		(๓) แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อ ศูนย์การศึกษาพิเศษ/กศน./โรงเรียน อุบลปัญญาคุณ (๔) ประสานกับ พมจ. (๕) ประสานกับพยาบาล / นักจิตวิทยา / นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	
๑๐ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนโนนเค็ง	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อ โรงเรียนอุบลปัญญาคุณ/ฝักอาชีวะ (๓) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/ นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๑๐ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนหนองแห้ง	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) แนะนำด้านการศึกษา (๓) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/ นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๑๐ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนหนองคู	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง (๓) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/ นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๑๐ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนหนองเม็ก	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง (๓) แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อ กศน. (๔) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/ นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๑๐ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนหนองยาง	(๑) พบประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง (๓) แนะนำด้านการศึกษา เข้าศึกษาต่อ กศน. (๔) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/ นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา
๑๐ พฤษภาคม ๖๕	ชุมชนเอื้ออาทร	(๑) พบ ประธานชุมชน/อสม. (๒) สอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครอง (๓) ประสานกับพยาบาล/นักจิตวิทยา/ นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ	สำนักงานการศึกษา

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท)

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลเมืองศรีสะเกษได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการไว้ดังนี้
ตารางที่ ๔.๑๕ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ ร้อยละของเด็กพิเศษที่เข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กที่ได้กำหนดไว้ในโครงการ	ร้อยละของเด็กพิเศษ	ร้อยละของเด็กพิเศษที่เข้าร่วมโครงการเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กที่ได้กำหนดไว้ในโครงการ
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ ร้อยละของเด็กพิเศษในโครงการได้เข้าสู่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ๒.๒ ร้อยละของเด็กพิเศษได้รับการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น	ร้อยละของเด็กพิเศษ	๘๐%
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ ร้อยละของเด็กพิเศษในโครงการที่จบการศึกษาตามที่กำหนดไว้ ๓.๒ ร้อยละของเด็กพิเศษที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข	ร้อยละของเด็กพิเศษ	๗๐%

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- เทศบาลเมืองศรีสะเกษได้ออกสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเพื่อหาข้อเท็จจริงได้ประชุมคณะกรรมการ (๑) ฐานะดี เรียนรู้ได้ ๒๘ ราย (๒) ฐานะดี เรียนรู้ไม่ได้ ๐ ราย (๓) ฐานะยากจน เรียนรู้ได้ ๑๑ ราย (๔) ฐานะยากจน เรียนรู้ไม่ได้ ๕ ราย และ (๕) ย้ายไปอยู่นอกเขตเทศบาล แต่มีชื่อในเขตเทศบาล ๑๒ ราย

- เทศบาลเมืองศรีสะเกษตรได้กำหนดวิธีการช่วยเหลือ และช่วยเหลือในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

(๑) ฐานะดี เรียนรู้ได้ แนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ ให้เข้าศึกษาต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ กศน. ศูนย์ฝึกอาชีพ โรงเรียนอนุบาลปัญญาคุณ ประสานกับพัฒนาสังคม และความมั่นคงมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษเพื่อช่วยเหลือตามความเหมาะสม ประสานกับพยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ

ผลการดำเนินงานพบว่าเด็กพิเศษมีความเป็นอยู่ที่ดี สุขภาพจิตดี ได้รับการศึกษาที่ดี เช่น ได้เรียนร่วมในโรงเรียนอนุบาลห้องคู้ชานาน โรงเรียนอนุบาลปัญญาคุณ โรงเรียน

โสตศึกษา โรงเรียนรวมสินวิทยา วิทยาลัยเทคนิค ศูนย์การศึกษาพิเศษ จ้างครูเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสอนที่บ้าน และเรียนที่ กศน. ทำให้เด็กพิเศษมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทำให้เด็กได้รับการดูแลจาก บิดา มารดา เป็นอย่างดี ได้รับการศึกษาเหมือนเด็กปกติ ได้รับสวัสดิการจากรัฐ

(๒) ฐานะดี เรียนรู้ไม่ได้ แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ แก้ปัญหาโดยการออกเยี่ยมบ้าน สร้างขวัญ และกำลังใจให้กับผู้ปกครอง แนะนำด้านการศึกษา/สถานศึกษาประสานกับพยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ

(๓) ฐานะยากจน เรียนรู้ได้ แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ เข้าศึกษาต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ กศน. ศูนย์ฝึกอาชีพ ประสานกับพัฒนาสังคม และความมั่นคงมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษเพื่อรับสวัสดิการสังคม ประชาสัมพันธ์รับบริจาคอุปกรณ์การเรียน ประสานกับพยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ

ผลการดำเนินงานพบว่า เด็กมีสภาพความเป็นอยู่ไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร ทั้งด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ผู้ปกครองขาดความรู้ในการดูแลความสะอาด คณะทำงานจึงได้ประสานหน่วยงานด้านการศึกษา เช่น เข้าศึกษาต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ กศน. ศูนย์ฝึกอาชีพ และมอบอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งประสานกับพยาบาลวิชาชีพ ให้ความรู้ด้านความสะอาด และการดูแลสุขภาพให้กับผู้ปกครอง เด็กกลุ่มนี้จะได้รับการศึกษา ได้รับสวัสดิการจากรัฐเพิ่มขึ้น ได้รับเครื่องอุปโภคบริโภคและอุปกรณ์การเรียน

(๔) ฐานะยากจน เรียนรู้ไม่ได้ แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ประสานกับพัฒนาสังคม และความมั่นคงมนุษย์จังหวัดศรีสะเกษเพื่อรับสวัสดิการสังคม ประชาสัมพันธ์รับบริจาคอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้ามือสอง แพมเพิส ข้าวสารอาหารแห้ง ฯลฯ จัดทำกองทุนเพื่อช่วยเหลือต่อลมหายใจเพื่อน้อง ประสานกับพยาบาล / นักจิตวิทยา / นักสังคมสงเคราะห์ และทีมสหวิชาชีพ

ผลการดำเนินงานพบว่าเด็กพิเศษฐานะยากจน เรียนรู้ไม่ได้ ซึ่งบิดา หรือมารดา ทอดทิ้ง อาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ได้รับแค่สวัสดิการของรัฐ ในการดำรงชีพ ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ต้องอยู่บ้านเช่าหรือที่จับจองไม่มีโฉนด คณะทำงานได้ ประสานกับ พมจ.เพื่อรับสวัสดิการสังคมเพิ่มเติม เช่น เงินสงเคราะห์ครอบครัวรายเดือน ประชาสัมพันธ์รับบริจาคอุปกรณ์การเรียน เสื้อผ้า แพมเพิส ข้าวสารอาหารแห้ง ฯลฯ และประสานกับพยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ทีมสหวิชาชีพ ในการให้คำปรึกษากับผู้ปกครอง ให้กำลังใจในการดำเนินชีวิต ร่วมกับกองสวัสดิการอบรมฝึกอาชีพให้ผู้ปกครอง และจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือต่อลมหายใจเพื่อน้อง การช่วยเหลือจึงทำให้เด็กได้รับสวัสดิการจากรัฐเพิ่มขึ้น มีทีมสหวิชาชีพแนะนำสร้างขวัญกำลังใจ และฝึกอาชีพให้ผู้ปกครอง และเทศบาลได้ขอรับการสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธา

(๕) ย้ายไปอยู่นอกเขตเทศบาลแต่มีชื่อในเขตเทศบาล ๑๒ ราย

- แนวทางการดำเนินงานของโครงการได้แก่ (๑) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสร้างเครือข่ายงานการศึกษาครอบครัวและตามอัยการดำเนินโครงการต่อเนื่อง (๒) แต่งตั้งคณะทำงาน (๓) สำรวจปัญหา ค้นหาสาเหตุและสืบเสาะหาข้อเท็จจริง (๔) คัดเลือกปัญหา สรุปประเด็นปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา (๕) ดำเนินการช่วยเหลือตามกระบวนการ และ (๖) สรุปผลการดำเนินงาน

ภาพที่ ๔.๙ กิจกรรมการเก็บข้อมูล และการช่วยเหลือเด็กพิเศษของเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

๔.๓ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน

โครงการในกลุ่มที่ ๓ เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน ประกอบไปด้วยโครงการต่าง ๆ จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่าสังัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง และ (๒) โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๓.๑ โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอดงเจริญ จังหวัดลำปาง

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุน ศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีที่มาอันเนื่องมาจากในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองล้อมแรด มีโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๖ โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๒ โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนจำนวน ๔ โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะถูกยุบ ๒ โรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาย้ายไปดำรงตำแหน่งโรงเรียนแห่งใหม่ และกำลังจะ เกษียณอายุราชการในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ อีกทั้งโรงเรียนยังขาดทรัพยากรในการจัดการเรียน การสอน มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ขาดข้าราชการครู บุคลากร ลูกจ้างที่ทำงานด้านการศึกษา ขาดวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยสำหรับครู และเด็ก รวมถึงสภาพครอบครัวของผู้เรียนมีรายได้น้อย เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เป็นต้น

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น หากโรงเรียนถูกยุบอาจส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ เทศบาลเมือง ล้อมแรดในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๕๐ ที่ต้องดำเนินการในเขตพื้นที่ของเทศบาล เพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชน ทั้งด้านการส่งเสริม และพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการส่งเสริมให้ ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ได้กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจ และหน้าที่ในการ จัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งด้านการจัดการศึกษา ด้าน การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับ ไตรระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น เทศบาลเมืองล้อมแรดจึงได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาของเด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ แต่เนื่องจากเทศบาลไม่มีโรงเรียนในสังกัดจึงได้พิจารณาสมัครเข้าร่วม โครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาร่วมกับ สถาบันพระปกเกล้า เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อม ล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในเขตเทศบาลเมืองล้อมแรด กรณีโรงเรียน บ้านเหล่า สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโรงเรียนนาร่อง เพื่อจัดตั้งศูนย์การ เรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) ณ โรงเรียนบ้านเหล่า เพื่อให้เด็ก นักเรียนในโรงเรียนได้เรียนรู้ และเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียมกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ส่งเสริม ให้ครูได้ใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสื่อนวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพ และให้ เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชน ประชาชนในชุมชนได้ใช้เพื่อการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ ทั้งนี้ เทศบาลเมืองล้อมแรดได้ทำบันทึกข้อตกลงเพื่อให้ความร่วมมือกับโรงเรียนบ้านเหล่า ในการแบ่งปัน ทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรม แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

ดังนั้นปัญหาซึ่งเป็นที่มาของการดำเนินโครงการจึง ได้แก่ (๑) โรงเรียนบ้านเหล่าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กมีแนวโน้มที่จะถูกยุบโรงเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนต้องเดินทางไปโรงเรียนห่างไกลบ้าน เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครอง (๒) ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่น เนื่องจากไม่มั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษา (๓) โรงเรียนบ้านเหล่าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม หรือโครงการในการจัดการศึกษา และจัดหาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย (๔) บุคลากรน้อย ขาดแรงจูงใจที่จะให้ข้าราชการครูมาปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน (๕) โรงเรียนบ้านเหล่ามีจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (๖) ชุมชนรอบนอกในเขตเทศบาล มีนักเรียนต่างพื้นที่ เนื่องจากมีรายได้น้อยทำให้ไม่มีกำลังที่จะไปศึกษาในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่

ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ (๑) คุณภาพทางการศึกษาลดลง เด็กนักเรียน ไม่สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เช่น ศูนย์การเรียนรู้ ICT ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในอนาคต (๒) โรงเรียนบ้านเหล่ามีแนวโน้มที่จะถูกยุบ เนื่องจากขาดผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครู และงบประมาณที่จำกัด ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทั้งด้านคุณภาพการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาคือได้ วิธีการแก้ไขปัญหาที่เทศบาลเมืองล้อมแรดเลือกขึ้นมา ได้แก่ (๑) จัดทำความร่วมมือในการแก้ปัญหาในรูปแบบภาคีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย เทศบาลฯ โรงเรียน และชุมชน (๒) สนับสนุนแบ่งปันทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษาเพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย สนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นในรายกลุ่มสาระวิชา และจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ที่สร้างสรรค์ (๓) ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวของผู้เรียน เช่น การลงพื้นที่สำรวจข้อมูล และเยี่ยมบ้านนักเรียน และ (๔) ส่งเสริมให้เยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปได้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร เรียนรู้ และสร้างรายได้

ทั้งนี้สาเหตุที่เทศบาลเมืองล้อมแรดได้เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเนื่องมาจาก (๑) เครือข่ายภาคีมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม (๒) โรงเรียนบ้านเหล่าเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก ไม่มีผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวนข้าราชการครูไม่ครบชั้น ไม่มีงบประมาณในการจ้างครูเพิ่ม นักเรียนในโรงเรียนขาดโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (๓) เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปสามารถมาใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) เพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ และการสร้างรายได้ และ (๔) เทศบาลมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ด้านการจัดการศึกษา การส่งเสริมให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม และการสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาส

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ สำหรับวัตถุประสงค์มี ๔ ประการ คือ (๑) เพื่อร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย เทศบาล โรงเรียน และชุมชนในการจัดการศึกษาในการจัดการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม (๒) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เหมาะสม เป็นที่ยอมรับสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชนและผู้ปกครอง (๓) เพื่อส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการ

สร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับจัดกระบวนการเรียนการสอนนักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และ (๔) เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีระบบ และมีคุณภาพ

ส่วนผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ ได้แก่ (๑) เครือข่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณภาพ การศึกษา สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน และลดความเหลื่อมล้ำอย่างเป็นรูปธรรม (๒) นักเรียนโรงเรียนบ้านเหล่าได้เข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสม มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน การสอนทุกรายวิชาที่สูงขึ้น (๓) ครูได้ใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรม สำหรับการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา และ (๔) ผลการ ประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นทุกตัวชี้วัด

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ เด็ก จำนวน ๗๘ คน บุคลากรครูจำนวน ๔ คน ชุมชน (ผู้สูงอายุ) จำนวน ๕๐ คน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๒ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ เทศบาลเมืองล่อมแรด ได้แบ่งแผนการดำเนินโครงการ ออกเป็น ๒ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ และระยะที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ โดยมีวัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัด การศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็ก ในเขตเทศบาลเมืองล่อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล่อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๒๗ พฤษภาคม ๖๕	โรงเรียนบ้านเหล่า	ลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น และสำรวจข้อมูลความต้องการของโรงเรียนบ้านเหล่า	กองการศึกษา
๓๑ พฤษภาคม ๖๕	ห้องประชุมเล็ก ชั้น ๔ เทศบาลเมืองล่อมแรด	พิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการวิจัย ขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระหว่างเทศบาลเมืองล่อมแรดกับโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.	กองการศึกษา
๓๑ พฤษภาคม ๖๕	-	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	กองการศึกษา

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มิถุนายน ๖๕	-	บรรจุโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) ในแผนพัฒนาเทศบาลเมืองลี้มแรด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)	กองการศึกษา
กรกฎาคม ๖๕	สภาเทศบาลฯ	จัดทำรายละเอียดงบประมาณของโครงการบรรจุในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	กองการศึกษา
สิงหาคม ๖๕	สภาเทศบาลฯ	ขอความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเมืองลี้มแรด	กองการศึกษา
ตุลาคม ๖๕	โรงเรียนบ้านเหล่า	ดำเนินการปรับปรุงห้องศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) พร้อมจัดหาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์	กองการศึกษา
พฤศจิกายน ๖๕ - กุมภาพันธ์ ๖๖	โรงเรียนบ้านเหล่า	กำหนดให้นักเรียน ครู เยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปได้ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) เพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร	กองการศึกษา
กุมภาพันธ์ ๖๖	กองการศึกษา	ประเมินผลการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) (ครั้งที่ ๑) สรุป เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา	กองการศึกษา
มีนาคม ๖๖ - สิงหาคม ๖๖	โรงเรียนบ้านเหล่า	ให้นักเรียน ครู เยาวชน ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปได้ใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) เพื่อการสื่อสาร ส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้	กองการศึกษา
สิงหาคม ๒๕๖๖	กองการศึกษา	ประเมินผลการใช้บริการศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) (ครั้งที่	กองการศึกษา

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		๒) เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาในปีงบประมาณต่อไป	

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) โครงการระยะแรกไม่ใช้งบประมาณ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลเมืองลี้มแรด ได้กำหนดตัวชี้วัด กระบวนการ ตัวชี้วัดผลผลิต และตัวชี้วัดผลลัพธ์ดังต่อไปนี้

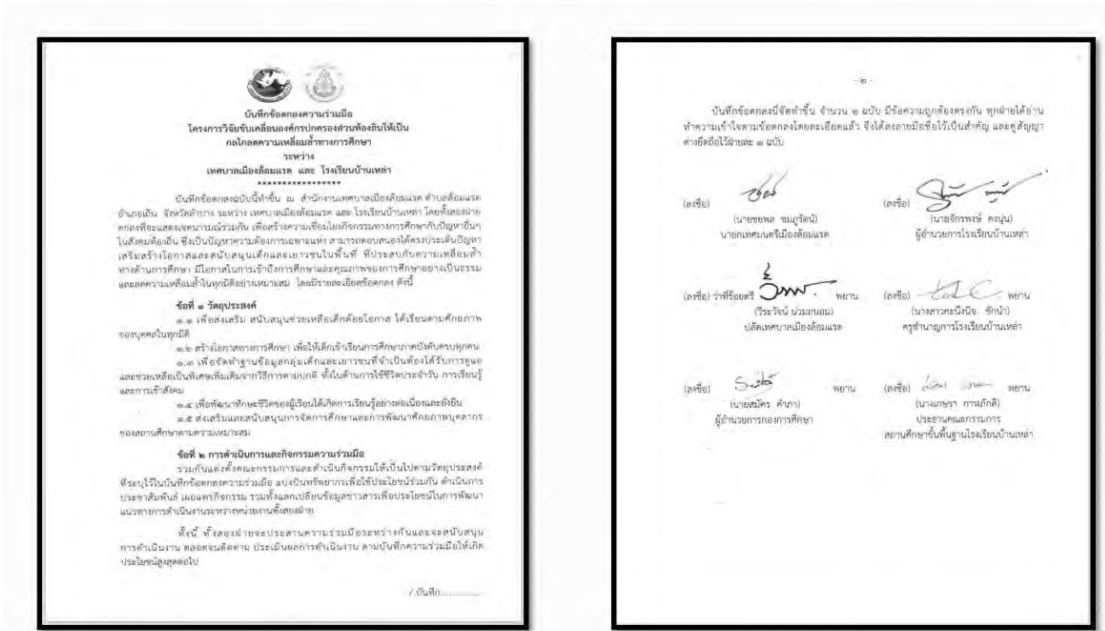
ตารางที่ ๔.๑๗ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองลี้มแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองลี้มแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกัน ระหว่างเทศบาลกับโรงเรียนบ้านเหล่า	วัตถุประสงค์ในการทำความร่วมมือ (MOU)	สามารถดำเนินการครบทุกวัตถุประสงค์
๑.๒ จัดตั้งคณะทำงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ	คณะทำงาน	การบูรณาการการทำงานร่วมกัน
๑.๓ มีการประชุมร่วมกันเพื่อหารือและแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ชุมชน คณะกรรมการชุมชน และผู้ปกครอง	จำนวน (ครั้ง)	ได้รับทราบปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ มีแผนงาน โครงการของสถานศึกษาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลเมืองลี้มแรด	จำนวน	จำนวน ๑ โครงการ
๒.๒ มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ICT) ในโรงเรียนบ้านเหล่า	จำนวน	จำนวน ๑ ศูนย์
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ นักเรียนโรงเรียนบ้านเหล่าได้เข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกรายวิชาเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	นักเรียนร้อยละ ๖๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกรายวิชาเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๓.๒ ภูมิความรู้ ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมสำหรับจัดกระบวนการเรียนการสอนนักเรียนเพิ่มขึ้น	จำนวน	ผลงาน หรือนวัตกรรมที่ได้รับรางวัล
๓.๓ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีผลคะแนนเพิ่มมากขึ้นทุกตัวชี้วัด	จำนวนตัวชี้วัด	ผลการประเมินทุกตัวชี้วัดมีคะแนนเพิ่มขึ้น

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- เทศบาลเมืองล้อมแรดได้ลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น และสำรวจข้อมูลความต้องการของโรงเรียนบ้านเหล่า ได้ทำพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระหว่างเทศบาลเมืองล้อมแรดกับโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ. มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา พร้อมทั้งจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือจัดตั้งศูนย์ การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT)

ภาพที่ ๔.๑๐ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) โครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระหว่างเทศบาลเมืองล้อมแรดกับโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.

ภาพที่ ๔.๑๑ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

- เทศบาลเมืองลือเมียดได้บรรจุโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) ในแผนพัฒนาเทศบาลเมืองลือเมียด (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้จัดทำรายละเอียดงบประมาณของโครงการบรรจุในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ และขอความเห็นชอบจากสภาเทศบาลเมืองลือเมียด

ภาพที่ ๔.๑๒ การลงความเห็นชอบของสภาเทศบาลเมืองลือเมียด สำหรับการอนุมัติโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารชุมชน (ICT) ในแผนพัฒนาเทศบาลเมืองลือเมียด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

ตารางที่ ๔.๑๘ งบประมาณในการดำเนินโครงการปรับปรุงศูนย์ฯ และการจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับศูนย์ ICT ของเทศบาลเมืองลี้มแรด

ลำดับ	รายการ	งบประมาณ
1	โครงการปรับปรุงศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชุมชน (ICT) เทศบาลเมืองลี้มแรด	150,000 บาท
2	โต๊ะคอมพิวเตอร์ จำนวน 16 ตัว	32,000
3	เก้าอี้ จำนวน 16 ตัว	30,400
4	เครื่องปรับอากาศ จำนวน 2 เครื่อง	86,000
5	โปรเจกเตอร์ จำนวน 1 เครื่อง	29,900
6	จอรับภาพ ขนาด 120 นิ้ว	14,900
7	ทีวี แอส ดี ขนาด 50 นิ้ว จำนวน 1 เครื่อง	19,000

ภาพที่ ๔.๑๓ แสดงครุภัณฑ์ที่เทศบาลเมืองลี้มแรดได้จัดซื้อ

- ได้ดำเนินการปรับปรุงห้องศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชุมชน (ICT) พร้อมจัดหาวาสตูอุปกรณ์ และครุภัณฑ์

๔.๓.๒ โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา จำนวนนักเรียนของโรงเรียนในเขตเทศบาลวิเชียรบุรี มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก เกิดจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ (๑) มาตรฐานของการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีแต่ละแห่งแตกต่างกัน และ (๒) ความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของประชาชนที่มีต่อโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีแต่ละแห่งแตกต่างกัน ส่งผลกระทบให้โรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีบางแห่งผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานของตนเข้าเรียนมาก จนห้องเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ปกครอง ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนบางแห่งผู้ปกครองมีความต้องการน้อย

๒) วิธีการแก้ไข้ปัญหาที่ได้ ได้แก่ พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครู ปรุ้มวัยในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีเพราะเป็นความต้องการของครู จากผลการสัมมนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และผลการสำรวจของปัญหา และความต้องการของครูปรุ้มวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาล เมืองวิเชียรบุรี

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ได้แก่ (๑) เพื่อพัฒนา ครูผู้สอนระดับปรุ้มวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีให้มีความรู้ และทักษะในการ เสริมสร้างทักษะการคิด เชิงบริหารของสมองในเด็กปรุ้มวัย และ (๒) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิง การบริหารของสมองในเด็กปรุ้มวัย ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ คือ (๑) ครูผู้สอน ระดับปรุ้มวัยของโรงเรียนในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรีมีความรู้ ทักษะในการเสริมสร้างทักษะการคิด เชิงบริหารของสมองในเด็กปรุ้มวัย และสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ เด็ก ปรุ้มวัยมีทักษะการคิดเชิงการบริหารของสมองที่พัฒนาขึ้น

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ได้แก่ ครูปรุ้มวัย บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี จำนวน ๕๐ คน และเด็กปรุ้มวัยอายุ ๒ – ๕ ปี ที่จะได้รับประโยชน์ จำนวน ๓๗๓ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการตั้งแต่เดือนมีนาคมถึง เดือนกันยายน ๒๕๖๕ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๙ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา : พัฒนาครูปรุ้มวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มีนาคม ๖๕	เทศบาลเมืองวิเชียร	ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนใน การดำเนินโครงการ	นางสาวเพ็ญลดา สุยะนา
มีนาคม ๖๕	เทศบาลเมืองวิเชียร	เสนอโครงการฯ เพื่อขออนุมัติ ดำเนินการจากผู้บริหาร	นางสาวเพ็ญลดา สุยะนา
๑ เมษายน ๖๕	มหาวิทยาลัยราช ภัฏเพชรบูรณ์	เข้าร่วมหารือกับคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ใน แนวทาง MOU ด้านการจัดการศึกษา ปรุ้มวัย	นางสาวเพ็ญลดา สุยะนา
๒๖ มิถุนายน ๖๕	Online	เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีดำเนินการจัด โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการ ศึกษา : กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)	นางสาวเพ็ญลดา สุยะนา
๖ กรกฎาคม ๖๕	เทศบาลเมืองวิเชียร	สรุปผล PLC พร้อมทั้งกำหนด กิจกรรมที่จะพัฒนาครูปรุ้มวัย	นางสาวเพ็ญลดา สุยะนา
๑๗ กรกฎาคม	เทศบาลเมืองวิเชียร	เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจัดทำบันทึก ข้อตกลง ด้านการจัดการศึกษา	นางสาวเพ็ญลดา สุยะนา

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๖๕		ปฐมนิเทศร่วมกับสถานศึกษาในเขตเทศบาลวิเชียร	
กรกฎาคม – สิงหาคม ๖๕	โรงเรียนทุกแห่ง	ประเมิน EF	นางสาวเฟื่องลดา สุยะนา
สิงหาคม ๖๕	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	มอบเงินอุดหนุนโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมนิเทศให้กับโรงเรียน สพฐ.	นางสาวเฟื่องลดา สุยะนา
สิงหาคม ๖๕	เทศบาลเมืองวิเชียร	ติดตามผลการสอนโดยใช้ EF	นางสาวเฟื่องลดา สุยะนา
กันยายน ๖๕	เทศบาลเมืองวิเชียร	ถอดบทเรียน สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการสอน PLC ในภาพรวมของโรงเรียนในเขตเทศบาลฯ	นางสาวเฟื่องลดา สุยะนา
กันยายน ๖๕	เทศบาลเมืองวิเชียร	สรุปผลการดำเนินโครงการฯ	นางสาวเฟื่องลดา สุยะนา

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ๖๐,๐๐๐ บาท

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการไว้ดังต่อไปนี้

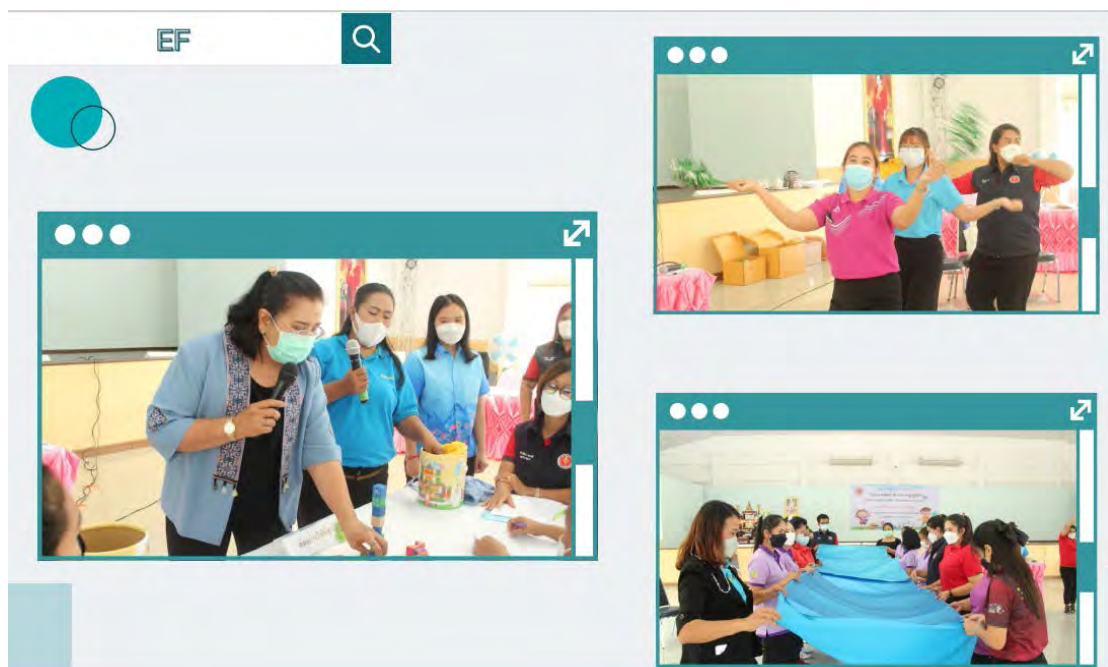
ตารางที่ ๔.๒๐ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: พัฒนาครูปฐมนิเทศเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ ครูผู้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงบริหารของสมองในเด็กปฐมนิเทศเพิ่มมากขึ้น	คน	๔๐
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ จำนวนนักเรียนที่มีทักษะในการคิดเชิงบริหารเพิ่มมากขึ้น	คน	๓๐๐
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ ครูปฐมนิเทศผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิด และทักษะที่ได้ไปพัฒนาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้	คน	๔๐

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย เกิดเครือข่าย และ ทีมเรียนรู้ของ EF		
๓.๒ ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการ ประเมินทักษะด้านการเรียนรู้	ร้อยละ	๘๐

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

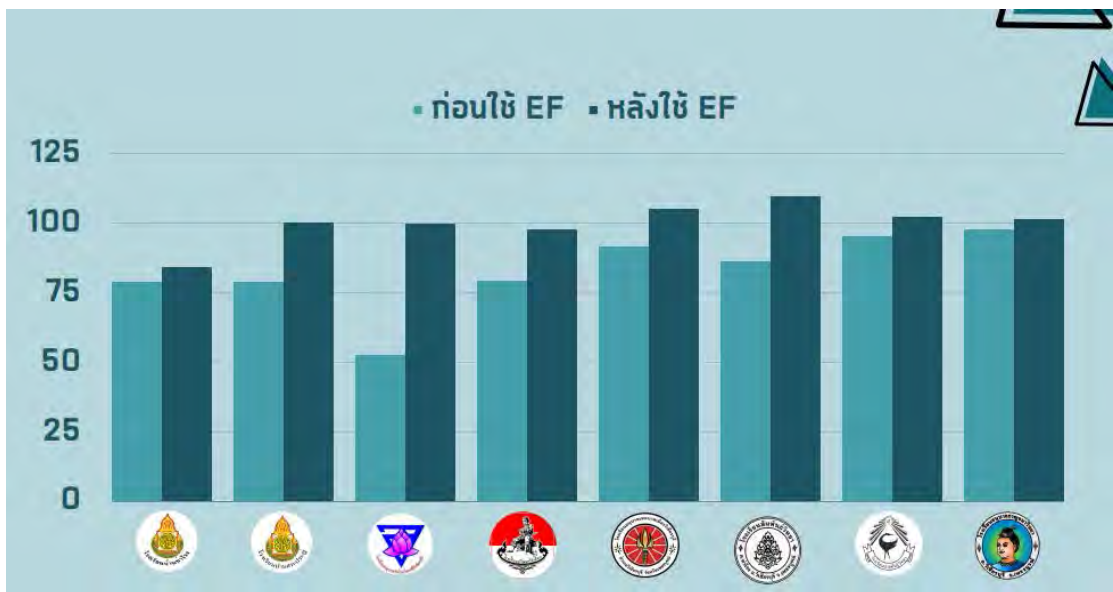
เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีได้เข้าหารือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี หลังจากนั้นได้ดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เทศบาลเมืองวิเชียรบุรีจัดทำบันทึกข้อตกลง ด้านการจัด การศึกษาปฐมวัยร่วมกับสถานศึกษาในเขตเทศบาลวิเชียร ได้จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพครูปฐมวัยใน ด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ EF (Executive Functions) มีการประเมินผลการ ฝึกอบรมก่อนและหลัง มีการติดตามผลการจัดการเรียนการสอน และได้จัดกิจกรรมสรุปกระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยอยู่ในช่วงของการจัดทำ รายงานการประเมินโครงการ

ภาพที่ ๔.๑๔ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพครู ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

ภาพที่ ๔.๑๕ สื่อการสอนที่ได้จากการฝึกอบรมในกิจกรรมสปรบพเรียน ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

ภาพที่ ๔.๑๖ ผลประเมินการจัดการเรียนการสอนก่อน และหลังการใช้ EF เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

๔.๔ การพัฒนาทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน

โครงการกลุ่มสุดท้าย เป็นโครงการในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน มีจำนวน ๔ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน (๒) โครงการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอย

ของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก (๓) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) และ (๔) โครงการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาพู่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๔.๑ โครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงราย

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพแก่สังคมมนุษย์ ในปัจจุบันมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กวัย ระหว่างแรกเกิดถึง ๕ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบจัดการศึกษาในหลากหลายและมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ หรือโรงเรียนอนุบาล เป็นต้น ในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กระทรวงมหาดไทยได้กระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยถือว่าเป็นหน้าที่ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๖ (๙) ของพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. ๒๕๔๒ และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๒ มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน เป็นตำบลที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม เด็กเล็ก และผู้ปกครองจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองในการสื่อสารเป็นหลัก ส่งผลให้เด็กเล็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ ต้องเผชิญปัญหาในการเรียนหลายประการ เช่น การไม่เข้าใจภาษาที่ครูใช้สื่อสารกับเด็กเล็ก ฯลฯ และเด็กส่วนใหญ่ที่พบ มักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทำให้ดูแลเด็กเล็กได้ไม่ดีเท่าที่ควร และการสื่อสารใช้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับที่สูงในอนาคตต่อไป

ที่มาของปัญหาคือ (๑) ครอบครัวมีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ มีความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ภาษา ประเพณี วัฒนธรรม และ (๒) เด็กส่วนใหญ่ที่พบ มักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งมีอายุมาก ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ทำให้ดูแลเด็กเล็กไม่ดีเท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบ คือ เด็กเล็กที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ไม่ได้พูดภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับที่สูงในอนาคตต่อไป

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ คือ ค้นหา ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนแบบใหม่โดยการเลือกใช้จัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน สาเหตุที่เลือกวิธีการแก้ไขปัญหานี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยเด็กเล็กมีความคุ้นเคยภาษาแม่ (ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์) มีความมั่นใจในการสื่อสาร

การแสดงออก และการรับรู้ในห้องเรียน ครูผู้สอนจะต้องปรับวิธีการสอนโดยนำภาษาแม่ (ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์) เป็นหลัก และเชื่อมโยงกับภาษาไทย

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนตามแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน โดยมีผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ คือ เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.ท่าตอน สามารถสื่อสารภาษาไทยได้

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนจำนวน ๑๓ แห่ง (อายุ ๓-๕ ปี) จำนวน ๒๗๑ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๖๕ - พฤษภาคม ๒๕๖๖ โดยมีแผนการดำเนินโครงการดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๑ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงราย

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๒๙ มีนาคม ๖๕	ห้องประชุม ๘๔ พรรษา อบต. ท่าตอน	ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการวิจัยการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา	กองการศึกษาฯ
๒-๔ พฤษภาคม ๖๕	โรงแรม แทน เจอร์รี วิลล์ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่	เข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย” แผนการเรียนรู้จัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา)	อบจ.เชียงใหม่/กองการศึกษาฯ
๖ พฤษภาคม ๖๕	ห้องประชุม ๘๔ พรรษา อบต. ท่าตอน	ประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานของคณะทำงาน วิเคราะห์ปัญหาในของสถานศึกษาในสังกัด อบต.ท่าตอน	กองการศึกษาฯ
๒๗ พฤษภาคม ๖๕	โรงแรมคุ้มภูคำ อำเภอเมือง เชียงใหม่ จังหวัด เชียงใหม่	วางแผนขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจ และหารือร่วมกัน โดยนำข้อมูลดังกล่าวไปกำหนดแนวทางการขับเคลื่อน	อบจ.เชียงใหม่/กองการศึกษาฯ

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		การดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กปฐมวัย และยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่	
กรกฎาคม ๖๕	โรงเรียนในพื้นที่อำเภอแม่อาว จังหวัดเชียงใหม่	ศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา)ฯ ในระดับปฐมวัย	กองการศึกษาฯ
สิงหาคม ๖๕- พฤษภาคม ๖๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบต.ท่าตอน	กิจกรรมส่งเสริมการเล่านิทาน ผู้ปกครองกับเด็กเล็กในครอบครัว	กองการศึกษาฯ
สิงหาคม - กันยายน ๖๕	ห้องประชุม ๘๔ พรรษา อบต.ท่าตอน	การอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง (ทวิ/พหุภาษา) (๑) กิจกรรมการเรียนการสอนห้องเรียน (ทวิ/พหุภาษา) (๒) กิจกรรมจัดทำสื่อการเรียนการสอน (๓) กิจกรรมจัดทำแบบการประเมิน และ (๔) สมรรถนะ และตัวชี้วัดของผู้เรียน	กองการศึกษาฯ
พฤศจิกายน ๖๕	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบต.ท่าตอน	ประเมินสมรรถนะ และตัวชี้วัดของผู้เรียน ประจำปีภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕	กองการศึกษาฯ
มิถุนายน ๖๖	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบต.ท่าตอน	ประเมินสมรรถนะและตัวชี้วัดของผู้เรียน ประจำปีภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๕	กองการศึกษา

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการไว้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงราย

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
(๑.๑) จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบต.ท่าตอนที่เข้าร่วมโครงการฯ	ร้อยละของ สถานศึกษาที่ร่วม โครงการ	๑๐๐%
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
(๒.๑) เด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบต.ท่าตอนสามารถสื่อสารภาษาไทยได้	ร้อยละของเด็กเล็ก ที่สามารถสื่อสาร ภาษาไทยได้	๗๐%
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
(๓.๑) จำนวนเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก สังกัด อบต.ท่าตอน ผ่านประเมิน สมรรถนะและตัวชี้วัดของผู้เรียน (๓.๑.๑) สมรรถนะที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนทางด้านทัศนคติ (A) ได้แก่ เด็กกล้า แสดงออก มีความมั่นใจ มีความสุขในการ เรียนใฝ่เรียน อยากเรียน และรักการอ่าน เด็กมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย (๓.๑.๒) สมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียน ทางด้านความรู้ (K) และทักษะ (S) ได้แก่ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยตามภูมิ หลังภาษาของผู้เรียน และภาษาไทย มีความสามารถในการคิดรวบยอด คิด วิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิด แก้ปัญหาและตัดสินใจ	ร้อยละของเด็กเล็กที่ ผ่านประเมิน สมรรถนะ และ ตัวชี้วัดของผู้เรียน	๗๐%

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอนได้เข้าร่วมวางแผนขับเคลื่อนการพัฒนา คุณภาพการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจและหารือร่วมกัน โดยนำข้อมูลดังกล่าวไปกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของเด็กปฐมวัย และยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่โรงแรมคุ้มกุฎา จังหวัด เชียงใหม่

- ได้มีการโอนงบประมาณรายจ่ายตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการห้องเรียนพหุภาษาจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ขออนุมัติโอนงบประมาณรายจ่ายตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการห้องเรียนพหุภาษาฯ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการห้องเรียนพหุภาษาฯ ได้รับการอนุมัติเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงฯ และได้ขออนุมัติแก้ไข/เพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ ๑๐

- ได้ศึกษาโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนห้องเรียนพหุภาษาฯ (ลาหู่) ที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ และบริบทที่ใกล้เคียงกับตำบลท่าตอน และได้จัดกิจกรรมปรับปรุงหลักสูตรฯ แผนการสอน และแบบประเมินผู้เรียน และได้นำไปประเมินสมรรถนะและตัวชี้วัดของผู้เรียนทวิ/พหุภาษา ก่อนเปิดภาคเรียน ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

01

สมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทางด้านทัศนคติ (A)

A1

เด็กกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ มีความสุขในการเรียน ใฝ่เรียน
อยากเรียน และรักการอ่าน

1. นักเรียนไม่ขาดเรียนโดยไม่จำเป็น
2. นักเรียนขอบทศุคยกับครูของตนเองและครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียนในภาษาของ
3. นักเรียนไม่หนีออกจากห้องเรียน
4. นักเรียนไม่ร้องไห้
5. นักเรียนชอบอยู่ใกล้ครูพูดศุคยกับครู
6. นักเรียนที่ได้พูดศุคยและเล่าเรื่องให้ครูฟัง

A2

มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

1. นักเรียนใช้ภาษาของตนเองพูดศุคยกันเองและกับคนอื่น ๆ ได้ดีและมั่นใจ
2. นักเรียนกล้าพูดศุคยเล่าเรื่องที่บ้าน
3. พูดศุคยกับเพื่อนๆ อย่างร่าเริงมีความสุขในภาษาของตนเอง
4. มีหรือใช้สิ่งของหรือเครื่องแต่งกายตามลักษณะภูมิหลังทางภาษาและวิถีชีวิตที่บ้านของตนเอง

A3

เด็กกล้าแสดงออก มีความมั่นใจ มีความสุขในการเรียน ใฝ่เรียน
อยากเรียน และรักการอ่าน

1. ร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น
2. ทำตามข้อตกลงในห้องเรียน
3. แบ่งปันของกินของใช้ให้เพื่อน
4. ทำตามที่ครูบอกได้

02

สมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทางด้านความรู้ (K) และทักษะ (S)

KS1

ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยตามภูมิหลังภาษาของผู้เรียน และภาษาไทย

1. พูดเล่าเรื่องจากภาพหรือผลงานของตนเองได้
2. พูดเล่าประโยคสั้นๆ ต่อเนื่องเรียงลำดับเป็นเรื่องได้
3. พูดเล่าเรื่องจากประสบการณ์เป็นเรื่องให้เข้าใจได้
4. อ่านภาพ ชี้ กวาดตามองพร้อมพูดสิ่งที่เขียนได้
5. ฟังและเข้าใจความหมายของคำศัพท์และประโยคภาษาไทยที่ได้เรียนไปได้
6. ฟังและทำตามที่ครูบอกเป็นภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง
7. ฟังเรื่องสั้นภาษาไทยและทำท่าทางประกอบเข้ากับเรื่องได้
8. ใช้คำพูดง่ายๆ ในภาษาไทยพูดโต้ตอบได้

KS2

ทักษะ

1. เรียกชื่อหรือใช้คำศัพท์ได้ตรงกับความหมายหรือสิ่งขอ
2. ตอบคำถามจากเรื่องได้ถูกต้อง และเลือกหรือตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
3. บอกลักษณะของสิ่งของได้หรืออธิบายภาพกิจกรรมได้
4. พูดเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างได้จากการสังเกต
5. ชีตเขียนและวาดภาพ และสามารถพูดเล่ากลับสิ่งที่เขียนได้
6. พูดเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรือตรงกับภาพได้
7. พูดและเรียงลำดับเหตุการณ์หรือสิ่งของได้
8. พูดคาดคะเนหรือคาดเดาได้อย่างเป็นเหตุเป็นผลและอย่างสร้างสรรค์
9. พูดคุยกันเป็นกลุ่มกับเพื่อนถึงเรื่องหรือสิ่งที่เกิดขึ้นได้ครบถ้วน
10. พูดสื่อถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามลำดับได้อย่างถูกต้อง
11. พูดสรุปใจความหลักของเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
12. ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ ด้วยกันตัวเอง

ภาพที่ ๔.๑๗ เกณฑ์การประเมินสมรรถนะและตัวชี้วัดของผู้เรียนทวิ/พหุภาษา

- อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ได้แก่ การผลิตสื่อหนังสือรูป การผลิตสื่อ ที พี อา (รูปภาพ แปะ-ดิ่ง/สิ่งของ/รูปภาพชี้/เดินทาง) การผลิตสื่อฉากวีณธรรม

ภาพที่ ๔.๑๘ สื่อที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานใช้ภาษาแม่เป็นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน

ภาพที่ ๔.๑๙ การผลิตสื่อจากวัฒนธรรมตำบลท่าตอน ๑๒ เดือน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน

- อบรมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ได้แก่ ระดมความคิดเห็น “ปัญหาและข้อกังวลฯ” แนวคิดการสอนแบบเชื่อมโยงไอออนภาษามาใช้ สาธิตการสอนฟังและพูด และโครงการหลักสูตรทวิ/พหุภาษา
- จัดการอภิปราย ระดมความคิดเห็นในประเด็นการศึกษาโครงสร้างหลักสูตรทวิ/พหุภาษา และหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบเชื่อมโยงการวิเคราะห์หลักสูตรทวิ/พหุภาษา เชื่อมหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๔๐ หน่วยการเรียนรู้ หลักการ จุดมุ่งหมาย และการนำไปประยุกต์ใช้ โดยวิทยากรจากสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓
- แนวทางการดำเนินโครงการต่อไป ได้แก่ (๑) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ห้องเรียน พหุภาษา/ทวิภาษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน พัฒนาสื่อการเรียนการสอน การอบรมครู เพิ่มเทคนิคการสอนและหลักสูตรรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การประเมินที่ถูกรวบรวม สร้างทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน (๒) สร้างทีมหนุนเสริม (ทีมวิทยากรพหุภาษา/ทวิภาษา) ในการอบรมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (๓) สร้างภาคีเครือข่าย ห้องเรียน พหุภาษา/ทวิภาษาระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอ จังหวัด (๔) สร้างกลไกการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ผู้ปกครอง และจิตอาสา และ (๕) จัดทำระบบสารสนเทศในการจัดเก็บ และนำเสนอข้อมูลผลการประเมิน และพัฒนาการเด็ก

๔.๔.๒ โครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา ผลจากการปิดโรงเรียนในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ที่มีการปิดโรงเรียน ๒ รอบ เป็นระยะเวลาเวลานานกว่า ๑๒๐ วัน จากทั้งหมด ๒๐๐ วัน ทำให้นักเรียนต้องใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์เป็นระยะเวลาสั้น ส่งผลให้เด็กจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบทั้งด้านสุขภาพ และพัฒนาการการเรียนรู้ที่ถดถอย โดยเฉพาะเด็กที่มีผู้ปกครองฐานะยากจนมีสื่อ และอุปกรณ์ไม่พร้อมในการเรียน

จากการถอดบทเรียนเทศบาลสามารถสรุปผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่มีต่อปัญหาจากการเรียนออนไลน์ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก ได้ดังนี้ (๑) เด็กส่วนใหญ่ยากจนขาดแคลนอุปกรณ์ในการเรียนรู้ไม่สามารถเข้าถึงการเรียนได้ (๒) ค่าใช้จ่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นมาของครอบครัวไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้ และ (๓) ครูผู้สอนและนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือสำหรับการจัดการเรียนการสอน (๔) นักเรียนชั้นเด็กเล็ก ๆ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือที่ดีจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ และครอบครัว (๕) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนออนไลน์ เพราะไม่คุ้นเคยกับรูปแบบนี้ และเนื้อหาบางส่วนเข้าใจยากทำให้ครูผู้สอนติดตามนักเรียนได้ยากมากขึ้น (๖) กิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาของไม่สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ และ (๗) ขาดสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการสอนของครู

ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเชิงลบกับกลุ่มเด็กนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก โดยเฉพาะพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคม และพัฒนาการด้านร่างกายที่ต้องหยุดชะงัก ส่งผลให้การเรียนเกิดการถดถอย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เทศบาลนครพิษณุโลกได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียนในสังกัด จึงให้สถานศึกษาโดยครูปฐมวัย จำนวน ๔๘ คน ประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยในวันเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕ จำนวน ๗๗๔ คน จากแบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หลังสถานการณ์โควิด พบว่านักเรียนปฐมวัย มีภาวะความรู้ถดถอยระดับมากถึงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๔ โดยเฉพาะปัญหาด้านสังคม ได้แก่ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบอยู่คนเดียว ไม่มีจิตสาธารณะ ขาดวินัย และขาดความรับผิดชอบ อารมณ์ฉุนเฉียว โมโหง่าย นอกจากนี้ในส่วนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จำนวน ๙๗๙ จากประเมินความสามารถทางการอ่านของผู้เรียน (RT) ปี ๒๕๖๔ ระดับ ป.๑ มีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ ๗๒.๕๑ ลดลงจากปี ๒๕๖๓ (ร้อยละ ๘๔.๕๖) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดทำโครงการเพื่อฟื้นฟูเด็กนักเรียนให้กลับสู่ระบบการศึกษาโดยเร็วที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาคือ วิธีการแก้ไขปัญหาคือ การสะท้อนปัญหาจากภายในจากครูผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อการจัดทำโครงการแผนฟื้นฟูการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก สาเหตุที่เลือกเพราะสถานศึกษาในสังกัด ๗ แห่ง ดำเนิน/โครงการ/กิจกรรม ฟื้นฟูนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์โควิดอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เด็กปฐมวัย และนักเรียนมีการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมตามวัย ลดความเหลื่อมล้ำสร้างโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษา ได้แก่ (๑) โครงการบ้านรักภาษาวัดน้อยโรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก โดยใช้เครื่องมือ เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบ STAD (Student Team Achievement) และบัญชีคำพื้นฐานในการเรียนการสอนภาษาไทย ของสำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษาของ สพฐ. จำนวน ๑๙๘ คน (๒) โครงการพัฒนาทักษะภาษาไทยโรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดคูหาสวรรค์) โดยใช้เครื่องมือ จิตศึกษา กิจกรรมรักการอ่าน และสอนซ่อมเสริม จำนวน ๑๓๔ คน (๓) โครงการคลินิกภาษาโรงเรียนเทศบาล ๓ (วัดท่ามะปราง) โดยใช้เครื่องมือชุดการสอนบันได ๔ ชั้น และเปลี่ยนพ่อแม่มาเป็นครู จำนวน ๓๒ คน (๔) โครงการพัฒนาศักยภาพการอ่านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล ๔ (ชุมชนวัดธรรมจักร) โดยใช้เครื่องมือ บัญชีคำพื้นฐานฯ และลดเวลาเรียนเพิ่มเวลาอ่าน จำนวน ๑๒๙ คน (๕) โครงการส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียนของโรงเรียน เทศบาล ๕ (วัดพันปี) โดยใช้เครื่องมือ ค่ายการอ่าน และการเขียน ๑ ค่าย ๑ วัน จำนวน ๑๓๐ คน (๖) โครงการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้เครื่องมือ กิจกรรมกลุ่ม และบทบาทสมมติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครพิษณุโลกจำนวน ๑๐๑ คน และ (๗) โครงการโครงการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใช้เครื่องมือ จิตศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญญาเป็นฐาน และกิจกรรม PLC จำนวน ๓๒ คน

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ ได้แก่ (๑) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในสถานศึกษา (๒) เพื่อสร้างโอกาส และความเสมอภาคในการศึกษา และ (๓) เพื่อให้เด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีการพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม โดยผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ คือ (๑) สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกสามารถจัดกิจกรรมฟื้นฟูการเรียนรู้ที่ถดถอยของนักเรียนได้สอดคล้องเหมาะสมกับช่วงวัย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย และนักเรียนในแต่ละด้านให้มี

คุณภาพตามระดับการศึกษา (๒) นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ช่วงสถานการณ์โควิดได้รับโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาค อย่างเท่าเทียมกัน และ (๓) นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการเรียนการสอนออนไลน์มีการพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ประกอบไปด้วย ครูปฐมวัยจำนวน ๑๘ คน ครูระดับชั้น ป.๑-ป.๓ จำนวน ๒๘ คน เด็กปฐมวัย จำนวน ๒๒๔ คน และนักเรียนระดับชั้น ป.๑-ป.๓ จำนวน ๓๘๐ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๕ – สิงหาคม ๒๕๖๕ โดยมีแผนการดำเนินโครงการดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๑๘-๒๐ พฤษภาคม ๖๕	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคนตรงอุทิศ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครพิษณุโลก	ออกตรวจเยี่ยมในสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕ เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ตลอดจนสุขอนามัย โภชนาการ และอาคารสถานที่ โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	รองปลัดดูแลด้านการศึกษา สำนักการศึกษา (ผอ. สำนักการศึกษา ผอ. ส่วนบริหาร ฝ่ายกิจการนักเรียนและโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์)
๑๙-๒๐ พฤษภาคม ๖๕	(๑) โรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก (๒) โรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดคูหาสวรรค์) (๓) โรงเรียนเทศบาล ๓ (วัดท่ามะปราง) (๔) โรงเรียนเทศบาล ๔ (ชุมชนวัดธรรมจักร) (๕) โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดพันปี)	ออกตรวจเยี่ยมในสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๕ เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ตลอดจนสุขอนามัย โภชนาการ และอาคารสถานที่ โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร โรงเรียน	รองปลัดดูแลด้านการศึกษา สำนักการศึกษา (ผอ.สำนักการศึกษา ผอ.ส่วนบริหาร ฝ่ายกิจการนักเรียน และโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์)
๒๓ พฤษภาคม ๖๕	เทศบาลนครพิษณุโลก	ประชุมสรุปการตรวจเยี่ยม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียน เพื่อให้ทราบปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา แต่ละแห่ง กำหนดแนวทางการแก้ไข ปัญหา โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่	ฝ่ายกิจการนักเรียน และโรงเรียน

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		ผอ.สำนักการศึกษา ผอ.ส่วนบริหาร ฝ่ายกิจการนักเรียน และโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์	
๖ มิถุนายน ๖๕	เทศบาลนครพิษณุโลก	ออกแบบสำรวจสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อต้องการทราบปัญหาการสอนออนไลน์ของครู และส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนมากน้อยเพียงใด และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง	ฝ่ายกิจการนักเรียน และโรงเรียน
๘ มิถุนายน ๖๕	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการถอดบทเรียน และการเขียนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมให้ เป็น ไป ตามวัตถุประสงค์ โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	เทศบาลนคร พิษณุโลก
๑๑ มิถุนายน ๖๕	ห้องประชุมขุน พิเรนทรเทพ หอสมุด เทศบาลนครพิษณุโลก	จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนงานโครงการของสถานศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก เพื่อให้ได้แผนงาน โครงการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทาง สร้างโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับนักเรียนในสังกัด โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา	สำนักการศึกษา

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๒๓ มิถุนายน ๖๕	เทศบาลนครพิษณุโลก	ทบทวนแผนงาน /โครงการ/ กิจกรรมของแต่ละสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ กิจกรรม เป้าหมาย เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สถานศึกษา	สำนักการศึกษา
๑ กรกฎาคม ๖๕	เทศบาลนครพิษณุโลก	จัดทำแผนนิเทศ ติดตาม เพื่อ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน การดำเนินงานลดความเหลื่อม พัฒนาคุณภาพการศึกษาใน สถานศึกษา ตามแผนงาน โดย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา	หน่วยศึกษานิเทศก์
๒๒-๒๕ สิงหาคม ๖๕	เทศบาลนครพิษณุโลก	ประเมิน ติดตาม ผลการดำเนิน ตามแผนงานโครงการ เพื่อทราบ ถึงผลผลิต ผลลัพธ์ และ ผลกระทบของแผนงาน โครงการฯ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด โดย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา	ฝ่ายกิจการนักเรียน และโรงเรียน หน่วยศึกษานิเทศก์ ฝ่ายแผนงานและ โครงการ
๒ กันยายน ๖๕	สถานศึกษา	กิจกรรมการถอดบทเรียน เพื่อ สรุปสร้างความรู้ใหม่ และ กำหนดแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง โดยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้บริหาร สถานศึกษา	สำนักการศึกษา

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ๕๐,๐๐๐ บาท

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ เทศบาลนครพิษณุโลก ได้กำหนดตัวชี้วัด
ความสำเร็จของโครงการไว้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๔ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก

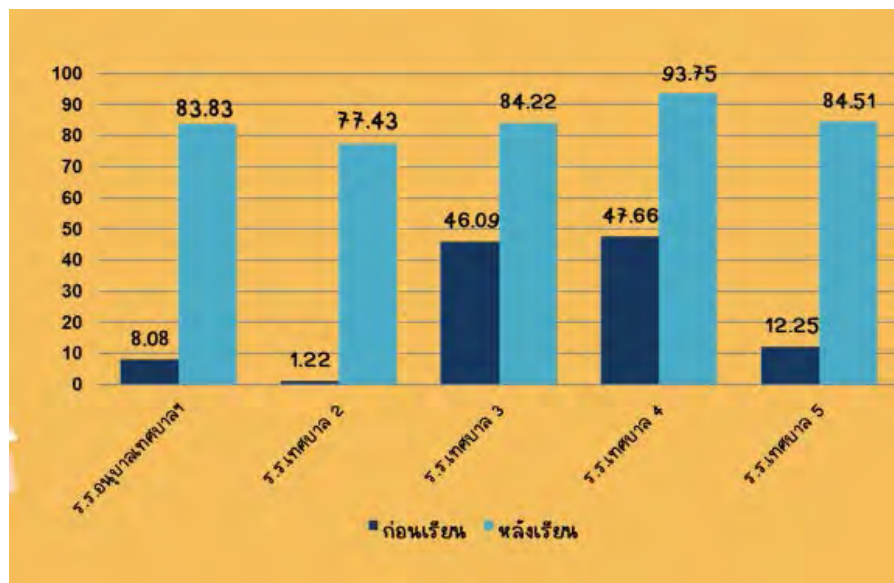
ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ นักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกได้รับการฟื้นฟูจากการเรียนรู้ถดถอยโดย		
๑.๑.๑ มีพัฒนาการด้านทักษะการอ่าน การเขียนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๘๐
๑.๑.๒ มีพัฒนาการทางอารมณ์สังคมเพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๘๕
๑.๑.๓ มีผลการเรียนที่เพิ่มขึ้น	ร้อยละ	๘๐
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
-	-	-
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ นักเรียนได้รับการฟื้นฟูกลับสู่ห้องเรียนตามคุณภาพ และระดับการศึกษา	ร้อยละ	๙๐
๓.๒ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน	ร้อยละ	๘๐

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป
 สถานศึกษาแต่ละแห่งในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลกได้พัฒนาโครงการเพื่อฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก ได้แก่ (๑) โครงการบ้านรักภาษาวัดน้อย โรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก (๒) โครงการการพัฒนาทักษะด้านการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โรงเรียนเทศบาล ๒ (วัดคูหาสวรรค์) (๓) โครงการคลินิกภาษา โรงเรียนเทศบาล ๓ (วัดท่ามะปรางค์) (๔) โครงการพัฒนาศักยภาพการอ่านผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล ๔ (ชุมชนวัดธรรมจักร) (๕) โครงการส่งเสริมทักษะการอ่าน และเขียน โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดพันปี) (๖) โครงการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัย ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลนครพิษณุโลก และ (๗) โครงการจิตศึกษากับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (คนตรงอุทิศ) เทศบาลนครพิษณุโลก ซึ่งผลประเมินพบว่า เด็กมีพัฒนาที่ดีขึ้นในทุกสถานศึกษา

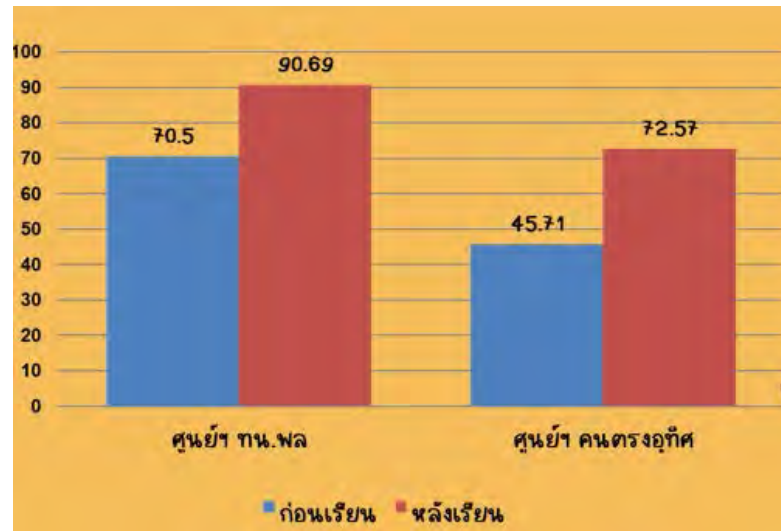
ทั้งนี้เทศบาลได้สรุปบทเรียนพบว่า (๑) ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาความร่วมมือของผู้ปกครอง ปัญหากลุ่มเด็กที่ต้องการพัฒนาเป็นพิเศษ ปัญหาระยะเวลาในการดำเนินงาน และ (๒) ข้อเสนอแนะ ได้แก่ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้สม่ำเสมอ จัดสื่อ และกิจกรรมให้เหมาะกับช่วงวัย จัดกิจกรรมต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ภาพที่ ๔.๒๐ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการบ้านรักภาษาวัดน้อย โรงเรียนอนุบาลเทศบาลนครพิษณุโลก

ภาพที่ ๔.๒๑ สรุปผลการดำเนินโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก

ภาพที่ ๔.๒๒ สรุปผลการดำเนินโครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสกสังกัดเทศบาลนครพิษณุโลก

๔.๔.๓ โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา การอ่านออกเขียนได้ หรือ การรู้หนังสือ (Literacy) เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้การสื่อสารในสังคมปัจจุบัน เป็นบันไดขั้นแรกของการแสวงหาความรู้อันมหาศาลในโลกนี้ และเป็นการเชื่อมโยงการสื่อสารของผู้คนต่าง ๆ ในสังคมนี้เข้าด้วยกัน องค์การยูเนสโกถือว่าการรู้หนังสือเป็นประตูสู่อิสรภาพของมนุษยชาติ เพราะการรู้หนังสือเป็นการให้อิสรภาพแก่ผู้คนทั้งหลาย เป็นอิสรภาพจากความไม่รู้ อิสรภาพจากความยากจน อิสรภาพจากความเจ็บไข้ได้ป่วย เพียงเพราะคนเหล่านั้นมีความรู้ สามารถอ่านออกเขียนได้ แสดงให้เห็นว่าเมื่อรู้หนังสือ และมีโอกาสนำไปปฏิบัติแล้วก็จะช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเสรี และมีชีวิตที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประเทศไทยยังมีประเด็นปัญหาคนไทยอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แม้ว่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำการรณรงค์จัดการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มาอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนของคนที่ไม่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็ยังคงมีอยู่ และเป็นจำนวนมากพอสมควร ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ยังพบว่าเด็กไทยอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่นเดียวกัน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์โรคติดต่อไวรัสโควิด-๑๙ ที่ผ่านมานักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะด้านการอ่าน การเขียนภาษาไทยไม่เต็มที่เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลให้นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในระดับประถมศึกษาเพิ่มจำนวนขึ้น นักเรียนกลุ่มดังกล่าวได้ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นกลุ่มนักเรียนที่อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ให้ความสำคัญกับงานพัฒนาคุณภาพของนักเรียน จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ได้ทำการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ในช่วงอายุ ๑๓-๑๘ ปี ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด

เพชรบูรณ์ (วังชมภูวิทยาคม) โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลวังชมภู ตำบลนายม ตำบลห้วยสะแก ตำบลระวิงพบว่า มีนักเรียนบางส่วนอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง ส่งผลต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงการดำเนินชีวิต และโอกาสในการพัฒนาตนเอง

ที่มาของปัญหาเกิดจาก (๑) การย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครอง ทำให้เด็กต้องย้ายติดตามเปลี่ยนโรงเรียนบ่อย ๆ (๒) วิธีการสอนของครูไม่สามารถทำให้เด็กอ่านออกได้ เช่น ขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย หรือบางโรงเรียนขาดครูสอนภาษาไทยโดยเฉพาะ นอกจากนั้นครูมีจำนวนน้อย หรือบางโรงเรียนขาดครูสอน (๓) เด็กไทยไม่ได้รับการปลูกฝังที่ดีให้มีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก (๔) เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ และวัยของนักเรียน (๕) นโยบายไม่ให้นักเรียนซ้ำชั้น ทำให้เด็กเรียนอ่อนเลื่อนไปเรียนชั้นสูง ทั้งอ่านไม่ออก เขียนก็ไม่ได้ (๖) ผู้ปกครองบางคนทำงานจนลืมนึก ไม่มีเวลาสอนการบ้านและไม่ฝึกการอ่านการเขียนที่บ้านแก่บุตรหลานมอบภาระแก่ครู หรือครูสอนพิเศษ หรือการกวดวิชา และ (๗) หลักการสอนภาษาไทยสมัยใหม่ ไม่นิยมสอนแจกลูก-สะกด เช่น “เรียน” = เอ-รอ-อี-ยอ-นอ = เรียน แสดงว่าครูไม่สอนแจกลูก-สะกดคำ และผันเสียง

จากปัญหา และที่มาของปัญหาที่สำรวจได้นั้น ทำให้ทราบว่าเด็กที่อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่องส่วนใหญ่ ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตน้อยกว่าเด็กคนอื่น ๆ เนื่องจากเกิดความอับอายเมื่อเรียนในห้องเรียน และการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่สนใจเรียนและศึกษาต่อ ผลกระทบดังกล่าวทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยไม่เป็นภาระ หรือสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมในอนาคต

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาที่ได้ วิธีการแก้ไขปัญหาคือ (๑) การคัดเลือก และพัฒนาครูอาสา (๒) คัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ (๓) สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ (๔) จัดกิจกรรมอ่านเก่ง เขียนคล่อง และ (๕) จัดกิจกรรมจิตอาสาพำนักอ่าน โดยสาเหตุที่เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเนื่องจาก (๑) เพื่อคัดเลือกครูอาสาที่มีคุณลักษณะ รักเด็ก เข้าใจเด็ก มีศิลปะในการจูงใจเด็ก พูด และอ่านภาษาไทยได้ชัดถ้อยชัดคำ มีความสามารถในการสอนแจกลูกสะกดคำ แปรผันเสียง และมีองค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาไทยตามสมควร มาช่วยพัฒนานักเรียนในโครงการเป็นการเฉพาะ (๒) เพื่อคัดเลือกนักเรียนโดยการทดสอบด้วยการเขียนตามคำบอก ซึ่งจะได้ทราบจำนวน และระดับปัญหาของนักเรียนเพื่อที่จะแก้ปัญหาได้ตรงจุด (๓) เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบความสามารถในการอ่าน เขียนภาษาไทย และแนวทางการพัฒนานักเรียน และให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม (๔) เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่าน การเขียนภาษาไทย ให้กับนักเรียนในโครงการเป็นรายกลุ่ม และรายบุคคล และ (๕) เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความมั่นใจ สร้างความภาคภูมิใจให้ตัวนักเรียน ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ ได้แก่ (๑) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนของนักเรียน (๒) เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และ (๓) เพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยของนักเรียน โดยผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ได้แก่ (๑) นักเรียนมีทักษะการอ่าน การเขียนภาษาไทย (๒) นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และ (๓) ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ตระหนัก และเห็นคุณค่าของการอ่าน

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ได้แก่ กลุ่มเด็ก และเยาวชนซึ่งเป็นเด็กนักเรียนจำนวน ๙๐ คน ได้แก่ เด็ก อายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๖๓ และเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๒๗

๕) แผนการดำเนินโครงการ การดำเนินโครงการอยู่ในระหว่างเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๕ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๕ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
กรกฎาคม ๖๕	โรงเรียน อบจ. เพชรบูรณ์	ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนในการดำเนินโครงการ	คณะทำงาน
กรกฎาคม ๖๕	โรงเรียน อบจ. เพชรบูรณ์	เสนอโครงการ/กิจกรรม เพื่อขออนุมัติดำเนินการจาก อบจ. เพชรบูรณ์	คณะกรรมการดำเนินโครงการ
กรกฎาคม ๖๕	โรงเรียน อบจ. เพชรบูรณ์	ประชุมคณะกรรมการดำเนินโครงการ	คณะกรรมการดำเนินโครงการ
กรกฎาคม - กันยายน ๖๕	โรงเรียน อบจ. เพชรบูรณ์	การดำเนินการพัฒนานักเรียนในโครงการ ๑. คัดเลือกและพัฒนาครูอาสา ๒. การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ โดยการทดสอบนักเรียนเขียนตามคำบอก (กำหนดคำทดสอบที่มีขอบเขตมาตรฐาน การอ่านเขียนคำตรงมาตราทั้ง ๙ แม่ คำควบกล้ำ คำอักษรนำ และผันเสียงได้ จำนวน ๕๐ คำ ถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ถึง ๓๐ คะแนนถือว่าทักษะพื้นฐานของการเขียนไม่เพียงพอให้คัดเข้าโครงการทุกคน และดำเนินการพัฒนา) (ศิวกานท์ ปทุมสูติ, ๒๕๕๔) ๓. ประชุมสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง ๔. กิจกรรมอ่านเก่ง เขียนคล่อง	คณะกรรมการดำเนินโครงการ

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
		<p>๔.๑ กำหนดตารางเวลาในการพัฒนานักเรียน</p> <p>๔.๒ พัฒนานักเรียนรายบุคคลตามผลการวิเคราะห์ผู้เรียนจากการประเมิน ตามตารางเวลาที่กำหนด</p> <p>๔.๓ ผู้ปกครองร่วมพัฒนานักเรียนรายบุคคลระหว่างอยู่กับผู้ปกครอง</p> <p>๔.๔ ประชุมติดตามผลการพัฒนานักเรียนในทุกสัปดาห์</p> <p>๔.๕ ประเมินทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ</p> <p>๕.กิจกรรมจิตอาสาพำน้องอ่าน</p> <p>๕.๑ ประสานงานกับโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาในพื้นที่</p> <p>๕.๒ นำนักเรียนในโครงการทำกิจกรรมจิตอาสาพำน้องอ่านโดยนักเรียนในโครงการเป็นผู้นำทำกิจกรรม</p>	
กันยายน ๖๕	หอประชุมชุม โรงเรียน อบจ. เพชรบูรณ์	สรุป/ประเมินโครงการ และถอดบทเรียน	คณะกรรมการดำเนินโครงการ

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ไม่ใช้งบประมาณ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนาทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ ความพึงพอใจในการบริหารโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ	๗๐%
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมินการอ่านคล่อง เขียนคล่อง	ร้อยละ	๙๐%
๒.๒ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยของนักเรียน	ร้อยละ	๑๐๐%
๒.๓ ความพึงพอใจของผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ	๗๐%
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านการประเมินการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทย	ร้อยละ	๘๐%
๓.๑ นักเรียนรักการอ่าน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา	ร้อยละ	๘๐%

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- ได้มีการคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการ ได้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๘๙ คน จำแนกเป็น เด็ก อายุ ๖ – ๑๕ ปี จำนวน ๖๒ คน และเด็กเยาวชน อายุ ๑๖ – ๑๘ ปี จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙ ของนักเรียนทั้งหมด หลังจากนั้นได้มีการประชุมนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

- ได้มีการคัดเลือก และพัฒนาครูอาสา และได้นำคณะครูอาสาศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทย ณ โรงเรียนบ้านหนองแก

- สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

- จัดกิจกรรมอ่านเก่ง เขียนคล่อง โดยได้เริ่มดำเนินโครงการวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ สถานที่จัดกิจกรรม ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ห้องสมุด EP ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ห้องโสตทัศนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ห้องประชุมพลอยชมพู ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ห้องประชุมเล็ก หอประชุม ชั้น ๒ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ พบครูอาสาตามที่นัดหมาย โดยใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทยที่โรงเรียนพัฒนาขึ้น โดยมีเนื้อหา

แบบฝึก พัฒนาทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทย ได้แก่ ชุดที่ ๑ ฝึกอ่านเขียนคำแจกลูก แม่ ก กา ชุดที่ ๒ ตัวสะกดคำเป็น ชุดที่ ๓ ตัวสะกดคำตาย และชุดที่ ๔ สระเปลี่ยนรูป สระลดรูป คำควบกล้ำ และคำอักษรนำ

ตารางที่ ๔.๒๗ ตารางรายชื่อครูอาสา

ตารางรายชื่อครูอาสา					
สัปดาห์ที่	ม.๑	ม.๒	ม.๓	ม.๔	ม.๕
๑	รองนันท์นภัส (รองผู้อำนวยการ)	ครูวันเฉลิม (กลุ่มสาระ ภาษาต่างประเทศ)	ครูศิริธร (กลุ่มสาระภาษาไทย)	ครูแสงเดือน (กลุ่มสาระคณิตศาสตร์)	ครูกรรณิการ์ (กลุ่มสาระคณิตศาสตร์)
๒	ครูจิรวรรณ (กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์)	ครูพลวัฒน์ (กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์)	ครูวีระพงษ์ (กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์)	ครูจิราพร (กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์)	ครูชญาณิช (กลุ่มสาระภาษาไทย)
๓	ครูบัวขาว (นักศึกษาฝึก ประสบการณ์)	ครูตะวัน (นักศึกษาฝึก ประสบการณ์)	ครูปณิชา (กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์)	ครูวรรณช (กลุ่มสาระการงานอาชีพ)	
๔	ครูสุทิน (กลุ่มสาระภาษาไทย)	ครูอนันต์โชค (กลุ่มสาระภาษาไทย)	ครูสวิตตา (กลุ่มสาระภาษาไทย)	ครูนริศรา (กลุ่มสาระภาษาไทย)	

- แนวทางการในการดำเนินงานต่อไป ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามแบบฝึกทักษะฯ ตามแผนงานที่กำหนด จัดกิจกรรมจิตอาสาพำน้องอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่านสู่ชุมชน

ภาพที่ ๔.๒๓ การดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

๔.๔.๔ โครงการแก้ไขปัญหาคراءةไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาพู่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่

๑) ปัญหา ที่มาของปัญหา และผลกระทบจากปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่มีนักเรียนที่เข้าศึกษาชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี จำนวน ๖ แห่ง เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ๓ แห่ง จากการเก็บข้อมูลประเด็นปัญหาของแต่ละโรงเรียน มีปัญหาตรงกันในเรื่องของการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของเด็กในสถานศึกษา ซึ่งอายุเด็กอยู่ในช่วง ๖-๑๕ ปีหรือศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ (ป.๑-ป.๖) อันเนื่องมาจากการเรียนในห้วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ (COVID-๑๙) ใน ๒ ปีการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้การจัดการเรียนการสอนในแต่ละโรงเรียนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ตลอดขนาดของโรงเรียนที่มีจำนวนบุคลากรแตกต่างกัน อย่างเช่น โรงเรียนที่มีบุคลากรครู ๑-๓ คน และมีจำนวนนักเรียนไม่ถึง ๕๐ คน จำนวน ๒ แห่ง ทำให้เกิดปัญหาเด็กเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างยากลำบาก ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทางโรงเรียนมีความคิดเห็นตรงกันในการระดมความคิด เพื่อจะแก้ปัญหาให้กับเด็กกลุ่มเป้าหมาย สามารถอ่านออกเขียนได้

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาคراءةไม่ออก เขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาพู่ เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษา และฟื้นฟูสภาวะถดถอยทางการเรียน รวมถึงให้เด็กกลุ่มเป้าหมายสามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อไป โดยพบว่าที่มาของปัญหาดังกล่าวเกิดจาก (๑) ด้านครอบครัว โดยการไปประกอบอาชีพของพ่อแม่ ทำให้เด็กต้องอาศัยกับตายายวัยผู้สูงอายุ หรือพ่อแม่ไม่มีเวลาสอน/ทบทวนการอ่าน-การเขียนให้แก่ลูก (๒) ด้านการได้รับโอกาสของเด็ก ครอบครัวมีฐานะยากจน ไม่มีรายได้ ทำให้เด็กขาดโอกาสหรือไม่มีโอกาสที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาหรือรับการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม (๓) ด้านจำนวนบุคลากร จำนวนทรัพยากรด้านบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน (๔) อุปกรณ์ทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยี/สื่อการเรียนรู้ที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และ (๕) การจัดการเรียนการสอน อันเนื่องมาจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อ โควิด-๑๙ (COVID-๑๙) ใน ๒ ปีการศึกษาที่ผ่านมา (ในปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔)

จากปัญหา และที่มาของปัญหาพบว่า เด็กนักเรียนมีความสนใจในการเรียนลดน้อยลง เนื่องจากสื่อ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาที่ไม่ได้เรียนจบมาทางด้านการศึกษาภาษาไทย ทำให้ขาดหลักการ และกลวิธีในการสอน การอ่านและการเขียน ทำให้เป็นวิชาที่ขาดความสนใจ ไม่สอดคล้องกับความสนใจของเด็กในวัยนั้น เด็กเกิดความไม่มั่นใจ และปิดโอกาสตัวเองในด้านการพัฒนาทางคุณภาพการศึกษา ส่งผลให้การอ่าน และการเขียนของเด็กมีความสามารถน้อยกว่าเพื่อนในระดับชั้นเดียวกัน

๒) วิธีการแก้ไขปัญหาคراءةไม่ออกเขียนไม่ได้ วิธีการแก้ไขปัญหาคراءةไม่ออกเขียนไม่ได้ (๑) การพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อม (๒) จัดหาวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้ (๓) นำบุคลากรมาอบรมผลิตสื่อและเรียนรู้ร่วมกัน และ (๔) วางแผนการทำกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน สาเหตุที่เลือกเพราะ (๑) เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมด้านการสอน และสามารถผลิตสื่อการเรียนรู้ด้านภาษาไทยให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาคراءةไม่ออก เขียนไม่ได้ (๒) เพื่อให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ

และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๓) เพื่อให้บุคลากรทางด้านการศึกษาทั้ง ๖ แห่งในพื้นที่ตำบลนาพู่ ร่วมกันสร้างแนวคิด และวิธีการ รวมถึงกระบวนการการสอนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และ (๔) เพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของวิธีการแก้ไขปัญหาให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๓) วัตถุประสงค์ และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ได้แก่ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออก เขียนได้ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๖๒ คน ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ คือ นักเรียนจำนวน ๑๖๒ คน สามารถอ่านออกเขียนได้ในรายวิชาภาษาไทย

๔) กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในโครงการ ได้แก่ นักเรียนชั้นป.๑-ป.๖ ของโรงเรียนสังกัด สพฐ.ในเขตพื้นที่ตำบลนาพู่ จำนวน ๖ โรงเรียน จำนวน ๑๖๒ คน

๕) แผนการดำเนินโครงการ เทศบาลเมืองล้อมแรด ระยะเวลาในการดำเนินโครงการเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๕ - มีนาคม ๒๕๖๖ โดยมีแผนการดำเนินงานดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๘ วัน เดือน ปี สถานที่ กิจกรรม และผู้รับผิดชอบโครงการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาพู่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๑๘ กรกฎาคม ๖๕	ห้องประชุม บึงชวน อบต.นาพู่	ประชุมคณะทีมงาน และคณะครู ผู้เข้าร่วมโครงการ	คณะดำเนิน โครงการ
๒๗ กรกฎาคม ๖๕	ห้องประชุม บึงชวน อบต.นาพู่	ฝึกอบรมวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้าน ภาษาไทย และจัดทำสื่อการเรียนการสอน ร่วมกัน	คณะดำเนิน โครงการ
๑ - ๓๐ สิงหาคม ๖๕	สถานศึกษาทั้ง ๖ แห่ง	ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมายให้อ่านออกเขียนได้	คณะดำเนิน โครงการ
๓๑ สิงหาคม ๖๕	ห้องประชุม บึงชวน อบต.นาพู่	ประชุมร่วม/ถอดบทเรียน/สรุปผลการจัด กิจกรรม และวิเคราะห์ปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรม	คณะดำเนิน โครงการ
๑ - ๒๙ กันยายน ๖๕	สถานศึกษาแต่ ละแห่ง (๖ แห่ง)	ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมายให้อ่านออกเขียนได้	คณะดำเนิน โครงการ
๓๐ กันยายน ๖๕	ห้องประชุม บึงชวน อบต.นาพู่	ประชุมร่วม /ถอดบทเรียน/สรุปผลการจัด กิจกรรม และวิเคราะห์ปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรม	คณะดำเนิน โครงการ

วัน/เดือน/ปี	สถานที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
๑๗ - ๒๐ ตุลาคม ๖๕	อบต.นาพู่	กิจกรรมเข้าค่าย “พัฒนาการอ่านออกเขียนได้” ให้กลุ่มเป้าหมาย	คณะดำเนิน โครงการ
๑ พฤศจิกายน - ๒๙ ธันวาคม ๖๕	สถานศึกษาแต่ละแห่ง (๖ แห่ง)	ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมายให้อ่านออกเขียนได้	คณะทีมดำเนิน โครงการ
๓๐ ธันวาคม ๖๕	ห้องประชุม บึงขวน อบต.นาพู่	ประชุมร่วม/ถอดบทเรียน/สรุปผลการจัด กิจกรรม และวิเคราะห์ปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรม	คณะดำเนิน โครงการ
๓ มกราคม ๖๖ - ๒๗ กุมภาพันธ์ ๖๖	สถานศึกษาแต่ละแห่ง (๖ แห่ง)	ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา กลุ่มเป้าหมายให้อ่านออกเขียนได้	คณะดำเนิน โครงการ
๒๘ กุมภาพันธ์ ๖๖	ห้องประชุม บึงขวน อบต.นาพู่	ประชุมร่วม/ถอดบทเรียน/สรุปผลการจัด กิจกรรม และวิเคราะห์ปรับปรุงการดำเนิน กิจกรรม	คณะดำเนิน โครงการ
๑๕ มีนาคม ๖๖	สถานศึกษาแต่ละแห่ง (๖ แห่ง)	ทดสอบ/เก็บข้อมูล ประเมินผลการ ดำเนินงาน	คณะดำเนิน โครงการ
๒๔ มีนาคม ๖๖	สถานศึกษาทั้ง ๖ แห่ง และ อบต.นาพู่	สรุป และรายงานผลการดำเนินงาน	คณะดำเนิน โครงการ

๖) งบประมาณที่ใช้ (บาท) ไม่ใช้งบประมาณ

๗) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ได้กำหนด
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๙ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย
๑. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)		
๑.๑ จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ แก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ (๑๖๒ คน)	ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	๑๐๐%
๑.๒ จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ ในแต่ละสถานศึกษา	ร้อยละของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ	๑๐๐%
๒. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)		
๒.๑ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๑๖๒ คน สามารถอ่านออก เขียนได้ใน รายวิชาภาษาไทย	ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	๘๐%
๓. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)		
๓.๑ นักเรียนมีคุณภาพด้านการศึกษา และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถนำความรู้ ที่ได้ ใช้กับเพื่อนร่วมชั้นได้ตามปกติ	ร้อยละของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	๘๐%

๘) ความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการ และแนวทางการดำเนินงานต่อไป

- องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ ได้ดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้ (๑) ได้ร่วมกับ คณะผู้บริหาร และคณะครูทั้ง ๖ โรงเรียน ประชุม วิเคราะห์ วางแผน เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ในเด็กกลุ่มเป้าหมาย (๒) องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์จัดกิจกรรมการพัฒนาครูผู้สอนทั้ง ๖ โรงเรียน โดยที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน ได้แก่ สื่อที่ ๑ บัตรพยัญชนะ “แฝดคนละฝา” หน้าต่างบานจิว “การสะกดคำ” สื่อที่ ๓ ปฏิทินประสม คำ “แถบบัตรประสมคำ” สื่อที่ ๔ “บัตรหมุน” (๓) ประชุมระหว่างอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรธานี ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ และผู้อำนวยการโรงเรียน ในการทำบันทึกข้อตกลง MOU ร่วมกัน ได้โครงการย่อย กล่าวคือ โครงการคลินิกหมอภาษาไทย โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู” โครงการเสริมสร้างทักษะ “ค่ายปันรัก ปันอ่าน ปันสุข” โครงการห้องเรียนต้นแบบ “เสริมสร้างการอ่านออก เขียนได้” (๔) การยกระดับ เพิ่มศักยภาพ บุคลากรในโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการสัมมนาวิทยากรพัฒนา วัฒนธรรม และวรรณกรรมไทย สัมมนาวิชาการเรื่อง “หลากหลายความรู้หลักสูตรสมรรถนะ” ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (๕) อบต.นาโพธิ์ได้มีการสนับสนุนอุปกรณ์ด้านการศึกษา เพื่อใช้ในการ ผลิตสื่อการเรียนการสอนให้แก่คณะครู จำนวน ๖ โรงเรียน

- แนวทางการดำเนินงานต่อไป ได้แก่ (๑) องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ได้ บรรลุโครงการลงในแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ภายใต้โครงการคลินิกหมอ ภาษาไทย โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับครู” โครงการเสริมสร้าง ทักษะ “ค่ายปันรัก ปันอ่าน ปันสุข” และเสริมสร้างการอ่านออก เขียนได้ (๒) โรงเรียนทั้ง ๖ แห่ง ใน

เขตพื้นที่ตำบลนาพู่ โดยมีขั้นตอนดังนี้ การผลิตสื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อในการเรียนการสอนในกลุ่มเป้าหมาย แลกเปลี่ยนหมุนเวียนการใช้สื่อการเรียนการสอนร่วมกัน การประเมินผลในเด็กกลุ่มเป้าหมาย และการวางแผน สรุปลผล ถอดบทเรียน (๓) จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ และโรงเรียนสังกัด สพฐ. เขตพื้นที่ตำบลนาพู่ ๖ แห่ง โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีมีหน้าที่สนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการ สนับสนุนทรัพยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และวิธีการพัฒนาสื่อ ที่หลากหลายรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่สนับสนุนด้านสถานที่ดำเนินกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ศูนย์รักการอ่านตำบลนาพู่ (ห้องสมุด) ศูนย์การเรียนรู้ดิจิทัลชุมชนตำบลนาพู่ (ICT) และโรงเรียนสังกัด สพฐ. เขตพื้นที่ตำบลนาพู่ ๖ แห่ง เป็นพื้นที่ดำเนินการบุคลากรครู จำนวน ๖ โรงเรียน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๖ โรงเรียน

ภาพที่ ๔.๒๔ การดำเนินกิจกรรมในโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่

บทที่ ๕

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

ด้วยประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวลงได้ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน และถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ และ (๒) เพื่อเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการดำเนินงานดังกล่าว ผลการดำเนินงานสามารถสรุปผล และมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผล

ผลจากการดำเนินโครงการ สามารถสรุปผลได้เป็น ๒ ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ ผลการติดตาม และการถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑ และเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่ กล่าวคือ

๕.๑.๑ ผลการติดตาม และการถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการวิจัยขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระยะที่ ๑

จากกระบวนการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาระยะที่ ๑ ซึ่งมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการ ๑๑ แห่ง ได้โครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๒ โครงการ จากการติดตามการดำเนินโครงการดังกล่าวในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และจากการถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจำนวน ๕ แห่ง สามารถสรุปได้ว่า

๑) จากโครงการทั้งหมด ๑๒ โครงการ สามารถจำแนกความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการออกเป็น ๔ กลุ่มดังนี้

(๑.๑) กลุ่มโครงการที่ได้มีการดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว และได้มีการประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการแล้ว มี ๖ โครงการ ได้แก่ โครงการดนตรีไทยบำบัด เด็กที่มีปัญหาสมาธิสั้น ของเทศบาลเมืองเขาสามยอต โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในระบบ และนอกระบบการศึกษา ของเทศบาลนครสกลนคร โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กด้อยโอกาสนอกระบบการศึกษาในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส ของเทศบาลเมืองนราธิวาส โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ห้องเรียนออนไลน์ และแท็บเล็ตยืมเรียน เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาเทศบาลนครยะลา) ของเทศบาลนครยะลา โครงการการพัฒนารูปแบบการ

จัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคม และการศึกษา ของเทศบาลเมืองลำพูน และโครงการการศึกษาสภาพปัญหาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี ของเทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

(๑.๒) กลุ่มโครงการที่ได้ดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว แต่ด้วยเป็นโครงการที่จะได้ผลลัพธ์ในระยะยาว จึงอยู่ในระหว่างการติดตาม และประเมินผลลัพธ์สุดท้ายของการดำเนินโครงการซึ่งมีเพียง ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี ของเทศบาลเมืองบางกะดี ซึ่งในขณะนี้เยาวชนที่ได้รับทุนการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาในชั้นปีที่ ๑ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องรอให้เยาวชนกลุ่มดังกล่าวจบการศึกษา และได้เข้าทำงานในสถานประกอบที่ได้ทำ MOU ไว้ จึงจะสามารถประเมินผลสำเร็จของการดำเนินโครงการได้

(๑.๓) กลุ่มโครงการที่ยังอยู่ในระหว่างดำเนินโครงการ เนื่องจากเป็นโครงการระยะยาว ด้วยเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับกองทุน ทำให้โครงการยังคงมีการระดมทุนอย่างต่อเนื่อง และมีกิจกรรมนำเงินทูลดงกล่าวไปใช้ในการช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ของตนซึ่งมี ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาขอม โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตีงี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี

(๑.๔) กลุ่มโครงการที่ไม่ได้ดำเนินโครงการต่อจนครบตามที่กำหนดไว้ในแผน มี ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพครูในการประเมินพัฒนาการของเด็ก และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่เด็กอายุ ๒ ขวบของศูนย์พัฒนาเด็กป่าก่อดำ ของเทศบาลตำบลป่าก่อดำ และโครงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางครก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางครก ด้วยเป็นโครงการที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมในโครงการค่อนข้างน้อย ส่งผลให้เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว โครงการไม่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินโครงการต่อ

๒) จากการถอดบทเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบ ๕ แห่ง ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียนในเขตตำบลนาขอม (๒) โครงการความร่วมมือเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในตำบลบางกะดี (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนในเขตบริการโรงเรียนบ้านเขาตุ้ม เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษโรงเรียนบ้านตะบิงตีงี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี และ (๕) โครงการการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล

เมืองลำพูนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านสังคมและการศึกษา ซึ่งจากการถอดบทเรียนดังกล่าว ทำให้พบปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ ได้แก่

(๒.๑) ที่มาของโครงการดี อาทิ ที่มาของโครงการเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การวิเคราะห์ทางออกของปัญหา และการดำเนินโครงการ ที่มาของโครงการเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน บางโครงการมีผลการวิจัยรองรับทำให้ได้วิธีการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด การดำเนินโครงการเป็นการต่อยอดจากโครงการเดิมที่มีอยู่ ทำให้โครงการมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

(๒.๒) ผู้นำดี โดยผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา มีวิสัยทัศน์ที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ ทำให้ผู้นำองค์กรให้ความสำคัญกับโครงการ มีความกระตือรือร้น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ บางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำเป็นทั้งผู้ริเริ่มโครงการตั้งแต่เริ่มต้น การประสานงานระหว่างการพัฒนาโครงการ การประสานผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการในขั้นตอนต่าง ๆ การให้แนวทางในการดำเนินโครงการ การกำกับการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่วางไว้ ซึ่งนอกจากจะทำให้โครงการขับเคลื่อนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดแล้ว ความมุ่งมั่นดังกล่าวยังทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้เห็น และมีความมั่นใจในการดำเนินโครงการ

(๒.๓) บุคลากรดี ด้วยบางโครงการการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ โดยเฉพาะระบบการศึกษา ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่ดี การดำเนินโครงการก็มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

(๒.๔) เงินทุนดี ผลการถอดบทเรียนพบว่า โครงการที่ดำเนินงานในรูปของกองทุนมีแนวโน้มที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาประสบความสำเร็จ มีความยั่งยืน ด้วยการมีกองทุน ทำให้มีคณะทำงานกองทุน มีระเบียบกองทุน มีกิจกรรมการระดมทุน และปัจจัยสำคัญ คือ มีเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือเด็ก และเยาวชน บางโครงการใช้แหล่งที่มาของทุนมาจากครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ทำให้มีเงินทุนที่แน่นอน นอกจากนี้ยังรวมถึงบางโครงการได้บรรจุโครงการไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น ทำให้โครงการมีงบประมาณสนับสนุนที่ชัดเจน และต่อเนื่อง

(๒.๕) มีแผนดี จากการถอดบทเรียนพบว่า บางโครงการได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินโครงการ ทำให้การดำเนินโครงการมีความชัดเจน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ที่มาของการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าวทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการระดมความคิดเห็นเพื่อให้มาซึ่งโครงการในแผน มีการใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การดำเนินโครงการมีความชัดเจนทั้งในส่วนของกิจกรรม และงบประมาณ ทำให้โครงการมีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(๒.๖) มีเครือข่ายดี โครงการที่เกิดจากความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่าโครงการที่ดำเนินโครงการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานด้านการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และภาคเอกชน ด้วยเพราะเครือข่ายมีส่วนช่วยในการระดมความคิดเห็น ระดมทรัพยากรต่าง

ๆ ช่วยในการดำเนินโครงการ ช่วยในการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่คนในพื้นที่ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(๒.๗) มีระบบดี บางโครงการการดำเนินโครงการสะท้อนให้เห็นถึงการแก้ไขปัญหาระยะยาวอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำยันปลายน้ำ เช่น แก้ปัญหาทั้งด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ แก้ปัญหาทั้งผู้ปกครอง เด็ก และเยาวชน และสถานศึกษา

(๒.๘) มีความคิด (Ideas) และนวัตกรรมทางการศึกษาดี อาทิ มีการใช้ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเพื่อดูแลเด็ก และเยาวชนที่ประสบปัญหาอย่างใกล้ชิดในรูปแบบของครูพ่อครูแม่ การจัดประสบการณ์เด็กแบบใหม่ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวได้ ทำให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษา หรือการพบเจออุปสรรคในการดำเนินโครงการทำให้มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

(๒.๙) เป็นต้นแบบที่ดี บางโครงการ ความสำเร็จของการดำเนินโครงการทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กลายมาเป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นแหล่งดูงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหรือหน่วยงานอื่น ๆ

๓) บทเรียนกลไกการทำงานรายพื้นที่ จากการถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นต้นแบบจำนวน ๕ แห่ง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขึ้นมาเป็นบทเรียนกลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน (๒) โครงการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในพื้นที่เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา สำหรับเยาวชนในพื้นที่ (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ และ (๕) โครงการการพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมีเลียเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา

๕.๑.๒ ผลการเสริมสร้าง และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ให้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในพื้นที่

จากการขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาโครงการ ผ่านการวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลเสีย และผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และวิเคราะห์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการได้พัฒนาเป็นโครงการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น ๑๓ โครงการ โดยสามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การป้องกันเด็ก และเยาวชนไม่ให้หลุดจากระบบการศึกษา และการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา จำนวน ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กเยาวชนตำบลวอแก้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว) (๒) โครงการอบรมทักษะชีวิตแก่เด็ก และเยาวชน เพื่อป้องกันการหลุดจากระบบการศึกษาของเด็ก และเยาวชนตำบลตาตุ่ม (องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุ่ม) (๓) โครงการ

สร้างโอกาสทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองทุ่งสง (เทศบาลเมืองทุ่งสง) (๔) โครงการลดความเหลื่อมล้ำเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ให้กับเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาในเขตเทศบาลนครภูเก็ต (เทศบาลนครภูเก็ต) และ (๕) โครงการ พัฒนาระบบ และช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบการศึกษา เทศบาลตำบลเสิงสาง เทศบาลตำบลเสิงสาง

กลุ่มที่ ๒ การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ มี ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวม ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสกลนคร เทศบาลนครสกลนคร และ (๒) โครงการ ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ

กลุ่มที่ ๓ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน มี ๒ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่ม โอกาส และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตเทศบาล เมืองล้อมแรด (กรณีโรงเรียนบ้านเหล่า สังกัด สพฐ.) (สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ ICT ในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กเข้าถึงสื่อที่ทันสมัย) เทศบาลเมืองล้อมแรด (๒) โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : พัฒนาครูปฐมวัย เทศบาลเมืองวิเชียรบุรี

กลุ่มที่ ๔ ทักษะภาษา และการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อสร้างความเสมอภาค ทางการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ได้แก่ (๑) โครงการส่งเสริมจัดการเรียนการสอนแนวทาง(ทวิ/พหุ ภาษา) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล ท่าตอน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน (๒) โครงการฟื้นฟูการเรียนรู้ถดถอยของนักเรียนในสังกัด เทศบาลนครพิษณุโลก เทศบาลนครพิษณุโลก (๓) โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (การพัฒนา ทักษะในการอ่านการเขียนภาษาไทย) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ และ (๔) โครงการแก้ไข ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กในเขตพื้นที่ตำบลนาพุ

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครั้งต่อไป

๑) ด้วยการได้มาซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมการขับเคลื่อนเพื่อลด ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้จากการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านการจัดกิจกรรม เปิดตัวโครงการ หลังจากนั้นรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ที่แม้จะเป็น การเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ แต่ด้วยสภาพปัญหา ความเหลื่อมล้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน ทำให้การขับเคลื่อนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถขับเคลื่อนในเชิงมหภาคได้ การขับเคลื่อนมีลักษณะกระจายในระดับ จุลภาค กระจายไปในแต่ละพื้นที่ ทำให้การขับเคลื่อนไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในพื้นที่ที่มี ปัญหามากได้ ไม่สามารถสร้างกลไกเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโครงการเก่ากับโครงการใหม่ได้ รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อการบริหารโครงการวิจัยซึ่งมีเวลา และงบประมาณจำกัด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอให้ทดลองปรับเปลี่ยนวิธีการคัดเลือกองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในลักษณะเชิงรุก โดยเน้นไปที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของกลุ่มพื้นที่ (Area-

based) เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหาความเหลื่อมล้ำสูง หรือเลือกตามสภาพปัญหาซึ่งเป็นสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำที่ต้องแก้ไขปัญหาก่อนในห้วงเวลานั้น ๆ เช่น ปัญหาเด็กหลุดจากระบบการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ปัญหาความเหลื่อมล้ำในกลุ่มเด็กพิเศษ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนโครงการในระดับมหภาค สามารถขับเคลื่อนได้ในเชิงพื้นที่ ในเชิงประเด็นปัญหา อีกทั้งยังทำให้การบริหารโครงการสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ด้วยในรายงานครั้งนี้ได้มีการถอดบทเรียนโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วในระยะที่ ๑ ทำให้ได้โครงการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ๕ โครงการ ได้แก่ (๑) โครงการกองทุนเพื่อสนับสนุน และช่วยเหลือภาวะโภชนาการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็กนักเรียน (๒) โครงการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา สำหรับเยาวชนในพื้นที่ (๓) โครงการกองทุนปัจจัยยังชีพสำหรับเด็ก และเยาวชนที่ขาดแคลน (๔) โครงการการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทุนช่วยเหลือการศึกษาแก่เด็กยากจนพิเศษ และ (๕) โครงการการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัยโดยใช้แนวคิดเรกจิโอ เอมิเลียเพื่อสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา ดังนั้นเพื่อเป็นการขยายผลโครงการไปสู่พื้นที่อื่น ๆ สถาบันพระปกเกล้าอาจใช้โครงการดังกล่าวเป็นแนวทางในการรับสมัครองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ของตน ก็จะทำให้เกิดการขยายผลการดำเนินโครงการ ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกันได้

๓) ด้วยผู้สมัครเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นปัจเจกบุคคล อาทิ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจในโครงการ ในขณะที่คณะทำงานที่จะทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนโครงการไม่ได้เข้าร่วมในกระบวนการในช่วงแรก ส่งผลให้การลงพื้นที่ขับเคลื่อนต้องใช้เวลาในการชี้แจงรายละเอียดของโครงการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอีกครั้ง ทำให้ในช่วงระยะแรกของการทำงาน ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ได้ซึ่งส่งต่อขั้นตอนการดำเนินงานต่อ ๆ มามีความล่าช้า ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่า ในกระบวนการขับเคลื่อนโครงการ ภายหลังจากได้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะสมัครเข้าร่วมโครงการแล้ว สถาบันพระปกเกล้าอาจมีการกำหนดให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการแก่คณะทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้ามารับผิดชอบโครงการอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่มีต่อโครงการ ได้รับทราบถึงแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ได้มีความรู้เกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ก่อนที่ผู้วิจัยจะได้ลงพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนโครงการ

๓) ด้วยเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการเปิดตัวโครงการซึ่งมีจำนวนมาก แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครเข้าร่วมโครงการมีจำนวนน้อย สถาบันพระปกเกล้าควรมีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมโครงการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔) ด้วยผู้นำองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ กอปรกับผลจากการดำเนินงานพบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งที่ผู้นำองค์กรมีส่วนร่วมเฉพาะในส่วนของการรับรู้โครงการ แต่ไม่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ส่งผลให้โครงการ

บางโครงการมีแนวโน้มที่จะไม่ประสบความสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวังไว้ ขณะเดียวกันมักพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในการบริหารจัดการโครงการ การตัดสินใจบางอย่างไม่สามารถทำได้ ส่งผลให้การดำเนินโครงการขาดความคล่องตัว ดังนั้นในการคัดเลือกโครงการ สถาบันพระปกเกล้าอาจใช้เกณฑ์การมีส่วนร่วมของผู้นำองค์กรเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการ หรือกำหนดเป็นเงื่อนไขในใบสมัครให้ชัดเจน

๕) ด้วยการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งต้องใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ กอปรกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ แม้ภายหลังองค์กรจะมีการตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการ แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้จ่ายในงบประมาณถัดไป ในขณะที่การดำเนินโครงการอยู่ในช่วงปลายปีงบประมาณ นอกจากนี้เพื่อเป็นการดึงดูดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าร่วมโครงการ สถาบันพระปกเกล้าควร มีการสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งในการดำเนินโครงการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อไม่ให้เป็นการภาระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นการดึงดูดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมในการขับเคลื่อน

๖) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาของตนเอง ด้วยผลการประเมินพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโครงการที่มีการตั้งกองทุน มักเป็นโครงการที่มีความสามารถในการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ทั้งทรัพยากรบุคคล ทั้งการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การระดมเงินทุน การมีระบบระเบียบในการดำเนินงาน มีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนในการดำเนินงาน และมักเป็นโครงการที่มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือเด็ก และเยาวชนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีความยืดหยุ่นในการดำเนินงาน ทำให้โครงการที่มีกองทุน มีแนวโน้มที่จะสามารถแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ระยะยาว และยั่งยืน

๗) ในขั้นตอนของการพัฒนาโครงการ ผู้วิจัยพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการ โดยเฉพาะการกำหนดตัวชี้วัด ดังนั้นก่อนที่จะมีการพัฒนาโครงการ สถาบันพระปกเกล้าอาจจัดให้มีการอบรมการเขียนโครงการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้ได้โครงการที่ดี สามารถวัดผลการดำเนินงานได้จริง

๘) ด้วยจากการติดตามความก้าวหน้าของโครงการพบว่า บางโครงการมีปัญหาในการทำโครงการ ด้วยเพราะเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องอาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ ดังนั้นสถาบันพระปกเกล้าอาจมีการอบรมเฉพาะประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินโครงการ เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินโครงการ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ในด้านนั้น ๆ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจัดให้มีการศึกษาดูงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในด้านนั้น ๆ

๙) ด้วยการดำเนินการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงการดำเนินงานด้วยการให้ความสำคัญกับการสำรวจข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลความเหลื่อมล้ำ การกำหนดปัญหา และการหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ทำให้ระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีน้อย แม้ว่าระยะเวลาในการดำเนินโครงการวิจัยกับระยะเวลาในการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกัน แต่ด้วยโครงการวิจัยเสร็จสิ้นก่อนที่โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเสร็จ ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถติดตามความก้าวหน้าของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงไม่สามารถให้คำปรึกษาในส่วน

การประเมินผลโครงการได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการขยายระยะเวลาการดำเนินการวิจัยออกไป หรือแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรกเป็นระยะการพัฒนาโครงการ ระยะที่สองเป็นระยะของการติดตาม ประเมินผลโครงการ และถอดบทเรียน ก็จะทำให้การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างสมบูรณ์

๑๐) ควรส่งเสริม และผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการขยายผลการดำเนินโครงการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ หรือขยายไปยังพื้นที่อื่น ๆ กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการแตกออกของการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยเพราะสถาบันพระปกเกล้าเพียงหน่วยงานเดียวไม่สามารถทำได้เองทั้งหมด

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สถาบันพระปกเกล้าควรเป็นตัวกลางในการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในประเทศมีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่ของตน ทั้งการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การผลักดันในเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่ดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นนโยบายของหน่วยงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ

๕.๒.๓ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรมีการทำวิจัยติดตาม ประเมินผล และถอดบทเรียนโครงการทั้ง ๑๓ โครงการ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินโครงการ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวในการดำเนินโครงการ

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ด้วยกองทุนเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยสร้างความยั่งยืนให้กับ การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ

๓) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่ ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในพื้นที่ มีความเข้าใจพื้นที่ ด้วยแต่ละพื้นที่มีสภาพปัญหาที่แตกต่างกันไป อีกทั้งสภาพปัญหา มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การแก้ไขปัญหาต้องการข้อมูลที่ทันสมัย ระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่จะช่วยทำให้การตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อถอดบทเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ เพื่อใช้เป็นตัวแบบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

รายการอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (๒๕๖๔). สถิติประชากรและบ้าน ข้อมูลปี ๒๕๖๔. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>
- กลุ่มงานติดตามและประเมินผล สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (๒๕๕๐). คู่มือการติดตามและประเมินผล. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖ จาก chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.senate.go.th%2Fassets%2Fportals%2F๑%2Ffiles%2Fmanual_assess.pdf&cflen=๓๓๑๘๖๙&chunk=true
- ดำรง ตุ่มทอง, พิชรินทร์ สิริสุนทร, รัตนะ บัวสน์ และทวีศักดิ์ ศิริพรไพบุลย์. (๒๕๕๗). ปัญหาเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา: สถานการณ์ความไม่เสมอภาคในสังคมไทย. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, ๑๐(๑), ๑๒๓ – ๑๔๑.
- ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ, สมจิต แคนสีแก้ว, สมคิด ทับทิม และศิวานนท์ รัตนะกนกชัย. (๒๕๕๙). ความเสมอภาคทางการศึกษาในสังคมไทย: ประเด็นปัญหา และทางออกจากการสังเคราะห์งานวิจัยภายใต้กรอบการวิจัย ความเท่าเทียมด้านโอกาส และความเสมอภาคทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สกว. ฝ่ายชุมชน และสังคม. วารสารบัณฑิตศึกษา, ๑๓(๖๑), ๑-๑๐.
- เทศบาลตำบลเลิงสาง. (๒๕๖๐). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) เทศบาลตำบลเลิงสาง อำเภอเลิงสาง จังหวัดนครราชสีมา. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก http://www.ss-muni.go.th/index.php?mod=load&path=load&id_sub=๓๐๔&id_type=๑
- เทศบาลตำบลเลิงสาง. (๒๕๖๔a). โครงสร้างองค์กร เทศบาลตำบลเลิงสาง. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก http://www.ss-muni.go.th/index.php?mod=news_page&path=news_page&id_sub=๔๒๘&id_type=๑
- เทศบาลตำบลเลิงสาง. (๒๕๖๔b). แผนดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลเลิงสาง อำเภอเลิงสาง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: เทศบาลตำบลเลิงสาง.
- เทศบาลตำบลเลิงสาง. (๒๕๖๔c). เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลเลิงสาง อำเภอเลิงสาง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: เทศบาลตำบลเลิงสาง. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <http://www.ss-muni.go.th/ss-muni/mainfile/uploadsfiles๖๖๙>
- เทศบาลตำบลเลิงสาง. (๒๕๖๕a). แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เทศบาลตำบลเลิงสาง อำเภอเลิงสาง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: เทศบาลตำบลเลิงสาง.

- เทศบาลตำบลเสิงสาง. (๒๕๖๕b). *แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เทศบาลตำบลเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา: เทศบาลตำบลเสิงสาง.
- เทศบาลตำบลเสิงสาง. (มปป.๑). *ทำเนียบสภา เทศบาลตำบลเสิงสาง*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก http://www.ss-muni.go.th/index.php?mod=director_chart&path=director_chart&id_sub=๑๖๔&id_type=๑
- เทศบาลตำบลเสิงสาง. (มปป.๒). *แผนที่ เทศบาลตำบลเสิงสาง*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก http://www.ss-muni.go.th/index.php?mod=blog&path=blog&id_sub=๑๖๒&id_type=๑
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (๒๕๖๔a). *แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ของเทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๑๑๒-working%๒๐Plan๒๕๖๓>
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (๒๕๖๔b). *นโยบายของผู้บริหาร เทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๓๓-The%๒๐policies%๒๐of%๒๐the%๒๐Mayor>
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (๒๕๖๔c). *เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก https://dcstore.phsmun.go.th/test๐๒/his_data/report_ebook_list๑.php?id_his=๑๐๐๐๐๐๐๔๗๒
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (๒๕๖๕). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ของเทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๑๐๓-plan๒๕๖๑-๒๕๖๕>
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (มปป.๑). *ทำเนียบผู้บริหาร เทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๓๕-CEO>
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (มปป.๒). *สมาชิกสภาเทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๓๖-MEMBER%๒๐OF%๒๐THE%๒๐MUNICIPAL%๒๐COUNCIL>
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (มปป.๓). *หน่วยงานภายในเทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๑๔๐-Departments>
- เทศบาลนครพิษณุโลก. (มปป.๔). *โครงสร้างเทศบาลนครพิษณุโลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.phsmun.go.th/pages-๖๖-Organization%๒๐Chart>
- เทศบาลนครภูเก็ต. (๒๕๖๔a). *แผนดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ของเทศบาลนครภูเก็ต*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.phuketcity.go.th%2Ffiles%2Fcom_develop%2F๒๐๒๒-๐๓_d๓f๙๐b๒๖๙ad๓c๖e.pdf&clen=๓๖๘๕๐๗๕&chunk=true

A%๒F%๒Fwww.tungsong.com%๒Finside_muni%๒Finformation_muni.pdf&cl
en=๑๔๗๔๒๐๙&chunk=true

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๐). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) เทศบาลเมืองล้อม
แรด*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก

<https://www.lomrad.go.th/images/Work-tmlr-๐๐๕๑๕/Work-tmlr-๐๐๕๑๕-๐๐๒.pdf>

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๑a). *ฝ่ายบริหารเทศบาลเมืองล้อมแรด*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ เมษายน
๒๕๖๕ จาก <https://www.lomrad.go.th/index.php/๒๐๒๑-๐๘-๒๘-๐๓-๑๔-๐๔/๒๐๑๘-๑๒-๒๘-๐๘-๓๖-๐๓>

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๑b). *ฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาลเมืองล้อมแรด*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๖
เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.lomrad.go.th/index.php/๒๐๒๑-๐๘-๒๘-๐๓-๑๔-๐๔/๒๐๑๘-๑๒-๒๘-๐๘-๓๖-๐๔>

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๑c). *โครงสร้างส่วนราชการของเทศบาลเมืองล้อมแรด*. สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.lomrad.go.th/index.php/๒๐๒๒-๐๒-๐๔-๐๓-๐๒-๕๔>

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๑e). *ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลเมืองล้อมแรด*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๖
เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.lomrad.go.th/index.php/๒๐๒๒-๐๒-๐๔-๐๓-๐๒-๒๖>

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๑a). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เทศบาลเมืองล้อม
แรด*. ลำปาง: เทศบาลเมืองล้อมแรด.

เทศบาลเมืองล้อมแรด. (๒๕๖๑b). *เทศบัญญัติของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๖๕ เทศบาลเมืองล้อมแรด*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๕ จาก
<https://www.lomrad.go.th/index.php/๒๐๑๘-๑๑-๐๗-๐๑-๑๐-๐๗/๒๐๑๘-๑๒-๒๒-๐๒-๓๖-๐๒/๒๐๑๘-๑๒-๒๒-๐๒-๓๗-๔๙/item/๒๕๖๕>

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (๒๕๖๔). *แผนดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองศรี
สะเกษ*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก
<https://www.musisaket.go.th/fileDownload.aspx?type=file&categoryID=๑๖>

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (๒๕๖๕a). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เทศบาลเมือง
ศรีสะเกษ*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก
<https://www.musisaket.go.th/fileDownload.aspx?type=file&categoryID=๑๓>

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (๒๕๖๕b). *รายงานตรวจสอบ รายงานการเงิน เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก
<https://www.musisaket.go.th/fileDownload.aspx?type=file&categoryID=๑๐>

เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (มปป.๑). *บุคลากรคณะผู้บริหาร เทศบาลเมืองศรีสะเกษ*. สืบค้นเมื่อวันที่
๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%๓

- A%๒F%๒Fwww.musisaket.go.th%๒Fcms%๒FfileDownload%๒Fadministratio
nStructure.pdf&cflen=๑๗๑๔๕๓&chunk=true
- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (มปป.บ). *โครงสร้างการกำหนดส่วนราชการ เทศบาลเมืองศรีสะเกษ*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก
<https://www.musisaket.go.th/department.aspx?i=MQ==>
- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (มปป.ค). *แผนผังโครงสร้างเทศบาลเมืองศรีสะเกษ*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓
เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%๓
A%๒F%๒Fwww.musisaket.go.th%๒Fcms%๒FserviceStructure%๒FmainStruct
ure.pdf&cflen=๑๕๔๔๓๘&chunk=true
- เทศบาลเมืองศรีสะเกษ. (มปป.ด). *บุคลากรสำนักการศึกษา เทศบาลเมืองศรีสะเกษ*. สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก
<https://www.musisaket.go.th/department.aspx?i=MTA=>
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (๒๕๕๕). *ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย: ที่มา และทางออก*. สืบค้นเมื่อวันที่
๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <http://rajabhatnetwork.com/>
- พงศ์เทพ สุธีรัฐฒิ. (๒๕๕๙). *การติดตาม สนับสนุนและประเมินผลโครงการ*. สงขลา: โฟ-ปาร์ต.
- ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๖๑). *พระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%๓
A%๒F%๒Fwww.rachakitcha.soc.go.th%๒FDATA%๒FPDF%๒F๒๕๖๑%๒FA%๒
F๐๓๓%๒F๑.PDF&cflen=๑๕๙๙๗๙&chunk=true
- วารจคณา จันท์คอง. (๒๕๕๗). *จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพออนไลน์*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒
เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%๓
A%๒F%๒Fwww.stou.ac.th%๒FSchools%๒FShs%๒Fbooklet%๒Fbook๕๗๑%๒
Frsearch๕๗๑.pdf&cflen=๒๑๖๙๗๒&chunk=true
- วินิจ ฉาเจริญ, ภัทรชัย อุทาพันธ์, กรวิทย์ เกาะกลางและสุรชัย พุดชู. (๒๕๖๔). *ความเหลื่อมล้ำ
ทางการศึกษาของพลเมืองไทยวัยเรียนกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ในยุคไวรัสโควิด-
๑๙*. *วารสารปัญญาปณิธาน*, ๖(๑), ๑ - ๑๔.
- ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ. (๒๕๕๘). *ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อ
พัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <http://thachangnyk.go.th/UserFiles/File/๐๔๑๑๕๘/E๐๐๖TT.pdf>
- ศูนย์ประสานงานโครงการวิจัยการพัฒนาขบวนการเครดิตยูเนี่ยนให้มีเสถียรภาพและความยั่งยืนใน
เขตภาคเหนือตอนบน. (มปป.) *บริบทสังคม อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก http://www.creditunion.mju.ac.th/index_basis_aum.php?pro_id=๑๔&aum_id=๑๓

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ*

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔. สืบค้นเมื่อวันที่

๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๖๔๒๒

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). *แผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑*

- ๒๕๘๐. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก [https://www.nesdc.go.th/](https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct๒๐๑๘.pdf)

[download/document/SAC/NS_PlanOct๒๐๑๘.pdf](https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct๒๐๑๘.pdf)

สำนักโยธาธิการและผังเมืองศรีสะเกษ. (มปป.). *เขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓

เมษายน ๒๕๖๕ จาก [https://sites.google.com/site/tungjaigallery/canghwad-](https://sites.google.com/site/tungjaigallery/canghwad-srisakes/phaenthi-canghwad/khet-thesbal-meuxng-srisakes)

[srisakes/phaenthi-canghwad/khet-thesbal-meuxng-srisakes](https://sites.google.com/site/tungjaigallery/canghwad-srisakes/phaenthi-canghwad/khet-thesbal-meuxng-srisakes)

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๐). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙*.

กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (๒๕๖๐). *ภารกิจและหน้าที่ของส่วนงาน องค์การบริหารส่วน*

ตำบลตาตุม. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก

<http://www.tatum.go.th/index.php?op=staticcontent&id=๓๑๖๐๗>

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (๒๕๖๔). *แผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ องค์การ*

บริหารส่วนตำบลตาตุม. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก

[http://www.tatum.go.th/index.php?op=dynamiccontent_detail&dynamiccon-](http://www.tatum.go.th/index.php?op=dynamiccontent_detail&dynamiccontent_id=๒๖๑๗๓๗&id=๓๑๖๐๒)

[tent_id=๒๖๑๗๓๗&id=๓๑๖๐๒](http://www.tatum.go.th/index.php?op=dynamiccontent_detail&dynamiccontent_id=๒๖๑๗๓๗&id=๓๑๖๐๒)

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (๒๕๖๔a). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) องค์การ*

บริหารส่วนตำบลตาตุม. สุรินทร์: องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม.

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (๒๕๖๔b). *แผนดำเนินงานปีงบประมาณ ๒๕๖๔ องค์การบริหาร*

ส่วนตำบลตาตุม. สุรินทร์: องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม.

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (๒๕๖๔c). *แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)*

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. สุรินทร์: องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม.

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (มปป.). *แผนที่ตำบลตาตุม*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕

จาก <http://www.tatum.go.th/index.php?op=staticcontent&id=๓๑๖๑๕>

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (มปป.). *แผนผังโครงสร้าง องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม*.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก

<http://www.tatum.go.th/index.php?op=staticcontent&id=๓๑๖๐๗>

องค์การบริหารส่วนตำบลตาตุม. (มปป.). *ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ องค์การบริหารส่วนตำบล*

ตาตุม. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก

<http://www.tatum.go.th/index.php?op=staticcontent&id=๓๑๖๑๗>

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๐). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ของ*

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน.

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๓). *ข้อมูลพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน*.

สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.thaton.go.th%2Fupload%2F202201012050555.pdf&chunk=true

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๓). *แผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน.

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๔). *ข้อบัญญัติงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔ จาก https://www.thaton.go.th/view_upload.php?main=box_menu&id=๓๔

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๕). *ข้อมูลพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.thaton.go.th%2Fupload%2F202201012050555.pdf&chunk=true

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๕). *โครงสร้างองค์กร ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.thaton.go.th%2Fupload%2F202201012050555.pdf&chunk=true

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน. (๒๕๖๐). *แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน*. เชียงใหม่: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตอน.

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (๒๕๖๐). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%3A%2F%2Fwww.naphu-sao.go.th%2Fstorage%2Ffile_input%2FbCoWCndEKKFK๓๙Vmpf๗XmQxeofcd๑nmUmxnu๘BUd.pdf&clen=๑๕๒๓๐๓๔๘&chunk=true

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (๒๕๖๒). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-

extension://efaidnbmnnnibpcajpcgglefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%3A%2F%2Fwww.naphu-sao.go.th%2Fstorage%2Ffile_input%2FbCoWCndEKKFK๓๙Vmpf๗XmQxeofcd๑nmUmxnu๘BUd.pdf&clen=๑๕๒๓๐๓๔๘&chunk=true

องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (๒๕๖๓). *ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก

<http://www.naphu-sao.go.th/document-detail/๑๑๖?group=๑๑>

- องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (๒๕๖๔). *แผนดำเนินงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgclclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%3A%2F%2Fwww.naphu-sao.go.th%2Fstorage%2Ffile_input%2FhBiaXr04OsC&ZsX7GY&pGLcjvbtSRNzUQX6w&r.pdf&cLen=๑๙๒๖๗๖๐๓&chunk=true
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (๒๕๖๕). *โครงสร้างส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <http://www.naphu-sao.go.th/document-detail/๓๒๕?group=๑๕๓>
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (๒๕๖๕). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖) องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. อุดรธานี: องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (มปป.). *โครงสร้างส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ พ.ศ. ๒๕๖๕*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <http://www.naphu-sao.go.th/document-detail/๓๒๕?group=๑๕๓>
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่. (มปป.). *ทำเนียบผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <http://www.naphu-sao.go.th/personel>
- องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว. (๒๕๖๓). *ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว เรื่อง งบแสดงฐานะทางการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว ตำบลลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgclclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.workaew.go.th%2Fpdf%2Ffile%2F๑๖๑๖๕๐๐๕๙๕๖๘๙๖.pdf&chunk=true>
- องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว. (๒๕๖๔a). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgclclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.workaew.go.th%2Fpdf%2Ffile%2F๑๖๔๒๔๘๖๙๑๐๒๐๗๒.pdf&chunk=true>
- องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว. (๒๕๖๔b). *แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcgclclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=https%3A%2F%2Fwww.workaew.go.th%2Fpdf%2Ffile%2F๑๖๔๒๒๒๘๙๙๗๔๑๔๕.pdf&chunk=true>
- องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว. (มปป.). *โครงสร้างแผนผัง องค์การบริหารส่วนตำบลลวอแก้ว*. สืบค้นเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๕ จาก <https://www.workaew.go.th/๐๒personnel/structure๒.php>

อัปเดตเลาะ เจ๊ะหลงและจิริชยา เจียวก๊ก. (๒๕๖๓). การถอดบทเรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน
มนุษย์. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมรา
ชูปถัมภ์, ๑๔(๒), ๒๔๑-๒๕๐.

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ฝั่งทิศใต้
เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทร. 0-2141-9563-77 โทรสาร 0-2143-8175